

Başlarken

Merhaba Sevgili Okuyucularımız!

• Küresel ısınmanın etkileri gün geçtikçe dünyamızın her noktasında kendini hissettiriyor. Küresel iklim krizi ile sıcaklıklar gün geçtikçe artıyor, özellikle Temmuz ayı sonundan itibaren Dünyada hızla orman yangınları meydana geldi. Bir çok ülkenin yangınlarla mücadelesi devam ederken, bazı ülkelerde aylarca süren orman yangınlarını söndürmekte güçlük çekiyor. Ülkemiz ise, en zorlu yangınlarla büyük mücadeleler veriyor, hava koşulları yangının daha geniş alanlara yayılmasına ortam sağlıyordu, son günlerde sıcaklıkların düşmesiyle birlikte yangınlar kontrol altına alınmış, bugüne kadar yangınını söndürme çalışmalarında ise, 15 Uçak, 62 Helikopter, 9 İHA, 1 İnsansız Helikopter, 850 Arazöz, 430 İş Makinası ve 5.250 personel görev almıştır. Çeşitli ülkelerden destekler sağlanmış ve yangın bölgesi dışındaki büyükşehir belediyelerimiz yangın söndürmeye önemli destek vermişlerdir. Yanan yerlerin ülkemizin kuraklığa sürüklenmesini önlemek, yanan ağaçların yerine yenisini dikmek için bıkmadan, usanmadan çalışmak devletimizin, yerel yönetimlerimizin ve tüm vatandaşlarımızın birinci görevi haline gelmesi elzemdir.

Büyükşehir belediyelerimiz sınırları içindeki mahallelerini/orman köylerinin yangından korunması amacıyla çeşitli tedbirler almaları veya eylem planları yapmaları kaçınılmaz olmuştur.

• 30/06/2021 tarih ve 31527 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan **Tasarruf Tedbirlerine İlişkin 2021/14 sayılı** Cumhurbaşkanlığı **Genelgesinde**; Kamu kaynaklarının maksadına uygun azami tasarruf prensiplerine riayet edilerek kullanılması her kamu kurumu ve görevlisi için bir görev ve aynı zamanda bir mecburiyet olduğu ve bu anlayışla; kamu kurum ve kuruluşlarının harcamalarında tasarruf sağlanması, bürokratik işlemlerin azaltılması ve kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanımına ilişkin olarak alınması gereken tedbirler açıklanmıştır.

• Ülkemizde de belediye şirketlerinin birçoğu sermayedarı olan belediyeler tarafından her yıl yapılan sermaye aktarımıyla faaliyetini sürdürmekte ve şirket gelirleriyle giderlerini karşılayamamaktadır. Böylece mahalli idarelerin yapısına entegre edilen belediye şirketleri belediyeler için bütçeye ek bir gider kalemi olarak yansımaktadır. Özellikle büyükşehir belediyelerinde şirketlerin şirketleri de kurularak holdingleşme eğilimine giden bu yapının kullandığı kamu kaynağı her geçen gün artmakta ve bu kaynaklar şirketlerin tüzel kişiliği sebebiyle özel hukuk normlarına tabi olarak sınırı çizilmemiş birçok alanda kullanılmaktadır. **Bu durum kamu kaynaklarının etkin, ekonomik ve verimli kullanılması adına risk oluşturmaktadır. Yapılacak Belediye Kanunu değişikliğinde dikkate alınması gereken öneriler sunulmuştur.**

- *Karadeniz bölgesinde meydana gelen sel felaketinde ve yangınlarda kaybettiğimiz vatandaşlarımıza Allah(c.c.)'dan rahmet, ailelerine başsağlığı diliyoruz.*
- *Trafik kazası geçiren yazarlarımızdan ve Sayıştay Uzman Denetçisi Erdoğan DEDE-OĞLU'na geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyor, Allah (c.c.)'dan acil şifalar diliyoruz.*
- *Dergimizin Ağustos sayısında yer alan makaleleri incelemeniz uygulama açısından siz okuyucularımıza ışık tutacaktır.*

Gelecek sayıda buluşmak dileğiyle sağlık, mutluluk ve esenlikler dileriz. Hoşça kalın.

İçindekiler

MAKALE ADI	YAZAR	SAYFA
Tasarruf Tedbirleri Genelgesinin Belediyeler Yönünden Değerlendirilmesi	Lütfullah Bayram YILMAZ	3
Belediye Şirketlerinde Kamu Kaynaklarının Etkin ve Verimli Kullanımı Adına Belediye Kanununa Eklenmesi Önerilen Hususlar	Salih KAN	16
Belediye Taşınmazlarının ve Belediye Hisselerinin 3194 Sayılı İmar Kanunu 17. Madde Kapsamında Satışı	Suat ŞİMŞEK	20
Proje Değişikliklerinin Süre Uzatımına Etkisi	Gürkan GÜVEN	28
Kamu İhale Mevzuatındaki 26 Haziran Değişiklikleri	Av. Necati TORUN	34
“Vergi Borcu Yoktur” Yazısı	Ahmet ARSLAN	40
Son Düzenlemeler Gereğince Hamiline Yazılı Pay Senetlerine İlişkin Belediye Şirketlerince Yapılması Gereken İşlemler	Mustafa YAVUZ	46
Tapu Kütüğünde Mesken veya İş Yeri Olarak Görünen Yerlerde İş Yeri Açılması İçin Kat Maliklerinin Oybirliği/Oyçokluğu Kararı Alınması	Mustafa DÖNMEZ	52
Belediyelerin Muhtelif Harcamalarını Kredi Kartı ile Yapmaları Mümkün Müdür?	Erdoğan DEDEOĞLU	67
Disiplin Cezasında Tekerrür Uygulaması ve Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	Oktay ÇAMDELEN	75
Yangın Sigortası Vergisi	M. Lamih ÇELİK	88
Kentsel Dönüşüm Alanı İlan Edilen Yerlerde Vergi Resim ve Harç İşlemleri	Salih ÇALAL	93
Toplu İş Sözleşmeleri Çerçevesinde Geriye Yönelik İşçi Alacaklarının Ödenme Usul Ve Esasları	Mahmut ÇOLAK	97
Anonim Şirket Statüsündeki Belediye Şirketlerinde Yönetim Kurulu Üyelğini Sona Erdiren Haller	Ufuk ÜNLÜ	105
Belediyelerde Pestle Analizi (Çevre Analizi)	Sezgin ERÖZBAĞ	110
Ecrimisil Ödenen ve Yapı Kayıt Belgesi Olan Yerlerin Belediyelerden Satın Alınması ve Ruhsatlandırılması	Kenan AKBULUT	115
Mevzuat Fihristi		120
Yargı Kararları		140
Genelge, Görüşler ve Tebliğler		158

PRATİK BİLGİLER

Devlet Memurlarıyla İlgili Mali Haklar	170	Basit Usule Tabi Olmanın Genel Şartlarından Olan İşyeri Kira Bedeline İlişkin Tutar	188
Devlet Memurlarına Sağlanan Sosyal Yardımlar	171	Engelliler İçin Vergi İndirimi	188
Belediye Başkan Ödeneği	172	Yeniden Değerleme Oranları	188
Belediye Meclis Üyeleri Huzur Hakkı	172	Görevden Uzaklaştırma Halinde Ödenecek Ücret	189
Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	173	Ücretli Yıllık İzinler	189
İl Genel Meclis Üyelerinin Huzur Hakları	173	İş Akdinin Feshinde İhbar Tazminatı Tutarları	189
İl Encümen Brüt Ödenekleri	173	Memur Ödemelerinden Yapılan Kesintiler	190
Asgari Ücretin Net Hesabı Ve İşveren Maliyeti	174	Devlet Memurlarına Hastalık Ve Refakat İzni	191
2021 Yılı Asgari Geçim İndirimi	174	Memurlarda Açıklardan Ödenecek Ücret	192
Gelir Vergisine Tabi Gelirlerin Vergilendirilmesinde Esas Alınan Tarifeler	175	Devlet Memurlarında Kurum Dışından Vekalette Ücret	192
1608 Sayılı Kanununa Göre 2021 Yılı Belediye İdari Para Cezaları	175	Kurum İçinden Vekalette Ödenecek Ücret	193
2559 Sayılı Polis Vazife Ve Selahiyet Kanununa Göre		1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu	194
2021 Yılı Belediye İdari Para Cezaları	176	Damga Vergisine Tabi Kağıtlar	195
3194 Sayılı İmar Kanunu'na İlişkin İdari Para Cezaları	177	Vergi Usul Kanununda Yer Alan Ve 01.01.2021 Tarihinden Geçerli Olmak Üzere Uygulanacak Olan Had Ve Tutarlar	198
4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Uygulanacak Para Cezaları	179	Çevre Temizlik Vergisi	200
Çeşitli Kanun Ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine Göre Bütçe Kanununda Gösterilmesi Gereken Parasal Sınırlara Ait Cetvel	181	2886 Sayılı Devlet İhale Kanunundaki Parasal Limitler	201
5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları	182	Alındı Birim Fiyatları	201
4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunu	183	Sular Hakkında Kanun	202
5846 Sayılı Fikir Ve Sanat Eserleri Kanunu	185	Tahsilatların Üzerinde Tutabilecekleri Para Limiti	202
7126 Sivil Savunma Kanunu	185	Belediye Meclis Ve Encümen İçin Uzlaşma Limitleri	202
6301 Sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu	185	KİK Esik Değerler Ve Parasal Limitler	203
H - Cetveli	186	PARASAL SINIRLAR	204
Fazla Çalışma Ücretleri	187	Proje Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları	208
Gayrimenkul Sermaye İratlarında Uygulanan Kira İstisna Tutarı	188		
Hizmet Erbabına İşyeri Veya İşyerinin Müstemilatı Dışında Kalan Yerlerde Yemek Verilmek Suretiyle Sağlanan Menfaatlere İlişkin İstisna Tutarı	188		

TASARRUF TEDBİRLERİ GENELGESİNİN BELEDİYELER YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Lütfullah Bayram YILMAZ

*Belediye Müfettişi
Bayraklı Belediyesi*

1. GİRİŞ

30/06/2021 tarih ve 31527 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2021/14 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesinde; Kamu kaynaklarının maksadına uygun azami tasarruf prensiplerine riayet edilerek kullanılması her kamu kurumu ve görevlisi için bir görev ve aynı zamanda bir mecburiyet olduğu ve bu anlayışla; kamu kurum ve kuruluşlarının harcamalarında tasarruf sağlanması, bürokratik işlemlerin azaltılması ve kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanımına ilişkin olarak alınması gereken tedbirler, 12 bölüm altında ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

Söz konusu genelge, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetveller kapsamındaki kamu idareleri ve bu idarelere bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşları ile il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile kurdukları birlik, müessese ve işletmeler, 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri

Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler, özelleştirme kapsam ve programına alınmış hisselerinin yarısından fazlası kamuya ait olan özel hukuk hükümlerine tabi kuruluşlar, fonlar, döner sermayeler ve diğer tüm kamu kurum ve kuruluşları (Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı ve TBMM Başkanlığı Genel Sekreterliği hariç) kapsamakta olup, sayılan idarelerin kendi bütçeleri veya tasarruflarındaki diğer kaynaklardan yapacakları yurt içi ve yurt dışı harcamaları ile taşınır ve taşınmazlarının kullanılmasında uyacakları tedbirler genelgede açıklanmıştır.

Ancak, doğal afetlerde, salgın hastalıklarda ve orman yangınlarında acil olarak yapılması gereken mücadele ve müdahaleler, iç ve dış güvenlik ile istihbarat hizmetlerinin gerektirdiği zorunlu olan harcamalar bu Genelgenin kapsamı dışında bırakılmıştır.

Bu çalışmamızda, Tasarruf Tedbirleri Genelgesinde belirtilen tedbirlerin belediyeler açısından değerlendirilmesi, uygulamanın nasıl olacağı, yaşanabilecek tereddütler açıklanmaya çalışılmıştır.

Öncelikle, Cumhurbaşkanlığı Genelgesiyle yürürlükten kaldırılan 2007/3 sayılı Başbakanlık Genelgesine bakıldığında; Belediyeler ile il özel idareleri ve bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler genelgenin sadece gayrimenkul edinilmesi ve kiralanması ile ilgili bölümüne tabi iken, 2021/14 sayılı Genelgesinde, kendi bütçeleri veya tasarruflarındaki diğer kaynaklardan yapacakları yurt içi ve yurt dışı harcamaları ile taşınır ve taşınmazlarının kullanılmasında genelgenin hemen hemen tüm tedbirlerine tabi oldukları görülmektedir. Ayrıca, Cumhurbaşkanlığı Genelgesinde belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile kurdukları birlik, müessese ve işletmelerin kapsama alındığı ancak belediye şirketlerinin kapsama alınmadığının belirtilmesinde fayda görmekteyiz.

Genelgenin içeriğine bakıldığında, kurumların uyması gereken ana hususlar “Genel İlkeler” başlığı altında açıklandıktan sonra, “Taşınmaz Edinilmesi ve Kiralanması”, “Resmi Taşıtların Edinilmesi ve Kullanılması”, “Haberleşme Giderleri”, “Personel Görevlendirmeleri”, “Basın ve Yayın Giderleri”, “Kırtasiye ve Demirbaş Alımları”, “Temsil, Tören, Ağırılama ve Tanıtım Giderleri”, “Personel Giderleri”, “Enerji ve Su Alımları”, “Personel Servisi Hizmetine İlişkin Giderler” başlıkları altında kurumların uyacakları tedbirler sayılmış ve yukarıda sayılan başlıklar dışında kalan tedbirlerde “Diğer Hususlar” başlığı altında açıklanmıştır. Genelgede

bölümler halinde sayılan tedbirlerin belediyeler açısından değerlendirmesi aşağıda ayrı ayrı gösterilmeye çalışılmıştır.

2. GENEL İLKELER

2.1. Genelgenin genel ilkeler başlığı altında yer alan, “Kamu hizmetleri, bütçe sınırları içinde kalınarak ayrılan kaynakların üzerinde harcama yapılmasına yol açılmadan azami tasarruf anlayışı içinde yerine getirilecektir. Yılı ve takip eden yılların bütçelerinde ilave yük oluşturacak şekilde faaliyet genişlemesine ve iş artışına gidilmeyeceği” düzenlemesi yönünden;

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu uyarınca stratejik plan hazırlamakla yükümlü olan belediyelerin stratejik planları, 2020 mali yılından itibaren yürürlüğe konulduğundan 2020-2024 yılı bütçeleri bu stratejik plan doğrultusunda hazırlanmakta ve yılı bütçelerini hazırlarken takip eden iki yılın bütçe tahminleri de yapılmaktadır. Belediyeler, stratejik planın uygulanmasını performans göstergeleri aracılığıyla amaç ve hedeflerin gerçekleştirme oranlarına bakarak izlemekte ve faaliyet raporları ile yıllık olarak takip etmektedirler.

Belediyeler, yukarıda belirtilen “Yılı ve takip eden yılların bütçelerinde ilave yük oluşturacak şekilde faaliyet genişlemesine ve iş artışına gidilmemesi” düzenlemesi doğrultusunda bütçelerinde tedbir aldıklarında, yılı bütçelerinde ek ödenek konulamayacak, takip eden bütçelerde stratejik planda öngörülmüş olan amaç ve hedeflere ulaşmak için yeni bir faaliyet oluşturamayacak dolayısıyla amaç ve hedeflerde sapmalar yaşanacak, performans programlarında ve faaliyet raporlarında olumsuz durumlarla karşı karşıya kalacaktır.

Bu kapsamda, genelgenin yayımlandığı tarihte uygulanmakta olan 2021 mali yılı bütçesinde belirlenen faaliyetler dışında stratejik plan doğrultusunda 2022, 2023 ve 2024 yılı bütçelerinde yeni faaliyetler ve ödenekler oluşturulması hedeflenmişse söz konusu genelge doğrultusunda bu faaliyetler uygulanamayacağından 22.04.2021 tarih ve 31462 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar Ve Performans Programları İle Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 15. ve 16. maddeleri uyarınca stratejik planların güncellenmesi veya yenilenmesi gibi bir durumla belediyeler karşı karşıya kalacaklardır.

Bu nedenle, genelgenin uygulanmasından doğabilecek tereddütleri gidermeye yetkili olan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından, bütçe hazırlama sürecinin başladığı bu dönemde, ivedilikle bir düzenleme veya açıklama yapılması ve yaşanacak karışıklıkların önüne geçilmesi gerekmektedir.

2.2. Genelgede yer alan, “*Kamu kurum ve kuruluşları kendi kuruluş mevzuatında belirtilen faaliyet alanları ile doğrudan ilgili olmayan herhangi bir harcama veya taahhütte bulunmayacaktır.*” düzenlemesi yönünden;

Söz konusu düzenlemenin belediyeler yönünden uygulanabilirliğine bakıldığında, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun esas alınması gerekmektedir. Söz konusu kanunlarda görev, yetki ve sorumluluklara bakıldığında ise, kanun koyucu tarafından “Belediyeler; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor, sosyal hizmet ve yardım vb. hizmetleri ya-

par veya yaptırır.” şeklinde ana başlıklar halinde hüküm kurulduğu görülmektedir. Belediyelerin görev, yetki ve sorumluluklarının, kendi kanunlarında, geniş bir şekilde düzenlendiği açıktır. **Kanunla düzenlenen bu görevlerin, söz konusu genelge ile sınırlandırılması, belediyeler açısından uygulamada birçok tereddütlere yol açacaktır.**

Bu konunun, Sayıştay Başkanlığı tarafından yapılacak mali yargılamalar neticesinde alınacak kararlarla açıklık kazanacağı düşünülmektedir.

2.3. Genelgede yer alan, “*İhale şartname ve sözleşmelerine alım konusuyla ilgisi olmayan unsurlar dâhil edilmeyecektir. Kamu kurum ve kuruluşları, yapacakları alımlarda ölçek ekonomisinden yararlanarak ihtiyaçların daha düşük maliyetlerle karşılanması amacıyla ortak alım yoluyla tedarikini yaygınlaştırılması için azami gayret göstereceklerdir.*” düzenlemesi yönünden;

İdareler tarafından, ihale Şartname ve Sözleşmeleri kamu ihale mevzuatında belirtilen hükümler dikkate alınarak düzenlenen dokümanlardır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 53. maddesi uyarınca; “Kamu İhale Kanuna ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa ilişkin bütün mevzuatı, standart ihale dokümanlarını ve tip sözleşmeleri hazırlamak, geliştirmek ve uygulamayı yönlendirmek.” görevi Kamu İhale Kurumuna verildiğinden;

Genelgede belirtilen tedbirler doğrultusunda, Kurum tarafından idarelere yol gösterici olacak şekilde bir düzenleme yapılması gerektiği ve belediyelerinde bu düzenlemeye göre hareket etmesi yerinde olacaktır.

3. TAŞINMAZ EDİNİLMESİ VE KİRALANMASI

Genelgede yer alan, “Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yurt içinde ve yurt dışında hiçbir surette hizmet binası, lojman, her ne adla olursa olsun memur evi, kamp, kreş, eğitim, dinlenme ve benzeri sosyal tesis ve bunlarla ilgili arsa ve arazi satın alınmayacak, kamulaştırılmayacak, yeni kiralama yapılmayacak ve yeni inşaat başlanmayacaktır. Ancak deprem riski nedeniyle yıkım kararı verilmesi halinde, o hizmet için tahsis edilebilecek Hazineye ait taşınmazın bulunmadığının tevsik edilmesinden sonra, kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde bulunan veya tahsis edilmiş olan yerlere yeni inşaat yapılabilecektir.

Diğer taraftan, kesinleşmiş mahkeme kararı ile taşınmazın tahliyesi gibi kanuni zorunluluk halinde, o hizmet için tahsis edilebilecek Hazineye ait taşınmazın bulunmadığının tevsik edilmesinden sonra, hizmet yeri ihtiyacının karşılanması amacıyla taşınmaz kiralalarının yüksek olduğu mahaller dışında ve rayiç bedeli dikkate alınarak taşınmaz kiralanabilecektir.” düzenlemesi yönünden;

Söz konusu düzenleme, Cumhurbaşkanlığı Genelgesiyle yürürlükten kaldırılan 2007/3 sayılı Başbakanlık Genelgesinin; Belediyeler ile il özel idareleri ve bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerin genelgenin gayrimenkul edinilmesi ve kiralınması ile ilgili bölümün devamı niteliğindedir. Cumhurbaşkanlığı Genelgesinde, 2007/3 sayılı genelgeden farklı olarak taşınmaz kiralalarının yüksek olduğu mahaller dışında ve rayiç bedel dikkate alınarak taşınmaz kiralanabileceği belirtilmiştir.

Ayrıca, 2007/3 sayılı genelgede yer almayan deprem riski nedeniyle yıkım kararı verilmesi halinde, o hizmet için tahsis edilebilecek Hazineye ait taşınmazın bulunmadığının tevsik edilmesinden sonra, kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde bulunan veya tahsis edilmiş olan yerlere yeni inşaat yapılabileceği düzenlemesi getirilmiştir.

Bunların dışında 2007/3 sayılı Başbakanlık Genelgesinde belirtilen hükümler hilafına ortaya çıkabilecek zorunlu ihtiyaçların karşılanabilmesi hususunda Başbakanlıktan izin alınması gerekirken 2021/14 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesinde belirtilen hükümler hilafına ortaya çıkabilecek zorunlu ihtiyaçların karşılanabilmesi hususunda belediyeler tarafından Çevre ve Şehircilik Bakanlığından izin alınması zorunluluğu getirilmiştir.

Söz konusu düzenleme, 2007 yılından itibaren yürürlükte olan bir uygulama olması nedeniyle belediyeler açısından herhangi bir karışıklığa neden olmayacağı düşünülmektedir.

4. RESMİ TAŞITLARIN EDİNİLMESİ VE KULLANILMASI

Cumhurbaşkanlığı Genelgesinde, resmi taşıtların ediniminde ve kullanımında alınacak tedbirler kapsamlı bir şekilde belirtilmiştir. Aşağıda, belediyeleri doğrudan etkileyebilecek olan hususlar açıklanmaya çalışılmıştır.

4.1. Kamu kurum ve kuruluşlarının taşıt edinimleri ihtiyaç analizlerine dayandırılacak, acil ve zorunlu haller dışında her ne suretle olursa olsun yeni taşıt edinilmeyecektir. Mevcut taşıtlar da ihtiyaç analizleri ve tasarruf anlayışı çer-

çevesinde yeniden gözden geçirilecek, ihtiyaç fazlası olan veya ekonomik ömrünü tamamlamış taşıtlar ihtiyacı olan kurumlara devredilecek ya da tasfiye edilecektir.

Söz konusu düzenlemeye göre, belediyeler acil ve zorunlu haller dışında her ne suretle olursa olsun (satın alma, kiralama, hibe vb.) yeni taşıt edinmeyecek olup **sadece acil ve zorunlu hallerde Çevre ve Şehircilik Bakanlığından izin almaları halinde yeni taşıt edinebileceklerdir.** Ayrıca, ihtiyaç fazlası ve ihtiyaç analizleri belirlenirken hangi somut verilerin esas alınacağı konusunda Hazine ve Maliye Bakanlığınca bir düzenleme yapılması yerinde olacaktır.

4.2. Kamu kurum ve kuruluşları hizmet alımı suretiyle edinecekleri toplam taşıt sayısının kademeli olarak azaltılmasına ilişkin tedbirleri alacak, bu kapsamda 2020 yılındaki taşıt sayılarını 2021 yılından başlamak üzere 2023 yılı sonuna kadar kümülatif olarak en az yüzde 20 oranında azaltacaklardır.

Kanaatimce, söz konusu genelgede belediyeleri en çok zorlayacak, kamu hizmetinde aksamalara sebebiyet verecek tedbirin bu olacağı değerlendirilmektedir. Şöyle ki, belediyelerin asli görevlerinin başında temizlik hizmeti gelmektedir. Örneğin, bazı belediyeler sadece temizlik hizmetleri için hizmet alımı suretiyle taşıt edinmektedirler. Bu belediyeler bütçelerinin kısıtlı olması nedeniyle mevcut durumda en az temizlik aracıyla en yüksek düzeyde temizlik hizmetini ifa etmeye çalışmaktadırlar. Her geçen yılda konut sayısının artması ve hizmet alanının genişlemesi de göz önünde bulundurulduğunda, bu belediyelerin temizlik araçlarını arttırması gerekirken

söz konusu düzenleme uyarınca araç sayısını en az yüzde 20 oranında azaltması temizlik hizmetlerinin aksamasına, vatandaşın yerel hizmeti eksik almasına hatta halk sağlığının etkilenmesine bile neden olacaktır. Bu örneğe benzer örnekler, ulaşım, su, kanalizasyon vb. hizmetler içinde verilebilir.

Bu nedenle, söz konusu düzenlemenin kapsamından mahalli idarelerin çıkarılması elzemdir.

4.3. Belediyelerde, hiçbir makama taşıt tahsis edilmeyecektir. Belediye başkanları, genel sekreterler ve genel müdürler; ikametgâhları ile görev yerleri arasındaki sadece sabah-akşam geliş ve gidişleri için hizmet aracı olarak kurumların mevcutlarında bulunan binek veya stationwagon tipi taşıtlardan yararlanabilecektir.

Yukarıda belirtilen görevlilerin 24 saat esaslı olarak çalıştıkları, görevleriyle ilgili bir konuda yaşanabilecek en ufak bir sıkıntıda hızlıca görev yerine intikal etmeleri gerçekliği göz önünde bulundurulduğunda, bu düzenlemenin uygulanabilirliğinin imkanı olmayacağı açıktır.

4.4. Memuriyet mahalli dışındaki görevlere (şehirler arası, merkezden taşraya ve taşradan merkeze vb.) zorunlu durumlar hariç resmî taşıtla gidilmemesi hususunda ilgililer azami özen ve dikkati göstereceklerdir. Ayrıca memuriyet mahalli dışındaki görevlere başka ulaşım araçları ile gidilmesi hâlinde aynı yere ilgilinin görevinde kullanılmak üzere taşıt gönderilmeyecek, gidilen yerdeki resmî hizmet araçlarından istifade edilecektir. Zorunlu durumlarda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığından izin alınması gerekmektedir.

4.5. Hizmet aracı olarak kullanılan taşıtlar, münhasıran resmî hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla aynı kurumun birimleri arasında ayırım yapılmaksızın ve mümkün olduğu ölçüde güzergâh birleştirmesi yapılarak kullanılacaktır. Bu taşıtlar; özel işlerde, tatil günlerinde ve personel servis aracı olarak kullanılmayacak, hiçbir makam, birim ve şahsın kullanımına tahsis edilmeyecektir.

4.6. Hizmet Alımı Suretiyle Edinilen Taşıtların ön camına, 35 puntodan az olmamak kaydıyla **“Resmî hizmete mahsustur”** ibaresi yazılı bir levha görünür bir şekilde konulacak, belediyenin resmi taşıtlarının tamamının yan taraflarına da ‘Resmi hizmete mahsustur’ ibaresi yazılacaktır.

4.7. Kamu kurum ve kuruluşlarının şoför ihtiyacı, kadrolu şoför veya hizmet alımı suretiyle taşıt edinimi sözleşmelerine dayalı olarak karşılanmak yerine öncelikle 17/3/2006 tarihli ve 2006/10194 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Taşıtları Sürebilecek Kamu Görevlilerinin Belirlenmesine İlişkin Esas ve Usuller çerçevesinde resmî görevi ifa etmek üzere taşıta ihtiyaç duyan kamu görevlilerinin görevlendirilmesi suretiyle karşılanacaktır.

Söz konusu esas ve usullerin 5. Maddesinde taşıtların kamu görevlilerince sürülebilmesinin genel esasları sayılmıştır. Söz konusu esaslar;

a) Kamu görevlisi, toplantı, keşif, sağlık hizmetleri, tahsilat, tebligat, arazide yürütülecek hizmet ve benzeri bir görev için görevlendirilmiş olmalıdır.

b) Bu görevlendirmede taşıt kullanımı zorunlu olmalıdır.

c) Kamu görevlisi, taşıtı sürmeyi kabul etmiş olmalıdır.

ç) Kamu görevlisi gerekli ve geçerli sürücü belgesine sahip bulunmalıdır.

şeklinde dir.

Yine, usul ve esasların 6. Maddesinde; ikametgâhının, görevli olduğu yerin belediye sınırları içinde olması kaydıyla, ikametgâhına geliş veya gidişlerinde taşıt tahsis edilebilen kamu görevlileri de 5 inci maddenin (c) ve (ç) bentlerindeki şartları taşımaları halinde taşıtı kendileri sürebilirler.

2021/14 sayılı Genelgeye göre, Belediyelerde sadece Belediye Başkanları, Genel Sekreterler ve Genel Müdürlere ikametgahlarına araçla gidip gelebilme yetkisi verildiğinden, 5 inci maddenin (c) ve (ç) bentlerindeki şartları taşımaları halinde, sayılan görevliler hizmet araçlarını kendileri kullanabilecektir.

4.8. Taşıtlar, kullanım süresi ve maliyet analizleri dikkate alınarak en ekonomik yöntemle edinilecektir. Hizmet aracı olarak edinilecek taşıtlarda baz veya standart donanımlı, binek ve stationwagon cinsi taşıtlarda 1600 cc ve altındaki motor hacimli, işletme maliyetleri düşük ve ekonomik olan taşıtlar tercih edilecektir. Ayrıca, hizmet alımı suretiyle edinilecek taşıtlarda model yılı yeni araçlar yerine ekonomik olması durumunda binek ve stationwagon cinsi taşıtlarda 10 yaşını, diğer taşıtlarda 15 yaşını doldurmamış olmak kaydıyla model yılı yeni olmayan araçlara öncelik verilecektir.

Bu çerçevede Cumhurbaşkanlığı Genelgesine göre, belediyeler tarafından Çevre ve Şehircilik Bakanlığından izin almadan yeni bir taşıt edinilemeyecektir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığında izin alınmış ise, hizmet aracı olarak edinecek taşıtlarda en düşük donanım olan baz veya standart donanımlı araçların tercih edilmesi gerektiği ayrıca bu araçların binek ve stationwagon cinsi taşıtlar olması durumunda 1600 cc ve altındaki motor hacimlilerin tercih edilmesi gerektiği görülmektedir.

Diğer taraftan, hizmet alımı suretiyle edinilecek taşıtlarda yeni yani sıfır kilometre araçlar yerine binek ve stationwagon cinsi taşıtlarda 1-10 yaş, diğer taşıtlarda 1-15 yaş araçların kiralanabileceği anlaşılmaktadır.

Bu genel düzenleme, belediyelerin hizmet mahalleri, çevre şartları ve görev çeşitliliği kapsamında değerlendirildiğinde, işlevselliğini tartışılır hale getirebilecektir.

4.9. Taşıtların verimli kullanımı ile işletme maliyetlerinin asgari seviyeye indirilmesine yönelik gerekli önlemler idarelerce alınacaktır. Bu kapsamda taşıtların masrafları gider türleri itibarıyla plaka bazında düzenli olarak kayıt altına alınacak, harcama yetkililerince taşıtların çalışma süresi, güzergâhı, ortalama yakıt tüketim değeri, bakım maliyetleri ve sürücü performansı düzenli olarak izlenecektir.

Cumhurbaşkanlığı Genelgesinin resmi taşıtların edinilmesi ve kullanılması bölümü altında belirtilen hükümler, belediye başkanları tarafından hassasiyetle izlenecek ve denetlenecek, aksine hareket edenler hakkında ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapılacaktır.

İlgili mevzuat hükümlerinden, genelgenin diğer hususlar bölümünde yer

alan her kademedeki yöneticinin tasarruf ilkelerinden sorumlu olacağı hükümü doğrultusunda, genelge hükümlerine riayet etmeyen görevliler hakkında belediye başkanları tarafından yaptırılacak idari soruşturmanın kastedildiği düşünülmektedir.

5. HABERLEŞME GİDERLERİ

5.1. Belediyelerde harcama yetkilileri tarafından, haberleşme giderlerini hizmet gerekleri ve teknolojik imkânlar çerçevesinde gözden geçirilerek kaynakların verimli kullanılması hususunda sayı, tutar veya kullanım kısıtlamaları da dâhil gerekli her türlü tedbir alınacaktır.

5.2. Kurum hizmetlerinin gerektirdiği zorunlu haller için milletler arası görüşmelere açılacak telefonlar, belediye başkanı tarafından belirlenecektir.

5.3. Cep telefonları sadece belediye başkanları ile hizmet gereksinimi dikkate alınarak genel sekreterler ve genel müdürler ile sınırlı olmak üzere belediye başkanı tarafından belirlenen makamlar için tahsis edilebilecektir. Bu şekilde cep telefonu tahsis edilen makamların listesi belediyelerce Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilecektir. Cep telefonu tahsis edilen makamlar için aylık cep telefonu görüşme ücreti limitleri, 1800 gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarı (297-TL) geçmeyecektir.

5.4. Belediyeler, tebligatlarını ilgili mevzuatında istisna tutulan durumlar hariç elektronik tebligat sistemlerini kullanarak yapacaklardır. Mevzuat hükümleri uyarınca elektronik tebligat adresi alma zorunluluğu olmayan kişilerin bu sistemlere dâhil olabilmesi kamu idare-

lerince teşvik edilecek ve azami gayret gösterilecektir. Elektronik bilgi yönetim sistemleri üzerinden yapılan resmî yazışmalar ayrıca posta ile gönderilmeyecektir.

6. PERSONEL GÖREVLENDİRME- LERİ

6.1. Kamu kurum ve kuruluşlarının hizmet içi eğitim, konferans, seminer, çalıştay, sempozyum, toplantı, organizasyon ve benzeri her türlü faaliyetlerinin **uzaktan erişim yöntemleriyle yapılması esastır.** Söz konusu faaliyetlerin yüz yüze yapılmasının zorunluluk arz ettiği durumlarda öncelikli olarak kamu tesislerinin kullanılması, ihtiyacın mümkün olduğunca kamu personeli tarafından karşılanması, görev süresi ve görevli sayısının asgari seviyede tutulması, fiyatların ekonomik olduğu yer ve dönemlerin tercih edilmesi ve zorunluluk durumunun gerekçelerinin belirtilmesi kaydıyla geçici görevlendirmeler yapılabilecektir.

6.2. Zorunlu hâllerde yapılacak yurt dışı geçici görevlendirmeler, görevin süresi ve görevli sayısı en az seviyede tutularak belediye başkanı onayı ile yapılacaktır. Bu kapsamda yapılacak görevlendirmelerde; belediyeler bakımından Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca genelge yayımlanacak ve belediyelerce bu genelgeye uyulacaktır.

7. BASIN VE YAYIN GİDERLERİ

7.1. Belediyelerin basını izleme ile ilgili birimleri ve kütüphane dokümantasyon merkezleri hariç hiçbir şekilde günlük gazete alımı yapılmayacak, görev alanı ile ilgili olmayan yayınlara abone olunmayacaktır. (**Not: Mesleki ve Mevzuat Dergisi olan Mahalli İdareler Der-**

gisi yerel yönetimlerin görev alanına giren konuları ve bilgileri paylaşması hasebiyle bu tasarruf tedbirlerine tabi değildir.)

7.2. İdare faaliyetlerini tanıtmaya yönelik rapor, kitap, dergi, bülten ve benzeri yayınlar basılmayacak, bu dokümanların hazırlanması ve paylaşımı elektronik ortamda yapılacaktır.

7.3. Belediyeler tarafından bastırılması zorunlu görülen dokümanlar ihtiyaç sayısı kadar bastırılacak ve ekonomik malzeme kullanımı tercih edilecektir.

8. KIRTASIYE VE DEMİRBAŞ ALIMLARI

8.1. Belediyelerde kâğıt kullanımı en aza indirilecek, rapor, bilgi notu ve benzeri dokümanların hazırlanması ve dağıtımını elektronik ortamda yapılacaktır.

8.2. Demirbaş alımı zorunlu hâllerde yapılacak, demirbaşlar kullanım ömrü tamamlanmadan değiştirilmeyecektir.

8.3. Bilgisayar ve bilgi işlem sistemlerinin yenilenmesi ve genişletilmesi durumunda hizmet ihtiyacının gerektirdiği özellikler ve kapasite dikkate alınacaktır. Ayrıca fiziki olarak birbirine yakın makam ve birimlerdeki fotokopi, faks ve benzeri büro malzemelerinin ortaklaşa kullanılması sağlanacaktır.

9. TEMSİL, TÖREN, AĞIRLAMA VE TANITIM GİDERLERİ

9.1. Uluslararası toplantılar ile millî bayramlar hariç açılış, konferans, seminer, yıl dönümü ve benzeri kutlama ve organizasyonlara ilişkin faaliyetler nedeniyle gezi, kokteyl, yemek ve benzeri davetler düzenlenmeyecek, hediye ve-

rilmeyecek ve diğer adlar altında ödeme yapılmayacaktır. Temsil ve ağırlama ödemeleri, zorunlu haller dışında kullanılacaktır.

9.2. Yılbaşı ve bayram dönemlerinde kamu görevlileri tarafından gönderilecek tebrik, telgraf ve benzeri posta hizmetlerine ilişkin kâğıt, baskı, posta ve benzeri giderler hiçbir şekilde kurum ve kuruluşların bütçesinden ödenmeyecek, mevzuat gerekleri dışında kurum ve kuruluşların tasarrufları altında bulunan kaynaklardan ajanda, takvim, plaket, hatıra, hediye, eşantıyon basım ve dağıtım türü işler yaptıramayacaktır.

9.3. Belediyelerce, mevzuattan kaynaklanan zorunluluklar gereği yapılan veya kurum faaliyetleri ile doğrudan ilgili olan tanıtım giderleri hariç olmak üzere basın ve yayın organlarına ilan-reklam verilmeyecektir.

10. PERSONEL GİDERLERİ

10.1. Mevcut personelin etkin ve verimli çalışmasını sağlamak üzere gerekli tedbirler alınacak, bu personel hizmet standartlarına uygun ve dengeli bir şekilde görevlendirilecek ve atıl personel oluşmasına izin verilmeyecektir. Kanundan doğan mecburi yükümlülüklerin yerine getirilmesi, hizmet genişlemesi ve yeni bir teşkilat biriminin kurulması hâlleri hariç olmak üzere bir önceki mali yılda kadro ve pozisyon sayılarında emeklilik, istifa ve ölüm gibi nedenlerle meydana gelen azalma kadar yeni kadro ve pozisyon ihdas ya da kullanım talebinde bulunulabilecektir. Mahalli idareler bakımından bu kapsamdaki uygulamalarda, ilgili mevzuatta yer alan norm kadro ilke ve standartları ile yıllık toplam personel

giderleri hakkındaki oranlar esas alınacaktır.

Söz konusu düzenlemeye göre esas alınacak olan yıllık toplam personel giderleri hakkındaki oran olarak, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49. Maddesinde belirtilen; *“Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz. Nüfusu 10.000’in altında olan belediyelerde bu oran yüzde kırk olarak uygulanır.”* oranı mı esas alınacak yoksa 2018/11608 sayılı İl Özel İdareleri, Belediyeler Ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Görürülmesine İlişkin Usul Ve Esasların 5. Maddesinde belirtilen; *“İdarelerin, şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderleri, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamaz. Bu oran büyükşehir belediyelerinde yüzde otuz olarak uygulanır”* oranı mı esas alınacaktır.

Kanımcı, her iki düzenlemede belirtilen oranlar genelge doğrultusunda dikkate alınmalıdır.

10.2. Kamu personeli zorunlu haller dışında fazla mesai ücreti alacak şekilde istihdam edilmeyecektir. Kamu kurum ve kuruluşları, fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışma giderlerini asgari seviyede tutmak amacıyla 22/5/2003 tarihli ve

4857 sayılı İş Kanununda yer alan serbest zaman ve denkleştirme süresi hükümlerini öncelikle uygulayacaktır.

10.3. 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içerisinde hak kazandıkları yıllık ücretli izin süreleri, ilgili yıl içerisinde kullanılacaktır. Ayrıca, ilgililerin önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık ücretli izin süreleri, yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullanılacaktır.

10.4. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) bendine göre yapılacak atamalar sadece yönetici kadroları (şef dâhil) ile sınırlı tutulacak, yönetici kadroları dışındaki kadrolara anılan bent çerçevesinde atama yapılmayacaktır.

11. ENERJİ VE SU ALIMLARI

11.1. Kamu kurum ve kuruluşları, enerji maliyetlerini azaltmak amacıyla Kamu Binalarında Tasarruf Hedefi ve Uygulama Rehberinde yer alan tasarruf önlemlerine uyacaklardır.

11.2. Doğalgaz ve elektrik enerjisi tedarikinde serbest tüketici kriterlerini sağlayan binalarda ihale usulleri uygulanarak enerji giderlerinin azaltılmasına yönelik gerekli tedbirler alınacaktır.

11.3. Kamu alımlarında, enerji verimliliği yüksek projeler ile enerji kullanımı düşük olan ürünler tercih edilecektir.

11.4. Su kullanımında israfı önlemek amacıyla gerekli tedbirler alınacak ve tasarruflu cihazlar tercih edilecektir. Yeşil alanların sulanmasında mümkün olduğunca şebeke suyu kullanılmayacaktır.

12. PERSONEL SERVİSİ HİZMETİNE İLİŞKİN GİDERLER

12.1. Kamu kurum ve kuruluşları, personel servisi temininin hizmet alımı suretiyle sağlanması durumunda; Personel servisi hizmetinden fiilen yararlanan kişi sayısının araç kapasitesinin yüzde 70'inin altında olması durumunda ilgili hatta servis sunumu yapılmayacaktır.

12.2. Personel servisi ihale şartnamelelerinde araç yaşı kriteri belirlenirken model yılı yeni araçlar yerine maliyet tasarrufu sağlayacak şekilde 6/2/2004 tarihli ve 2004/6801 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşları Personel Servis Hizmet Yönetmeliğine uygun olarak model yılı yeni olmayan araçlara öncelik verilecektir.

13. DİĞER HUSUSLAR

13.1. Kamu kurum ve kuruluşları, ek mali yüklerle karşılaşmaması için fatura karşılığı ödemelerini ve diğer yükümlülüklerini zamanında yerine getirecekler ve bunun için her türlü tedbiri alacaklardır.

13.2. Mevzuattan kaynaklanan zorunluluklar dışında, mesleki kuruluş veya derneklere üye olunmayacaktır. Uluslararası kuruluşlara mevcut üyelikler gözden geçirilerek kurumların faaliyetlerine doğrudan katkı sağlamayanlar sonlandırılacaktır.

13.3. Belediyeler, hizmet kalitesinin artırılması amacıyla ihtiyaç duyulan araştırma, geliştirme, eğitim vb. ihtiyaçlarını öncelikle kendi personeli veya ilgili diğer kurumların bilgi ve tecrübe sahibi personelinden faydalanarak karşılayacak,

zorunlu olmadıkça danışmanlık hizmeti satın almayacaklardır.

13.4. Bu Genelgenin uygulanması ile ilgili olarak belediyeler tarafından gereken tedbirler alınacak, her kademedeki yönetici tasarruf ilkelerinin uygulanmasından sorumlu olacaktır.

13.5. Bu Genelgede belirtilen hükümler hilafına ortaya çıkabilecek zorunlu ihtiyaçların karşılanabilmesi için belediyeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığından izin alınacaktır.

13.6. Genelgenin yayımından önce yürürlükte bulunan mevzuat çerçevesinde, bu Genelge kapsamına giren hususlarla ilgili münferit olarak izin alınmış iş ve işlemler için bu Genelgenin yayımı tarihinden itibaren üç ay içerisinde yeniden izin alınacaktır.

Bu düzenlemeyle, Cumhurbaşkanlığı Genelgesiyle yürürlükten kaldırılan 2007/3 ve 2008/3 sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca Cumhurbaşkanlığı Genelgesi kapsamına giren hususlara yönelik alınmış izinlerin yenilenmesi gerektiğinin amaçlandığı düşünülmektedir. Ancak, **Belediyelerin 2007/3 sayılı Başbakanlık Genelgesinin sadece gayrimenkul edinilmesi ve kiralanması ile ilgili bölümüne tabi olmaları nedeniyle sadece bu kapsamda alınmış olan izinler için mi tekrar izin alınacağı yoksa 2021/14 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi kapsamına giren tüm hususlara yönelik alınmış izinler içinde tekrar izin alınıp alınmayacağı hususu muallakta kalmaktadır.**

Kanımızca, Genelgede yer alan gayrimenkul edinilmesi ve kiralanması ile ilgili bölümüne ilişkin belediyelerce alın-

mış izinlerin tekrar yenilenmesi gerektiği, diğer tedbirlere ilişkin alınmış izinlerin yenilenmesi konusunda herhangi bir işlem tesis edilmesine gerek olmadığıdır.

Bu minvalde, belediyeler açısından Genelge kapsamında daha önceden alınmış olan izinlerden hangilerinin yenilenmesi gerektiği hususunun Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından açıklanmasında fayda olacaktır.

13.7. Bu Genelgenin uygulanmasından doğabilecek tereddütleri gidermeye belediyeler bakımından Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir.

14. SONUÇ

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartını imzalayan Avrupa Konseyi üyesi Devletler, demokratik bir şekilde oluşan karar organlarına ve sorumlulukları bakımından, bu sorumlulukların kullanılmasındaki olanak ve yöntemler bakımından ve bu sorumlulukların karşılanması için gerekli kaynaklar bakımından geniş bir özerkliğe sahip yerel makamların varlığını gerektirdiğini teyid etmişlerdir. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ülkemiz tarafından da onaylanmıştır.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı 4'üncü Maddesinin 4. Fıkrası; "Yerel makamlara verilen yetkiler normal olarak tam ve münhasırdır. Kanunda öngörülen durumların dışında, bu yetkiler öteki merkezi veya bölgesel makamlar tarafından zayıflatılamaz veya sınırlandırılmaz." hükmündedir.

- Bu çerçevede, Belediyelere kanunla tanımlanan yetkilerin 30/06/2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2021/14 Sayılı tasarruf ted-

birleri konulu Cumhurbaşkanlığı Genelgesiyle kısıtlanması Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı 4'üncü maddesiyle örtüşmemektedir.

- **Cumhurbaşkanlığı Genelgesinde belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile kurdukları birlik, müessese ve işletmelerin kapsama alınmış fakat belediye şirketleri Genelge kapsamına alınmamıştır.**

- Belediyeler ile il özel idareleri ve bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler, 2007/3 sayılı tasarruf tedbirleri konulu Başbakanlık Genelgesinin sadece gayrimenkul edinilmesi ve kiralanması tedbirlerine tabiyken 2021/14 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesiyle kendi bütçeleri veya tasarruflarındaki diğer kaynaklardan yapacakları yurt içi ve yurt dışı harcamaları ile taşınır ve taşınmazlarının kullanılmasında genelgenin hemen hemen tüm tedbirlerine tabi tutulmuşlardır.

- Genelgenin içeriğinde yer verilen ve 12 başlık altında detaylandırılan tedbirler, belediyelerin uygulamaları açısından bir çok kafa karışıklığına ve soruna neden olabilecektir. Ortaya çıkabilecek uygulama farklılıkları ve tereddütler dikkate alındığında, genelgenin ayrıntılı bir şekilde açıklanmaya ihtiyacı olduğu bir gerçektir.

- Belediyeler tarafından Cumhurbaşkanlığı Genelgesi kapsamına giren hususlara yönelik alınmış olan izinlerden hangilerinin yenilenmesi gerektiğinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından açıklanmasında fayda görülmektedir.

- Genelgede belirtilen hükümler hilafına ortaya çıkabilecek zorunlu ihtiya-

çaların karşılanabilmesi için belediyeler tarafından Çevre ve Şehircilik Bakanlığından izin alınması gerekmektedir. Genelgeye bakıldığında, “acil ve zorunlu haller dışında her ne suretle olursa olsun yeni taşıt edinilmeyeceği” “Demirbaş alımının zorunlu hallerde yapılacağı” “Temsil ve ağırlama ödeneklerinin, zorunlu haller dışında kullanılmayacağı” “Kamu personelinin zorunlu haller dışında fazla mesai ücreti alacak şekilde istihdam edilmeyeceği” gibi düzenlemelerin bulunduğu **ancak zorunlu hal ve ihtiyaçların neler olduğunun açıkça belirtilmediği gibi tüm bu zorunlu hal ve ihtiyaç durumunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığından izin alınıp alınmayacağı anlaşılamamaktadır.**

- Taşıtlarda ihtiyaç fazlası ve ihtiyaç analizleri belirlenirken hangi somut verilerin esas alınacağıın Genelgede muallak olduğu gibi Genelge kapsamına giren hususlarla ilgili münferit olarak izin alınmış iş ve işlemlerin neler olduğunun ve hangi kurumdan ve ne gerekçeyle alınmış olan izinlerin üç ay içerisinde yenilenmesi gerektiğinin açıkça belirtilmesinde fayda bulunmaktadır.

- Yine, Genelgenin yayımlandığı 30/06/2021 tarihinden önce, belediyeler tarafından genelgede belirtilen hükümler hilafına bir işleme başlanmış ise bu işlemlerin akıbetinin ne olacağı hakkında genelgede açık bir düzenleme bulunmamaktadır.

- Yukarıda da belirtildiği üzere, hizmet alımı suretiyle edinilen toplam taşıt sayısının 2021 yılından başlamak üzere 2023 yılı sonuna kadar kümülatif olarak en az yüzde 20 oranında azaltılmasına yönelik tasarruf tedbiri ile yılı ve

takip eden yılların bütçelerinde ilave yük oluşturacak şekilde faaliyet genişlemesine ve iş artışına gidilmemesi yönündeki düzenleme doğrultusunda bütçeler oluşturulduğunda, stratejik planda öngörül-müş olan amaç ve hedeflere ulaşmak için yeni bir faaliyet oluşturamayacak dolayısıyla amaç ve hedeflerde sapmalar yaşanacak, performans programlarında ve faaliyet raporlarında olumsuz durumlarla karşı karşıya kalınacaktır.

- Bu çerçevede, başta Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olmak üzere Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu gibi kurumlar tarafından genelgede belirtilen tedbirlere yönelik olarak, görev alanlarına giren ve tereddüt yaşanabilecek konularda hızlı bir şekilde açıklayıcı düzenlemeler yapılması yerinde olacağı gibi tüm belediyeleri zorlayacak, yerel hizmetlerin aksamasına neden olabilecek hatta doğrudan vatandaşları etkileyebilecek tedbirlerin tekrar değerlendirilmesinde fayda görülmektedir.

- Bunun yanında, Sayıştay Başkanlığı tarafından gerçekleştirilecek olan denetimlerde, denetçilerin ve mali yargı-lamanın tutum ve kararları da, genelgede belirtilen tedbirlerin belediyelerce uygulanmasına yön vereceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

2021/14 sayılı Tasarruf Tedbirleri Genelgesi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu

5393 sayılı Belediye Kanunu

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu

237 sayılı Taşıt Kanunu

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu

Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas Ve Usuller

Taşıtları Sürebilecek Kamu Görevlilerinin Belirlenmesine İlişkin Esas Ve Usuller

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar Ve Performans Programları İle Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı

Halil MEMİŞ, Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Genelgesinin Belediyeler Açısından İzaha Muhtaç Kısımları, <https://mevzuattakip.com.tr/>

Salih KAN

Sayıştay Başkanetçisi

BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE KAMU KAYNAKLARININ ETKİN ve VERİMLİ KULLANIMI ADINA BELEDİYE KANUNUNA EKLENMESİ ÖNERİLEN HUSUSLAR

1. GİRİŞ

Belediye şirketleri belediyenin sermayedarı olduğu, ekonomik hayatta piyasa şartlarında faaliyet güden ve bu faaliyetini belediyeden aktarılan sermaye ile devam ettiren şirketlerdir. Ülkemizde de belediye şirketlerinin birçoğu sermayedarı olan belediyeler tarafından her yıl yapılan sermaye aktarımıyla faaliyetini sürdürmekte ve şirket gelirleriyle giderlerini karşılamamaktadır. Böylece mahalli idarelerin yapısına entegre edilen belediye şirketleri belediyeler için bütçeye ek bir gider kalemi olarak yansımaktadır. Özellikle büyükşehir belediyelerinde şirketlerin şirketleri de kurularak holdingleşme eğilimine giden bu yapının kullandığı kamu kaynağı her geçen gün artmakta ve bu kaynaklar şirketlerin tüzel kişiliği sebebiyle özel hukuk normlarına tabi olarak sınırı çizilmemiş birçok alanda kullanılmaktadır. **Bu durum kamu kaynakların etkin, ekonomik ve verimli kullanılması adına risk oluşturmaktadır.** Makalemizde belediye şirketlerinde kamu kaynaklarının etkin ekonomik ve verimli kullanımı adına mevzuat boşluklarının çerçevesi-

nin çizilmesine olanak sağlayacak 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda yapılması önerilen yasal düzenlemelere yer verilecek olup konu detaylı olarak açıklanacaktır.

2. MEVZUAT VE ÖNERİLER

2.1 Denetim Komisyonu

Denetim Komisyonu 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 25'inci maddesinde düzenlenmiş olup il, ilçe ve nüfusu 10.000 üzeri olan belediyelerde kurulması zorunlu, meclis üyelerinden oluşan bir denetim organıdır. Denetim komisyonu belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi amacıyla kurulmakta olup bu komisyonda konusuna göre kamu görevlilerinden ve uzman kişilerden de faydalanılabilmektedir. Bu komisyon tarafından 45 gün içinde oluşturulan raporlar meclise sunulmaktadır. (5393 sayılı Belediye Kanunu (2005). Resmi Gazete, Tarih: 13.07.2005, Sayı: 25874)

Ancak belediyenin bütçesini inceleyen, gelir gider denetimin yapan bu komisyonun belediye şirketlerinin hesap

ve işlemlerine ilişkin bir inceleme yetkisi bulunmamaktadır. **Belediye bütçesinden yapılan sermaye aktarımı ile kurulan yani belediye bütçesinden kaynak aktarılan bu şirketlerin denetim komisyonu tarafından denetlenmemesi kamu kaynaklarının kullanımı açısından risk oluşturmaktadır.** Bu konuda 5393 sayılı Kanun'un 25'inci maddesinin, denetim komisyonunun belediye şirketlerinin de hesap ve işlemlerini inceleyebilme yetkisine haiz olacak şekilde düzenlenmesi bu şirketlerin yönetiminde etkinliğini arttıracak ve kamu kaynaklarının kullanımında meclisin denetim alanı genişleyecektir.

2.2 Belediye Şirketlerinde Yönetim Kurulu Üye Sayısı ve Huzur Hakkı

Şirketlerde huzur hakkı şirket ortaklarına, yönetim kurulu üyelerine, müdürlerine Kanundan doğan sorumluluk ve yükümlülükleri karşılığında riskleri azaltmak için maddi olarak ödenen karşılıktır. Belediye anonim şirketlerinde sermaye, belediye bütçesinden karşılanması sebebiyle ortak sorumluluğu bulunmamaktadır. Yönetim kurulu üyeleri ise 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddesindeki hükme göreği Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel arasından veya 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine istinaden atanmaktadır. (5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (2004). Resmi Gazete, Tarih: 23.07.2004, Sayı: 25531.)

Belediye şirketlerinde huzur haklarının düzenlendiği özel bir mevzuat bulunmamaktadır. Şirket huzur haklarının

kamu görevlilerine ilişkin genel çerçevesi 631 sayılı KHK'nın 12'nci maddesinde düzenlenmiş olup bu hükümden kamu görevlisi birden fazla şirkette yönetim kurulu üyesi olarak görev alabilmesine rağmen sadece bir şirketten huzur hakkı alabileceği belirtilmiştir. Ancak huzur hakkı tutarı tamamen 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerince anonim şirket genel kurulları tarafından belirlenmektedir. Ayrıca şirket yönetim kurulu üye sayısının da ilgili Kanun gereği tamamen şirket genel kurullarının yetkisinde olduğu düşünüldüğünde sınırsız bir yetki alanı olarak kalmaktadır. Bu durum **şirket yönetim kurulu üye sayısı ve ödenen huzur haklarının her geçen gün artmasına sebebiyet vermekte ve kamu kaynağı kullanan şirketlerin karlılığı, etkin ve verimli yönetilmesi birincil amaç olmaktan uzaklaşmaktadır.** (631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali Ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (2001) Resmi Gazete, Tarih: 13.01.2001, Sayı: 24461, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (2011). Resmi Gazete, Tarih: 13.01.2011, Sayı: 27846)

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Huzur ve izin hakkı" başlıklı 32'nci maddesine belediye şirketlerinde görevlendirilen yönetim kurulu üyelerine ödenecek huzur hakkı, kar payı, prim ikramiye gibi ücret sayılacak ödemelerin toplamı belediye başkanının aldığı ödeneğin %50 ini aşamaz hükmü gibi bir hükümlerle bir çerçeve çizilmesi kamu kaynaklarının etkin kullanımını için olumlu bir etki yaratacaktır.

Ayrıca 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 359'uncu maddesinde; Anonim şirketin, esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş, bir veya daha fazla kişiden oluşan bir yönetim kurulu bulunacağı belirtilmiş olup bu rakama ilişkin bir sınır çizilmemiştir. Çünkü sermaye ekleyen kişinin şirkette yönetim kurulu üyesi olmasında bir sakınca bulunmamaktadır. **Ancak belediye şirketlerinde sermayedar belediye yani kamu olduğu için bu konuda bir sınır çizilmesi gerekmektedir.**

Belediyelerin sermayesi ise faaliyet güden ve yönetsel olarak kamu iktisadi teşebbüsleriyle aynı doğrultuda olan bu şirketlere belediye iktisadi teşebbüsleri de denmektedir. 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 6'ncı maddesinde: "Yönetim kurulu bir başkan ve beş üyeden oluşur, genel müdür yönetim kurulunun da başkanıdır denilerek kurul üyelerine bir sınır çizilmiştir. İdari ve mali olarak kamu iktisadi teşebbüsleriyle benzerlik gösteren belediye şirketlerinde ise böyle bir sınır çizilmemiş ve yetki tamamen sınırsız olarak ticaret mevzuatı hükümleri çerçevesinde şirket genel kurullarına verilmiştir. **Bu konuda 5393 sayılı Belediye Kanunu'na eklenecek bir hükümlerle belediye şirketlerinde yönetim kurulu üye sayısına ilişkin bir sınır çizilmesi kamu kaynaklarının kullanımında etkinliği arttıracaktır.** (6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (2011). Resmi Gazete, Tarih: 13.01.2011, Sayı: 27846, 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1984) Resmi Gazete, Tarih: 18.06.1984, Sayı: 18435)

2.3. Şirket Personel Yapısı

Belediye şirketlerinde çalışan tüm personel 4857 sayılı İşçi Kanunu'na tabi olup özlük hakları, sosyal haklar, çalışma şartları tamamen bu Kanun hükümlerine tabidir. Bu kanun gereği çalışan personelin sayısı, ödenecek ücret vs tamamen şirket yönetiminin uhdesinde olup bu konuda özel bir düzenleme de yapılmamıştır.(4857 sayılı İş Kanunu (2003) Resmi Gazete, Tarih:10.06.2003, Sayı:25134)

Belediyelerde istihdam edilen personelin sayısı, unvanları, yönetici sayısı gibi personel rejimini ilgilendiren hususlar 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde düzenlenmektedir. Belediye şirketleri piyasa şartlarında faaliyet gösteren ve bürokrasiden uzak hızlı karar alma mekanizmalarına ihtiyaç duyan idari yapılar olması sebebiyle personel sayısı, görev ünvanı, yönetici sayısı gibi kısıtlamalar şirket yönetiminde etkinliği azaltabilecek, yönetsel sorunlar doğurabilecektir.

Ancak belediye şirketlerinde personel sayısı ve ücret sınırı bulunmaması, bu şirketlerde işgücü planlamaları ile çalışanlar arası ücret dengesinde sorunlara sebebiyet vermekte, bu şirketlerin belediyelere herhangi bir sınıra tabi olmadan personel istihdam edebilme imkanı sağlaması personel maliyetini arttırmakta, şirketlerin brüt hasılatıyla personelinin maaşını karşılayamaz hale gelmesine neden olmaktadır. Böylece belediyeler tarafından bu şirketlere her yıl düzenli olarak sermaye artırımını yapılması zorunlu hale gelmektedir. **Dolayısıyla bu şirketlerde faaliyet kolunun özel durumlarda göz önünde bulundurularak personel maliyetine ilişkin olarak şirket hasılatla-**

ryla orantılı bir sınır çizilmesi gerekmektedir. (5393 sayılı Belediye Kanunu (2005). Resmi Gazete, Tarih: 13.07.2005, Sayı: 25874)

2.4. Faaliyet Raporu

Faaliyet Raporu 6102 sayılı TTK'nın 516'ncı maddesinde düzenlenmiş olup maddede; yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun, şirketin o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtacağı, raporun finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirileceği ayrıca şirketin karşılanabileceği muhtemel risklere açıkça işaret edilerek yönetim kurulunun değerlendirmesi de raporda yer alacağı belirtilmiştir. Bununla birlikte faaliyet raporlarının şirket genel kurullarına sunulmasının ilgili Kanun'un 375'inci maddesinde yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetki-lerden olduğu açıklanmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'na, **belediye şirketlerinin ilgili yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve bir şekilde yansıtacağı faaliyet raporunun belediye faaliyet raporundan önce Mart ayı itibarıyla belediye meclisine sunulması, faaliyet raporu ile denetim komisyonun şirketler için düzenlemiş olduğu denetim raporunun birlikte mecliste görüşüleceği, faaliyet raporu yeterli bulunmayan şirketin yönetim kurulunun istifa etmiş sayılacağı şeklinde bir hüküm eklenmesi şirket yönetiminde sorumlulukları arttıracak olup daha ciddi bir yönetim anlayışının şirketlere düşünsel olarak yerleşmesine katkı sağlayacaktır.**

3. SONUÇ

Sonuç olarak kamu kaynağı kullanan bu şirketlerin özel hukuk tüzel kişisi olması sebebiyle faaliyetlerinde yer alan mevzuat boşluklarının giderilmesi, şirket yönetimlerinde mevzuat olarak yetki sorumluluk çerçevesi çizilmesi, belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan belediyelerin belde adına sunacağı hizmetlerde kalitenin artırılmasına olumlu yansıtacak olup sermayesi belediye bütçesinden karşılanması sebebiyle bir nevi ikincil bir bütçe olan bu şirketlerin yönetiminde verimli sermaye kullanımı belediyelerin gelirlerini arttıracaktır.

KAYNAKÇA

5393 sayılı Belediye Kanunu (2005). Resmi Gazete, Tarih: 13.07.2005, Sayı: 25874

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (2004). Resmi Gazete, Tarih: 23.07.2004, Sayı: 25531

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (2011). Resmi Gazete, Tarih: 13.01.2011, Sayı: 27846

4857 sayılı İş Kanunu (2003) Resmi Gazete, Tarih:10.06.2003, Sayı:25134

631 sayılı Memurlar Ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (2001) Resmi Gazete, Tarih: 13.01.2001, Sayı: 24461

233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1984) Resmi Gazete, Tarih: 18.06.1984, Sayı: 18435

Suat ŞİMŞEK

Daire Başkanı

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Milli Emlak Genel Müdürlüğü

BELEDİYE TAŞINMAZLARININ VE BELEDİYE HİSSELERİNİN 3194 SAYILI İMAR KANUNU 17. MADDE KAPSAMINDA SATIŞI

1. 3194 SAYILI İMAR KANUNU 17. MADDE NEDİR?

Belediyelere ve il özel idarelerine ait taşınmazların satışının 2886 sayılı Kanun'a göre yapılması gerekmektedir.

Bununla birlikte, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 17. maddesi¹, belediyelerin gayrimenkul satışında, 2886 sayılı Kanun'da öngörülen ihale usullerine önemli bir istisna getirmektedir. Bu maddede kamulaştırmadan arta kalan kısımları ile kapanan yol ve yol fazlaları hakkında

1 Madde şu şekildedir: "(1) Belediye veya valilik, kendi malı olan veya imar planlarının tatbiki sonucu kamulaştırmadan artan parçalarla, istikameti değiştirilen veya kapanan yol ve meydanlarda hasıl olan sahalardan müstakil inşaata elverişli olmayan parçaları, bitişiğindeki arsa veya bina sahibine bedel takdiri suretiyle satmak, gayrimenkul sahiplerinin yola giden yerlerden dolayı tahakkuk eden istihkaklarını bedel takdiri suretiyle değiştirmek ve komşu gayrimenkul sahibi takdir edilen bedelle satın almaktan imtina ederse, şüyulandırıp satmak suretiyle imar planına uygunluğunu temin eder.(2) Bunlardan müstakil inşaata elverişli olanları, kamu yararı için, belediye veya valilikçe yeri alınan şahısların muvafakatleri halinde istihkaklarına karşılık olarak bedel takdiri ve icabında denklik temini suretiyle değiştirmeye belediye ve valilik yetkilidir.(3) Ayrıca belediye veya valilikler ile şüyu olan müstakil inşaat yapmaya müsait bulunan imar parsellerinde, belediye veya valilikler, hisselerini parselin diğer hissedarlarına bedel takdiri suretiyle satmaya, ilgililer satın almaktan imtina ederse, şüyuun izalesi suretiyle sattırmaya yetkilidir.(4) Bu maddeye göre bedel takdirleri ve bu bedellere itiraz şekilleri 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre yapılır."

yapılacak işlem belirtilmiştir. Aynı maddenin üçüncü fıkrası ise belediye ve il özel idarelerinin, hisseli taşınmazlardaki hisselerini, diğer hissedarlar almaktan imtina ederler ise ortaklığın giderilmesi davası açmaya yetkili olduğunu hüküm altına almıştır.

Bu kapsamda belediyeler ve il özel idareleri, **kamulaştırmadan arta kalan parçalar ile hisseli parsellerdeki hisselerini**, 2886 sayılı Kanun'daki usullere tabi olmaksızın satışa konu edebilmektedir. Madde, kamulaştırmadan arta kalan kısımların, yol fazlalarının ya da taşınmazlarda bulunan belediye ve il özel idaresi hisselerinin satışını düzenlemektedir.

2. 3194 SAYILI İMAR KANUNU 17. MADDESİ KAPSAMINDAKİ İDARELER

3194 sayılı Kanun'un 17. maddesine "belediye veya valilik" ibaresi geçmektedir. Burada bahsedilen belediye (maddede özel bir ayırım olmadığı için) gerek normal il ve ilçe belediyeleri, gerekse büyükşehir belediyeleridir. Yani büyükşehir belediyelerinde hem büyükşehir

belediyeleri, hem de ilçe belediyelerinin 17. maddede belirtilen yetkileri kullanabileceklerini düşünüyorum.

Her ne kadar 17. maddenin metninde “valilik” ibaresi yer almakta ise de, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun yürürlüğe girmesi ile birlikte belediye sınırları dışında imar ile ilgili yetkiler il özel idarelerine geçtiği için, madde metninde yer alan “valilik” ibaresini il özel idaresi olarak algılamak gerekir.

3. 3194 SAYILI İMAR KANUNU 17. MADDESİ UYGULAMALARIYLA İLGİLİ GENEL HUSUSLAR

Aşağıda açıklanacak hususlar, 17. madde uygulamalarıyla ilgili genel hususlardır.

a) Bedellerin Takdiri ve Bu Bedellere İtiraz

17. maddeye göre bedel takdirleri ve bu bedellere itiraz şekilleri, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre yapılır. Bu kapsamda, kıymet takdir komisyonlarınca kıymet takdiri yapılan taşınmazlar, belediye veya il encümeni kararı ile satılmaktadır. 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 11. maddesinde de, kıymet takdirinin Kanunun öngördüğü biçimde oluşturulacak Kıymet Takdir Komisyonunca yapılacağı aynı kanunun 14. maddesinde de bu Komisyonca belirlenecek bedele karşı açılacak davaların görüş ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu kurala bağlanmıştır.

Bu nedenle 3194 sayılı Kanun'un 17. maddesi kapsamında yapılacak satışlarda kıymet takdir komisyonunun belirlediği bedele karşı açılacak dava-

lar, Kamulaştırma Kanunu hükümleri gereği adli yargıda görülür. Yargıtay 5. Hukuk Dairesi, 03.03.2003 tarihli ve E:2002/20522, K:2003/2471 sayılı kararında, İmar Kanununun 17. ve 18. maddelerine göre yapılan uygulamalar sonucu bedel takdirlerinden çıkacak ihtilaflara adliye mahkemelerince bakılması gerektiğini vurgulamıştır.

Buna karşılık 3194 sayılı Kanunun 17. maddesinin uygulanması ile ilgili işlemler (kıymet takdiri hariç) idari işlem niteliğindedir. Bu nedenle bu işlemlere (örneğin talep olmasına rağmen belediyenin taşınmazı satmaması gibi) karşı açılacak davaların idari yargıda görülmesi gerekir. Uyuşmazlık Mahkemesi de 17. maddenin uygulanması ile ilgili davaların idari yargıda görülmesi gerektiği görüşündedir. Uyuşmazlık Mahkemesine göre İmar Kanununun 17. maddesinde yer alan hükümler özel hukuk değil, idare hukuku hükümleridir. Bu nedenle kamulaştırmadan arta kalan yerin satışı ve kendi adına tescili istemi ile açılan davanın çözüm yeri idari yargıdır (*Uyuşmazlık Mahkemesi, 02.04.1990, E:1990/07, K:1990/7*).

b) Satış Usulü ve Meclis Kararı Gerçekmemesi

Devlet İhale Kanununun 1. maddesi hükmü uyarınca belediyenin özel mülkiyetinde olan taşınmazların satışı, Devlet İhale Kanununa tabidir. Aynı Kanununun 13. maddesi gereğince de belediyelere ait ihaleler belediye encümenince yürütülmektedir. Ayrıca, 5393 sayılı Belediye Kanununun 18/e maddesine göre belediyeye ait taşınmazların satışından önce belediye meclisinin satışa karar verme-

si gerekir. Dolayısıyla belediyenin özel mülkiyetinde olan bir taşınmazın 2886 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılacak ihale suretiyle satışının önce belediye meclisince uygun bulunması, buna dayalı olarak da ihalenin belediye encümenince yürütülmesi gerekmektedir.

Ancak, İmar Kanununun 17. maddesi gereğince yapılacak satışlar 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabi değildir. **Bu nedenle, İmar Kanununun 17. maddesi gereğince yapılacak satışlarda belediye encümeni yetkili olup, satıştan önce belediye meclisince karar alınması gerekmektedir.** Konu hakkında Danıştay 6. Dairesinin 18.09.2001 tarihli ve E:2000/2911, K:2001/4951 sayılı kararında “3194 sayılı Yasanın 17. maddesinin 3. fıkrasına göre yapılacak olan satışlar Devlet İhale Kanununa tabi olmadığına göre belediye meclisinin satış için önceden karar alması gerekmediğinden müstakil inşaat yapmaya müsait olan parseldeki hissenin diğer hissedara İmar Kanunu uyarınca satışında belediye encümenleri yetkili bulunmaktadır.” ifadesine yer verilmiştir. Aynı yönde Danıştay 6. Dairesinin 11.07.2005 tarihli ve E:2003/7140, K:2005/4038 sayılı kararına bakılabilir.

c) Parselasyon Yapılması Gerekliliği

17. madde hükmünün uygulanabilmesi için parselasyon işleminin yapılması gerekir. Çünkü parselasyon planı düzenlenmeden ve uygulaması yapılmadan yol artığı olarak belirlenen ve satış yapılan yerin hangi parselle bitişik olacağı tespit edilemeyeceği gibi bu aşamada imar planına uygunluğun sağlanması da mümkün olamayacaktır.

Konu hakkında Danıştay 6. Dairesi tarafından verilen 23.05.2000 tarihli ve E:1999/2048, K:2000/3233 sayılı kararda “Bir imar adasında imar planı uygulamasına geçilip parselasyon işlemi yapılmadan 3194 sayılı Yasanın 17. maddesi uyarınca belediye taşınmazlarının satışı yolunda işlem tesis edilmesi mümkün değildir.” ifadelerine yer verilmiştir.

Danıştay 6. Dairesinin 07.04.1994 tarihli ve E: 1993/1333, K: 1994/1194 sayılı kararında ise “Öte yandan, uyumsuzluk konusu taşınmazların bulunduğu alanda imar planının mevcut olduğu ancak henüz 3194 sayılı Yasanın 18. maddesinin uygulanarak düzenleme yapılmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda, parselasyon uygulaması yapılmadan yol artığı olarak belirlenen ve satışı yapılan yerin hangi parselle tevhit edileceği veya satılabileceği bilenemeyeceği gibi henüz bu aşamada imar planına uygunluğun sağlanması da mümkün olmadığından bu yerin 39 ada 2 ve 3 sayılı parsel sahiplerine satışı ve tevhidinde 3194 sayılı Yasanın 17. maddesine uyarlık bulunmamaktadır.” ifadelerine yer verilmiştir. **Bu nedenle, bir imar adasında imar planı uygulamasına geçilip parselasyon yapılmadan İmar Kanununun 17. maddesi uygulanamaz (Danıştay 6. Dairesi, 09.11.1992, E:1991/3243, K:1992/4039).**

ç) Satışın Zorunlu Olup Olmadığı

3194 sayılı Kanun’un 17. maddesi kapsamında idareye yapılan satın alma başvurusunun reddedilmesine ilişkin işlemin iptali istemi ile dava açmak mümkün ise de, bu dava yoluyla belediyeyi satışa zorlamak mümkün değildir. Çün-

kü Danıştay kararlarına göre İmar Kanununun 17. maddesiyle imar planlarının uygulanmasını sağlamak için belediye ve il özel idarelerine yetki verilmiştir. Bu maddede belediyeleri, belediyeye ait taşınmazları satışa zorlar nitelikte bir kural yer almamaktadır (*Danıştay 6. Dairesi, 16.11.1993, E:1993/2268, K:1993/4842*).

Danıştay içtihatları dikkate alındığında İmar Kanununun 17. maddesi kapsamına giren yerlerin satışının sağlanması (belediyelerin ya da il özel idarelerinin satış yapmaya zorlanması) için, idari yargıda dava açılmasının mümkün olmadığı sonucuna varılmaktadır.

Ancak, aşağıda açıklandığı üzere Yargıtay, bitişik parsel sahibinin belediye hissesinin bedeli karşılığında kendi adına tescili istemi ile adli yargıda dava açabileceği kanaatinde. Yargıtay içtihatlarına göre, 17. madde kapsamında kalan yerlerin bitişik parsel malikine veya hissedara satışının yapılmaması durumunda, idari yargıda iptal davası açmak mümkün olmamakla beraber adli yargıda bedeli karşılığında tapu iptali ve tescil davası açılması mümkündür.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 24.11.2004 tarihli ve E:2004/1-599, K:2004/607 sayılı kararı netlik kazanmıştır. Hukuk Genel Kurulu bu kararı ile “yol fazlası yerin İmar Kanununun 17. maddesine göre bitişikindeki taşınmaz malikine satışının zorunlu olduğu” yönündeki ilk derece mahkemesinin direnme kararını onamıştır. Hukuk Genel Kuruluna göre yol artığı yerin tapusunun iptali ile bitişik taşınmaz maliki adına tescili yönündeki istemler idari yargı yetkisi kapsamına giren bir uyuşmazlık niteliğinde değildir.

Bu yerlerin bedeli karşılığında tapusunun iptali ve komşu parsel maliki adına tescili için adli yargıda dava açılabilir. Bu yerlerin bedeli karşılığında tapusunun iptali ve komşu parsel maliki adına tescili için adli yargıda dava açılabilir.

4. MÜSTAKİL İNŞAATA ELVERİŞLİ OLMAYAN TAŞINMAZLARIN SATIŞI

Müstakil inşaata elverişli olmayan parçalar 17. maddenin birinci fıkrası ile düzenlenmiştir. Fıkraya göre; belediye veya valilik, kendi malı olan veya imar planlarının tatbiki sonucu kamulaştırmadan artan parçalarla, istikameti değiştirilen veya kapanan yol ve meydanlarda hasıl olan sahalardan müstakil inşaata elverişli olmayan parçaları, bitişikindeki arsa veya bina sahibine bedel takdiri suretiyle satmak, gayrimenkul sahiplerinin yola giden yerlerden dolayı tahakkuk eden istihkaklarını bedel takdiri suretiyle değiştirmek ve komşu gayrimenkul sahibi takdir edilen bedelle satın almaktan imtina ederse, şüyulandırıp satmak suretiyle imar planına uygunluğunu temin eder.

a) Satılabilecek Taşınmazlar

Müstakil inşaata elverişli olmadığı için satılabilecek taşınmazlar üç gruptur: 1) Zaten belediye ve il özel idarelerine ait olan parçalar, 2) İmar planlarının uygulanması için yapılan kamulaştırmadan artan parçalar, 3) İstikameti değiştirilen veya kapanan yol ve meydanlarda hasıl olan sahalardan müstakil inşaata elverişli olmayan parçalar.

Belediyelerin mücavir alanlarında kalan ve imar planlarının veya yol istikamet planlarının uygulanması sonucu

istikameti değiştirilen veya kapanan yol ve meydanların, **ancak belediye tarafından kamulaştırılmış olması halinde** İmar Kanununun 17. maddesinin uygulanması mümkün bulunmaktadır (Danıştay 1. Dairesi, 23.10.1990, E:1990/252, K:1990/267). Yani mücavir alanlarda kapanan yol ve meydanlardan sadece belediye tarafından kamulaştırılanlar belediye adına ihdasen tescil edilip 17. madde kapsamında satılabilir. Bunun dışındaki kapanan yolların köy tüzel kişiliği adına ihdas edilmesi gerekir.

b) Satış Yapılabilecek Kişiler ve Satış Yöntemi

Belediyeler ve il özel idareleri, müstakil inşaata elverişli olmayan parselleri aşağıdaki yöntemlerle değerlendirebilirler:

1) Bitişigindeki arsa veya bina sahibine bedel takdiri suretiyle satmak: Danıştay 6. Dairesi, 16.12.1991 tarihli ve E:1990/931, K:1991/3101 sayılı kararında, 3194 sayılı Kanun'un 17. maddesinin 1. fıkrası kapsamında satış yapılabilecek komşu parsel sayısı birden fazla ise ve bunların hepsi taşınmazı satın almak isterse, parçaların bitişiginde bulunan parsellerden hangisinin malikine satılacağına ilişkin herhangi bir kıstas bulunmamakta ise de, satılacak taşınmazın komşu parsellerin yüzölçümleri oranı dikkate alınarak komşu parsel maliklerine satışının yapılması gerektiğine karar vermiştir.

Ancak eğer bitişik parsellerden bir tanesi imar planında ya da planda bu konuda hüküm yoksa Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde belirtilen asgari parsel

yüzölçümünden küçük ise bu parseli inşaata elverişli hale getirebilmek için satış yapılırken bu parsel malikine öncelik tanınması uygun olacaktır (Danıştay 6. Dairesi, 13.10.1993, E:1992/4578, K:1993/4259).

2) Taşınmaz sahiplerinin yola giden yerlerinden dolayı tahakkuk eden istihkakları ile bedel takdiri suretiyle değiştirmek: Yani müstakil inşaata elverişli olmayan bu parseller, taşınmazları yol için kamulaştırılan/kamulaştırılması gereken kişilere, ödenmesi gereken kamulaştırma bedeli yerine takas sureti ile verilebilmektedir.

Ancak gerek Anayasa'nın 46. maddesi ve gerekse Kamulaştırma Kanunu'nun 26. maddesi, kamulaştırma bedelinin trampa (belediye taşınmazı verilmek) suretiyle ödenmesini, taşınmazı kamulaştırılan kişinin muvafakatine bağlamıştır. Bu nedenle 17. madde kapsamında kalan taşınmazların, taşınmaz sahiplerinin yola giden yerlerinden dolayı tahakkuk eden istihkaklarına karşılık verilebilmesi, ancak parsel malikleri bu konuda muvafakat ederlerse mümkündür.

3) Komşu taşınmaz sahibi takdir edilen bedelle satın almaktan imtina ederse, şuyulandırıp satmak: Komşu parsel malikleri satın almak istemezlerse ve bu taşınmazların, taşınmaz sahiplerinin yola giden yerlerinden dolayı tahakkuk eden istihkaklarına karşılık verilebilmesi de gerekmez ise belediye ve il özel idaresi bu parselleri, diğer parsellerle şuyulandırıp (hisselendirip) hissedara satış yöntemiyle değerlendirebilir.

5. MÜSTAKİL İNŞAATA ELVERİŞLİ OLAN BELEDİYE PARSELLERİNİN SATIŞI

a) Satılabilecek Taşınmazlar

3194 sayılı Kanununun 17. maddesinin ikinci fıkrası kapsamında; aynı maddenin 1. fıkrasında belirtilen taşınmazlardan müstakil inşaata elverişli olanlar satılabilmektedir. 17. maddenin 1. fıkrasında kapanan yol ve meydanlardan müstakil inşaata elverişli olmayanların satışı düzenlenmiş; 2. fıkrasında ise 1. fıkrada sayılanlardan müstakil inşaata elverişli olanların, belediye veya il özel idaresi tarafından kamulaştırılan taşınmazlara karşılık olarak verilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla 17. maddenin 1. fıkrasında sayılan (belediye ve il özel idarelerine ait olan parçalar, imar planlarının uygulanması için yapılan kamulaştırmadan artan parçalar, istikameti değiştirilen veya kapanan yol ve meydanlarda hasıl olan sahalar) parçalardan müstakil inşaata elverişli olanları, kamu yararı için belediye veya il özel idaresi tarafından yeri alınan şahısların muvafakatleri halinde istihkaklarına karşılık olarak bedel takdiri ve icabında denklik temini suretiyle değiştirmeye belediyeler ve il özel idareleri yetkilidir.

Ancak, Danıştay, kapanan yolların müstakil inşaata elverişli olması halinde 17. maddenin uygulanamayacağı görüşündedir (Danıştay 6. Dairesi, 30.11.1988, E:1987/1011, K:1988/1501). Oysaki madde metni açıktır. Kapanan yollardan müstakil inşaata elverişli olanların 17. maddenin 2. fıkrası kapsamında satılabilmesi mümkündür.

b) Satış Yöntemi

Belediyeler ve il özel idareleri, 17. maddenin 1. fıkrasında belirtilen taşınmazlardan müstakil inşaata elverişli olanları, kamulaştırılan taşınmazların bedellerine karşılık olarak vermek ve gerekiyorsa bedel yönünden denklik yapmak konusunda yetkilidir. Yani bu taşınmazlar, Kamulaştırılan taşınmazların bedellerine mukabilen, Kamulaştırma Kanunu'nun 26. maddesine göre trampa yapılabilecektir. Ancak (yukarıda açıkladığımız üzere) bunun kamu yararı için belediye veya il özel idaresi tarafından yeri kamulaştırılan şahısların muvafakatleri gerekir.

3194 sayılı Kanununun 17. maddesi kapsamında kalan ve müstakil inşaata elverişli olan parsellerin komşu parsel maliklerine satışına imkan bulunmamaktadır. Komşu parsel maliklerine satılabilecek taşınmazlar, müstakil inşaata elverişli olmayanlardır. Müstakil inşaata elverişli taşınmazların komşu parsel maliklerine satılabileceğine dair Kanunda herhangi bir hüküm bulunmamaktadır (Danıştay 6. Dairesi, 28.05.1986, E:1986/308, K:1986/563).

Ayrıca, 17. maddede belirtilen taşınmazların belediye tarafından bedelsiz olarak devredilmesine kanunen imkan bulunmamaktadır (Danıştay 6. Dairesi, 28.09.1998, E:1997/4482, K:1998/4127). Konu hakkında Danıştay Altıncı Dairesinin 12.02.1998 tarihli ve E:1997/1847, K:1998/760 sayılı kararında "Özel mülkiyete konu olan taşınmazlardan sahiplerinin rızası ile umumi hizmetlere bedelsiz olarak terkedilen ancak daha sonra yü-

rürlüğe giren imar planıyla tahsis amaçlı değişen yerlerin bedelsiz olarak eski maliklerine geri verilmesi yolunda yasal bir düzenleme bulunmamaktadır. Aksine 3194 sayılı Yasanın 17. maddesi ile belirli koşulların varlığı halinde imar planına uygunluğun sağlanması amacıyla bu tür taşınmazların bedeli karşılığı özel mülkiyete geçirilmesine belediye ve valilikler yetkili kılınarak bedelsiz geri vermenin söz konusu olmayacağı öngörülmektedir.” ifadelerine yer verilmiştir.

6. BELEDİYENİN HİSSEDAR OLDUĞU PARSELDEKİ HİSSENİN SATIŞI

a) Belediye Hissenin Satışı

3194 sayılı Kanun’un 17. maddesinin 3. fıkrasına göre; belediyeler ve il özel idareleri, hissedar oldukları müstakil inşaat yapmaya uygun imar parsellerindeki hisselerini, parselin diğer hissedarlarına bedel takdiri suretiyle satmaya, ilgililer satın almaktan imtina ederse, ortaklığın giderilmesi yoluyla sattırmaya yetkilidir.

Danıştay’a göre belediyelerin 17. maddenin 3. fıkrası (belediye veya il özel idaresinin hissedar olduğu taşınmazdaki hisselerin diğer hissedara satışı) kapsamında satış yetkileri bulunmasına karşılık takas yetkileri bulunmamaktadır. Konu ile ilgili olarak Danıştay Altıncı Dairesinin 12.11.2002 tarihli ve E:2001/4154, K:2002/5012 sayılı kararında “belediyelerin 17. madde kapsamında imar parsellerindeki hisselerini diğer hissedarlara bedel takdiri sureti ile satmaya yetkili oldukları, ancak bu hisselerin şahıs hisseleri ile takas edilebileceğine dair herhangi bir hüküm bulunmadığı” ifade edilmiştir.

Ayrıca taşınmazdaki belediye ve il özel idaresi hisselerinin 3194 sayılı Kanun’un 17. maddesinin 3. fıkrası kapsamında diğer hissedarlara doğrudan satılabilmesi için bu parsellerin müstakil inşaata elverişli olması gerekir.

b) Belediye Hissenin Satışının Yapılabileceği Kişiler

3194 sayılı Kanun’un 17. maddesinin 3. fıkrası kapsamında kalan parseller, parselin diğer hissedarlarına satılabilmektedir. Belediyenin veya il özel idaresinin müstakil inşaat yapmaya elverişli imar parsellerindeki hisseleri parselin diğer hissedarlarına satılabilmektedir.

Birden fazla hissedar bulunması ve bunların da belediye/il özel idaresi hisselerini satın almak istemeleri durumunda, hangi hissedara ne kadar yer satılabileceği konusunda Kanun’da herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Danıştay 6. Dairesi, 16.12.1991 tarihli ve E:1990/931, K:1991/3101 sayılı kararında, 3194 sayılı Kanun’un 17. maddesinin 1. fıkrası kapsamında satış yapılabilecek komşu parsel sayısı birden fazla ise ve bunların hepsi taşınmazı satın almak isterse, parçaların bitişiğinde bulunan parsellerden hangisinin malikine satılacağına ilişkin herhangi bir kıstas bulunmamakta ise de, satılacak taşınmazın komşu parsellerin yüzölçümleri oranı dikkate alınarak komşu parsel maliklerine satışının yapılması gerektiğine karar vermiştir. **Bu kararı belediye hisselerin satışına uygularsak hisseli taşınmazların satın alma talebinde bulunan hissedarı birden fazla ise, hisse miktarları dikkate alınarak satış yapılması hakkaniyete daha uygun ola-**

caktır. Taşınmazlarda bulunan Hazine hissesinin diğer hissedarlara satışında da bu yöntem uygulanmaktadır.

c) Hissedarlar Satın Almak İstemez İse

Kanun'un 17. maddesine göre, belediye veya il özel idareleri, hisselerini parselin diğer hissedarlarına bedel takdiri suretiyle satmaya, ilgililer satın almaktan imtina ederse, şüyuun izalesi suretiyle sattırmaya yetkilidir. Yani diğer hissedarlar belediye hissesini satın almak istemezler ise belediye Medeni Kanun hükümlerine göre ortaklığın giderilmesi davası açabilir. Bu durumda, taşınmaz mahkeme kararı doğrultusunda icra müdürlükleri tarafından satılır ve elde edilen gelir taşınmazların hissedarları arasında hisseleri oranında paylaşılır.

7. SONUÇ

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 17. maddesi, kamulaştırmadan arta kalan kısımları ile kapanan yol ve yol fazlaları ve belediye ve il özel idarelerinin hisseli taşınmazlardaki hisselerinin satışında

özel bir yöntem öngörmüştür. Bu madde kapsamında kalan taşınmazlar, encümen kararıyla, maddede sayılan kişilere doğrudan ve kıymet takdiri suretiyle satılabilmektedir. Üstelik Danıştay kararlarına göre, İmar Kanununun 17. maddesi gereğince yapılacak satışlarda belediye encümeni yetkili olup, satıştan önce belediye meclisince karar alınması gerekmektedir.

Danıştay bazı kararlarında İmar Kanununun 17. maddesiyle imar planlarının uygulanmasını sağlamak için belediye ve il özel idarelerine yetki verildiği, bu maddede belediyeleri, belediyeye ait taşınmazları satışa zorlar nitelikte bir kural yer almadığını vurgulamıştır. Buna karşılık Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 24.11.2004 tarihli ve E:2004/1-599, K:2004/607 sayılı kararı netlik kazanmıştır. Hukuk Genel Kurulu bu kararı ile "yol fazlası yerin İmar Kanununun 17. maddesine göre bitişiğindeki taşınmaz malikine satışının zorunlu olduğu" yönündeki ilk derece mahkemesinin direnme kararını onamıştır.

Gürkan GÜVEN

Mühendis

İhale Uzmanı

PROJE DEĞİŞİKLİKLERİNİN SÜRE UZATIMINA ETKİSİ

1. GİRİŞ

Yapım işi ülkemiz ekonomisinin en önemli itici güçlerinden hatta genel deyi miyle lokomotifidir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun da yapım işleri "Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, top rak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerin" olarak tanımlanmakta olup yıllık 100 milyar TL'lik bir yapım işleri alımları bu doğrultuda gerçekleştirilmektedir.

Bilindiği üzere yapım işleri ihale sürecinde idare tarafından önceden çizilmiş projeleri isteklilere sunulmakta ve istekliler tarafından bu projeler doğrultusunda fiyat teklifleri oluşturulmaktadır.

Ancak bu projelerde inşaat aşamasına geçildiğinde değişiklik yapılma ihtiyacı doğabilmektedir. Bu değişiklik ihtiyacının yüklenici firma açısından süre uzatımına sebebiyet verip vermeyeceği makalemizin konusunu teşkil edecektir.

2. YAPIM İŞLERİNDE PROJELER HAKKINDA KISA BİLGİLER

Yapım işlerinde, ihalelere çıkılırken idarelerce teknik dokümanlar kapsamında projeler de hazırlanmaktadır. Projeler hakkında kısa bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

2.1. Kamu İhalelerinde Proje Çeşitleri Nelerdir?

Yapım işi ihalelerinde genel olarak üç tür proje bulunmaktadır:

- Uygulama Projesi,
- Kesin Proje
- Ön Proje.

Söz konusu projelerin tanımlarına 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 4 üncü maddesinde yer verilmiş olup kısaca aşağıdaki şekilde açıklanabilir.

a) **Ön proje:** Belli bir yapının kesin ihtiyaç programına göre; gerekli arazi ve zemin araştırmaları yapılmadan, bilgilerin halihazır haritalardan alındığı, çevresel etki değerlendirme ve fizibilite raporları dahil elde edilen verilere dayanılarak hazırlanan plân, kesit, görünüş ve profillerin belirtildiği bir veya birkaç çözümlü içeren projedir.

b) **Kesin proje:** Belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre; mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçülendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve gereçleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği projedir.

c) **Uygulama projesi:** Belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği projedir.

2.2. Her Yapım İşi İhalesinde Proje Dokümanda Olmak Zorunda Mıdır?

Bu projeler teknik şartnamelerin bir parçasıdır. Nitekim 4734 sayılı Kanununun 27 nci maddesinde işin projesini de kapsayan teknik şartnamelerin ihale dokümanı parçası olduğu hüküm altına alınmıştır.

2.3. Yapım İşleri İhalelerinin Hangi Proje İle Gerçekleştirilmesi Gerekmektedir?

İdarelerce ihalelerin uygulama projesi üzerinden yapılması beklenmektedir. Söz konusu disipline yönelik olarak 4734 sayılı Kanununun 62 nci maddesinde düzenleme yapılmıştır.

Buna göre; ihale konusu yapım işinin özün nitelikte ve karmaşık olması nede-

niyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Şu hallerde de uygulama projesi hazırlanması zorunluluğu bulunmaktadır:

Doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje üzerinden ihale yapılabilir.

Her türlü onarım işleri kesin proje üzerinden ihale edilebilir.

İşin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılmayan, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir.

Bina işlerinin muhakkak uygulama projesi üzerinden ihale edilmesi gerekir.

Görüleceği üzere uygulama projesi yapım işlerinde esas, diğer proje türleriyle ihale çıkma ise istisnadır. Projeler teknik şartnamenin bir parçası olarak ihale tarihinden önce idarelerce hazırlanmakta ve ihaleye katılan firmalar da bu projelere tekliflerini sunmaktadırlar. Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 11 inci maddesinde projelerin sözleşme imzalanırken yükleniciye teslim edilecek olması, pratik olarak anlam ifade etmemektedir. Çünkü zaten söz konusu projeler ihaleye katılan bütün isteklilere sunulmuştur.

Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşme-

leri Kanununun 6 ncı maddesinde uygulama projeleri ile bunlara ilişkin mahal listelerine dayalı olarak anahtar teslimi götürü bedel, diğer yapım işlerinde ise birim fiyat sözleşme imzalanacağı hüküm altına alınmıştır.

3. SÖZLEŞMENİN UYGULANMA SAFHASINDA PROJELERİN UYGULANMASI VE SÜRE UZATIMI

İhale sürecinin kuralları 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve yapım işi ihale uygulama yönetmeliğinde belirtilmekte iken; yapım işi sonucunda akdedilen sözleşmenin yürütümüne ilişkin kurallar 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu ve yapım işleri genel şartnamesi (YİĞŞ) hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

3.1. Projelerin Yükleniciye Teslimi

YİĞŞ'nin 11 inci maddesinde aşağıdaki hüküm yer almaktadır;

(1) Anahtar teslimi götürü bedel sözleşmelerde, yapılacak işlerin uygulama projeleri, şartnameler ve diğer teknik belgelerle birlikte, sözleşmenin imzalanması sırasında yükleniciye verilir.

(2) Birim fiyat esaslı sözleşmelerde, işlerin ön veya kesin projeleri, şartnameler ve diğer belgelerle birlikte, sözleşmenin imzalanması sırasında yükleniciye verilir.

(3) Ön ve/veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılan işlerde, uygulama projesinin idare tarafından hazırlanması veya hazırlatılması esas olup, bunlar, iş programına göre gerekli oldukları zamanlarda, ikişer takım olarak bir yazı ekinde yükleniciye teslim edilir.

(4) Uygulama projelerinin yüklenici tarafından hazırlanması da istenebilir, bu durumda aşağıdaki esaslar geçerlidir:

a) Yüklenicinin yapacağı uygulama projeleri, hesaplar vb. sözleşme ve ekinde belirtilen şartlara, idare tarafından kendisine verilen ön/kesin projelere, talimatlara, esaslara, fen ve sanat kurallarına uygun olarak iş programını aksatmayacak şekilde hazırlanır ve uygulamada gerekli görülecek tüm ölçüleri ve ayrıntıları kapsar.

b) Uygulama projelerinin hazırlanması sırasında, farklı tercihlerin mümkün olması hallerinde, yüklenici, seçim yapabileceğini sağlamak üzere bu tercihleri gösteren projeleri, hesapları ve diğer gerekli bilgi ve raporları hazırlayıp idareye verir.

c) Yüklenici tarafından hazırlanan uygulama projelerinde idare tarafından değişiklik yapılması gerekli görüldüğü ve/veya verilen bilgiler yeterli görülmediği takdirde, projelerde ve ilgili raporlarda istenen değişikliklerin yapılması ve/veya eksik bilgilerin tamamlanması için projeler, istenilenlere uygun şekle getirilmek üzere, yükleniciye geri verilir. İdare, isterse projeler üzerinde kendisi de değişiklik yapabilir.

Bu düzenlemelere göresözleşmenin imzalanması sırasında projelerin yükleniciye verilmesi gerekmektedir. Ancak, ihale dokümanları içerisinde sunulan projelerin yeniden yükleniciye verilecek olmasının pratikte bir anlamı olmamaktadır. Bu noktada ihale dokümanı olarak verilen projelerde değişiklik olmadığı müddetçe ihale dokümanı satın alındığında projelerin teslim edilmiş olması gerektiği yaklaşımı ile sonuca gidilmelidir.

Bu sebeple ihale dokümanı içerisinde yer alan projelerin geç teslimi ve buna bağlı süre uzatımından bahsedilmesi mümkün gözükmemektedir.

Proje ve proje yapılması için gereken mühendislik hizmetleri için (harita alımı, jeoteknik etüt ve sondajlar, v.b.) yükleniciye, ihale dokümanında öngörülmesi şartıyla birim fiyat üzerinden ödeme yapılabilir.

İşlerin geçici kabulü yapıldıktan sonra, uygulama projeleri ister idarece verilmiş, ister yüklenici tarafından hazırlanarak idarece onaylanmış olsun, uygulama sırasında yapılmış değişiklikleri de içeren ve işin bitmiş durumunu gösteren nihai projeler, yüklenici tarafından bedelsiz olarak hazırlanıp orijinalleri idareye teslim edilir.

3.2. Projelerin Uygulanması Ve Değiştirilmesi

Sözleşme konusu işler, idare tarafından yükleniciye verilen veya yüklenici tarafından hazırlanıp idarece onaylanan projelerine uygun olarak yapılır.

Projelerin zemine uygulanması sırasında meydana gelen hataların sorumluluğu ve hataların neden olduğu zararlar ve giderler yükleniciye ait olup, bunun sonucu olarak meydana gelen hatalı işin bedeli de yükleniciye ödenmez. Bu durum yüklenicinin özen yükümlülüğü ile de yakından ilgilidir.

Yükleniciye verilmiş olan projelerin zemine uygulanmasında sorumluluk yükleniciye ait olmakla birlikte, yüklenicinin bu durumu idareye yazılı olarak bildirmesi ve idarenin bu ikaza rağmen

talebinde ısrar etmesi halinde yüklenicinin sorumluluktan kurtulması mümkün olabilecektir. Yüklenici, proje uygulaması konusunda kendisine yapılan tebliğin sözleşme hükümlerine aykırı olduğu veya bildirim konusunun fen ve sanat kurallarına uygun olmadığı görüşüne varırsa, bu husustaki karşı görüşlerini idareye bildirmek zorunda olup, özen yükümlülüğü kapsamında ele alınacak bu uygulama ile yüklenici sorumluluktan kurtulacaktır.

İdare, sözleşme konusu işlerle ilgili proje v.b. teknik belgelerde, değişiklik yapılmaksızın işin tamamlanmasının fiilen imkansız olduğu hallerde, işin sözleşmede belirtilen niteliğine uygun bir şekilde tamamlanmasını sağlayacak şekilde gerekli değişiklikleri yapmaya yetkilidir.

Proje değişiklikleri YİGŞ'nde disiplin altına alınmış ve işin gerektirdiği zorunlu hallerde yönelik olmakla birlikte, idarenin her türlü talebinin bu kapsamda mütalaa edilmesi uygun olacaktır. İşin gerektirmediği keyfi imalatların da proje değişikliği olarak kabul edilmesi ve buna göre işlemlerin yapılması tarafların eşitliği ve hakkaniyet açısından daha doğrudur. İdarenin proje değişikliğine gitmesi halinde yüklenici, işlerin devamı sırasında gerekli görülecek bu değişikliklere uygun olarak işe devam etmek zorundadır. Proje değişiklikleri, ilk projeye göre hazırlanmış malzemenin terk edilmesini veya değiştirilmesini veya başka yerde kullanılmasını gerektirirse, bu yüzden doğacak fazla işçilik ve giderleri idare yükleniciye öder. Bu sebeple proje değişikliği yapılması halinde yüklenicinin yaptığı masrafların idarelerce karşılanması gerekir.

İdarenin veya yapı denetim görevlisinin yazılı bir tebliği olmaksızın yüklenici, projelerde herhangi bir değişiklik yaptığı takdirde sorumluluk kendisine ait olup bu gibi değişiklikler nedeniyle bir hak iddiasında bulunamaz. Ancak, eğer idare yüklenici tarafından değiştirilen projeye uygun görüş verirse, yani idarece bu imalatlar da kabul edilirse bu halde yüklenici hak iddiasında bulunabilecektir.

İmalatların projelere uygun yapılması normal ve beklenen bir durumdur. Ancak, yapılan imalatlara göre geçmişe yönelik proje değişikliklerinin yapılması ve bunların da idarelerce kabul edilmesi halinde, bu uygulamanın da usul noktasında hatası bulunmakla birlikte, tarafların hak ve borçları açısından sorun teşkil etmeyeceği değerlendirilmektedir.

3.3. Proje Değişikliğinin Süre Uzatımına Etkisi

Projeler yükleniciye ihale dokümanları arasında teslim edilmiştir. Ancak, daha sonra projelerde değişiklik yapılması halinde, proje değişiklikleri işin süresini etkileyecek nitelikte ise yüklenicinin bu husustaki süre talebi de idare tarafından dikkate alınır.

Bu noktada yüklenicilerin proje değişikli halinde idarelere süre uzatım talebi yazısı ile başvurması gerekir.

YİĞŞ'nin 13 üncü maddesinde aşağıdaki hüküm yer almaktadır;

“İş için gerekli olan projelerle diğer teknik belgelerin yükleniciye tesliminde gecikme olması veya uygulanmak üzere yükleniciye verilen proje ve teknik belgelerde, yeni proje veya belge hazırlanmasını

gerektirecek ve dolayısıyla zamana ihtiyaç gösterecek şekilde değişiklik yapılması hallerinde yüklenici hiçbir itiraz öne süremeyecektir. Ancak bu gecikme, işin bir kısmının veya hepsinin zamanında bitirilmesini geciktirirse sözleşmedeki iş süresi, işin bir kısmı veya tamamı için gecikmeyi karşılayacak şekilde uzatılır.”

Madde de ki düzenleme uyarınca projelerin de içerisinde bulunduğu teknik dokümanların ilk tesliminde veya değiştirilmek istenmesinde ortaya çıkacak gecikmeler süre uzatımı olarak dikkate alınacaktır.

Bu noktada yüklenicilerin idarelerce yapılacak proje değişikliklerine itiraz edemeyeceği düzenlemede yer almakla birlikte, yine özen yükümlülüğü çerçevesinde proje değişikliğinin işe olan zararını bildirmek yüklenicinin yükümlülüğündedir. Yani yüklenicilerin proje değişikliklerine itiraz edememesi, projelerin zemine uygulanması sırasında yüklenicilerin sorumluluğunu ortadan kaldırmamaktadır.

4. SONUÇ

Yapım işi gerek özel gerekse kamu sektörü açısından önem arz etmektedir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında gerçekleştirilen yapım işi ihalelerinde sözleşme aşamasında uyulacak kurallar özellikle Yapım İşleri Genel Şartnamesi hükümleri çerçevesinde belirtilmiştir.

Yapım işlerinde ihalelere çıkılırken idarelerce teknik dokümanlar kapsamında projeler de hazırlanmaktadır. Genel olarak Uygulama Projesi, Kesin Proje, Ön

Proje adı ile 3 tür proje bulunmakla birlikte 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinde yer alan düzenlemeler doğrultusunda yapım işleri çok büyük bir çoğunluk ile uygulama projesi üzerinden ihaleye çıkmaktadır. Ancak bu projelerde dahi değişiklik sözleşme yürütümü esnasında gerekebilmektedir.

Projelerde gerçekleştirilecek olan proje değişikliğinin yükleniciye ek süre uzatımı olarak yansıtılıp yansıtılmayacağı Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 13'üncü maddesinde ayrıntıları ile belirtilmiştir. İş için gerekli olan projelerle diğer teknik belgelerin yükleniciye tesliminde gecikme olması veya uygulanmak üzere yükleniciye verilen proje ve teknik belgelerde, yeni proje veya belge hazırlanmasını gerektirecek ve dolayısıyla zamana ihtiyaç gösterecek şekilde değişiklik yapılması hallerinde yüklenici hiçbir itiraz öne süremeyecektir. Ancak bu gecikme, işin bir kısmının veya hepsinin zamanında bitirilmesini geciktirirse sözleşmedeki iş süresi, işin bir kısmı veya tamamı için gecikmeyi karşılayacak şekilde uzatılması gerekmektedir.

Nitekim Sayıştay Temyiz Kurulunun 27.03.2012 tarih ve 34670 tutanak nolu kararında da aşağıdaki ifadelerle proje değişikliği sonucu yükleniciye süre uzatımı verilebileceği hükme bağlanmıştır;

“Tazmin konusu olayda iki adet süre uzatımı bulunmaktadır. Bunlardan ilki 05.01.2007 tarihli süre uzatımı kararıdır. Bu kararda kronman imalatından vaz-

geçilerek, mevcut anroşmanın 1+190 ile 1+700 metreler arasında uzatılmasına karar verilmiş ve ek proje, vaziyet planlarının hazırlanması gibi nedenlerle süre uzatım ihtiyacı duyulmuştur. Dilekçede belirtildiği üzere ek proje ve vaziyet planı değişikliklerinin yükleniciye teslim tarihi 26.11.2006 olduğundan, verilen ilave süre bu tarihten itibaren başlamalıdır.

İkinci süre uzatımına ilişkin olarak ise, kronman betonu ve çevre tanzimi imalatlarının sağlıklı yapılabilmesi deniz içine yapılan anroşman ile kıyı arasında oluşan boşluğun doldurulmasına bağlı olup, bu dolgu işleminin Çevre Koruma Daire Başkanlığınca yapılması için 4.5.2006 tarihinde Çevre Koruma Daire Başkanlığına yazı yazılmış ve Çevre Koruma Daire Başkanlığınca dolgu işleminin yapılmasından sonra kronman betonu ve çevre tanzimi imalatları yapılabilmıştır.

Açıklanan nedenlerle, ... verilen tazmin hükmünün KALDIRILMASINA

Tüm bu bilgiler doğrultusunda yüklenicilere verilmiş olan projelerde idareden veya zorunlu nedenlerle değişiklikler yapılabilir. Proje değişikliği adı verilen bu hallerde, gerekli süre uzatımlarının ve ödemelerin yüklenicilere yapılması gerekir.

KAYNAKÇA

Yapım İşleri Genel Şartnamesi, www.kik.gov.tr/mevzuat

www.sayistay.gov.tr/kararlar

Av. Necati TORUN

İhale Hukuku Uzmanı

KAMU İHALE MEVZUATINDAKİ 26 HAZİRAN DEĞİŞİKLİKLERİ

1. GİRİŞ

Kamu ihaleleri idare ile istekli arasında kuralları 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda yer alan ve ihalelerin sonuçlanmasını müteakip 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeler Kanunu'ndaki maddelerin öncelikli olarak uygulandığı ve ekonomik değeri yaklaşık 220 milyar TL'yi geçen bir ticari alandır.

Bu alanın düzenlendiği ana mevzuat 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'dur. Ayrıca bu Kanunların hizmet, mal, yapım ve danışmanlık için ayrı ayrı ihale uygulama yönetmelikleri ve tebliğleri ile devasa bir alt mevzuatı bulunmaktadır.

Bu mevzuatta zaman zaman Danıştay kararları ile yeni içtihatların oluşması ve yahut ihale süreçlerinde yeni ihtiyaçların ortaya çıkmasıyla değişiklikler olabilmektedir. Bu değişikliklerin sonuncusu 26 Haziran 2021 tarihinde gerçekleşmişti.

Geçtiğimiz günlerde yani 26 Haziran tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan

yeni değişiklikler yayımlanmış olup; ihale uygulama yönetmeliği ve Kamu İhale Genel Tebliğ'ndeki bu değişiklikler açıklanmaya çalışılacaktır;

2. ŞİKAYET MEKANİZMALARINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN DEĞİŞİKLİK

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerinden farklı olarak getirdiği hususlardan bir tanesi de ihale sürecinde gerçekleştirilen iş ve işlemlerle ilgili olarak idare mahkemeleri öncesi Kamu İhale Kurulu gibi bir kurumun oluşturularak mahkeme öncesi zorunlu başvuru yollarının dizayn edilmiş olmasıdır.

İhale süreçlerine itiraz süreci iki aşamada gerçekleştirilmektedir.

a) İdareye Şikayet

İhaleyi gerçekleştiren idareye ihale süreçleri ile ilgili hukuka aykırılıkların ileri sürülmesidir. Kamu İhale Kurulu'na doğrudan itirazın şikayet başvurusunda bulunulamaz. İdareye şikayet başvurusunda her hangi bir ücret alınmaz. (yani

bütün şikayetlerin başlangıcı ilk önce idareye itiraz edilmesi gerekir mi?)

b) Kamu İhale Kurulu'na İtirazen Şikayet =

İdareye şikayet başvurularının idare tarafından reddedilmesi durumunda Kanunda belirtilen sürelerde Kamu İhale Kuruluna başvurulmasıdır. Kamu İhale Kurulu'na gerçekleştirilen itirazın şikayet başvuruları için Kurum tarafından bir ücret istenilmektedir.

Eylül 2020 tarihinden itibaren idareye şikayet başvurularının EKAP (Elektronik Kamu Alımları Platformu Üzerinden Yapılmasına Dair düzenlemeler yapılmıştır. **Yapılan son değişiklik ile** istekliler isterlerse EKAP üzerinden e-itarazen şikayet başvurusunda bulunabileceklerdir.

E-itarazen şikayet ile yapılan başvurularda, başvuruda bulunmaya yetkili olduğuna dair belgeler ile imza beyannamesinin aslı veya yetkili mercilerce onaylı örneklerine ilişkin bilgiler aranmayacaktır. (peki hangi belgeler istenecek)

Ayrıca başvuruların gerçek kişilerde avukat olmayan temsilciler, tüzel kişilerde ise doğrudan ya da avukat olmayan temsilciler tarafından elden veya posta yoluyla yapıldığı hallerde; gerçek kişinin temsilcisine ait noter onaylı vekâletnameye, tüzel kişilerde ise doğrudan başvuruda ticaret sicil tasdiknamesi veya Türkiye Ticaret Sicili Gazetesine, temsilci aracılığıyla yapılan başvurularda da temsilciye ait noter onaylı vekâletnameye ilişkin elektronik ortamda teyide elverişli bilgilerin belirtilmesi durumunda, söz konusu belgeler başvuru kapsamında sunulmayacaktır.

3. İHALEYE KATILAN İSTEKLİLERİN YÖNETİMİNDEKİ GÖREVLİLER İLE ORTAKLARI VE ORTAKLIK PAYLARINA İLİŞKİN BİLGİ VE BELGELERLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

Son bir yıldır Kamu İhale Kurulu tarafından en çok karara bağlanan konulardan bir tanesi de **istekli firmaların ortaklık bilgilerinin ve oranlarının ihale teklif dosyasında sunulma zorunluluğunun getirilmesi olmuştur**. Hatta buna ilişkin olarak standart form oluşturulmuş ve kamu ihalelerinde sunulması zorunluluğu getirilmiştir.

Ancak Kamu İhale Kurul üyeleri dahi bu konuda tam bir uyum gösterememiş, bu konudaki evrak eksiklikleri hakkında oy çokluğu ile karar almışlardır.

Yapılan son değişiklikler ile;

(1) İhalelere katılacak aday veya istekliler tarafından,

a) Gerçek kişi olması halinde, elektronik ihaleler hariç, noter tasdikli imza beyannamesinin,

b) Tüzel kişi olması halinde, elektronik ihaleler hariç, başvuru ya da teklif mektubunu imzalayanın noter tasdikli imza beyannamesinin,

teklif kapsamında sunulması zorunlu olduğu doğrultusunda bir değişiklik yapılmıştır. Ancak bu değişikliğe ek olarak ilgili bilgilerin EKAP'a kaydedilmesi ile ilgili aşağıdaki değişiklik yapılmıştır.

Tüzel kişilerde; aday veya isteklilerin yönetimindeki görevliler ile ilgisine göre, ortaklar ve ortaklık oranlarına (halka arz edilen hisseler hariç)/üyelerine/kurucula-

rına ilişkin bilgiler idarece EKAP'tan alınır. EKAP'a kayıtlı olmayan yabancı aday/istekliler tarafından ise, ilgili ülke mevzuatı dikkate alınarak, belirtilen hususlara ilişkin gerekli belgeler ihalede sunulur. Aday veya isteklilerin ihale tarihi itibarıyla mesleki faaliyetlerini mevzuatı gereği ilgili odaya kayıtlı olarak sürdürmesi gerekmekte olup, ihale üzerinde kalan isteklinin sözleşme imzalanmadan önce, bu durumu tevsik eden belgeleri 4734 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat ile ön yeterlik ve ihale dokümanında yer alan düzenlemelere uygun olarak sunması gerekir.

Böylece ihaleye katılanların yönetimindeki görevliler ile ortaklarına ilişkin bilgi ve belgelerin EKAP ve MERSİS üzerinden aktarılması ile her ihalede ayrı ayrı bilgi ve belge sunulmasının önüne geçilecek.

Son olarak isteklilere sorumluluk yükleyen aşağıdaki değişiklik de gerçekleştirilmiştir;

“(5) EKAP'a kayıtlı olan; gerçek kişilerin kendileri ile vekil veya temsilcilerine; tüzel kişilerin kendileri, ilgisine göre, ortakları ve ortaklık oranları (halka arz edilen hisseler hariç)/üyeleri/kurucuları, teklif veya başvuru mektubu ya da sözleşme imzalamaya ve sözleşmenin yürütülmesi konusunda tüzel kişiliği temsile yetkili yönetimindeki görevliler ile vekil veya temsilcilerine ilişkin aşağıda yer alan bilgileri EKAP'a kaydetmeleri ve son başvuru veya ihale tarihinden ve sözleşme imzalamadan önce güncellemeleri zorunludur. Bu kişilerin;

a) Gerçek kişi olması halinde adı, soyadı ve T.C. kimlik numarası ile varsa işletme adı ve ticaret unvanı,

b) Tüzel kişi olması halinde ticaret unvanı, vergi kimlik numarası ile varsa işletme adı. Tüzel kişilerde; yönetimdeki görevliler ile ilgisine göre, ortaklar ve ortaklık oranlarına (halka arz edilen hisseler hariç)/üyelere/kuruculara ilişkin kayıt kapsamında ticaret sicil verileri esas alınır. Ayrıca anonim şirketlerde (tek ortaklı şirketler hariç) ortaklar ve ortaklık oranlarının kaydı kapsamında, beyan edilen kişilere ilişkin pay defteri ile dayanağı yönetim kurulu karar defterinin ilgili kısımları; şirket niteliğinde olmayan tüzel kişilerde ise üyelerin veya kurucuların kaydı kapsamında Türkiye Ticaret Sicili Gazetelerinde yer almayan bilgileri içeren belgelerin ilgili kısımları da taranarak EKAP'a yüklenir. Yabancı aday/istekliler tarafından bu fıkra istenen bilgi ve belgelerin beyan edilmesi/yüklenmesi bakımından, ilgili ülke mevzuatındaki karşılıkları esas alınır.”

Böylece kamu ihalelerine katılan istekliler açısından yönetmelikte istenilen bilgileri EKAP'a kaydetmeleri ve son başvuru veya ihale tarihinden ve sözleşme imzalamadan önce güncellemeleri zorunlu hale getirilmiştir.

3. İHALELERDE SUNULAN İMZA SİRKÜSÜ HAKKINDA DEĞİŞİKLİK

İmza sirküsü veya imza sirküleri, vize başvurularında veya şirketler arasındaki sözleşmelerde adı sıklıkla geçen bir belgedir. Her türlü resmi işlem için bir şirketteki yetkili kişinin veya kişilerinin imza örneklerinin bulunduğu belge, imza sirküsü olarak bilinmektedir.

Hizmet Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde belirtildiği üzere yönetme-

liğin eki Ek-1'de yer alan KİK029.0/H numaralı Sunulmayacak Belgeler Tablosunda yer alan "İmza Sirküleri İdari Şartnamenin ... maddesi" satırı yürürlükten kaldırılmıştır.

Böylece kamu kurum ve kuruluşlarınca, ticaret siciline tescil olunan temsile yetkili kişilerle bunların temsil şekilleri hakkında ticaret sicili kayıtlarının esas alınması gerekliliğine yönelik Türk Ticaret Kanunu değişikliği kapsamında ihaleye katılım aşamasında istenen imza sirküleri kaldırıldı.

4. ÖZEL SEKTÖRE SUNULAN HİZMETLERİN İŞ DENEYİM BELGESİ OLARAK SAYILMASI İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK

Kamu ihalelerine katılan istekliler açısından önemli bir belge de iş bitirme belgesidir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kamu idareleri tarafından düzenlenen bu belge olmaksızın kamu ihalelerine katılması mümkün değildir.

Bu konunun tek istisnası ise özel sektöre sunulan hizmetlerin çeşitli koşullarda belgelendirilmesi kaydıyla kamu ihalelerinde iş bitirme belgesi olarak sayılabilmektedir. Özel sektöre sunulan işlerin kamu ihalelerinde iş bitirme belgesi yerine geçerli olabilmesi için sunulan hizmetlere ilişkin bedel içeren sözleşme ve bu sözleşmeye dair faturaların ile çeşitli durumlarda SGK bildirgelerinin sunulması yeterli olmaktadır.

Ancak şöyle bir tartışma konusu oluyormuştu. Zaman zaman bu sözleşmelerin hemen ihale öncesi akdedildiği hatta sahte olduğu doğrultusunda iddialar

bulunmaktaydı. Bu tartışmaların önüne geçmek amacıyla aşağıdaki düzenleme gerçekleştirilmiştir;

Yönetmeliğin 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "ya da bu nüshaların noter, yeminli mali müşavir, serbest muhasebeci mali müşavir veya vergi dairesi onaylı suretleri" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile sözleşmeye ait damga vergisinin ihale ilan tarihi itibarıyla ödendiğine ilişkin belgeler" ibaresi eklenmiştir.

Böylece hizmet alımı ihalelerinde gerçek kişilere veya iş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili olmayan her türlü kurum ve kuruluşa gerçekleştirilen işlerde, iş deneyimini gösteren belgeler kapsamına, sözleşmenin damga vergisinin ödendiğine ilişkin belgeler alınarak belgelendirmeye yönelik ek koşul getirildi.

5. SÖZLEŞMELERİN UYGULANMASI SÜRECİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER

Sözleşme aşaması ile ilgili olarak 2 önemli değişiklik olmuştur;

a) Hizmet alım ihalelerinde asgari ceza oranından daha yüksek nispette ceza uygulanabilecek hallerin sayılabilmemesine imkan tanındı ve hizmetin yerine getirilmesine yönelik koruyucu önlemler artırıldı.

Bu kapsamda yönetmeliğin eki Ek-7'de yer alan Hizmet Alımlarına Ait Tip Sözleşmenin 16 ncı maddesinin başlığı "Sözleşmeye aykırılık halleri, cezalar ve sözleşmenin feshi" olarak, 16.1. inci maddesinde yer alan "İdare" ibaresi "İhale konusu işin niteliği ve özelliğine göre

işin sözleşmesine uygun olmayan hal-ler ve idare” olarak, 16.1.1. inci maddesi ile maddeye bağlı (26) numaralı dipnot ve 16.1.2. nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 16.1.2. nci maddeye bağlı olarak aşağıda yer alan dipnotlar eklenmiş, 16.1.3. üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiş, 16.3. üncü maddesinde yer alan “İhtarda” ibaresi “4735 sayılı Kanununun 20 nci maddesi gereğince yapılacak ihtarda” olarak değiştirilmiştir.

16.1.1. Sözleşme hükümlerine uyulmaması halinde uygulanacak asgari ceza oranı, sözleşme bedelinin [bu kısma % 1’den fazla olmamak üzere oran yazılacaktır.]’dır. Aynı fiilin tekrarı halinde bu oran % 50 artırımlı uygulanır.

Kısmi kabul öngörülen işlerde madde metnine “Yüklenicinin işin kısmi kabule konu olan kısmını süresinde tamamlanmaması durumunda, ceza, sözleşmenin süresinde tamamlanmayan kısmına tekabül eden bedel üzerinden kesilecektir.” cümlesi eklenmiştir.

16.1.2. Aşağıdaki tabloda yer alan aykırılık hallerinde aynı satırda belirtilen oranda ceza uygulanır.26.1 Bu aykırılıkların üçten az olmamak üzere, tabloda belirtilen sayıda gerçekleşmesi halinde, ayrıca 4735 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin (b) bendine göre protesto çekmeye gerek kalmaksızın, son aykırılığa ilişkin ceza kesilmeden sözleşme feshedilir.

Sözleşmede aşağıdaki gibi bir tablo oluşturulmuştur;

	AYKIRILIK HALİ	İHTAR YAPILACAK / İHTAR YAPILMAYACAKTIR (26.2)	SÖZLEŞME BEDELİ ÜZERİNDEN KESİLECEK CEZA ORANI	SÖZLEŞMENİN FESHİNİ GEREKTİREN AYKIRILIK SAYISI (26.3)
11				
22				
33				

“26.1 Bu kısma yazılacak oranlar, 16.1.1. inci maddede belirlenen asgari ceza oranından yüksek olmakla birlikte sözleşme bedelinin %2’sinden fazla olamaz.”

“26.2 Bu kısımda, aykırılık hali için ceza uygulamaya başlamadan evvel daha önceki bir aşamada ihtar yapıp yapılmayacağı belirtilecektir.”

“26.3 Bu kısma yazılacak sayı 3’ten az olamaz.”

“16.1.3. Aşağıdaki aykırılık hallerinden birinin gerçekleşmesi halinde, 4735 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin (b) bendine göre protesto çekmeye gerek kalmaksızın sözleşme idarece feshedilir.

.....”

“16.1.4. Kesilecek cezanın toplam tutarı, hiçbir durumda, sözleşme bedelinin % 30’unu geçemez. Toplam ceza tutarının, sözleşme bedelinin % 30’unu geçmesi durumunda, bu orana kadar

ceza uygulanır ve 4735 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin (b) bendine göre protesto çekmeye gerek kalmaksızın sözleşme feshedilir.”

b) Ayrıca, hizmet alımı ihalelerinde sözleşmenin uygulanması sırasında ilgili mevzuat gereğince ödenecek her türlü vergi, resim, harç ile ulaşım ve sigorta giderlerinin teklif fiyata dahil olan giderler kapsamında olduğu belirlendi.

6. SONUÇ

Kamu alımları piyasasının düzenlendiği ana mevzuat 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'dur. Ayrıca bu Kanunların hizmet, mal, yapım ve danışmanlık için ayrı ayrı ihale uygulama yönetmelikleri ve tebliğleri ile devasa bir alt mevzuatı bulunmaktadır.

Bu mevzuatta zaman zaman Danıştay kararları ile yeni içtihatların oluşması ve yahut ihale süreçlerinde yeni ihtiyaçların ortaya çıkmasıyla değişiklikler olabilmektedir.

Kamu ihale mevzuatında değişiklik yapan Yönetmelikler ve Tebliğ, 26 Haziran 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Yapılan değişikliklerle;

- *İtirazen şikayet başvurularının EKAP üzerinden e-imza kullanılarak (e-itirazen şikayet) yapılabilmesiyle ihalelere yönelik başvuruların kolaylaştırılması yönünde düzenlemeler yapıldı.*

- *İhaleye katılanların yönetimindeki görevliler ile ortaklarına ilişkin bilgi ve belgelerin EKAP ve MERSİS üzerinden aktarılması ile her ihalede ayrı ayrı bilgi ve belge sunulmasının önüne geçilecek.*

- *Kamu kurum ve kuruluşlarınca, ticaret siciline tescil olunan temsile yetkili kişilerle bunların temsil şekilleri hakkında ticaret sicili kayıtlarının esas alınması gerekliliğine yönelik Türk Ticaret Kanunu değişikliği kapsamında ihaleye katılım aşamasında istenen imza sirküleri kaldırıldı.*

- *Hizmet alımı ihalelerinde gerçek kişilere veya iş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili olmayan her türlü kurum ve kuruluşta gerçekleştirilen işlerde, iş deneyimini gösteren belgeler kapsamında, sözleşmenin damga vergisinin ödenmesine ilişkin belgeler alınarak belgelenmeye yönelik ek koşul getirildi.*

- *Bu ihalelerde asgari ceza oranından daha yüksek nispette ceza uygulanabilecek hallerin sayılabilmesine imkan tanındı ve hizmetin yerine getirilmesine yönelik koruyucu önlemler artırıldı.*

- *Ayrıca, hizmet alımı ihalelerinde sözleşmenin uygulanması sırasında ilgili mevzuat gereğince ödenecek her türlü vergi, resim, harç ile ulaşım ve sigorta giderlerinin teklif fiyata dahil olan giderler kapsamında olduğu belirlendi.*

KAYNAKÇA

www.resmigazete.gov.tr

Ahmet ARSLAN

Denetçi

E. Muhasebat Başkanlığı

“VERGİ BORCU YOKTUR” YAZISI

1. GİRİŞ

Devletin vadesi geçmiş vergi alacaklarının devletin birey ve kurumlara olan borçlarına mahsup edilmesi adına kamu idarelerince hak sahiplerine bazı ödemelerin yapılmasında bu kişilerin vadesi geçmiş vergi borcu olmadığına dair belge sunmaları istenir.

İlk olarak, belirtmek gerekir ki tüm vergi borçları değil, sadece vadesi geçmiş yani vadesi gelmiş olduğu halde ödenmemiş olan vergiler vergi borcu sorgulaması kapsamındadır. Henüz vadesi geçmiş vergi borçları tutarı ne olursa olsun “Vergi Borcu Yoktur” yazısının alınmasına engel teşkil etmez. Bu bağlamda, tecil edilmiş vergi borçları, tecil şartlarına uygun olarak ödendiği müddetçe vadesi geçmiş borç olarak dikkate alınmaz.

İkinci olarak, vadesi geçmiş her türlü vergi değil, tutarı 5.000 TL’yi aşan vadesi geçmiş vergi borçları “Vergi Borcu Yoktur” yazısının alınmasına engel teşkil eder.

Üçüncü olarak, her türlü ödemede değil, tutarı 5.000 TL’yi aşan ödemelerde

kendisine ödeme yapılacak kişinin vergi borcu sorgulaması yapılır. Ödeme tutarı 5.000 TL ve altında ise ödeme yapılacak kişinin ne kadar vergi borcu olursa olsun bu ödemenin yapılmasına engel teşkil etmez.

“Vergi Borcu Yoktur” yazısı düzenlendiği tarihten itibaren 15 gün süre ile geçerlidir.

2. HANGİ ÖDEMELERDE VERGİ BORCU SORGULAMASI YAPILIR?

Hangi ödemelerde vergi borcu sorgulamasının yapılacağına ilişkin ayrıntılı düzenlemeler 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun “Amme alacağı ödenmeden yapılmayacak işlemler ile işlem yapanların sorumlulukları” başlıklı 22/A maddesine istinaden yayımlanan Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A, Sıra No: 1)’de yapılmıştır.

6183 sayılı Kanunun 22/A maddesine göre amme alacağı ödenmeden yapılmayacak işlemler şunlardır:

1- 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa tabi kamu idareleri ile

bu idarelere bağlı döner sermaye işletmelerinin yapacağı her türlü ödemeler,

2- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumlar ile kamu tüzel kişiliğini haiz kurum ve kuruluşların (mesleki kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemeler,

3- Kanun, kararname ve diğer mevzuatla nakdi olarak sağlanan Devlet yardımları, teşvikler ve destekler nedeniyle yapılacak ödemeler,

4- 492 sayılı Harçlar Kanununa ekli tarifelerde yer alan ticaret sicil harçlarından kayıt ve tescil harçları, noter harçlarından senet, mukavename ve kâğıtlardan alınan harçlar, tapu ve kadastro harçlarından tapu işlemlerine ilişkin alınan harçlar, gemi ve liman harçları ile (8) sayılı tarifeye konu harçlar (diploma harçları hariç) ve trafik harçlarına mevzu işlemler,

5- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan bina inşaat harcı ve yapı kullanma izin harcına mevzu işlemler.

Bununla birlikte, vadesi geçmiş vergi borcu sorgulaması;

- Eğitim ve öğretime yönelik burs ve diğer adlarla yapılan ödemelerde,

- 6183 sayılı Kanununun 70. maddesi gereğince haczedilemeyen ödemelerde,

- 6183 sayılı Kanununun 105. maddesinde sayılan tabii afetlere maruz kalanlara yapılan Devlet yardımı, teşvik ve destek ödemelerinde,

- Bütçelerine mahalli idarelerin katkıda bulunduğu kuruluşların proje ve faaliyetleri karşılığında mahalli idarelere sağladığı destek ödemelerinde,

- Spor Toto Teşkilat Başkanlığı tarafından, her çeşit gençlik ve spor tesisi ile eğitim ve öğretim kurumlarının yapılması, yaptırılması, kiralanması, onarım ve bakımlarının yapılması, yarım kalan tesislerin tamamlanması ve tefrişatı için mahalli idarelere (il özel idareleri, belediyeler ve köyler) verilen mali katkı kapsamında nakdi olarak yapılacak ödemelerde,

- Su alımı ödemelerinde,
- Abonelik ücretlerinde,
- Posta ve telgraf giderlerinde,
- İhale usulü dışında yapılan haberleşme alımı ödemelerinde,
- İhale usulü dışında yapılan enerji (yakacak ve elektrik) alımı ödemelerinde,

yapılmaz.

2. HANGİ KURUMLAR ÖDEME YAPARKEN VERGİ BORCU SORGULAMASI YAPMAK ZORUNDADIR?

Söz konusu kanun ile Genel Tebliğde yer alan düzenlemelere göre; vergi borcu sorgulaması yapma yükümlüğünün kapsamına;

a) 5018 sayılı Kanuna ekli I, II, III ve IV sayılı cetvellerde belirtilen idareler,

b) Belediyeler, il özel idareleri ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idareler,

c) (a) ve (b)'de yer verilen kamu idarelerine bağlı döner sermaye işletmeleri,

d) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren diğer kurumlar ile kamu tüzel kişiliğini haiz kurum ve kuruluşlar,

dahildir.

Vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin; 5018 sayılı Kanun kapsamına giren kurumların muhasebe birimlerinde aranması gerekmektedir.

3. BELEDİYE ŞİRKETLERİNE YAPILAN ÖDEMELERDE VERGİ BORCU SORGULAMASI YAPILIR MI?

Vergi mükellefiyeti bakımından belediye şirketlerinin piyasadaki diğer şirketlerden herhangi bir farkı bulunmamaktadır.

Bu nedenle, bu şirketlere belediyeler veya diğer kamu idareleri tarafından yapılan hakediş ödemelerinde (696 sayılı KHK kapsamında personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlere ilişkin hakediş ödemeleri dahil) vergi borcu sorgulamasının yapılması zorunludur.

4. BELEDİYE ŞİRKETLERİ TARAFINDAN YAPILAN ÖDEMELERDE VERGİ BORCU SORGULAMASI YAPILMASI ZORUNLU MU?

Belediye şirketleri 5018 sayılı Kanun kapsamında olan kurumlardan değildir. Bununla birlikte, belediye şirketleri 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesinin 2. bendinde belirtilen "4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumlar" olarak gerçek veya tüzel kişilere yapacağı ödemelerde vergi borcu sorgulaması yapmakla yükümlüdür.

5. DOĞRUDAN TEMİN VEYA İSTİSNALAR KAPSAMINDA YAPILAN ALIMLARA İLİŞKİN ÖDEMELERDE DE VERGİ BORCU SORGULAMASI YAPILIR MI?

6183 sayılı Kanunun 22/A maddesinde sadece ihale kapsamında yapılan alımlardan değil, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapılacak ödemelerden söz edildiği için, Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A, Sıra No: 1)'de de belirtildiği üzere, 4734 sayılı Kanunun 3'üncü maddesindeki İstisna (örneğin 3/g) kapsamındaki alımlar ile doğrudan temin kapsamında yapılan alımlara ilişkin hakediş ödemeleri de vergi borcu sorgulamasına tâbidir.

6. HER TÜRLÜ ÖDEMEDE VERGİ BORCU SORGULAMASINA YAPILMASI ZORUNLU MU?

6183 sayılı Kanunun 22/A maddesinde kamu idareleri ve maddede sayılan diğer kurumların mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemelerde (hakediş ödemeleri) vergi borcu sorgulamasının yapılacağı belirtilmiştir. Bu bağlamda hakediş ödemesi mahiyetinde olmayan teminat veya emanet iadesi, borç verme-borç alma vb. ödemelerde vergi borcu sorgulaması yapılmaz.

7. HANGİ VERGİLER VERGİ BORCU SORGULAMASI KAPSAMINA GİRER?

Vadesi geçmiş vergiler vergi borcu sorgulaması kapsamındadır. "Vadesi geçmiş borç" kapsamına giren amme alacakları; yıllık gelir, yıllık kurumlar, katma

değer, özel tüketim, özel iletişim, motorlu taşıtlar, şans oyunları, damga, banka ve sigorta muameleleri vergileri, gelir ve kurumlar vergisine ilişkin tevkifatlar ve geçici vergiler ile **harçlar** ve bu alacaklara ilişkin vergi ziyayı **cezaları, gecikme zam ve faizleri** dahildir.

Bununla birlikte, belediyelere ait olan emlak vergisi, çevre temizlik vergisi, ilan ve reklam vergisi vb. vergiler ile harçlar vergi borcu sorgulaması kapsamında değildir. Diğer bir deyişle, mükelleflerin söz konusu vergi borçlarının vadesi geçmiş olsa bile belediyeler veya başka kamu idarelerince yapılacak ödemelerde sorgulanmaz.

8. KESİN TEMİNAT İADESİNDE VERGİ BORCU SORGULAMASI YAPILIR MI?

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun “Kesin teminat ve ek kesin teminatların geri verilmesi” başlıklı 13’üncü maddesinde;

“Taahhüdün, sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirildiği ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra alınmış olan kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların;

a) Yapım işlerinde; varsa eksik ve kusurların giderilerek geçici kabul tutanağının onaylanmasından sonra yarısı, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra kalanı,

b) Yapım işleri dışındaki işlerde Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesinin getirildiği saptandıktan sonra; alınan

mal veya yapılan iş için bir garanti süresi öngörülmesi halinde yarısı, garanti süresi dolduktan sonra kalanı, garanti süresi öngörülme hallerde ise tamamı,

Yükleniciye iade edilir.

*Yüklenicinin bu iş nedeniyle idareye ve Sosyal Sigortalar Kurumuna olan borçları ile **ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanunî vergi kesintilerinin** yapım işlerinde kesin kabul tarihine, diğer işlerde kabul tarihine veya varsa garanti süresinin bitimine kadar ödenmemesi halinde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatlar paraya çevrilerek borçlarına karşılık mahsup edilir, varsa kalanı yükleniciye geri verilir.*

İşin konusunun piyasadan hazır halde alınıp satılan mal alımı olması halinde, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi şartı aranmaz.”

hükmü bulunmaktadır.

Dikkat edilirse söz konusu kanun maddesinde vergi borcu sorgulamasından değil, iade edilecek teminatın ilişkin bulunduğu iş nedeniyle ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanunî vergi kesintilerinin ödenmiş olup olmadığının sorgulanmasından söz edilmektedir. Bu bağlamda, yüklenicinin iade edilecek teminatın ilişkin bulunduğu iş nedeniyle ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanunî vergi kesintilerin (tevkifat) yüklenici tarafından yapım işlerinde kesin kabul tarihine, diğer işlerde kabul tarihine veya varsa garanti süresinin bitimine kadar ödenmiş olması halinde yüklenicinin başka işler nedeniyle vadesi geçmiş vergi borcu bulursa dahi bu

durum kesin teminatının iadesine engel teşkil etmez.

9. VERGİ BORCUNUN BULUNDUĞUNUN TESPİTİ HALİNDE NASIL İŞLEM YAPILIR?

Yapılan sorgulama sırasında kendisine ödeme yapılacak kişinin (istihkak sahibinin) 5.000 TL'nin üzerinde vadesi geçmiş borcun bulunması halinde, **borçlunun talebinin bulunup bulunmadığına bakılmaksızın** ödenecek tutardan, vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgede belirtilen borç tutarını aşmamak üzere kesinti yapılarak ilgili vergi dairesi hesabına aktarılır.

10. ALACAĞIN TEMLİK EDİLMESİ HALİNDE NASIL İŞLEM YAPILIR?

6183 sayılı Kanuna göre; vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin aranılmasını gerektiren ödemelere ilişkin olarak işçi ücreti alacakları hariç olmak üzere, hak sahibi tarafından yapılacak her türlü devir, temlik ve el değiştirme, tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcu karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra kalan kısım üzerinde hüküm ifade edecektir.

Söz konusu kanun maddesine göre; kamu idaresinden olan alacağın başka bir kişiye devredilmesi veya temlik edilmesi halinde temlik eden veya devreden şahsın vadesi geçmiş vergi borcu tutarı temellük eden veya devralan şahsa yapılacak ödemededen kesilir.

11. VERGİ BORCU SORGULAMASI YAPILMAMASININ YAPTIRIMI

Vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgeyi aramadan ödeme/işlemleri

yapan kurum ve kuruluşlara, borçlunun bağlı bulunduğu takibe yetkili tahsil dairesince, 6.618 TL tutarında idari para cezası tatbik edilir. (bu idari para cezaları her yıl VUK göre artırılıyor mu) İdari para cezası, ilgisine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. İdari para cezasına karşı tebliğ tarihini takip eden otuz gün içinde idare mahkemesinde dava açılabilir.

İdari para cezasının idare bütçesinden ödenmesi halinde bu ceza vergi borcu sorgulamasında ihmal veya kusuru bulunan personele Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Kamu zararının belirlenmesi" başlıklı 6'ncı maddesindeki "Kamu idaresinin yükümlülüklerinin mevzuatına uygun bir şekilde yerine getirilmemesi nedeniyle kamu idaresine faiz, tazminat, gecikme zammı, para cezası gibi ek mali külfet getirilmesi" haki kapsamında kamu zararı olarak rücu edilir.

12. SONUÇ

Yukarıda irdelenen Kanun ve Genel Tebliğdeki düzenlemelere göre;

- 5018 sayılı Kanun veya 4734 sayılı Kanun kapsamında yer alan kamu idareleri ve kurumlar vergi borcu sorgulaması yapmakla yükümlüdür.

- Gerek belediye ve diğer kamu idareleri tarafından belediye şirketlerine yapılan hak ediş **ödemelerinde** gerekse belediye şirketleri tarafından gerçek veya tüzel kişilere yapılan hak ediş **ödemelerinde** vergi borcu sorgulamasının yapılması zorunludur.

- Su alımı ödemelerinde, abonelik ücretlerinde, posta ve telgraf giderlerinde, ihale usulü dışında yapılan haberleşme alımı ödemelerinde ve ihale usulü dışında yapılan enerji (yakacak ve elektrik) alımı ödemelerinde ise vergi borcu sorgulaması yapılmaz.

- Vergi borcu sorgulaması sadece hakediş yani mal, hizmet ve yapım işleri karşılığında yapılan ödemelerde yapılacak olup, teminat veya emanet iadesi, borç alma, borç verme vb. hakediş ödemeleri dışındaki ödemelerde yapılmaz.

- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan bina inşaat harcı ve yapı kullanma izin harcına mevzu işlemlerinin gerçekleştirilmesinden önce de talep sahiplerinin vergi borcunun bulunup bulunmadığının sorgulanması zorunludur.

- Kanun ve Genel Tebliğ kapsamında yer alan kurumlarca yapılacak ödemenin tutarının **5.000 TL**'nin üzerinde olduğu durumlarda vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge istenilecektir. Vergi borcu sorgulaması yapılmadan ve söz konusu belge ibraz edilmeden herhangi bir ödeme yapılmaz.

- Yapılan sorgulama sırasında toplam **5.000 TL**'nin üzerinde vadesi geçmiş vergi borcunun bulunması halinde borçlunun talebinin bulunup bulunmadığına bakılmaksızın ödenecek tutardan, vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgede belirtilen borç tutarını aşmamak üzere

kesinti yapılarak ilgili tahsil dairesi hesabına aktarılır.

- Kamu idaresinden olan alacağın başka bir kişiye devredilmesi veya temlik edilmesi halinde temlik eden veya devreden şahsın vadesi geçmiş vergi borcu tutarı temellük eden veya devralan şahsa yapılacak ödemededen kesilir.

- Ödeme/işlemler sırasında, vadesi geçmiş borç tutarının toplamının 5.000 TL'yi aşmaması halinde, borcun bulunmadığı kabul edilerek gerekli ödeme/işlemler yapılır.

- "Vergi Borcu Yoktur" yazısı düzenlendiği tarihten itibaren 15 gün süre ile geçerlidir.

-Vergi borcu sorgulaması yapılmamasının yaptırımını idari para cezasıdır.

KAYNAKÇA

Ahmet ARSLAN; Kamu Harcama Kılavuzu, 5. Baskı, Mayıs 2021, Ankara.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu

Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A, Sıra No: 1)

Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

Mustafa YAVUZ

Gümrük ve Ticaret Uzmanı

SON DÜZENLEMELER GEREĞİNCE HAMİLİNE YAZILI PAY SENETLERİNE İLİŞKİN BELEDİYE ŞİRKETLERİNCE YAPILMASI GEREKEN İŞLEMLER

1. GİRİŞ

Belediyeler, kendilerine verilen görev ve hizmet alanlarında ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilmektedir. Belediyeler tarafından kurulan veya ortak olunan anonim şirketler, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu¹ (TTK) hükümlerine tabi sermaye şirketleri olup, belediyelerin tüzel kişiliğinden ayrı ve bağımsız özel hukuk tüzel kişileri mevcuttur. Belediyelerin kurduğu veya ortak olduğu şirketlere, kamu tüzel kişiliği kazandıran herhangi bir kanun hükmü bulunmadığı gibi, kamusal yetki ve ayrıcalıklar tanınmamıştır. Dolayısıyla, söz konusu şirketler, diğer şirketler gibi anılan Kanunda öngörülen kurallara tabidir. Bu kurallardan biri de pay ve pay senetlerine ilişkin hususlardır.

Anonim şirketlerde 'pay', sermayenin belli sayıda itibari değere bölünmüş olan parçasını ve bir yönüyle kendisine bağlanan hakların ve borçların kaynağını ifade etmektedir. Pay senedi ise bu şirketlerde

esas sözleşmede belirtilen payları temsil etmek üzere kanunun aradığı şekil şartlarına uygun olarak çıkarılan ve payların tedavülünü sağlayan kıymetli evrak niteliğinde senetlerdir. TTK uyarınca anonim şirketlerde pay senetleri, hamiline veya nama yazılı olabilmektedir.

Hamiline yazılı pay senetleri, esas itibarıyla senet üzerinde malikin ismi belirtilmeyen ve elinde bulunduran kişiye alacak hakkı tanıyan menkul kıymetlerdir. 7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanunla,² TTK'nın hamiline yazılı pay senetlerine ilişkin hükümlerinde önemli değişiklikler yapılmış ve bu bağlamda **1 Nisan 2021 tarihinden itibaren anılan senetlerin bastırılmasında ve devrinde Merkezi Kayıt Kuruluşuna (MKK) bildirim yükümlülüğü getirilmiş ve söz konusu yükümlülüğe uymayanlar hakkında idari yaptırım öngörülmüştür.**

İşte bu çalışmada, 7262 sayılı Kanun-

1 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2 7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun, 31.12.2020 tarihli ve 31351 sayılı beşinci mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

la hamiline yazılı pay senetlerine ilişkin yapılan düzenlemeler, belediye şirketleri açısından tüm yönleriyle ele alınmış ve incelenmiştir. Nama/hamiline yazılı pay senedi uygulaması anonim şirketlere özgü olduğundan, bu çalışmada belirtilen hususlar, sadece anonim şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerini ilgilendirmekte olup, limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerini ilgilendirmemektedir. Dolayısıyla, çalışmada geçen 'belediye şirketleri' ibareleri, anonim şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerine işaret etmektedir.

2. 7262 SAYILI KANUNLA HAMİLİNE YAZILI PAY SENETLERİNE DAİR YAPILAN DÜZENLEMELER

7262 sayılı Kanunla, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine ilişkin düzenlemeler yanında, halka kapalı anonim şirketlerde ve dolayısıyla belediye şirketlerinde hamiline yazılı pay senetleriyle ilgili olarak TTK'nın beş maddesinde (md. 417, 426, 486, 489, 562) değişikliğe gidilmiş ve anılan Kanuna bir geçici madde (geçici 14. madde) eklenmiştir. Belediye şirketlerini de yakından ilgilendiren söz konusu değişiklikler aşağıda irdelenmiştir.

2.1. Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Bastırılması Aşamasında Bu Senetlerle İlgili Bilgilerin MKK'ya Bildirilmesi

TTK'nın 486/2. maddesi uyarınca bir belediye şirketinin payları hamiline yazılı ise pay bedelinin tamamının ödenmesi tarihinden itibaren üç ay içinde yönetim kurulunca pay senetlerinin bastırılıp pay sahiplerine dağıtılması, bu senetlerin bastırılmasına ilişkin yönetim

kurulu kararının ticaret siciline tescil ve ilan edilmesi, ayrıca şirket internet sitesi kurmakla yükümlü ise internet sitesine konulması gerekmektedir.

Hamiline yazılı pay senetlerinin bastırılmasıyla ilgili olarak 7262 sayılı Kanunla yukarıda yer verilen kurallardan ayrı olarak yeni bir şart daha öngörülmüştür. Nitekim anılan Kanunla TTK'nın 486/2. maddesine eklenen "*Hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgiler, senetler pay sahiplerine dağıtılmadan önce Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilir.*" hükmüyle, anonim şirketlerde hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgilerin, bu senetler pay sahiplerine dağıtılmadan önce MKK'ya bildirilme yükümlülüğü getirilmiştir.³

MKK da bildirilen pay senetlerini, sistemde ilgili şirketle ilişkilendirerek özel algoritma ile üretilen tekil numara altında senet sahibi adına kaydetmekte ve yapılan kayıtlar ile üretilen tekil numaralara ilişkin bilgiler MKK sisteminde elektronik ortamda alınabilmektedir.

Kısa adı MKK olan Merkezi Kayıt Kuruluşu kısaca bilgi vermek gerekirse MKK, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun⁴ 81. maddesine göre, sermaye piyasası araçlarının kaydedilmesine

³ 7262 sayılı Kanunun gerekçesinde söz konusu değişikliğin amacı, halka açık olmayan anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senetlerinin devrinin yalnızca zilyetliğin devredilmesi suretiyle aktarılabilmesi durumunun suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ve terörizmin finansmanı suçları açısından önemli bir risk faktörü oluşturması olarak açıklanmıştır (Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi Adalet Komisyonu Raporu, Esas No:2/3261, S.Sayı:247).

⁴ 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, 30.12.2012 tarihli ve 28513 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

ilişkin işlemleri gerçekleştirmek, kaydi-
leştirilen bu araçları ve bunlara bağlı hak-
ları, elektronik ortamda, üyeler ve hak
sahipleri itibarıyla kayden izlemek, bu
araçların merkezi saklamasını yapmak
üzere kurulmuş, özel hukuk tüzel kişili-
ğini haiz bir anonim şirkettir. 7262 sayılı
Kanunla yapılan düzenlemeyle MKK,
yukarıda açıklanan görevlerin yanında,
bundan böyle halka kapalı anonim şir-
ketlerin hamiline yazılı pay senetlerinin
kayıtlarını tutmak ve izlemekle de görevli
kılınmıştır.

Son olarak ifade edelim ki, hamiline
yazılı pay senetleriyle ilgili olarak getiri-
len bildirim yükümlülüğüne bağlı olarak,
TTK'da yapılan diğer bir düzenleme ge-
reğince, anonim şirket şeklinde kurulan
belediye şirketlerinde anılan pay senetle-
ri bakımından pay sahipleri çizelgesinin
(hazırın listesinin) MKK'dan sağlanacak
listeye göre düzenlenmesi gerekmekte,
böylelikle genel kurul toplantısına ancak
bu çizelgede yer alan hamiline yazılı pay
senedi sahiplerinin katılması mümkün
olabilmektedir.

2.2. Hamiline Yazılı Pay Senetleri- nin Devrinin MKK'ya Bildirilmesi

7262 sayılı Kanunla TTK'nın 'Hami-
line yazılı pay senetlerinin devri' başlık-
lı 489. maddesinde önemli değişiklikler
yapılmıştır. Değişiklik öncesi zikredilen
maddede, hamiline yazılı pay senetle-
rinin devrinin, şirket ve üçüncü kişiler
hakkında, ancak zilyetliğin geçirilmesiyle
hüküm ifade edeceği belirtilmekte, böy-
lelikle, bahsi geçen senetlerin devralana
teslim edilmesiyle devir işlemi kolayca
yapılabilmektedir.

Hal böyle iken, 7262 sayılı Kanun ile
TTK md. 489 dört fıkra halinde yeniden
düzenlenmiş olup, buna göre;

- Hamiline yazılı pay senetlerinin
devri, şirket ve üçüncü kişiler hakkın-
da, ancak zilyetliğin geçirilmesi suretiyle
payı devralan tarafından MKK'ya yapıla-
cak bildirimle hüküm ifade etmektedir.
**MKK'ya bildirimde bulunulmaması
halinde, hamiline yazılı pay senedine
sahip olanlar, TTK'dan doğan paya bağ-
lı haklarını (genel kurula katılma, oy
kullanma, bilgi edinme, kâr payı veya
tasfiye payı alma gibi) gerekli bildirim
yapılıncaya kadar kullanamamaktadır.**
Dolayısıyla, hamiline yazılı pay senetle-
rinin hukuken geçerlilik kazanabilmesi
için MKK'ya bildirilmesi gerekmektedir.

- Hamiline yazılı pay senedine bağlı
hakların şirkete ve üçüncü kişilere karşı
ileri sürülebilmesinde MKK'ya yapılan
bildirim tarihi esas alınmaktadır.

- MKK tarafından hamiline yazılı pay
senetleriyle ilgili tutulan kayıtlar, ilgili
kanunlar uyarınca yetkili kılınmış mer-
cilerle paylaşılmaktadır. Bu halde, söz
konusu bilgiler kanunların açıkça yetki-
li kılmadığı kuruluşlarla ve kamuoyuyla
paylaşılmamakla birlikte, bahsi konu se-
netler ve bunların sahipleri, Devletin bil-
gisi dâhilinde olmaktadır.

- Hamiline yazılı pay senetlerinin
MKK'ya bildirilmesi ve kaydedilmesine
ilişkin usul ve esaslar ile bu kapsamda alı-
nacak ücretlerin Ticaret Bakanlığına çı-
karılan tebliğle belirlenmesi öngörülmüş
olup, bahsi geçen yetkiye istinaden anılan

Bakanlıkça, A⁵ yürürlüğe konulmuş bulunmaktadır.

Yeri gelmişken ifade edelim ki, anılan Tebliğin 15. maddesinde, MKK tarafından verilecek hizmetlerden, tahakkuk edecek vergilerle birlikte Tebliğ ekindeki ücretlerin alınacağı hükme bağlanmıştır. Bu hüküm ve Tebliğin ekine göre 2021 yılı için belediye şirketlerinden kayıt ücreti 150 TL, bildirim ücreti 50 TL ve pay sahipleri çizelgesi ücreti olarak da 150 TL; pay sahiplerinden de devir bildirim ücreti olarak 50 TL alınacaktır. Ancak, pay sahiplerinden devir bildirim ücreti, 2021 yılında alınmayıp, 2022 yılından itibaren alınmaya başlanacaktır. Söz konusu ücretler, her yıl Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Türkiye geneli için hesaplanan Tüketici Fiyat Endeksi ve Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksinin, Aralık ayına ilişkin yıllık değişim oranlarının aritmetik ortalaması oranında artırılabilecektir.

2.3. Bildirim Yükümlülüğüne Aykırı Davranılması Halinde Cezai Sorumluluk

7262 sayılı Kanunla TTK md. 562. maddesine eklenen onüçüncü fıkra ile hamiline yazılı pay senetlerinin çıkarılmasında ve devrinde MKK'ya gerekli bildirimde bulunmayanların idari para cezasıyla cezalandırılması öngörülmüştür.

Bu bağlamda; TTK'nın 486. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca **hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgileri, senetler pay sahiplerine dağıtılmadan önce MKK'ya bildi-**

rimde bulunmayanlar 20.000-TL; aynı Kanunun 489. maddesinin birinci fıkrası uyarınca **hamiline yazılı pay senetlerinin devrini MKK'ya bildirimde bulunmayanlar 5.000-TL idari para cezasıyla** cezalandırılır. Söz konusu hükümlerle, hamiline yazılı pay senedi çıkaran belediye şirketlerinde, hamiline yazılı pay sahipliğine ilişkin bilgileri MKK'ya bildirmeyen şirketler ile hamiline yazılı pay senedini devralmasına rağmen bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen pay sahiplerine idari yaptırım getirilmektedir.

Zikredilen tutarlar, 2021 yılından itibaren 5326 sayılı Kabahatler Kanununun⁶ 17/7. maddesi uyarınca Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanacaktır. Söz konusu idari para cezalarını verme yetkisi ise mahallin en büyük mülki amirine aittir (TTK md. 562/14).

Diğer taraftan, TTK'da öngörülen ve idari para cezası gerektiren kabahatlerin, idari yaptırım kararı verilinceye kadar birden çok işlenmesi halinde, idari para cezasının muhataplarına bir idari para cezası verilir ve ilgili hükme göre verilecek ceza iki kat artırılır. Ancak, bu kabahatin işlenmesi suretiyle bir menfaat temin edilmesi veya zarara sebebiyet verilmesi halinde verilecek idari para cezasının miktarı bu menfaat veya zararın üç katından az olamaz (TTK md. 562/15).

Son olarak belirtelim ki, haklarında idari para cezası uygulananlar, kararın kendilerine tebliği veya tefhimi tarihin-

⁵ Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna Bildirilmesi ve Kayıt Altına Alınması Hakkında Tebliğ, 06.04.2021 tarihli ve 31446 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

⁶ 5326 sayılı Kabahatler Kanunu, 31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

den itibaren en geç 15 gün içinde sulh ceza hâkimliğine başvurabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde ise idari para cezası kararı kesinleşir. Sulh ceza hâkiminin kararına karşı da kararın öğrenildiği günden itibaren 7 gün içinde itirazda bulunabilir. İtiraz üzerine verilen karar ise kesindir. (5326 sayılı Kabahatler Kanunu md. 27, 28/10; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu md. 268).

2.4. Mevcut Hamiline Yazılı Pay Senedi Sahiplerinin 31 Aralık 2021 Tarihine Kadar MKK'ya Bildirilme Zorunluluğu

Hamiline yazılı pay senetlerine dair yapılan değişikliklerin uygulanmasına ilişkin olarak 7262 sayılı Kanunla TTK'ya geçici 14. madde eklenmiş olup, bu hükümle, hamiline yazılı pay senedine sahip olanların, 31.12.2021 tarihine kadar MKK'ya bildirilmek üzere pay senetleri ile birlikte belediye şirketine başvurması, başvuru üzerine şirket yönetim kurulunun, beş iş günü içinde hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgileri MKK'ya bildirmesi, pay sahiplerinin belediye şirketine başvurması halinde TTK'dan doğan paya bağlı haklarını gerekli başvuru yapıncaya kadar kullanamaması öngörülmüştür. Bu halde, 1 Nisan 2021 tarihinden itibaren pay sahipleri tarafından belediye şirketine, belediye şirketi tarafından da MKK'ya bildirilmeyen hamiline yazılı pay senetleri, genel kurul toplantılarında temsil edilemez ve dolayısıyla genel kurulda oy kullanamaz, ayrıca diğer ortaklık haklarından istifade edemez.

Öte yandan, yukarıda yer verilen geçici düzenleme uyarınca belediye şirketine başvurmayan pay sahipleri ile MKK'ya bildirimde bulunmayan belediye şirketleri, TTK'nın 562. maddesinin onüçüncü fıkrasında düzenlenen idari para cezalarıyla tecziye edilir.

3. SONUÇ

Anonim şirketlerde ve bu türde kurulan belediye şirketlerinde pay senetleri, hamiline veya nama yazılı olarak çıkarılabilmekte olup, bu senetlere ilişkin düzenlemeler de 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda yer almaktadır. Hamiline yazılı pay senetlerine ilişkin olarak, **31 Aralık 2020 tarihli mükerrer beşinci Resmî Gazete'de yayımlanan ve 1 Nisan 2021 tarihinde yürürlüğe giren 7262 sayılı Kanunla önemli değişiklikler yapılmıştır.**

Değişiklik öncesi hükümlere göre, hamiline yazılı pay senedi çıkarılabilmesi için pay bedellerinin tamamen ödenmiş olması, pay bedelinin tamamının ödendiği tarihten itibaren üç ay içinde yönetim kurulunun pay senetlerini bastırıp pay sahiplerine dağıtması, buna ilişkin kararını tescil ve ilan ettirmesi ve internet sitesi kurmakla yükümlü belediye şirketlerinin internet sayfasında yayınlanması gerekmekte vebu senetlerin devri ise şirket ve üçüncü kişiler hakkında ancak zilyetliğin geçirilmesiyle hüküm ifade etmektedir.

7262 sayılı Kanunla yapılan değişiklik kapsamında, halka kapalı anonim şirketlerde ve dolayısıyla anonim şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde hamiline yazılı pay senetlerinin çıkarıl-

masında yukarıdaki usule ek olarak, bu senet sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgilerin, senetler pay sahiplerine dağıtılmadan önce Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmesi; devir işleminin hüküm doğurması için de aynı şekilde payı devralan kişinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirimde bulunması zorunluluğu getirilmiştir.

Bahsi geçen payların devrinde MKK'ya bildirimde bulunulmaması hâlinde, hamiline yazılı pay senedine sahip olanların, TTK'dan doğan paya bağlı haklarını gerekli bildirim yapılınca kadar kullanması yasaklanmıştır. Ayrıca, mezkûr senetlerin çıkarılmasında ve devrinde MKK'ya gerekli bildirimde bulunmayanlar hakkında idari yaptırım öngörülmüştür.

Bunların yanında, hali hazırda hamiline yazılı pay senedine sahip olanlar 31.12.2021 tarihine kadar Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmek üzere pay senetleri ile birlikte belediye şirketine başvurmakla, başvuru üzerine belediye şirketi yönetim kurulu da 5 iş günü içinde söz konusu bilgileri Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirmekle yükümlü kılınmıştır.

Aksi takdirde, TTK'dan doğan paya bağlı haklar gerekli başvuru yapılınca kadar kullanılmaması, ayrıca başvuruda veya bildirimde bulunmayanların idari para cezasıyla cezalandırılması öngörülmüştür.

KAYNAKÇA

5326 sayılı Kabahatler Kanunu (31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı mükerrer R.G.).

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı R.G.).

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu (30.12.2012 tarihli ve 28513 sayılı R.G.).

7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun (31.12.2020 tarihli ve 31351 sayılı mükerrer beşinci R.G.).

Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna Bildirilmesi ve Kayıt Altına Alınması Hakkında Tebliğ (06.04.2021 tarihli ve 31446 sayılı R.G.).

Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi Adalet Komisyonu Raporu, Esas No:2/3261, S.Sayısı:247.

TAPU KÜTÜĞÜNDE MESKEN VEYA İŞ YERİ OLARAK GÖRÜNEN YERLERDE İŞ YERİ AÇILMASI İÇİN KAT MALİKLERİNİN OYBİRLİĞİ/ OYÇOKLUĞU KARARI ALINMASI

Mustafa DÖNMEZ

İçişleri Bakanlığı

(E) Mahalli İdareler Gn. Md. Şube Müdürü

Yerel Yönetimler Gen.Md. Şb.Md.

1. GİRİŞ

İşyeri, adı üzeri bir işin yapıldığı, yürütüldüğü yerdir.

İşyerini, işveren tarafından mal veya hizmet üretmek amacıyla ticari, sınai, ziraî ve mesleki bir faaliyetin yapılmasına ayrılan ya da bu faaliyet, iş ve teşebbüslerde kullanılan yerler şeklinde tanımlamak mümkündür.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre işyerleri; sihhî müessese, gayrisihhî müesseseler ve umuma açık istirahat ve eğlence yerleri olarak sınıflandırılmıştır.

İşyerlerinde aranan şartlar, 10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik”in ikinci bölümünde düzenlenmiştir. Bunlardan biri de, iş yeri açılacak yerin tapuda iş yeri veya mesken olarak gözükmemesine bağlı olarak aranılan şartlardır.

Bu makalemizde; tapu kütüğünde mesken veya iş yeri olarak görünen yerlerin açılması için kat maliklerinin oybirliği/oyçokluğu kararı alınmasının gerekip

gerekeceği konusu Bakanlık görüşleri ve yargı kararları çerçevesinde ele alınıp incelenecektir.

2. KONU İLE İLGİLİ TEMEL MEVZUAT HÜKÜMLERİ

634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamına giren gayrimenkullerin, tapu kütüğünde mesken olarak gösterilen bağımsız bölümlerinde sinema, tiyatro, kahvehane, gazino, pavyon, bar, kulüp, dans salonu ve benzeri eğlence ve toplantı yerleri; fırın, lokanta, pastane, süthane gibi gıda ve beslenme yerleri; imalathane, boyahane, basımevi, dükkan, galeri ve çarşı gibi işyerlerinin açılması hususunda kat maliklerinin oy birliği ile karar alınması,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’in 5/b maddesine göre; tapuda iş yeri olarak görünen yerlerde, umuma açık istirahat ve eğlence yeri açılması durumunda yönetim planında aksine bir hüküm yoksa, kat maliklerinin oy çokluğu ile aldığı kararın bulunması şarttır

İşyeri Açma Yönetmeliği’nin bu bent hükmü, esas itibariyle 634 sayılı Kat Mül-

kiyeti Kanunu'nun "Yasak işler" başlıklı 24 üncü maddesindeki; "Anagayrimenkulün, kütükte mesken, iş veya ticaret yeri olarak gösterilen bağımsız bir bölümünde hastane, dispanser, klinik, poliklinik, ecza laboratuvarı gibi müesseseler kurulamaz; kat maliklerinin buna aykırı sözleşmeleri hükümsüzdür; **dispanser, klinik, poliklinik niteliğinde olmayan muayenehaneler bu hükmün dışındadır.**

Anagayrimenkulün, kütükte mesken olarak gösterilen bağımsız bir bölümünde sinema, tiyatro, kahvehane, gazino, pavyon, bar, kulüp, dans salonu ve emsali gibi eğlence ve toplantı yerleri ve fırın, lokanta, pastahane, süthane gibi gıda ve beslenme yerleri ve imalathane, boyahane, basımevi, dükkan, galeri ve çarşı gibi yerler, ancak kat malikleri kurulunun oybirliği ile vereceği kararla açılabilir.

(Ek fıkra : 13/2/2011 - 6111/194 md.)

1136 sayılı Avukatlık Kanununda avukatlık büroları ve hukuk büroları ile ilgili düzenleme yapıncaya kadar meskenlerdeki avukatlık ve hukuk büroları faaliyetlerine devam ederler. Bu süre, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıldır. Bu hüküm 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununda ilgili düzenleme yapıncaya kadar meslek mensupları tarafından açılan bürolar hakkında da uygulanır.

Bu karar yöneticinin veya kat maliklerinden birinin istemi üzerine bütün bağımsız bölümlerin kat mülkiyeti kütüğündeki sahifelerine şerh verilir." hükmü esas alınarak düzenlenmiştir.

Söz konusu madde hükmüne göre; anagayrimenkulün, kütükte mesken, iş veya ticaret yeri olarak gösterilen bağımsız bir bölümünde hastane, dispanser,

klinik, poliklinik, ecza laboratuvarı gibi müesseseler kurulması mümkün değildir. Dolayısıyla kat maliklerinin buna aykırı sözleşmeleri hükümsüz kabul edilecektir.

Ancak, dispanser, klinik, poliklinik niteliğinde olmayan muayenehaneler bu hükmün dışındadır. Yani, hastane, dispanser, klinik, poliklinik, ecza laboratuvarı gibi müesseseler Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamındaki gayrimenkullerin bağımsız bölümlerinde değil, kendi başına müstakil binalarda açılabilecektir.¹

Bilindiği üzere, ülkemizde bütün bir yapıda bağımsız bölüm kurulması ile bu bağımsız bölümün ana yapı ile ilişkisi, 634 sayılı Yasa ile kurulmuştur. Ana yapıda kat mülkiyeti kurulurken bağımsız bölümlerin niteliği noter onaylı bir liste halinde gösterileceği gibi, bu bağımsız bölümlerin kullanış tarzını da gösteren bir yönetim planının hazırlanması da zorunludur.

Burada yeri gelmişken, 634 sayılı Yasa'nın konu ile ilgili temel hükümlerine gözetilmesi, özellikle bazı kavramların açıklığa kavuşturulması açısından yararlı bulunmaktadır.

634 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre; tamamlanmış bir yapının kat, daire, iş bürosu, dükkan, mağaza, mahzen, depo gibi bölümlerinden ayrı ayrı ve başlı başına kullanılmaya elverişli olanları üzerinde, o gayrimenkulün maliki veya ortak malikleri tarafından, bu Kanun hükümlerine göre, bağımsız mülkiyet hakları kurulabilir. Yapılmakta veya ileride yapılacak olan bir yapının, birinci fıkrafta yazılı nitelikteki bölümleri üzerinde,

¹ Hafize Zülüflü, A'dan Z'ye İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Rehberi, Ankara Yayınevi, Ankara 2012

yapı tamamlandıktan sonra geçilecek kat mülkiyetine esas olmak üzere, arsa maliki veya arsanın ortak malikleri tarafından, bu yasa hükümlerine göre irtifak hakları kurulabilir.

Aynı Yasa'nın 2 nci maddesine göre; kat mülkiyetine konu olan gayrimenkulün bütününe (anagayrimenkul); yalnız esas yapı kısmına (anayapı) anagayrimenkulün ayrı ayrı ve başlı başına kullanılmaya elverişli olup, bu Kanun hükümlerine göre bağımsız mülkiyete konu olan bölümlerine (*bağımsız bölüm*); bir bağımsız bölümün dışında olup, doğrudan doğruya o bölüme tahsis edilmiş olan yerlere (eklentisi); bağımsız bölümler üzerinde kurulan mülkiyet hakkına (*kat mülkiyeti*) ve bu hakka sahip olanlara (*kat maliki*) denilir.

Anılan Yasa'nın 27 nci maddesi; anagayrimenkulün, kat malikleri kurulunca yönetileceğini ve yönetim tarzının, kanunların emredici hükümleri saklı kalmak şartıyla, bu kurul tarafından kararlaştırılacağını öngörmektedir.

Demek oluyor ki, bu Yasa'ya göre anagayrimenkulün bir yönetim planı bulunması gerekmektedir.

3. KONUNUN İNCELENMESİ

634 sayılı Yasa'nın 28 inci maddesi hükmüne göre; **yönetim planı**, yönetim tarzını, kullanma amaç ve şeklini yönetici ve denetçilerin alacakları ücreti ve yönetime ait diğer hususları düzenleyen ve tüm kat maliklerini bağlayan bir sözleşme hükmündedir.

Esasen Yasa hükmündeki ifadeye uygun olarak hekim/dişhekim muayenehanesi, mimar bürosu gibi işyerlerinin binalarda yer almasının mümkün oldu-

ğu uzun zamandır Yargıtay kararlarında yer bulmaktaydı. Ancak burada dikkat edilmesi gereken asıl nokta; yönetim planında aksine hüküm olmaması! Yani bir apartmanın yönetim planında bağımsız bölümlerin muayenehane olarak kullanılmayacağına ilişkin bir hüküm var ise, herhangi bir kat maliki ya da yöneticinin açacağı dava ile bağımsız bölümün muayenehane olarak kullanımına son verilmesine karar verilebilir.

Yönetim planında mevcut bağımsız bölümlerde muayenehane açılmayacağına ilişkin hükümlerin ortadan kaldırılabilmesi ise, tüm kat maliklerinin ortak kararı ile mümkün olabilecektir.

Bu bağlamda kat mülkiyeti, kaynağını yukarıda yer verilen hükümlerden alan İşyeri Açma ve Çalışma Yönetmeliği'nin (b) bendine dönersek, 634 sayılı Yasa kapsamına giren gayrimenkullerin;

3.1. Tapu Kütüğünde Mesken Olarak Gösterilen Bağımsız Bölümlerinde;

Sinema, tiyatro, kahvehane, gazino, pavyon, bar, kulüp, dans salonu ve benzeri eğlence ve toplantı yerleri; fırın, lokanta, pastane, süthane gibi gıda ve beslenme yerleri; imalathane, boyahane, basımevi, dükkan, galeri ve çarşı gibi işyerlerinin açılması hususunda *kat maliklerinin oy birliği* ile karar alması şarttır.

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün Samsun Valiliğine hitaben 28.01.2013 tarihli ve B.05.0.MAH.0.11.01.00/253-2902 sayılı görüş yazısında; "Yargıtay 18. Hukuk Dairesinin 22/10/2002 tarih E:2002/7572, K:2002/10144 sayılı kararında; belli meslek mensuplarının *münferiden kendi emeğiyle yürüttüğü* doktorluk, avukatlık,

mühendislik (proje çizim) gibi faaliyetler, Kat Mülkiyeti Yasasının 24 üncü maddesi birinci fıkrası kapsamında meskende yürütülebilecek büro hizmetleri olarak kabul edilebilir ise de, bu nitelikte olmayan **her tür ticari faaliyetin yürütülmesinin meskenin işyeri olarak kullanılması niteliğinde** olduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda, ticari şirket tarafından işletilecek mühendislik bürosunun tapuda mesken olarak görünen yerlerde açılmak istenmesi halinde kat maliklerinin oybirliği ile karar alması gerektiği, ancak tapuda iş yeri olarak görünen yerlerde açılmak istenmesi halinde kat maliklerinin oylamasına başvurulmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmesinin mümkün olduğu değerlendirilmektedir.” denilmiştir.

Danıştay 8. Dairesi'nin 24.12.2013 tarihli ve E:2011/8063, K:2013/10870 sayılı Kararında, 634 sayılı Kanun kapsamına giren gayrimenkullerin, tapu kütüğünde mesken olarak gösterilen bağımsız bölümlerinde imalathane, boyahane, basımevi, dükkan gibi işyerlerinin açılması hususunda kat maliklerinin oybirliği ile karar alması gerektiği kuralının yer aldığı belirtilerek, “... Belirtilen kurallar ile, kat malikleri kurulunun oybirliği ile vereceği kararlarla açılacak işyerleri sayılmış, sonunda “gibi yerler” denilmek suretiyle bu sayılanlar sınırlandırılmamış, aksine bu ifade ile “benzeri işyerlerinin” bu gruba dahil edileceğine işaret edilmiştir. Kütükte mesken olan yerde dükkan açılması için kat malikleri kurulunun alacağı kararda oybirliği şartının aranmış olması ile insanların evlerinin hemen yanında yoğun yaya ve araç trafiğine maruz bırakılarak rahatsız edilmelerinin önlenmesi amaçlanmıştır. Çeşitli faaliyetlerin gerçekleştirilmesi amacıyla açılan büroların,

yabancı insanların apartmana girip çıkmasına sebep olacağı, gerek yaya trafiği, gerekse araç trafiğini yoğunlaştıracağı açık olduğundan, Yasa ve ilgili Yönetmelik kuralının amacı doğrultusunda, dava konusu işyerinin de dükkan benzeri ticarethane olarak nitelendirilmesi gerektiği açıkltır.

Uyuşmazlıkta; dava konusu taşınmazların 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamında ve tapuda mesken olarak yer aldığı hususunda taraflar arasında ihtilaf bulunmadığı da dikkate alındığında dava konusu işlemde hukuka aykırılık, İdare Mahkemesince verilen kararda hukuki isabet görülmemiştir...” denilerek, aksi yöndeki yerel mahkeme kararı bozulmuştur.

Söz konusu Danıştay Kararına göre; yukarıda belirtilen işyerlerinin yanında tapu kayıtlarında mesken olan bağımsız bölümlerde büro açılması kat maliklerinin oybirliği ile karar almasına bağlıdır.

3.2. Tapuda İşyeri Olarak Görünen Yerlerde;

- Umuma açık istirahat ve eğlence yeri,

açılması durumunda yönetim planında aksine bir hüküm yoksa, **kat maliklerinin oy çokluğu** ile aldığı kararın bulunması şarttır.²

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin ikinci fıkrasında yer alan “Tapuda iş yeri olarak

² Kat mülkiyetine geçmemiş yerlerde sinema, tiyatro, kahvehane, gazino, pavyon, bar, kulüp, dans salonu ve benzeri eğlence ve toplantı yerleri; fırın, lokanta, pastane, süthane gibi gıda ve beslenme yerleri; imalathane, boyahane, basımevi, dükkan, galeri ve çarşı gibi işyerleri için tapuda hissedar olarak görünen herkesin muvafakatının aranmasının gerekir (İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 29.07.2009 tarihli ve B.05.0.MAH.0.07.01.00/19934 sayılı görüşü)

görünen yerlerde, umuma açık istirahat ve eğlence yeri açılması durumunda yönetim planında aksine bir hüküm yoksa, kat maliklerinin oy çokluğu ile aldığı kararın bulunması” şeklindeki hüküm, Danıştay 8. Dairesi’nin 26.4.2006 tarihli ve E.2005/4199, K.2006/1740 sayılı Kararıyla mülkiyet hakkının ve çalışma özgürlüğünün kısıtlandığı gerekçesiyle iptal edilmiştir.

İşyerlerine ruhsat verilmesinde mekansal olarak belirleyici unsurlardan biri de yönetim planıdır. **Yönetim planı**, 634 sayılı Yasa’nın 28 inci maddesinde düzenlenmiştir.

Söz konusu madde hükmüne göre; yönetim planı yönetim tarzını, kullanma maksat ve şeklini yönetici ve denetçilerin alacakları ücreti ve yönetime ait diğer hususları düzenler. Yönetim planı, bütün kat maliklerini bağlayan bir sözleşme hükmündedir.

Yönetim planında hüküm bulunmayan hallerde, anagayrimenkulün yönetiminden doğacak anlaşmazlıklar bu Kanuna ve genel hükümlere göre karara bağlanır. Yönetim planının değiştirilmesi için bütün kat maliklerinin beşte dördünün oyu şarttır. Kat maliklerinin mahkemeye başvurma hakları saklıdır.

Yönetim planı ve bunda yapılan değişiklikler, bütün kat malikleriyle onların külli ve cüzi haleflerini ve yönetici ve denetçileri bağlar.

Yönetim planının ve onda sonradan yapılan değişikliklerin tarihi, kat mülkiyeti kütüğünün (beyanlar) hanesinde gösterilir ve bu değişiklikler yönetim planına bağlanarak kat mülkiyetinin kuruluş belgeleri arasında saklanır.

Danıştay 8. Dairesi kararına göre; “Tapuda işyeri olarak gözüken yerlerde umuma açık istirahat ve eğlence yeri faaliyetlerinin yapılabilmesinin kat maliklerinin oyçokluğu ile vereceği karara bağlı kalınmasında kamu yararı bulunduğu”na hükmedilmiştir.³

➤ **Kahvehane olarak çalıştırılmak istenen yerin imarda mesken olarak görüldüğü durumda, işyeri olarak iskân ruhsatı bulunmayan yere umuma açık istirahat ve eğlence yeri ruhsatı verilebilir mi?**

... daha önce öğrenci yurdu olarak çalıştırılan yerin başka bir işletmeci tarafından kahvehane olarak çalıştırılmak istendiği, ancak bahsedilen yerin imarda mesken olarak görüldüğü, işyeri olarak iskân ruhsatı bulunmayan bu yere umuma açık istirahat ve eğlence yeri ruhsatı verilip verilemeyeceği hakkında Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde; “Umuma açık istirahat ve eğlence yeri: Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kirathaneler; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet salonları, lunaparklar, sirkler ve

³ Danıştay İdari Dava Daireleri’nin 09.07.2009 tarihli ve E.2006/2856, K.2009/1706 sayılı Kararı.

benzeri yer” olarak tanımlanmıştır. Aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde ise “634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamına giren gayrimenkullerin, tapu kütüğünde mesken olarak gösterilen bağımsız bölümlerinde sinema, tiyatro, kahvehane, gazino, pavyon, bar, kulüp, dans salonu ve benzeri eğlence ve toplantı yerleri; fırın, lokanta, pastane, süthane gibi gıda ve beslenme yerleri; imalathane, boyahane, basımevi, dükkân, galeri ve çarşı gibi işyerlerinin açılması hususunda kat maliklerinin oy birliği ile karar alması,” hükmü yer almaktadır.

Bu hükümler çerçevesinde, Yönetmeliğin 5 inci maddesine istinaden tapuda mesken olarak gösterilen bölümlerde yukarıda sayılan işyerlerinin açılması halinde kat maliklerinin oy birliği ile bir karar alması, kahvehane, kır kahvesi, oyun salonu, internet salonu, çay bahçesi, çay ocağı ve benzeri işyerlerinde aranan şartları taşıması şartıyla ruhsat verilebileceği değerlendirilmektedir.⁴

➤ **Kat mülkiyeti kütüğünde mesken, işyeri veya ticaret yeri olarak gösterilen bağımsız bölümlerde yer alan işyerlerinde içkili kafeterya açılması için kat maliklerinden muvafakat istenir mi?**

....., işyerinin bulunduğu yerin Yönetim Planında bağımsız bölümlerde açılmayacak işyerleri ile ilgili sayma yoluna gidilerek, istisna olarak “içkili kafeterya açılacağı” belirtilmiş, ancak, içkili kafeterya açılması için kat maliklerinden muvafakat istenip istenmeyeceğine dair özel bir düzenleme yapılmamıştır. Bu-

nunla birlikte, aynı maddenin devamında zemindeki işyerleri dahil bağımsız bölümlerde maliklerin oybirliği ile karar verilmedikçe lokanta **gibi yerlerin** açılmayacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla, söz konusu işyerinde “içkili kafeterya” açılması için kat maliklerinden muvafakat istenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.⁵

➤ **Tapuda tarla, arsa vb. görünen açık alanlarda yapı tanımı kapsamında bir yapının bulunmaması halinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenebilir mi?**

.....

Danıştay Onuncu Dairesinin yapı kullanma izin belgesi bulunmadan, mevzuata aykırı olarak işletildiği anlaşılan kahvehanenin işyeri ruhsatının iptaline ilişkin işlemde hukuka aykırılık bulunmadığına dair 22.10.2002 günlü ve E:2000/3789, K:2002/4019 sayılı Kararında; “...Yapı kullanma izin belgesi, işyeri olarak kullanılacak yapının ruhsat ve projesine, bir başka deyişle fenne uygun olduğunu, can ve mal güvenliği yönünden kullanılmasında bir sakınca olmadığını gösteren ve uzman kişilerce yapının İmar Kanununa uygunluğunu saptayan bir belgedir. Umuma açık bir işyerine ruhsat veya izinler düzenlenirken yapının, kullanılmasında mal ve can güvenliği yönünden sakınca bulunmadığı saptanarak yapı kullanma izin belgesiyle işyeri açılmasında sakınca olmadığını belirlenmesi gerekmektedir. ... yürürlükteki mevzuat hükümlerine aykırı olarak yapı kullanma izin belgesi bulunmadan işletildiği anlaşılan davacıya ait işyerinin

4 İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün Kütahya Valiliğine hitaben 03.12.2008 tarihli ve B.05.0.MAH.0.07.01.00/30908 sayılı görüş yazısı.

5 İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün İzmir Valiliğine hitaben 12.12.2012 tarihli ve B.05.0.MAH.0.11.01.00/253-30911 sayılı görüş yazısı.

ruhsatının iptaline ilişkin dava konusu işlemden hukuka aykırılık bulunmadığından, dava konusu işlemin iptali yolunda verilen temyizle konu mahkeme kararında hukuki isabet görülmemiştir.” denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri ve Danıştay kararları birlikte değerlendirildiğinde, içerisinde sınai faaliyet yapılacak işyerlerinin ruhsatlandırılmasında yapı kullanma izin belgesi istenmesinin yasal bir zorunluluk olduğu, ancak 12.10.2004 tarihinden önce yapılan binalarda yürütülecek olan sınai faaliyetler için işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi halinde Türk Ceza Kanununda yapılan değişiklik neticesinde 184 üncü maddenin üçüncü fıkrasında gösterilen cezanın uygulanmayacağı; ayrıca tapuda tarla, arsa vb. görünen açık alanlarda yapı tanımı kapsamında bir yapının bulunması halinde yapı kullanma izin belgesinin alınması halinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenebileceği değerlendirilmektedir. ⁶

➤ **Tapu kaydında tarla, arsa vb. görünen açık alanlarda inşaat malzemeleri deposu (kum, çakıl, tuğla vb) ve satış yeri gibi 3. sınıf GSM ruhsatı veya sıhhi müessese ruhsatı verilip verilemeyeceği, ayrıca paintball oyun yeri olarak açık alanda umuma açık işyeri ruhsatı verilip verilemeyeceği ?**

.... Aynı maddenin (c) bendi “Özel yapı şeklini gerektiren sinema, tiyatro, düğün salonu, otel, hamam, sauna; ekme fırını ile akaryakıt, sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğal gaz istasyonu için yapı

kullanma izin belgesinin alınmış olması” hükmünü amirdir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde; tapuda tarla, arsa vb. görünen açık alanlarda; yapı tanımı kapsamında bir yapının bulunması halinde yapı kullanma izin belgesinin alınması gerektiği,

Türk Ceza Kanununun mezkûr hükmü gereği 2004 yılından önce yapılan binalarda yürütülecek olan sınai faaliyetler için işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi halinde 184 üncü maddenin üçüncü fıkrasında gösterilen cezanın uygulanmayacağı,

Bununla birlikte, paintball oyun yeri türü işyerleri için de yapı tanımı içinde yer alan bir yapının bulunmaması halinde yapı kullanma izin belgesi de aranmayacağından söz konusu işletmenin ruhsatlandırma işleminin yukarıdaki esaslar çerçevesinde yapılabileceği değerlendirilmektedir. ⁷

➤ **Tapuda dükkân olarak kayıtlı görünen, ancak 1/1000 ıslah imar planında konut alanı olarak görünen yere, unlu mamul üretimi yapılabilmesi için işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilip verilemeyeceği?**

... 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, “634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamına giren gayrimenkullerin, tapu kütüğünde mesken olarak gösterilen bağımsız bölümlerinde sinema, tiyatro, kahvehane,

⁶ İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün Bartın İl Özel İdaresine hitaben 26.05.2016 tarihli ve 71188846/253/11999 sayılı görüş yazısı.

⁷ İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün Trabzon Valiliğine hitaben 06.08.2013 tarihli ve 71188846/253/22584 sayılı görüş yazısı.

gazino, pavyon, bar, kulüp, dans salonu ve benzeri eğlence ve toplantı yerleri; fırın, lokanta, pastane, süthane gibi gıda ve beslenme yerleri; imalathane, boyahane, basımevi, dükkan, galeri ve çarşı gibi işyerlerinin açılması hususunda kat maliklerinin oy birliği ile karar alması, tapuda iş yeri olarak görünen yerlerde, umuma açık istirahat ve eğlence yeri açılması durumunda yönetim planında aksine bir hüküm yoksa, kat maliklerinin oy çokluğu ile aldığı kararın bulunması”, (c) bendi ise “Özel yapı şeklini gerektiren sinema, tiyatro, düğün salonu, otel, hamam, sauna; ekmek fırını ile akaryakıt, sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğal gaz istasyonu için yapı kullanma izin belgesinin alınmış olması,” hükmünü ihtiva etmektedir.

Mezkûr Yönetmeliğin EK-2/C Üçüncü Sınıf Gayrisihhi Müesseseler listesinin Gıda Maddeleri, İçkiler, Yemler ve Tarımsal Ürünler Sanayii bölümünün 6.10 maddesinde, “Hamur, yufka, bazlama, simit, poğaç, kadayıf, mantı, pasta, börek ve benzeri unlu mamullerin üretim yerleri,” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde; imar planında konut alanı olarak görünen yerlerde unlu mamul imalatı yapılmasının mümkün olduğu, tapuda iş yeri olarak görünen yerlerde açılması durumunda ise kat maliklerinden oy çokluğu kararı aranmasına gerek bulunmadığı değerlendirilmektedir.⁸

⁸ İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün Rize Valiliğine hitaben 12.06.2008 tarihli ve B.05.0.MAH.0.65.001/80000-16122 sayılı görüş yazısı.

➤ **Tapuda işyeri görünen yerde açılacak sıhhi ve üçüncü sınıf gayrisihhi müesseseler için kat maliklerinden oy çokluğu kararı alınacak mıdır?**

....

Söz konusu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin alt bendinde yer alan “Tapuda iş yeri olarak görünen yerlerde, umuma açık istirahat ve eğlence yeri açılması durumunda yönetim planında aksine bir hüküm yoksa, kat maliklerinin oy çokluğu ile aldığı kararın bulunması” hükmü, Danıştay 8. Dairesi'nin 26.4.2006 tarihli ve E.2005/4199, K.2006/1740 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

Dolayısıyla, yapı kullanma izin belgesi bulunan ve tapuda işyeri olarak görünen yerlerde açılacak sıhhi ve üçüncü sınıf gayrisihhi müesseseler için kat maliklerinden muvafakat alınmasına gerek olmadığı değerlendirilmektedir.⁹

➤ **Tapuda işyeri gözükken bir yerin hisseli olması durumunda hissedarlarından biri adına ruhsat düzenlenebilir mi?**

...tapuda işyeri olarak gözükken ancak hisseli olan bir yerin hissedarlarından biri adına ruhsat düzenlenip düzenlenemeyeceği, tapuda tarla, çaylık, bahçe vb. gibi gözükken yerler üzerindeki binalarda açılmak istenen sıhhi işyerleri için kira sözleşmesinin yeterli olup olmayacağı, bu yerlerin hisseli olması durumunda hissedarlarından biri adına ruhsat düzenlenip düzenlenemeyeceği hakkında Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

⁹ İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün Mersin Valiliğine hitaben 20.04.2009 tarihli ve B.05.0.MAH.0.65.001/80000-10147 sayılı görüş yazısı.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 5 inci maddesi ve EK-1/A İşyerlerinde Aranacak Asgari Ortak Şartlar başlığı altında belirtilen şartları taşıması ve hissedarların muvafakatının alınması suretiyle ruhsat verilebileceği değerlendirilmektedir.¹⁰

➤ **Tapuda ve yapı kullanma izin belgesinde mesken olarak görünen yerlerde işyeri açılmak istenmesi halinde kat maliklerinden oy birliği kararı aranır mı ? Bu yerlerde işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenebilmesi için bu yerlerin tapuda işyerine çevrilmesine gerek var mıdır?**

... Bilindiği üzere, 23.6.1965 tarih ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nun 24 üncü maddesi, "Anagayrimenkulün, kütükte mesken, iş veya ticaret yeri olarak gösterilen bağımsız bir bölümünde hastane, dispanser, klinik, poliklinik, ecza laboratuvarı gibi müesseseler kurulamaz; kat maliklerinin buna aykırı sözleşmeleri hükümsüzdür; dispanser, klinik, poliklinik niteliğinde olmıyan muayenehaneler bu hükmün dışındadır.

Anagayrimenkulün, kütükte mesken olarak gösterilen bağımsız bir bölümünde sinema, tiyatro, kahvehane, gazino, pavyon, bar, kulüp, dans salonu ve emsali gibi eğlence ve toplantı yerleri ve fırın, lokanta, pastahane, süthane gibi gıda ve beslenme yerleri ve imalathane, boyahane, basımevi, dükkan, galeri ve çarşı gibi yerler, ancak kat malikleri kurulunun oy birliği ile vereceği kararla açılabilir." hükmünü içermektedir.

Öte yandan, 10.08.2005 tarih ve

10 İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün Rize Valiliğine hitaben 12.06.2008 tarihli ve B.05.0.MAH.0.65.001/80000-16122 sayılı görüş yazısı.

25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 5 inci maddesinin (b) bendi, "634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamına giren gayrimenkullerin, tapu kütüğünde mesken olarak gösterilen bağımsız bölümlerinde sinema, tiyatro, kahvehane, gazino, pavyon, bar, kulüp, dans salonu ve benzeri eğlence ve toplantı yerleri; fırın, lokanta, pastane, süthane gibi gıda ve beslenme yerleri; imalathane, boyahane, basımevi, dükkan, galeri ve çarşı gibi işyerlerinin açılması hususunda kat maliklerinin oy birliği ile karar alması,

Tapuda iş yeri olarak görünen yerlerde, umuma açık istirahat ve eğlence yeri açılması durumunda yönetim planında aksine bir hüküm yoksa, kat maliklerinin oy çokluğu ile aldığı kararın bulunması," hükmünü ihtiva etmektedir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde; tapuda ve yapı kullanma izin belgesinde mesken olarak görünen yerlerde işyeri açılmak istenmesi halinde kat maliklerinden oy birliği kararı aranması gerekmekte olup, işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmesi için bu yerlerin **tapuda işyerine çevrilmesine gerek olmadığı** değerlendirilmektedir.¹¹

➤ **Tapuda mesken olarak görünen yerlerde açılacak hastane, dispanser, klinik veya poliklinik gibi işyerlerine işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilebilir mi?**

....Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde; tapuda mesken olarak görünen yerlerde hastane, dispan-

11 İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün Elazığ Valiliğine hitaben 16.01.2013 tarihli ve B.05.0.MAH.0.11.01.00/1651 sayılı görüş yazısı.

ser, klinik veya poliklinik türünde işyerleri açılmayacağı, hastane, dispanser, klinik ve poliklinik niteliğinde olmayan muayenehanelerin ise kat maliklerinin oy birliği kararı doğrultusunda ruhsatlandırılabilceği değerlendirilmektedir.¹²

➤ **Tapusuz veya tapu tahsis belgeli olup, emlak beyannamelerinde işyeri olarak gösterilen yapılarda, umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile sıhhi müesseselere ruhsat düzenlenirken kat maliklerinden oy çokluğu kararı aranır mı?**

.... tapusuz binalarda açılan ve belediye emlak beyannamelerinde işyeri olarak gösterilen yerlerin ruhsatlandırılmayacağı, belediyenin imar planlarında işyeri açma ve çalışma ruhsatı için bir engel olmaması şartıyla; tapu tahsis belgesinde mesken olarak görünen yerlerde açılacak umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile sıhhi işyerleri için kat maliklerinden oy birliği kararının aranacağı değerlendirilmektedir.¹³

➤ **Tapu kütüğünde “işyeri” olarak kayıtlı taşınmazlarda, işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi aşamasında apartman yönetim planı istenir mi ?**

“... Bilindiği gibi İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 5 inci maddesinde işyerlerinde aranacak şartlar, EK-1 listesinde sıhhi müesseseler için sınıflarına ve özelliklerine göre aranacak nitelikler, EK-2 listesinde gayrisihhi müesseseler için sınıflarına ve özelliklerine göre aranacak nitelikler

12 İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün İstanbul Valiliğine hitaben 22.07.2010 tarihli ve B.05.0.MAH.0.07.01.00/21328 sayılı görüş yazısı.

13 İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün Zonguldak Valiliğine hitaben 05.03.2009 tarihli ve B.05.0.MAH.0.65.001/80000-6032 sayılı görüş yazısı.

belirlenmiş olup, işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilirken Yönetmelik hükümlerinde belirlenen belgelerin istenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.”¹⁴

3.3. Tapu Kütüğünde Ortak Alan Olarak Görünen ve Bağımsız Tapusu Bulunmayan Yerlere İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Verilmesi

a) Apartman ve Site Ortak Alanlarının Kiraya Verilmesi ve Ruhsatlandırılması

Günümüzde ekonomik veya sosyal gelişmeler yanında, nüfus artışının da etkisiyle büyük kentlerde yaşayan insanların önemli bir kısmı apartman ve sitelerde ikamet etmeye başlamışlardır. Bu yerlerde yaşayan insanların ısınma, elektrik, su, kapıcı ve bahçıvan gibi giderleri karşılamak amacıyla kat maliklerinden toplanan tutarların özellikle büyük şehirlerde yüksek rakamlara ulaşması, apartman ve sitelerdeki ortak kullanım alanlarının gelir elde edilmesi amacıyla işyeri olarak kiraya verilmesini ve doğal olarak bu yerlerin ruhsatlandırmasını da beraberinde getirmiştir.

Apartmanların ortak yeri veya yerlerinin neler olduğu, 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nun 4 üncü maddesinde belirlenmiştir. Söz konusu madde hükmüne göre; temeller ve ana duvarlar, bağımsız bölümleri ayıran ortak duvarlar, tavan ve tabanlar, avlular, genel giriş kapıları, antreler, merdivenler, asansörler, sahanlıklar, koridorlar ve buralardaki genel tuvaletler ve lavabolar, kapıcı daire veya odaları, genel çamaşırılık ve çamaşır kurutma yerleri, genel kömürlük ve ortak garajlar,

14 İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün Mersin Valiliğine hitaben 20.04.2009 tarihli ve B.05.0.MAH.0.65.001/80000-10147 sayılı görüş yazısı.

elektrik, su ve havagazı saatlerinin korunmasına mahsus olup bağımsız bölüm dışında bulunan yuvalar ve kapalı kısımlar, kalorifer daireleri, kuyu ve sarnıçlar, yapının genel su depoları, sığınaklar, sıcak ve soğuk hava tesisleri, çatılar, genel dam terasları, bahçeler vb. apartmanlara ait ortak yerler olarak sayılmaktadır.

634 sayılı Yasa'nın 16 ncı maddesinde, kat maliklerinin, ana gayrimenkulün bütün ortak yerlerine arsa payları oranında ortak mülkiyet hükümlerine göre malik olacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yasa çerçevesinde apartman yönetimleri tarafından kiraya verilen ortak kullanıma mahsus yerlerin mülkiyet hakkı hisseleri oranında kat maliklerine ait olduğundan, söz konusu bölümlerin malikler tarafından bireysel olarak veya yönetim tarafından kendiliğinden kiraya verilmesi mümkün değildir. Bu bölümlerin kiralanabilmesi ancak kat malikleri kurulunun oy birliği ile alacakları karar sonucu olabileceğinden, yönetim sadece kat malikleri adına kiralama işlevini vekil sıfatı ile yerine getirmiş olmaktadır.¹⁵

Kat Mülkiyeti Kanunu göz önünde bulundurulduğunda, genel kurulda oy birliğiyle alınan karar gereğince apartman yöneticileri tarafından apartmana ait bahçe veya dükkanın kiralanması sonucu elde edilen kira geliri vergi kanunları açısından yönetimin değil, apartman veya sitede mülkiyet sahibi bulunanların gayrimenkul sermaye iradı geliri olarak kabul edilir. Sözleşti, 10 dairesi bir apartmana ait bir yerin dükkan olarak kiraya

verilmesi karşılığında yıllık 7.200 TL kira alınması durumunda her bir dairenin sahibi tarafından 600 TL kira geliri elde edilmiş olacaktır. Vergi kanunları açısından muhatap herhangi bir vergi mükellefiyeti bulunmayan yönetim değil kat malikleri olacaktır.¹⁶

Apartman veya sitenin ortak alanlarının işyeri olarak kiraya verilmesi sonucu elde edilen kira geliri, o yılda elde edilmiş gayrimenkul sermaye iradı olduğundan, ortak alanı kiralayan işletmeler yani kiracılar tarafından kira ödemesi yapılırken Gelir Vergisi Kanunu'nun 94 üncü maddesinin 5/a bendi uyarınca %22 oranında stopaj yapılması ve muhtasar beyanname ile beyan edilmesi gerekmektedir. Öte yandan, apartman veya site maliklerince arsa payları dikkate alınarak belirlenen kira gelirinin (gayrimenkul sermaye iradının) Gelir Vergisi Kanunu'nun ilgili maddelerinde yer alan rakamları aşması durumunda beyan edilmesi gerekmektedir.

b) Depo, sığınak ve kapıcı dairesinin kullanımına ayrılan alanların işyeri olarak kullanılması

634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'na göre, anagayrimenkulün bağımsız bölümleri dışında kalıp, korunma ve ortaklaşa kullanılan alanlara ortak kullanım alanları denilmektedir. Kat maliklerinin ortak malik sıfatıyla paydaşı buldukları bu alanlar üzerinde ortak kullanım hakları, yani ortak yararlanma hakları vardır.

Bu alanlardan sığınaklar, apartmanın ortak yaşam alanlarından birisidir. Sığınak ve sığınma yerleri, doğal afetlerden,

¹⁵ Levent Gençyürek, "Apartman ve Site Ortak Alanlarının Kiraya Verilmesi", www.alomaliye.com/Levent_Gencyurek_Apt_Ortak.htm, 2004

¹⁶ Gençyürek, a.g.m.

savaş ve olağanüstü hal gibi durumlarda canlı ve cansız değerleri korumak amacıyla inşa edilen sığınma ve korunma mekanlarıdır. Keza, genellikle apartmanların giriş ve kat holleri, apartman katları, bahçe, yangın merpenleri, saçaklar, kalorifer dairesi, kömürlük, otopark, kapıcı dairesi binanın ortak kullanım alanlarını oluşturmaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu ve Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nde, kapıcı dairesi, sığınak ve diğer ortak alanların, belirlenen ölçüde ayrılması zorunluluğu getirilmiştir.

İmar mevzuatına göre ayrılması gereken ortak alan niteliğindeki depo, sığınak ve kapıcı dairesi kullanımındaki yerlerin, yapım ve kullanım amacı dışında işyeri olarak kullanılması veya işyerine dönüş- türülmesi mümkün değildir.

Nitekim, Danıştay Onyedinci Daire E:2015/8959, K:2015/492 sayılı Kararında; "... imar mevzuatına aykırı olarak uyumsuzluğa konu alanda bırakılması gereken ortak alan mahiyetindeki depo, sığınak ve kapıcı dairesi kullanımındaki yerlerin işyeri yapılması mümkün olmadığından, işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptali ile işyerinin faaliyetten men'i yolundaki dava konusu işlemde hukuka aykırılık, davanın reddi yolundaki mahkeme kararında ise sonucu itibariyle isabetsizlik bulunmamıştır." denilmiştir.

➤ **Bina altında ve müstakil olarak bağımsız bölüm numarası bulunan, ancak binanın ortak yeri arasında yer almayan ve tapu kaydında "garaj" olarak görünen yere işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenebilir mi?**

...bina altında ve müstakil olarak ba-

ğımsız bölüm numarası bulunan, binanın ortak yeri arasında yer almayan ve tapu kaydı "garaj" olarak görünen yerde işyeri açılmak istendiği belirtilerek, tapu kaydı "garaj" olarak belirlenen yere işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenip düzenlenemeyeceğine ilişkin Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere 23/6/1965 tarih ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 4 üncü maddesi "Ortak yerlerin konusu sözleşme ile belirtilebilir. Aşağıda yazılı yerler ve şeyler bu Kanun gereğince her halde ortak yer sayılır.

a) Temeller ve ana duvarlar, taşıyıcı sistemi oluşturan kiriş, kolon ve perde duvarlar ile taşıyıcı sistemin parçası diğer elemanlar, bağımsız bölümleri ayıran ortak duvarlar, tavan ve tabanlar, avlular, genel giriş kapıları, antreler, merdivenler, asansörler, sahanlıklar, koridorlar ve buralardaki genel tuvalet ve lavabolar, kapıcı daire veya odaları, genel çamaşırılık ve çamaşır kurutma yerleri, genel kömürlük ve ortak garajlar, elektrik, su ve havagazı saatlerinin korunmasına mahsus olup bağımsız bölüm dışında bulunan yuvalar ve kapalı kısımlar, kalorifer daireleri, kuyu ve sarnıçlar, yapının genel su depoları, sığınaklar,

b) Her kat malikinin kendi bölümü dışındaki kanalizasyon tesisleri ve çöp kanalları ile kalorifer, su, havagazı ve elektrik tesisleri, telefon, radyo ve televizyon için ortak şebeke ve antenler sıcak ve soğuk hava tesisleri,

c) Çatılar, bacalar, genel dam terasları, yağmur olukları, yangın emniyet merdivenleri.

Yukarıda sayılanların dışında kalıp da, yine ortaklaşa kullanma, korunma veya faydalanma için zaruri olan diğer yerler ve şeyler de (Ortak yer) konusuna girer.” hükmünü,

24 üncü maddesi ise,“Anagayrimenkulün, kütükte mesken, iş veya ticaret yeri olarak gösterilen bağımsız bir bölümünde hastane, dispanser, klinik, poliklinik, ecza laboratuvarı gibi müesseseler kurulamaz; kat maliklerinin buna aykırı sözleşmeleri hükümsüzdür; dispanser, klinik, poliklinik niteliğinde olmayan muayenehaneler bu hükmün dışındadır. Anagayrimenkulün, kütükte mesken olarak gösterilen bağımsız bir bölümünde sinema, tiyatro, kahvehane, gazino, pavyon, bar, kulüp, dans salonu ve emsali gibi eğlence ve toplantı yerleri ve fırın, lokanta, pastahane, süthane gibi gıda ve beslenme yerleri ve imalathane, boyahane, basımevi, dükkân, galeri ve çarşı gibi yerler, ancak kat malikleri kurulunun oybirliği ile vereceği kararlar açılabilir.” hükmünü ihtiva etmektedir.

Öte yandan, 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde,“634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamına giren gayrimenkullerin, tapu kütüğünde mesken olarak gösterilen bağımsız bölümlerinde sinema, tiyatro, kahvehane, gazino, pavyon, bar, kulüp, dans salonu ve benzeri eğlence ve toplantı yerleri; fırın, lokanta, pastane, süthane gibi gıda ve beslenme yerleri; imalathane, boyahane, basımevi, dükkân, galeri ve çarşı gibi işyerlerinin açılması hususunda kat maliklerinin oy birliği ile karar alınması, tapuda iş yeri olarak görünen yerler-

de, umuma açık istirahat ve eğlence yeri açılması durumunda yönetim planında aksine bir hüküm yoksa, kat maliklerinin oy çokluğu ile aldığı kararın bulunması,” hükmü bulunmaktadır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde; tapu kaydında mesken olarak görünen yerlerde açılacak işyerleri için oybirliği, tapu kaydında işyeri olarak görünen yerlerde açılacak umuma açık istirahat ve eğlence yerleri için oy çokluğu kararı gerekmektedir. Yine tapu kaydında işyeri olarak görünen yerlerde açılacak sıhhi işyerleri için kat maliklerinden herhangi bir muvafakat aranması gerekmemekle birlikte, her ne kadar bağımsız bölüm numarası bulunsa da ve ortak yerler arasında yer almasa da tapu kaydı “garaj” olarak belirlenen yerde işyeri açılmasının ve ilgili idarelerce ruhsatlandırılmasının meri mevzuat kapsamında mümkün olmadığı, ancak imar mevzuatı çerçevesinde garaj için cins değişikliği yapılarak işyeri veya mesken haline dönüştürülmesi ve yürütülecek faaliyet ile ilgili İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte yer alan şartları taşıması kaydıyla ruhsatlandırma yapılmasının mümkün olduğu değerlendirilmektedir.¹⁷

➤ **Kat mülkiyetine geçmemiş yerlerde açılacak işyerleri için tapuda hissedar olarak görünen herkesin muvafakatı aranır mı?**

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde,“634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamına giren

¹⁷ İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün Bursa Valiliğine hitaben 07.07.2015 tarihli ve 71188846/253/14599 sayılı görüş yazısı.

gayrimenkullerin, tapu kütüğünde mesken olarak gösterilen bağımsız bölümlerinde sinema, tiyatro, kahvehane, gazino, pavyon, bar, kuliüp, dans salonu ve benzeri eğlence ve toplantı yerleri; fırın, lokanta, pastane, süthane gibi gıda ve beslenme yerleri; imalathane, boyahane, basımevi, dükkân, galeri ve çarşı gibi işyerlerinin açılması hususunda kat maliklerinin oy birliği ile karar alması,” hükmü yer almaktadır.

Dolayısıyla, kat mülkiyetine geçmemiş yerlerde açılacak yukarıda sayılan işyerleri ile sınırlı olmak üzere tapuda hissedar olarak görünen herkesin muvafakatının aranması gereklidir.¹⁸

➤ **Ortak kullanım alanlarında yer alan işyeri vasfı olarak nitelenmeyecek alanların işletilmesinin ticari amaçla kiraya verilmeleri halinde, bu gibi alanlar işyeri açma ve çalışma ruhsatına tabi midir?**

... site tarzı toplu yapılaşmaların mimari projelerinde ortak kullanım alanı olarak nitelendirilen alanların işletilmesinin site yönetim kurulları tarafından üçüncü kişilere kiraya verilmek suretiyle ticari faaliyete konu olduğu, site sakini kat maliklerinin bu alanlardan faydalanmalarının kısıtlandığından bahisle, ortak alanlarda yer alan işyeri vasfı olarak nitelenmeyecek alanların işletilmesinin ticari amaçla kiraya verilmeleri halinde bu gibi alanların işyeri açma ve çalışma ruhsatına tabi olup olmadığı hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 21.08.1981 tarihli ve 17435 sayılı Resmî Gazete’de yayımlana-

18 İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün İzmir Valiliğine hitaben 08.05.2009 tarihli ve B.05.0.MAH.0.07.01.00/11870 sayılı görüş yazısı.

rak yürürlüğe giren 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Çeşitli Harçlarla İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 10 uncu maddesinde; işyerinin en geniş tanımı “Bu harcın uygulanmasında işyeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane, fabrika, şube, depo, otel, kahvehane, eğlence, dinlenme ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai, zirai ve mesleki bir faaliyetle başka bir iş ve girişimin yapılmasına ayrılan ya da bu faaliyet, iş ve teşebbüslerde kullanılan yerlerdir.” şeklinde yapılmıştır.

Diğer yandan, sıhhi ve gayri sıhhi işyerleri ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatlandırılması ve denetlenmesine dair iş ve işlemler, 10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümleri kapsamında yürütülmektedir.

Aynı Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrası, “Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.” hükmünü,

634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 69 uncu maddesinin üçüncü fıkrası, “-

Toplu yapı kapsamındaki ortak yapı, yer ve tesisler, bu kapsamda yer alan bağımsız bölüm maliklerinden oluşan toplu yapı kat malikleri kurulunca yönetilir ve yönetim tarzı, kanunların emredici hükümleri saklı kalmak şartıyla, bu kurul tarafından kararlaştırılır. Bu yetki, yönetim plânında toplu yapı temsilciler kuruluna verilebilir...” hükmünü,

70 inci maddenin birinci fıkrası, “*Toplu yapı kapsamındaki yapı ve yerler için tamamını kapsayan bir tek yönetim plânı düzenlenir. Yönetim plânı, toplu yapı kapsamındaki bütün kat maliklerini bağlar. Yönetim plânının değiştirilebilmesi için, toplu yapı temsilciler kurulu üyelerinin temsil ettikleri bağımsız bölümlerin tam sayısının beşte dördünün oyu şarttır.*” hükmünü amirdir.

Bu kapsamda; söz konusu ortak kullanım alanları ile ilgili Kat Mülkiyeti Kanunu hükümleri saklı kalmak koşuluyla ticari faaliyete konu olan yerler işyeri sayılacağından İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik kapsamında ruhsat almaları gerektiği değerlendirilmektedir.¹⁹

4. SONUÇ

İşyeri açılması için aranan genel şartlardan biri de, tapuda iş yeri olarak görünen yerlerde, umuma açık istirahat ve eğlence yeri açılması durumunda yönetim planında aksine bir hüküm yoksa, kat

¹⁹ İşçileri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün İstanbul Valiliğine hitaben 12.11.2013 tarihli ve 71188846/30132 sayılı görüş yazısı.

maliklerinin oy çokluğu ile aldığı kararın bulunması koşuludur.

Kat mülkiyetine ilişkin olarak İşyeri Açma ve Çalışma Yönetmeliği'nde yer alan bu kural, kaynağını 634 sayılı Yasadan almaktadır. Bu kapsamda Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamına giren gayrimenkullerin:

a) Tapu Kütüğünde Mesken Olarak Gösterilen Bağımsız Bölümlerinde:

- Sinema, tiyatro, kahvehane, gazino, pavyon, bar, kulüp, dans salonu ve benzeri eğlence ve toplantı yerleri,
- Fırın, lokanta, pastane, süthane gibi gıda ve beslenme yerleri,
- İmalathane, boyahane, basımevi, dükkan, galeri ve çarşı,

gibi işyerlerinin açılması hususunda **kat maliklerinin oy birliği** ile karar alması.

Ayrıca, tapu kayıtlarında mesken olan bağımsız bölümlerde **büro** açılması, kat maliklerinin oybirliği ile karar almasına bağlıdır.

b) Tapuda İşyeri Olarak Görünen Yerlerde:

- Umuma açık istirahat ve eğlence yeri,

açılması durumunda **yönetim planında** aksine bir hüküm yoksa, **kat maliklerinin oy çokluğu** ile aldığı kararın bulunması şarttır.

BELEDİYELERİN MUHTELİF HARCAMALARINI KREDİ KARTI İLE YAPMALARI MÜMKÜN MÜDÜR?

Erdoğan DEDEOĞLU

*Sayıştay Uzman Denetçisi
Kamu Yönetimi Uzmanı*

1. GİRİŞ

Belediye, Anayasanın 127 nci maddesinde ve diğer kanunlarda öngörülen esas ve sınırlar çerçevesinde mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçların karşılanması hususunda, karar organının alacağı kararlar harekete geçebilen, harcama yapabilen, borçlanabilen ve her türlü hukukî ehliyet, idarî ve malî özerliğe sahip bir kamu tüzel kişisidir.

Belediyelerin hukukî statüsünü yeniden düzenleyen 5393 Sayılı Belediye Kanununa göre de belediye; belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerliğe sahip kamu tüzel kişisi olarak tanımlanmıştır.

Belediyelerin kuruluşu, organları, yönetimi, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları 5393 sayılı Belediye Kanununda düzenlenmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 14 üncü maddesinde belediyelerin görev

ve sorumlulukları, 15 inci maddesinde belediyelerin yetkileri ve imtiyazları, 59 uncu maddesinde belediyelerin gelirleri ve 60 ıncı maddesinde de belediyelerin giderleri konusunda düzenlemelere yer verilmiştir.

5393 sayılı Kanunda belediyelere çok sayıda görev ve yetki verilmiş, bu görevlerin yerine getirilmesi ve yetkilerin kullanılması sırasında yapılması gereken giderler de aynı Kanunda ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Bu makalemizde belediyelerin görevlerini yerine getirmeleri sırasında bütçelerinden yapacakları muhtelif harcamaların kredi kartı ile yapılmasının mümkün olup olmadığı hususu bir Sayıştay Kararı doğrultusunda incelenecektir.

2. KREDİ KARTLARI VE BELEDİYELERİN HARCAMALARINI KREDİ KARTI İLE YAPMALARI

Mal ve hizmet alımlarına ilişkin yapılan harcamaların ödenmesi sırasında nakit para yerine kullanılan kartlara ödeme kartı denilmekte olup, ödeme kartları ge-

nellikle “kredi kartı” olarak adlandırılmaktadır.

Nakit para yerine kullanılan kredi kartları, bankaların ve bazı finans kuruluşlarının müşterilerine verdiği, anlaşmalı POS cihazı bulunan alışveriş noktalarında ödeme amaçlı veya banka ATM’lerinden nakit avans çekmek amaçlı kullanılabilen kartlardır. Bu kartlar ile yapılan harcamalar ve çekilen nakit avanslar bankaya aylık olarak tek seferde ya da taksitler halinde ödenmektedir.

Başka bir tanımlamaya göre kredi kartı, tüketicilerin acil olan nakit gereksinimlerini karşılayan, alışverişlerde taksit imkanı sağlayan, kullandıkça para puan kazandırma durumu söz konusu olan, mal ve hizmet alımlarında nakit yerine kullanılan ve bunlardan yararlanılırken bankaya borçlanmalarını sağlayan bir finansal araçtır.

Kredi kartları verildikleri bankalara ve niteliklere göre farklı özellikler taşır. Ancak her kredi kartının bazı ortak özellikler söz konusudur. Kredi kartlarının ortak özelliklerini şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Kredi kartının verilmiş olduğu banka ile anlaşmalı üye işyeri ağında puan ve taksit olanakları sunar,
- Kredi kartı kullanıcısına özel kampanyalardan, ayrıcalıklı ek hizmetlere kadar kişinin hayatını kolaylaştıran ve zenginleştiren pek çok ayrıcalığa sahip olma olanağı sağlar,

- Kazanılan puanlardan istenildiği şekilde alışveriş yapma olanağı sunar ve
- Taksitli nakit avans kullanım olanağı sağlar.

Tüm bu özellikler birbirinden farklı pek çok kredi kartları için geçerli olabilmektedir. Bu bakımdan kredi kartı kullanımını günümüzde çoğu insan tarafından vazgeçilmez finansal ödeme araçları arasında ilk sırada yer almaktadır.

Belediyeler, yukarıda da belirtildiği üzere belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi olarak tanımlanmaktadır.

İdarî ve malî özerkliğe sahip olan ve aynı zamanda bir kamu tüzel kişisi olan belediyeler bütçelerinden harcama yaparken nakit yerine kredi kartı ile ödeme yapabilecekler midir? Konuyu yasal çerçevede inceleyelim.

Belediyelerin kuruluşu, organları, yönetimi, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları 5393 sayılı Belediye Kanununda düzenlenmektedir.

03.07.2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 14 üncü maddesinde belediyelerin görev ve sorumlulukları, 60 ıncı maddesinde belediyelerin giderleri ayrıntılı olarak sayılmıştır.

Belediye Kanununun 14 üncü maddesine göre belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

- a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım

gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanununun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.

b) Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihi dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Gerktiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla

gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine aynı ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.

Belediye Kanununun 60 ıncı maddesine göre de belediyenin giderleri şunlardır:

a) Belediye binaları, tesisleri ile araç ve malzemelerinin temini, yapımı, bakımı ve onarımı için yapılan giderler.

b) Belediyenin personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer giderler.

c) Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri.

d) Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler.

e) Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler.

f) Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve katıldığı birliklerle ilgili ortaklık payı ve üyelik aidatı giderleri.

g) Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler.

h) Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ile sigorta giderleri.

i) Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar.

j) Dava takip ve icra giderleri.

k) Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri.

l) Avukatlık, danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler.

m) Yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve proje giderleri.

n) Sosyo-kültürel, sanatsal ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler.

o) Belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri.

p) Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler.

r) Şartlı bağışlarla ilgili yapılacak harcamalar.

s) İmar düzenleme giderleri.

t) Her türlü proje giderleri.

5393 sayılı Belediye Kanununda belediyenin görevleri ve giderleri bu şekilde belirlenmiş olup, bu giderlerin ödenmesi şekline bakacak olursak şöyle bir yasal düzenleme ile karşılaşırız.

10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun;

“Harcama talimatı ve sorumluluk” başlıklı 32 nci maddesinde;

“Bütçelerden harcama yapılabilmesi, harcama yetkilisinin harcama talimatı

vermesiyle mümkündür. Harcama talimatlarında hizmet gerekçesi, yapılacak işin konusu ve tutarı, süresi, kullanılabilir ödeneği, gerçekleştirme usulü ile gerçekleştirmeyle görevli olanlara ilişkin bilgiler yer alır.

Harcama yetkilileri, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun ve diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumludur.”

hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun “Giderin gerçekleştirilmesi” başlıklı 33 üncü maddesinde de;

“Bütçelerden bir giderin yapılabilmesi için iş, mal veya hizmetin belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak alındığının veya gerçekleştirildiğinin, görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanması ve gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmiş olması gerekir. Giderlerin gerçekleştirilmesi; harcama yetkililerince belirlenen görevli tarafından düzenlenen ödeme emri belgesinin harcama yetkilisince imzalanması ve tutarın hak sahibine ödenmesiyle tamamlanır.

Gerçekleştirme görevlileri, harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler.

Elektronik ortamda oluşturulan ortak bir veri tabanından yararlanmak suretiyle yapılacak harcamalarda, veri girişi işlemleri gerçekleştirme görevi sayılır.

Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esas ve usûller Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Gerçekleştirme görevlileri, bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken iş ve işlemlerden sorumludurlar.

Kamu borç yönetimine ilişkin olanlar da dahil giderin çeşidine göre aranacak gerçekleştirme belgelerinin şekil ve türleri merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri için Hazine ve Maliye Bakanlığınca, mahallî idareler için İçişleri veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca, sosyal güvenlik kurumları için de bağlı veya ilgili oldukları bakanlıklar tarafından, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.”

Düzenlemesi yapılarak bütçelerden yapılacak harcamaların usul ve esasları belirlenmiştir.

Ayrıca, 15.08.2007 tarihli ve 26614 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin “Ödeme belgeleri ve bağlanacak kanıtlayıcı belgeler” başlıklı 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde;

“Kesin ödemelerde; bütçeden nakden veya mahsuben yapılacak kesin ödemelerde Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ekindeki Ödeme Emri Belgesine harcamanın çeşidine göre bu Yönetmeliğin ilgili maddelerinde belirtilen belgeler kanıtlayıcı belge olarak eklenir.” hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde; belediyelerin ya-

pacakları harcamaların ilgili mevzuatta düzenlenen usuller çerçevesinde gerçekleştirilmesi ve harcamalara ilişkin ödeme emri belgelerine de yine mevzuatın aradığı belgelerin eklenmesi gerekmektedir.

Görüleceği üzere mevzuatımızda kamu kurumları tarafından yapılan harcamaların banka kredi kartları ile gerçekleştirilmesi şeklinde bir uygulamaya yer verilmemiştir. Bu durumda belediyelerin görevlerini yerine getirmeleri sırasında bütçelerinden yapacakları muhtelif harcamaların kredi kartı ile yapılmasının yukarıda yer verilen yasal düzenlemeler karşısında mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

3. KONU İLE İLGİLİ BİR SAYIŞTAY KARARI

Bir belediyenin Sayıştay Denetçileri tarafından yapılan denetimi sırasında belediye bütçesinden yapılan harcamalarının banka kredi kartı ile gerçekleştirildiği görülmüş ve konu ile ilgili sorumluların savunmaları alınarak yargı raporu düzenlenmiştir.

Düzenlenen yargı raporu Sayıştay 3. Dairesi tarafından yargılanmış ve konu hakkında 17.11.2020 tarihli ve Karar No: 364, İlam No: 6 nolu ilam düzenlenmiştir.

Sayıştay 3. Dairesi tarafından verilen 17.11.2020 tarihli ve Karar No: 364, İlam No: 6 nolu kararda belediyelerin, harcamalarını banka kredi kartları gerçekleştirilmesi şeklindeki bir uygulamanın hukuken mümkün olmadığına hükmedilmiştir.

Söz konusu karar şöyledir:

“... Belediye Başkanlığına ait bankakredi kartı ile gerçekleşen ancak niteliği anlaşılabilen harcamaların Belediye Bütçesinden karşılanması sonucu ....TL kamu zararına sebebiyet verildiği hususu ile ilgili olarak dosyada mevcut bilgi ve belgeler incelenmiştir.

03.07.2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 14 üncü maddesinde belediyelerin görev ve sorumlulukları, 60 ıncı maddesinde belediyelerin giderleri sayılmıştır.

10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun;

“Harcama talimatı ve sorumluluk” başlıklı 32 nci maddesinde;

“Bütçelerden harcama yapılabilmesi, harcama yetkilisinin harcama talimatı vermesiyle mümkündür. Harcama talimatlarında hizmet gerekçesi, yapılacak işin konusu ve tutarı, süresi, kullanılabilir ödeneği, gerçekleştirme usulü ile gerçekleştirmeyle görevli olanlara ilişkin bilgiler yer alır.

Harcama yetkilileri, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun ve diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumludur.”

“Giderin gerçekleştirilmesi” başlıklı 33 üncü maddesinde;

“Bütçelerden bir giderin yapılabilmesi için iş, mal veya hizmetin belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak alındığının veya

gerçekleştirildiğinin, görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanması ve gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmiş olması gerekir. Giderlerin gerçekleştirilmesi; harcama yetkililerince belirlenen görevli tarafından düzenlenen ödeme emri belgesinin harcama yetkilisince imzalanması ve tutarın hak sahibine ödenmesiyle tamamlanır.

Gerçekleştirme görevlileri, harcama talimatı üzerine; işin yapılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler.

.....

Gerçekleştirme görevlileri, bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken iş ve işlemlerden sorumludurlar.

.....”

Düzenlemesi yapılarak da bütçelerden yapılacak harcamaların usul ve esasları belirlenmiştir.

Ayrıca, 15.08.2007 tarihli ve 26614 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin “Ödeme belgeleri ve bağlanacak kanıtlayıcı belgeler” başlıklı 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde;

“Kesin ödemelerde; bütçeden nakden veya mahsuben yapılacak kesin ödemelerde Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ekindeki Ödeme Emri Belgesine harcamanın çeşidine göre bu Yönetmeliğin ilgili maddelerinde belirtilen belgeler kanıtlayıcı belge olarak eklenir.” hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan açıklamalar çerçevesinde;belediyelerin yapacakları harcamaların ilgili mevzuatta düzenlenen usuller çerçevesinde gerçekleştirilmesi ve harcamalara ilişkin ödeme emri belgelerine de yine mevzuatın aradığı belgelerin eklenmesi gerekmektedir.

Ancak, söz konusukredi kartihesap özetlerinin detayları incelendiğinde; sorgu konusu harcamaların konaklama, seyahat, yemek, giyecek gibi farklı kalemlerden yapıldığı ve harcamalar ile ilgili olarak mevzuatın aradığı hiçbir belgenin ödeme emri belgelerine eklenmediği görülmüş, bu nedenle de harcamaların mahiyeti anlaşılammıştır. Kaldı ki, Savunmalarda her ne kadar bahse konu harcamalara ilişkin olarak firmalardan alınan fiş, makbuz ve fatura gibi kanıtlayıcı belgelerin Belediye yetkililerine teslim edildiği ifade edilmişse de; Savunma ekinde herhangi bir kanıtlayıcı belge de sunulmamıştır.

Diğer taraftan, kamu kurumları tarafından yapılan harcamaların banka kredi kartları gerçekleştirilmesi şeklinde bir uygulama da hukuken mevcut değildir. Dolayısıyla, ...Belediyesi tarafından, mevzuatın öngördüğü belgeler olmaksızinkredi kartıyla yapılan ödemeler; 5018 sayılı Kanununun 71 inci maddesinde; “kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması” şeklinde tanımlanan kamu zararına sebebiyet vermiştir.

Bu itibarla, toplam ....TL kamu zararının Ödeme Emri Belgelerini Harcama Yetkilisi sıfatıyla imzalayan Üst Yönetici

(....) .... ile Gerçekleştirme Görevlisi (....) ....'a müştereken ve müteselsilen, 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 53 üncü maddesi gereği işleyecek faiziyle birlikte ödettilmesine, anılan Kanununun 55 inci maddesi uyarınca ilamın tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oy birliğiyle karar verildi.”

Görüleceği üzere Sayıştay 3. Daire kararında da belirtildiği üzere belediyelerin yapacakları harcamaların ilgili mevzuatta düzenlenen usuller çerçevesinde gerçekleştirilmesi ve harcamalara ilişkin ödeme emri belgelerine de yine mevzuatın aradığı belgelerin eklenmesi gerekmektedir.

Yine Sayıştay Kararına göre kamu kurumları tarafından yapılan harcamaların banka kredi kartları ile ödenmesi şeklinde bir uygulama mevzuatımızda hukuken mevcut değildir. Dolayısıyla belediyeler tarafından, mevzuatın öngördüğü belgeler olmaksızın kredi kartıyla yapılan ödemeler; 5018 sayılı Kanununun 71 inci maddesinde; “kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması” şeklinde tanımlanan kamu zararına sebebiyet verme olarak değerlendirilmektedir.

4. SONUÇ

Belediye; belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu

tüzel kişisi olarak tanımlanmış olup, kuruluşu, organları, yönetimi, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve esasları 5393 sayılı Belediye Kanununda düzenlenmiştir.

5393 sayılı Kanunda belediyelere çok sayıda görev ve yetki verilmiş, bu görevlerin yerine getirilmesi ve yetkilerin kullanılması sırasında yapılması gereken giderler de aynı Kanunda ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Belediyelerin görevlerini yerine getirmeleri sırasında yapacakları faaliyetler ve sunacakları hizmetler için bütçelerinden muhtelif harcama yapmaları gerekmektedir.

Belediyelerin yapacakları harcamaların ilgili mevzuatta düzenlenen usuller çerçevesinde gerçekleştirilmesi ve harcamalara ilişkin ödeme emri belgelerine de yine mevzuatın aradığı belgelerin eklenmesi gerekmektedir.

Mevzuatımızda kamu kurumları tarafından yapılan harcamaların banka kredi kartları ile gerçekleştirilmesi şeklinde bir uygulamaya yer verilmemiştir. Bu durumda belediyelerin görevlerini ye-

rine getirmeleri sırasında bütçelerinden yapacakları muhtelif harcamaların kredi kartı ile yapılmasının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

Sayıştay 3. Dairesi tarafından verilen 17.11.2020 tarihli ve Karar No: 364, İlam No: 6 nolu kararda da belediyelerin, harcamalarını banka kredi kartları gerçekleştirilmesi şeklindeki bir uygulamanın hukuken mümkün olmadığına hükme-dilmiştir.

Sayıştay 3. Daire kararında da belirtildiği üzere belediyelerin yapacakları harcamaların ilgili mevzuatta düzenlenen usuller çerçevesinde gerçekleştirilmesi ve harcamalara ilişkin ödeme emri belgelerine de yine mevzuatın aradığı belgelerin eklenmesi gerekmektedir.

Yine Sayıştay Kararına göre kamu kurumları tarafından yapılan harcamaların banka kredi kartları ile ödenmesi şeklinde bir uygulama mevzuatımızda hukuken mevcut değildir. Dolayısıyla belediyeler tarafından, mevzuatın öngördüğü belgeler olmaksızın kredi kartıyla yapılan ödemeler kamu zararına sebebiyet verme olarak değerlendirilmektedir.

DİSİPLİN CEZASINDA TEKERRÜR UYGULAMASI VE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Oktay ÇAMDELEN

Başmüfettiş

Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere, disiplin cezasında tekerrür müessesesi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125nci maddesinde düzenlenerek, madde metninde “... Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların özlük dosyasından silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır. Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulamasında bir derece ağır ceza verilir.” denilmiştir. Söz konusu tekerrür müessesesi, disiplin cezası almış memurların davranışlarında daha dikkatli olmasını sağlamak amacıyla disiplin cezası verilen fiil ve halin tekrar edilmesi halinde disiplin cezasının arttırılarak bir derece ağır cezasının uygulanması yürürlüğe konulmuştur.

Disiplin cezasının ne kadar süre sonra özlük dosyasından silinebileceği hususuna adı geçen Kanun'un “Disiplin cezalarının bir süre sonra özlük dosyasından silinmesi” başlıklı 133 üncü maddesinde değinilmiş ve madde metninde “Disiplin

cezaları memurun özlük dosyasına işlenir. Devlet memurluğundan çıkarma cezasından başka bir disiplin cezasına çarptırılmış olan memur uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından 5 sene, diğer cezaların uygulanmasından 10 sene sonra atamaya yetkili amire başvurarak, verilmiş olan cezalarının özlük dosyasından silinmesini isteyebilir...” hükmüne yer verilmiştir.

Dolayısıyla, uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından itibaren beş yıl,

Aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarının uygulanmasından itibaren on yıl,

içinde, memurlar tarafından haklarında uygulanan disiplin cezalarının özlük dosyalarından silinmesi talep edilebilmektedir.

Bu nedenle, uyarma ve kınama cezalarında beş, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında on yıl içerisinde, memurun daha önceden disiplin cezasının verilmesine konu olmuş fiil ve hali tekrar işlenmesi duru-

munda bir derece daha ağır disiplin cezası verilmektedir.

Ancak, yukarıya aktarılan madde metninden anlaşılacağı üzere, süreye bağlı tekerrür uygulamasının yanı sıra süreye bağlı olmayan tekerrür uygulaması da bulunmaktadır.

Şöyle ki;

1- Devlet Memurları Kanunu'nun 125 nci maddesinde, "... Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların özlük dosyasından silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır..." denilmiş ve belli bir süre içinde tekrar disiplin suçuna ilişkin fiil ve davranışın yapılması halinde tekerrür düzenlenmiş¹ olup, buradaki tekerrürün oluşabilmesi için;

- Bir fiil ve davranış nedeniyle memur hakkında disiplin cezasının verilmesi,
- Aynı fiil ve davranıştan dolayı memurun suç işlemesi,
- İkinci suçun, uyarma ve kınama cezalarında beş, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında on yıl içerisinde işlenmiş olması,

2- Bununla birlikte, aynı maddenin devamında, "...Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulamasında bir derece ağır ceza verilir." hükmüne yer verilmiş ve böylelikle belli

bir süreye bağlı olmayan tekerrür düzenlenmiş olup, süreye bağlı olmayan tekerrürün uygulanması için;

- Daha önceden verilen disiplin cezasının olması,
- Aynı disiplin cezasını gerektiren yeni bir suç işlenmesi,
- Disiplin suçunu meydana getiren fiil ve hal ile ilk fiil ve hal arasında çeşit ve cins yönünden farklılık bulunması,
- Aynı derecede cezayı gerektiren fiil ve halin üçüncü defa işlenmiş olması (birinci, ikinci ve üçüncü suç ne zaman işlenirse işlensin tekerrür uygulamasına konu edilebilmektedir.)

gerekmektedir. Hatta, tekerrür süresinin geçmesinden sonra aynı cinsten bir disiplin cezasının işlenmesi halinde, bu ceza süreye bağlı olmayan tekerrürde dikkate alınmaktadır².

Aşağıda özellikle yargı kararları ışığında tekerrür müessesesinde dikkat edilmesi gereken hususlar irdelenecektir.

2. YARGI KARARLARINA GÖRE TEKERRÜR UYGULAMASI

Disiplin cezalarına ilişkin tekerrür müessesesi, Devlet Memurları Kanununda düzenlenmekle birlikte konu ile ilgili olarak farklı durumlar uygulamada ortaya çıkabilmekte olup, bu konularda verilen yargı kararları ile uygulamaya yön verilmektedir.

1 İsmail CAN, Memur Soruşturması Memurlarla İlgili Suçlar ve Soruşturma Mevzuatı, s.77

2 İsmail CAN, Memur Soruşturması Memurlarla İlgili Suçlar ve Soruşturma Mevzuatı, s.78,79

2.1. Tekerrür Hükümleri Uygulanabilmesi İçin Önceki Disiplin Cezasının Tebliğ Edilmesi Gerekliliği

Devlet Memurları Kanununda açıkça tekerrür olarak addedilecek fiilin ilk eyleme dair disiplin cezası uygulamasından sonra işlemeye başlayan süre zarfında gerçekleşmesini öngördüğü, gerek yasa lafzının gerekse yerleşik yargısal yaklaşımın tekerrür uygulaması ile ceza artırımını için kişinin tekerrür oluşturan eylemi gerçekleştirdiği sırada daha önceki eylemi nedeniyle disiplin cezası almış ve bunun tarafına tebliğ edilmiş olmasını şart koştuğu anlaşılmaktadır.³

Ayrıca, Anayasa Mahkemesinin 21.10.2011 tarihli Kararı'nda⁴ da "...Bir defa suç işlendikten ve bu suçtan dolayı cezası kesinleştikten sonra, kanunun belirttiği sürelerde tekrar suç işlenmesi durumu olan tekerrürün, verilen cezaya ve bu cezanın dava konusu edilip edilemeyeceğine göre değişkenlik göstermesi hukukun üstünlüğünü esas alan hukuk devleti ilkesine aykırı olacaktır... Anayasa'nın 129. maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan bu değişiklik sonucunda uyarma ve kınama cezaları da dahil bütün disiplin cezaları için yargı yoluna başvurulabileceğinden 657 sayılı Yasa'nın 125. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan 'Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların sicilden silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır' biçimindeki hükmünde yargı denetimine tâbi olma açısından uyarma ve kınama cezalarının diğer disiplin cezalarıyla bir farkı kalmamıştır.

3 Anayasa Mahkemesinin 17.07.2018 tarih ve (Başvuru No): 2014/7475 sayılı Kararı

4 Anayasa Mahkemesinin Esas No: 2010/23, Karar No:2011/101

Uyarma ve kınama cezalarının diğer disiplin cezaları gibi dava konusu edilebilmeleri nedeniyle, bu cezalara konu eylemlerin tekerrürü gözetilerek bir derece ağır ceza uygulanmasında hukuk devleti ilkesi, eşitlik ilkesi ve hak arama hürriyeti ihlâl edilmediğinden kural Anayasa'nın 2., 10. ve 36. maddelerine aykırı değildir..." denilerek, bir defa suç işlendikten ve bu suçtan dolayı cezası kesinleştikten sonra kanunun belirttiği sürelerde tekrar suç işlenmesi durumu olarak tanımlanan tekerrür uygulamasında, uyarma ve kınama cezalarının da dava konusu edilmesinden hareketle diğer disiplin cezaları ile arasında herhangi bir farklılığın bulunmadığına hükmolunmuştur.

Konuya ilişkin Danıştay'ın 23.03.2016 tarihli Kararı'nda⁵ da, "... Bilindiği üzere tekerrür hükmünün uygulanabilmesi için, sonraki fiilin önceki fiilden ve bu fiil nedeniyle verilmiş olan disiplin cezasının tebliğinden sonra işlenmiş olması gerekmektedir..." denilmiştir.

Hem süreye bağlı olmayan hem de belli bir süreye bağlı olan tekerrür uygulaması için, tekerrüre esas alınan disiplin ceza/cezalarının ilgiliye tebliğ edilerek idari anlamda kesinleşmesi gerekmektedir. Devlet Memurları Kanunu'nun "İtiraz" başlıklı 135 inci maddesinde, "... İtirazda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren yedi gündür. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin cezaları kesinleşir.

İtiraz mercileri, itiraz dilekçesi ile karar ve eklerinin kendilerine intikalinden itibaren otuz gün içinde kararlarını vermek zorundadır.

5 Danıştay 12 nci Dairesinin Esas No: 2012/6364, Karar No: 2016/1596 sayılı Kararı

İtirazın kabulü hâlinde, disiplin amirleri kararı gözden geçirerek verilen cezayı hafifletebilir veya tamamen kaldırabilirler.

Disiplin cezalarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.” hükmü uyarınca, disiplin cezasına memur tarafından itiraz edilmemesi halinde 7. günü takip eden günden, itiraz edilmesi halinde ise itirazın reddini takip eden günden itibaren söz konusu ceza tekerrüre konu edilebilmektedir. Bu tarihlerden sonra memurun yeni bir disiplin suçu işlemesi durumunda ilk disiplin suçu (kesinleşen) tekerrüre esas olarak alınabilecektir.

Bununla birlikte, memur tarafından kendisine verilen disiplin cezasının iptal edilmesi için dava konusu edilmesinin tekerrürü engellemeyeceği, ancak dava sonucunda disiplin cezasının iptal edilmesinin ise tekerrürü engelleyeceğini de ayrıca belirtmek gerekir.⁶ Nitekim, Danıştay 12 nci Dairesinin 28.10.2015 tarihli Kararı’nda disiplin cezasının idari yargı tarafından iptal edilmesi halinde tekerrür uygulaması sonucunda verilen disiplin cezasının sebep unsuru yönünden hukuka aykırılık oluşturacağı belirtilmiş ve Kararda , “... Kanunda düzenlenen tekerrür hükümlerinin uygulanmasında, tekerrüre esas alınan fiile verilen disiplin cezası işlemin sebep unsurunu teşkil eder. Tekerrür hükmü uygulanarak tesis edilen dava konusu işlemin sebep unsuru olan, davacının 657 sayılı Yasanın 125/B-(I) maddesi gereğince kınama cezası ile cezalandırılmasına ilişkin ... tarihli ve ...sayılı işlemin davacının 657 sayılı Kanunu’nun 125.maddesinde öngörülen disiplin ceza-

larından birisi ile cezalandırılmasını gerektirecek eylemi bulunmadığı ve suç unsuru oluşmadığı gerekçesiyle ... Bölge İdare Mahkemesinin ... tarihli ve ...sayılı kararıyla itirazın kabulüne ve işlemin iptaline hükmedilmiş olduğu, **dolayısıyla tekerrür hükmüne dayalı olarak tesis edilen işlemin sebep unsuru bakımından hukuka aykırı olduğu anlaşılmaktadır...**” denilmiştir.

2.2. Tekerrür Hükümleri Uygulanmasında Bir Derece Hafif Cezanın Değil de Disipline Konu Fiil ve Halin (Asıl Cezanın) Esas Alınması Gerekliliği

Devlet Memurları Kanunu’nun 125 nci maddesine istinaden tekerrür uygulamasında, aynı disiplin cezasının alınması değil de, disiplin cezasının verilmesine neden olan aynı fiil veya hal ya da aynı derecede cezayı gerektiren farklı fiil veya hal esas alınmaktadır.

Danıştay 12 nci Dairesinin 16.04.2019 tarihli Kararı’nda“...Davacıya tekerrür hükümlerinin uygulanmasına neden olan iki aylıktan kesme cezasından ilki olan ... tarih ve ...sayılı söz konusu cezanın özü itibarıyla kademe ilerlemesinin durdurulması cezası olmasına rağmen bir derece hafif ceza uygulaması nedeniyle bu cezanın aylıktan kesme şeklinde uygulandığı ve davacıya 27/09/2010 tarihinde tebliğ edildiği görülmektedir. Dolayısıyla ilk cezanın aslında aylıktan kesme cezasını gerektirir bir hal nedeniyle verilmemiş olması nedeniyle aynı derecede cezayı gerektiren farklı fiil ve hallerin üçüncü kez işlenmesinden söz edilemeyeceği ...” denilmiş ve her ne ka-

6 HSYK Hukuki Müzakere Toplantıları 2013, s.12

7 Esas No: 2016/219, Karar No: 2019/2802

dar bir derece hafif ceza uygulamasından dolayı aylıktan kesme cezası olsa da ilk disiplin cezasının aslında kademe ilerlemesinin durdurulması cezası olması münasebetiyle aynı derecede cezayı gerektiren farklı fiil ve halin üçüncü kez işlenmesinden yani tekrürden bahsedilemeyeceği belirtilmiştir.

Danıştay 12 nci Dairesinin benzer bir Kararı'nda⁸ da, "... Oysa davacının son olarak işlediği öne sürülen fiilinin kınama cezasını gerektirmesi, daha önce verilen ve tekrüre esas alınan kınama cezalarının ise eylemlerinin aslında aylıktan kesme cezasını gerektirdiği halde bir alt ceza olarak uygulandığı göz önüne alındığında 657 Sayılı Yasa'nın anılan maddesinde öngörülen disipline konu fiil veya hallerin 'aynı derecede cezayı gerektirmesi' koşulunun bu uyuşmazlıkta gerçekleşmediği açıktır..." denilmiştir.

Konuyla ilgili olarak, mülga Devlet Personel Başkanlığı tarafındandevlet memurları hakkındaki disiplin hükümlerine ilişkin tekrürde, işlenen fiil veya halin esas alınmasının gerekeceği, ilgililerin geçmiş hizmetleri sırasındaki çalışmalarının göz önünde bulundurulması neticesinde uygulanan bir derece hafif cezanın esas alınamayacağı yönünde görüş verilmiştir.⁹

2.3. Kademe İlerlemesinin Durdurulması Cezasının Tekrürünün Uygulanmasında Disiplin Cezasının Öncelikle Disiplin Kurulunun Onayına Sunulması Gerekliği

8 Esas No: 2006/5335, Karar No: 2009/290
9 22.09.1999-17.Bülten.45.sayfa

Danıştay 12 nci Dairesinin 18.09.2019 tarihli Kararı'nda¹⁰ "... Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: ... Bölge Mahkemesi ...İdari Dava Dairesince; soruşturmacı tarafından davacıya isnat edilen fiilin 657 Sayılı Kanun'un 125/D-(c) ve (f) maddesi kapsamına girdiği ve söz konusu fiilin kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektirdiğinin tespit edilmesi karşısında öncelikli olarak kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilebilmesi için gerekli olan yetkili Disiplin Kurulu kararının alınması amacıyla dosyanın yetkili Disiplin Kuruluna gönderilmesi, kademe ilerlemesi durdurulması cezasının yetkili Disiplin Kurulunca kabul edilmesi halinde tekrür hükümleri uyarınca Devlet memurluğundan çıkarma cezası verilmek üzere önce görüş bildirmek amacıyla atamaya yetkili amire ve daha sonra atamaya yetkili amir tarafından Devlet memurluğundan çıkarma cezasının teklif edilmesi halinde ise dosyanın Yüksek Disiplin Kuruluna gönderilmesi gerekirken, soruşturma raporunda öngörülen teklif üzerine davacının kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile cezalandırılması gerektiği ve eylemin tekrürü söz konusu olduğundan, ...Kanun'da belirtilen usullere uygun olarak verilmiş bir cezanın varlığından söz edilemeyeceğinden, dava konusu işlemde hukuka uyarlık, aksi yöndeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulüne, istinaf başvurusuna konu Mahkeme kararının kaldırılmasına, dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

10 Esas No: 2019/1871, Karar No: 2019/6007

... istinaf başvurusunun kabulü yolundaki temyize konu ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarihli ve E:..., K:... sayılı kararının onanmasına ...” denilerek, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının tekerrür kapsamında bir derece ağır olan devlet memurluğundan çıkarma cezası olarak uygulanabilmesi için öncelikle kademe ilerlemesinin durdurulması cezasında yetki sahibi olan disiplin kurulun onayına sunulması ve kurulun kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını kabul etmesinden sonra konunun atamaya yetkili amir tarafından devlet memurluğundan çıkarma cezası verilmesi amacıyla Yüksek Disiplin Kuruluna gönderilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Zaten Devlet Memurları Kanunu’nda “Disiplin cezası vermeye yetkili amir ve kurullar” başlıklı 126 ncı maddesinde, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının memurun bağlı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra atamaya yetkili amirler tarafından verileceği hükme bağlanmıştır.

Keza, mülga Devlet Personel Başkanlığının konuya ilişkin benzer bir görüşü bulunmakta olup, görüşünde¹¹ “... kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının memurun bağlı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra atamaya yetkili amir tarafından verilecek olması; **yüksek disiplin kurullarının görevleri arasında kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilmesine ilişkin bir hususun yer almaması**; ayrıca aynı **fiil veya halin tekerrüründe fiile ilişkin**

cezanın değişmeyeceği ancak uygulamanın bir ağır ceza yönünde olacağı; kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının uygulanmasının atamaya yetkili amir tarafından sağlanacak olması ile disiplin kurulu ve yüksek disiplin kurulunun teklif edilen cezayı kabul veya reddetme dışında bir ceza tayinine yetkisinin bulunmaması ve memuriyetten çıkarma cezasının ancak yüksek disiplin kurulunca verilebilecek olması karşısında, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilmesine sebep olmuş fiil veya halin cezaların sicilden silinmesine ilişkin süre içinde tekerrürü halinde, **fiile karşılık gelen cezanın disiplin kuruluna teklif edilmesi, disiplin kurulunun teklif edilen kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını kabul etmesi halinde de, ilgili hakkında 657 sayılı Kanununun 125 inci maddesinin ikinci fıkrası hükümleri çerçevesinde işlem yapılabilmesi bakımından, konunun yüksek disiplin kuruluna intikal ettirilmesi ve yüksek disiplin kurulunun kararı çerçevesinde memuriyetine son verilmesi gerektiği mütalaa edilmektedir.**” denilmiştir.¹²

2.4. Affa Uğramış Disiplin Cezalarının Tekerrür Uygulamasına Esas Alınmaması

Danıştay 12 nci Dairesinin 15.03.2010 tarihli Kararı’nda¹³, “... 5525 sayılı Memurlar İle Diğer Kamu Görevlilerinin Bazı Disiplin Cezalarının Affı Hakkında Kanununun 1/1. maddesinde, 23.4.1999 tarihinden 14.2.2005 tarihine

¹² Uz Abdullah, “Disiplin Hukukunda Tekerrür ve Tekerrüre Bağlanan Hukuki Sonuçlar Üzerine Farklı Bir Yaklaşım” sayfa 87,88

¹³ Esas No: 2007/1614, Karar No: 2010/1439

kadar işlenmiş fiillerden dolayı verilmiş disiplin cezalarının bütün sonuçları ile affedildiği belirtildiğinden, davacıya anılan tarihler arasında verilen iki disiplin cezasının affa uğramış olduğu gözetilerek tekerrüre esas alınmaması gerekirken bu cezaların tekerrüre esas alınması suretiyle verilen disiplin cezasında bu yönüyle de hukuka uyarlık bulunmamaktadır...” denilmiş ve kanun ile disiplin cezasının bütün sonuçlarıyla affedilmiş olduğundan, af kapsamında olan disiplin cezasının tekerrüre esas alınmayacağı ifade edilmiştir.

Buna karşılık, af edilmiş olsa bile Devlet Memurları Kanunu’nda cezaların tekerrüründen değil de disiplin cezasına konu edilen fiil ve halin tekerrüründen bahsedildiğinden bu disiplin cezasının tekerrüre esas alınacağına ilişkin Danıştay kararı da bulunmakta olup, söz konusu Esas No: 2000/3109, Karar No: 2000/3834 sayılı Kararda¹⁴, “...657 sayılı Yasanın yukarıda anılan 125. maddesindeki hükmünde “cezaların tekerrüründen” değil, disiplin cezalarının verilmesine sebep olmuş bir “fiil veya halin” tekerrürü halinden bahsedilmiş olup, bu nedenle söz konusu fiil ve haller mevcut iken, bu fiil ve haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının affa uğramış olmasıyla ilgiliye tekerrür hükümlerinin uygulanamayacağı sonucuna varılmasına olanak bulunmamaktadır.” denilmiştir.

Konuya İlişkin Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 31.10.2013 tarihli

¹⁴ Uz Abdullah, “Disiplin Hukukunda Tekerrür ve Tekerrüre Bağlanan Hukuki Sonuçlar Üzerine Farklı Bir Yaklaşım” sayfa 84,85

Kararı’nda¹⁵“... Bu durumda; davacıya, 657 sayılı Kanun’un 125. maddesi uyarınca eylemine karşılık gelen disiplin cezasının bir derece ağırlı olan devlet memurluğundan çıkarma cezasının verilmesine sebep olan ve tekerrüre temel teşkil eden 2003 yılı içerisindeki devamsızlığı sonucu verilen disiplin cezası, 5525 sayılı Kanun uyarınca tüm sonuçları ile affedildiğinden ve tüm sonuçları ile affedilen bir disiplin cezasına konu olan bu fiilin tekerrüre esas alınması mümkün olmadığından, hukuki dayanağı ortadan kalkmış bulunan dava konusu işlemde ...” hukuka uyarlık bulunmadığına hükümlenmiş ve kanunla tüm sonuçları ile affedilen disiplin cezalarının tekerrüre esas alınmayacağı açıkça belirtilmiştir.

5525 sayılı Kanun’un¹⁶ 1 inci maddesinde 23/4/1999 tarihinden 14/2/2005 tarihine kadar işlenmiş fiillerden dolayı verilmiş disiplin cezaları bütün sonuçları ile affedildiği disiplin cezaları affedilenlerin sicil dosyalarındaki bu disiplin cezalarına dair kayıtlar ilgililerin müracaatı aranmaksızın hükümsüz kalacağı ve dosyalarından çıkarılacağı belirtildiğinden, bu kapsamda affedilen disiplin cezalarının tekerrüre konu edilmemesi gerekmektedir.

2.5. Kınama Cezasının Tekerrürü Nedeniyle Aylıktan Kesme Cezası Alanlar, Daire Başkanı ve Dengi/Üstü Kadrolara Atamasının Yapılıp Yapılmayacağı

Devlet Memurları Kanunu’nun “Uygulama” başlıklı 132 nci maddesinde, ay-

¹⁵ Esas No: 2010/1420, Karar No: 2013/3394

¹⁶ Bkz. 04.07.2006 tarih ve 26218 sayılı Resmi Gazete

lıktan kesme cezası ile tecziye edilenler 5 yıl, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile tecziye edilenler 10 yıl boyunca daire başkanı kadrolarına, daire başkanı kadrosunun dengi ve daha üstü kadrolara, bölge ve il teşkilatlarının en üst yönetici kadrolarına, düzenleyici ve denetleyici kurumların başkanlık ve üyeliklerine, vali ve büyükelçi kadrolarına atanamayacakları hükmü bağlanmıştır.

Ancak, kınama cezasının tekerrür uygulaması kapsamında bir derece ağırlı olan aylıktan kesme cezası alan memurların da söz konusu madde uyarınca daire başkanı ve dengi/üstü kadrolara atanıp atanamayacağı önem arz etmektedir.

Mülga Devlet Personel Başkanlığı¹⁷, “... bu hüküm karşısında maddede zikredilen unvanlarda görev yapmakta iken **aylıktan kesme cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlenmesi** sebebiyle disiplin yönünden cezalandırılanlar, bu göreve atanabilmek için aranan niteliklerden birini kaybetmiş olduklarından bunların görevde tutulmasının uygun olmayacağı ...” yönünde görüş verilmiştir.

Dolayısıyla, gerek madde metni ve gerekse yukarıya aktarılan görüş dikkate alındığında, daire başkanı ve dengi/üstü kadrolara atanamama kriterinin, aylıktan kesme veya kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlenmesi gerektiği anlaşıldığından, kınama cezasının tekerrür uygulaması kapsamında bir derece ağırlı olan aylıktan kesme cezası alan memurların daire başkanı ve dengi/üstü kadrolara atanabileceği değerlendirilmektedir.

17 05.03.2015 tarih ve 1557 sayılı Mütalaa

2.6. Yükselebilecekleri Kadronun Son Kademesinde Bulunanların Kademe İlerlemesinin Durdurulması Cezasının Tekerrürü

Devlet Memurları Kanunu'nun 125 inci maddesinde, “... Öğrenim durumları nedeniyle yükselebilecekleri kadroların son kademelerinde bulunan Devlet memurlarının, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının verilmesini gerektiren hallerde, brüt aylıklarının ¼'ü - ½'si kesilir ve tekerrüründe görevlerine son verilir.” hükmüne yer verildiğinden, yükselebilecekleri kadronun son kademesinde bulunan memurların kademe ilerlemesinin durdurulmasını gerektiren hallerin tekerrüründe görevlerine son verileceği, yani devlet memurluğundan çıkarılacağı açıkça belirtilmiştir. Madde metninden de anlaşılacağı üzere, yükselebilecekleri kadronun son kademesinde bulunan memurların kademe ilerlemesinin durdurulması cezası alanlar açısından tekerrür uygulamasında farklılık bulunmaktadır. Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının tekerrürünün uygulanabilmesi için aynı fiil ve halin olup olmadığına bakılmaksızın ikinci defa kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının alınması gerekmektedir.

Nitekim, mülga Devlet Personel Başkanlığının 22.09.1999 tarihli (17 sayılı bülten, 45. sayfa) görüşünde, “... Ancak, öğrenim durumları nedeniyle yükselebilecekleri derecenin son kademesinde bulunan Devlet memurlarından kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almış olanlardan ikinci kez aynı cezayı gerektiren fiil veya halleri işleyenlerin görevlerine

son verilmesi uygulamasında ise **hangi fiil veya hale dayalı olursa olsun, verilen kademe ilerlemesinin durdurulması cezası tekerrürü oluşturmaktadır.**”denilmiştir.

2.7. Tekerrür Uygulamasında Disiplin Cezalarının Sicilden Silinmesine İlişkin Süre İçerisinde Soruşturmanın Açılmasının Gerekliği

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125 nci maddesinde, disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların özlük dosyasından silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanacağı hükme bağlanmış olup, disiplin cezasının verildiği (kesinleştiği) tarihten değil de fiil ve halin işlenmesinden itibaren özlük dosyasından silinmesine (uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından 5 sene, diğer cezaların uygulanmasından 10 sene) ilişkin süreler içerisinde tekerrüründe bir derece ağır disiplin cezası verileceği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, söz konusu süreler içerisinde aynı fiil veya halin işlenmesi üzerine soruşturma açılmasının tekerrür uygulanması açısından yeterli olmasına karşılık disiplin cezasının verilmesi bu sürelerden sonra olabileceğini belirtmek gerekir.

Aksi takdirde, bu süreler geçirdikten sonra tekerrür uygulanması mümkün bulunmamaktadır. Konuya ilişkin Danıştay 12 nci Dairesinin 07.11.2017 tarihli Kararı'nda¹⁸, “... Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinden; Devlet memurlarına verilen disiplin cezalarının tekerrür hükümlerine esas

18 Esas No: 2014/4229, 2017/5230

alınabilmeleri için disiplin cezası verilmesine sebep olan fiil veya halin cezaların özlük dosyasından silinmesine ilişkin süre içerisinde (uyarma ve kınama cezaları için 5 yıl) tekrar edilmesinin gerektiği, **verilen disiplin cezasının sicil dosyasından silinip silinmemesi durumunun tekerrür hükmünün uygulanması bakımından önem arz etmediği anlaşılmaktadır.**

Bakılan olayda; ...iki adet kınama cezasına dayanak teşkil eden fiillerin işlenmesinden itibaren beş senelik sicilden silinme süresi geçtikten sonra dava konusu disiplin cezasına dayanak fiillerin işlenmiş olduğu görüldüğünden, davacı hakkında tesis edilen dava konusu işlemlerde tekerrür hükümleri uygulanmasına olanak bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır...” denilmek suretiyle sicilden silinme süresi geçtikten sonra işlenen fiil ve hal için tekerrür hükümlerinin uygulanmayacağına karar verilmiştir.

2.8. Tekerrürün Tekerrürünün Olup Olamayacağı

Devlet Memurları Kanunu'na göre hem süreye bağlı hem de süreye bağlı olmayan tekerrür uygulamasında bir derece ağır olan disiplin cezasının verileceği belirtildiğinden, tekerrür uygulaması sonucunda bir derece ağır ceza verilmesini müteakip bir kez daha tekerrüre esas fiil ve halin işlenmesi durumunda fiilin gerçekte karşılığı olan disiplin cezasının iki üstü disiplin cezası verilmesi (tekerrürün tekerrürü) mümkün bulunmamaktadır.

Nitekim, Danıştay 10 uncu Dairesinin 20.03.1990 tarihli Kararı'nda¹⁹, “...

19 Esas No: 1988/1946, 1990/720

657 sayılı yasanın, aynı disiplin cezasını gerektiren aynı disiplin suçunun işlenmesi halinde uygulanabilecek 125 nci maddesinin anılan hükmüne göre **söz konusu cezanın bir kez daha ağırlaştırılmayacağı açık bulunmaktadır.**

Bu itibarla 1980 yılında bir gün, 1984 yılında 3 defa birer gün göreve gelmeyen ve her defasında tekerrür hükümleri uygulanarak 3 defa bir üst ceza alan kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilen davacının, **en son göreve sarhoş gelmek fiilini eylediğinden bahisle tekrar tekerrür hükümleri uygulanarak devlet memurluğundan çıkarma cezası ile cezalandırılmasına ilişkin dava konusu işlemini iptali yolunda...İdare mahkemesince verilen karar dayandığı gerekçe yönünden yerinde olmamakla birlikte; sonuç itibarıyla yerinde bulunmaktadır.**” denilmiş ve mevzuat hükmü uyarınca verilen cezanın bir kez daha ağırlaştırılmayacağına açık olduğu ifade edilmiştir.

2.9. Sicilden Silinmesine İlişkin Süre İçerisinde Tekerrür Uygulamasında Birebir Aynı Fiil ve Halin Değil, Aynı Bendi İhlal Eden Fiil ve Halin Tekrarının Yeterli Olduğu

Konuya ilişkin Danıştay 12. Dairesinin 07.05.2015 tarihli Kararı'nda²⁰, “... Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir ‘fiil veya halin’ tekerrüründe bir derece ağır cezanın uygulanması yasal zorunluluktur. ‘fiil veya halin tekerrürü’ ibaresinden bire bir aynı olayın gerçekleşmesinin değil, aynı maddede tek tek sayılan alt benler kapsamında cezalandırılacak, aynı nitelikte değerlendirilme

imkanı bulunan fiil ve halin anlaşılması gerekir.

Başka bir anlatımla, 125. maddenin birinci fıkrasının (C) bendinde ‘aylıktan kesme cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır’ denilerek bu cezayı gerektiren fiil ve haller tek tek tanımlandığından ‘fiil ve hal’ ibaresinden anlaşılması gerekenin davacı tarafından gerçekleştirilen eylemler değil, bu eylemleri mevzuat uyarınca kapsamına alan ve (C) bendinde tek tek sayılan suç tanımlarının anlaşılması ve aynı suç tanımına giren bir eylemin işlenmesi durumunda fiil ve halin tekerrüründen bahsedilmesi gerekmektedir...”

Bir başka Danıştay 12. Dairesinin Kararı'nda²¹ da, “...Ayrıca, fiil veya halin tekerrürü ibaresinden bire bir aynı olayın gerçekleşmesinin değil, aynı madde kapsamında cezalandırılacak ve aynı nitelikte değerlendirilme imkanı bulunan fiil ve halin anlaşılması gerekmektedir...”

denildiğinden, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125 nci maddesinde düzenlenen “fiil veya halin” tekerrürü ibaresinden, disiplin cezasına konu olan fiil ve halin bire bir aynı olması değil de, aynı madde kapsamında cezalandırılacak ve aynı nitelikte değerlendirme imkanı olabilecek fiil ve halin anlaşılması gerektiği belirtilmiştir.

3. SONUÇ

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125 nci maddesinde tekerrür müessesesi düzenlenmiş ve disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya ha-

20 Esas No: 2011/10383, Karar No: 2015/2928

21 23.03.2016 tarihli, Esas No: 2012/6364, Karar No: 2016/1596 sayılı Karar

lin cezaların özlük dosyasından silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanacağı, aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulamasında bir derece ağır ceza verileceği hükme bağlanmıştır. Tekerrür düzenlemesinde kamu kurumlarına bir takdir hakkı bulunmamakta olup, koşulların varlığı halinde bir derece ağır disiplin cezasının verilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, madde metninde; “... *Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların özlük dosyasından silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır...*” denilerek, uyarma ve kınama cezalarında beş, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında on yıl içerisinde tekrar disiplin suçuna ilişkin fiil ve davranışın yapılması halinde bir derece ağır disiplin cezasının uygulanacağı yönünde süreye bağlı tekerrür,

aynı maddenin devamında, “... *Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulamasında bir derece ağır ceza verilir.*” denilerek, belli bir süreye bağlı olmayan tekerrür

düzenlenmiştir.

Disiplin cezalarına ilişkin tekerrür müessesesine ilişkin mevzuat hükmü, yargı kararları ve görüşler çerçevesinde;

- Hem süreye bağlı olmayan hem de belli bir süreye bağlı olan tekerrür uygulaması için, tekerrüre esas alınan disiplin ceza/cezalarının ilgiliye tebliğ edilerek

idari anlamda kesinleşmesi gerektiği, memurun yeni bir disiplin suçu işlemesi durumunda ilk disiplin suçunun (kesinleşen) tekerrüre esas alınabileceği, memur tarafından kendisine verilen disiplin cezasının iptal edilmesi için dava konusu edilmesinin tekerrürü engellemeyeceği, ancak dava sonucunda disiplin cezasının iptal edilmesinin ise tekerrürü engelleyeceği,

- Disiplin hükümlerine ilişkin tekerrürde, işlenen fiil veya halin esas alınmasının gerekeceği, memurların geçmiş hizmetleri sırasındaki çalışmalarının göz önünde bulundurulması neticesinde uygulanan bir derece hafif cezanın esas alınmayacağı,

- Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının tekerrür kapsamında bir derece ağır olan devlet memurluğundan çıkarma cezası olarak uygulanabilmesi için öncelikle kademe ilerlemesinin durdurulması cezasında yetki sahibi olan disiplin kurulun onayına sunulması ve kurulun kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını kabul etmesinden sonra konunun atamaya yetkili amir tarafından devlet memurluğundan çıkarma cezası verilmesi amacıyla Yüksek Disiplin Kuruluna gönderilmesi gerektiği,

- Affa uğramış disiplin cezasının, kanunla bütün sonuçları ile affedildiği disiplin cezaları affedilenlerin sicil dosyalarındaki bu disiplin cezalarına dair kayıtlar ilgililerin müracaatı aranmaksızın hükümsüz kalacağı ve dosyalarından çıkarılacağı belirtildiğinden tekerrüre esas alınmayacağı,

- Devlet Memurları Kanunu'nun "Uygulama" başlıklı 132 nci maddesinde, aylıktan kesme cezası ile tecziye edilenler 5 yıl, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile tecziye edilenler 10 yıl boyunca daire başkanı kadrolarına, daire başkanı kadrosunun dengi ve daha üstü kadrolara, bölge ve il teşkilatlarının en üst yönetici kadrolarına, düzenleyici ve denetleyici kurumların başkanlık ve üyeliklerine, vali ve büyükelçi kadrolarına atanamayacakları hükmü bağlanmış olup, daire başkanı ve dengi/üstü kadrolara atanamama kriterinin, aylıktan kesme veya kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlenmesi gerektiği anlaşıldığından, kınama cezasının tekerrür uygulaması kapsamında bir derece ağır olan aylıktan kesme cezası alan memurların daire başkanı ve dengi/üstü kadrolara atanabileceği,

- Devlet Memurları Kanununda, öğrenim durumları itibariyle yükselebilecekleri kadronun son kademesinde bulunan memurların kademe ilerlemesinin durdurulmasını gerektiren hallerin tekerrüründe görevlerine son verileceği, yani devlet memurluğundan çıkarılacağı belirtildiğinden, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının tekerrürünün, aynı fiil ve halin olup olmadığına bakılmaksızın ikinci defa kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının alınmasında uygulanacağı,

- Disiplin cezasının verildiği (kesinleştiği) tarihten değil de fiil ve halin işlenmesinden itibaren özlük dosyasından silinmesine (uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından 5 sene, diğer cezaların

uygulanmasından 10 sene) ilişkin süreler içerisinde tekerrüründe bir derece ağır disiplin cezası verileceği anlaşıldığından, söz konusu süreler içerisinde aynı fiil veya halin işlenmesi üzerine soruşturma açılmasının tekerrür uygulanması açısından yeterli olduğu, ancak disiplin cezası verilmesinin bu sürelerden sonra da olabileceği,

- Tekerrür uygulaması sonucunda bir derece ağır ceza verilmesini müteakip bir kez daha tekerrüre esas fiil ve halin işlenmesi durumunda fiilin gerçekte karşılığı olan disiplin cezasının iki üstü disiplin cezasının (tekerrürün tekerrürü) verilemeyeceği,

- Devlet Memurları Kanunu'nun 125 nci maddesinde düzenlenen "fiil veya halin" tekerrürü ibaresinden, disiplin cezasına konu olan fiil ve halin bire bir aynı olması değil de, aynı madde kapsamında cezalandırılacak ve aynı nitelikte değerlendirme imkanı olabilecek fiil ve halin anlaşılması gerektiği,

hususları değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

5525 sayılı Memurlar ile Diğer Kamu Görevlilerinin Bazı Disiplin Cezalarının Affı Hakkında Kanun

Anayasa Mahkemesinin 17.07.2018 tarih ve (Başvuru No:) 2014/7475 sayılı Kararı

Anayasa Mahkemesinin Esas No: 2010/23, Karar No:2011/101 Kararı

Danıştay 12 nci Dairesinin 23.03.2016

tarıhli, Esas No: 2012/6364, Karar No: 2016/1596 sayılı Kararı

Danıştay 12 nci Dairesinin 16.04.2019 tarıhli, Esas No: 2016/219, Karar No: 2019/2802 sayılı Kararı

Danıştay 12 nci Dairesinin Esas No: 2006/5335, Karar No: 2009/290 sayılı Kararı

Danıştay 12 nci Dairesinin 18.09.2019 tarıhli, Esas No: 2019/1871, Karar No: 2019/6007 sayılı Kararı

Danıştay 12 nci Dairesinin 15.03.2010 tarıhli, Esas No: 2007/1614, Karar No: 2010/1439 sayılı Kararı

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 31.10.2013 tarıhli, Esas No: 2010/1420, Karar No: 2013/3394 sayılı Kararı

Danıştay 12 nci Dairesinin 07.11.2017 tarıhli, Esas No: 2014/4229, 2017/5230 sayılı Kararı

Danıştay 10nci Dairesinin 20.03.1990

tarıhli, Esas No: 1988/1946, 19907/720 sayılı Kararı

Danıştay 12 nci Dairesinin 07.05.2015 tarıhli, Esas No: 2011/10383, Karar No: 2015/2928 sayılı Kararı

Danıştay 12 nci Dairesinin 23.03.2016 tarıhli, Esas No: 2012/6364, Karar No: 2016/1596 sayılı Karar

HSYK Hukuki Müzakere Toplantıları 2013

Devlet Personel Başkanlığının 17 sayılı Bülten, 22.09.1999

Devlet Personel Başkanlığının 15 sayılı Bülten, 30 Eylül 1998

Devlet Personel Başkanlığının 05.03.2015 tarih ve 1557 sayılı Mütalaa

UZ Abdullah, “Disiplin Hukukunda Tekerrür ve Tekerrüre Bağlanan Hukuki Sonuçlar Üzerine Farklı Bir Yaklaşım”

CAN İsmail, Memur Soruşturması Memurlarla İlgili Suçlar ve Soruşturma Mevzuatı

YANGIN SİGORTASI VERGİSİ

M. Lamih ÇELİK

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Teftiş Kurulu Başkanı

1. GİRİŞ

ABD’de ve Avrupa ülkelerinde gerçekleşen büyük yangınlar sonucu yaygınlaşan yangın sigortası uygulaması ve yangının getirdiği fiziksel ve finansal tahribatın giderilmesine iştirak etmeye yönelik olarak sigorta şirketlerinden alınan Yangın Sigortaları Vergisi ülkemizde¹ de ilk olarak 14.04.1930 tarihli 1580 sayılı mülga Belediye Kanunu ile “Sigorta şirketlerinin itfaiye masraflarına iştiraki” başlığı altında yasalaşmış olup, kanun gerekçesinde; “İtfaiye vesaitini 15 inci maddenin 22 inci fıkrası mucibince ikmal eden beldelerde muamele yapan yangın sigorta kumpanyalarının tazminattan vareste kalmak suretiyle prim almaları devam edeceğinden ve bu istifadeleri, belediyelerce ihtiyar olunan masraflarla tesis edilen vesait ve ifa olunan hizmetler neticesinde hasıl olduğundan bu gibi kum-

1 Padişah III. Murad’ın 12 Mart 1579 tarihli fermanıyla herkes evinde binanın damına kadar uzanabilen birer merdivenle birer büyük fıçı su buldurmaya mecbur tutulmuş ve bir yangın vukuunda bütün aile efradı, Yeniçerilerle halk yetişinceye kadar el birliği yaparak yangını söndürmeye mecbur edilmiştir. (http://itfaiye.ibb.gov.tr/tr/ferman.html) Özcan, Osman (1999), “İstanbul İtfaiyesinin Tarihçesi” İtfaiye 110, Yıl 5,Sayı 20 (Ocak-Şubat) İstanbul

panyaların yangına müteallik belediye tesisat ve hidematının idamesi masraflarına iştirakleri encümenimizce de kabul edilmiş...” şeklinde açıklanmak suretiyle, alınması planlanan iştirak payının belediyelerin yangından korunma masraflarına iştirak edilmesi nedeniyle alındığı belirtiliyor.² Daha sonra Yangın Sigorta Vergisi, “Yangından Korunma Giderlerine Sigorta Kumpanyalarının İştirak Payı” adıyla 01.07.1948 tarih ve 5237 sayılı mülga Belediye Gelirleri Kanunu’nun (RG:9/ Temmuz/1948-6953) (“mülga BGK”) 15. Maddesinde şöyle düzenlenmişti; “*Madde 15 — Yangın söndürme vasıtalarını tamamlamak veya devam ettirmek üzere belediyeler kendi sınırları içindeki binalar için yapılan muamelelerden dolayı yangın sigorta ve mükerrer sigorta şirketlerini aldıkları primler üzerinden % 10 nispetinde yangın söndürme masrafına iştirak payı alırlar. Bu paylar hiç bir suretle müşteriye İntikal ettirilmez.*”

Yürürlükte bulunan Belediye Gelirleri Kanunu’nun (“BGK”) 40 ile 44. madde-

2 <https://sigortacigazetesi.com.tr/yanagin-varsa-vergi-de-var/>

leri arasında Yangın Sigortaları Vergisi kısaca (YSV) düzenleniyor

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 40. maddesinde, “Belediye sınırları ve mücavir alanlar içindeki menkul ve gayrimenkul mallar için yapılan yangın sigortaları dolayısıyla alınan primler; Yangın Sigortası Vergisine tabidir” olduğu, verginin konusu olarak menkul ve gayrimenkul mallar için yapılan yangın sigortaları dolayısıyla alınan primler gösteriliyor. Sigortayı yapan sigorta şirketleri yangın sigortası vergisini ödemekle mükelleftir.(m.41), 42. madde hükmünde ise YSV'nin matrahının, yapılan yangın sigorta muameleleri dolayısıyla alınan primler olduğu düzenleniyor. Yangın sigortası vergisi nisbeti % 10' dur.(m.43).

Büyükşehirlerde Beyan ve Ödeme yapılacak belediye hangisidir.?

Mükellefler bir ay içindeki vergiye tabi muamelelerini ertesi ayın 20 nci günü akşamına kadar bağlı buldukları belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve hesaplanan vergiyi aynı sürede ödemeye mecburdurlar. (m.44)

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanuna göre, belediye sınırları ve mücavir alanlar içindeki menkul ve gayrimenkul mallar için yapılan yangın sigortaları dolayısıyla alınan primler yangın sigortası vergisine tabidir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda, yangın sigortası vergisinin tahsili veya bunlardan alınacak paylara ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamakla birlikte; yangın sigortası vergisinin itfaiye hizmetleriyle³ ilgili olduğu

3 İtfaiye, cana ve mala karşı meydana gelebilecek her türlü yangın, sıkışmalı kaza, deprem, sel, fırtına gibi durumlara müdahale

düşünülerek ve itfaiye hizmetlerinin de büyükşehir belediyelerinde olmasından dolayı tahsil yetkisi büyükşehirlerde büyükşehir belediyelerine aittir.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Geçici 1'inci maddesinin sekizinci fıkrasında aynen; “*Bu Kanunla büyükşehir ilçe belediyesi olan belediyelerde yürütülen su, kanalizasyon, katı atık depolama ve bertaraf, ulaşım, her çeşit yolcu ve yük terminalleri, toptancı halleri, mezbaha, mezarlık ve itfaiye hizmetlerine ilişkin olmak üzere personel, her türlü taşınır ve taşınmaz malları ve bu hizmetlerin yerine getirilmesine yönelik yatırım, alacak ve borçları, komisyonca ilgisine göre büyükşehir belediyesi ile ilgili bağlı kuruluş arasında paylaşılır.*” denilmektedir

Nitekim bu konuda verilmiş yargı kararları mevcuttur. Örneğin Danıştay 8. Dairesinin E: 1995/2674, K: 1997/1486 sayılı kararında, yangın sigorta vergisinin sigorta şirketinin bağlı olduğu büyükşehir belediyesince tahsil edilmesi gerektiğine karar verilmiştir .(Bezer şekilde Bölge İdare Mahkemesi İzmir 3. Vergi

ederek zararın oluşmaması veya azaltılması için gerekli bina, araç gereç ve personeli bir araya getirilerek oluşturulmuş olan ekip organizasyonudur. İtfaiyeci, ilgili mevzuatların belirlediği statüde işe giren ve yeterli mesleki eğitimleri alarak inşa edilecek binaların yangın önlemlerinin aldırılması açısından projelerin ruhsat alma sürecinde yangın önlemlerini alma denetiminin yapılarak ruhsat raporunun düzenlenmesi, her türlü yangın söndürme, sel,su altı ve su üstü arama kurtarma, trafik kazaları, kentsel arama kurtarma, dar alanda kalmış insan ve hayvanlara yardım, halkı bilinçlendirme çalışmalarında kullandığı araç gereçleri ile en iyi şekilde yerine getirebilme bilgi ve becerisine sahip olarak görev alan, bu görevi yerine getirirken hiyerarşik yapıyı gözeten, ekip içinde sorumluluk olarak verilen tüm görevleri yerine getiren kişidir. Taşkın, H. (2012), “Afet ve Acil Durum Yönetiminde İtfaiyenin Rolü ve Yeri”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Dava Dairesi Esas: 2017/1729 Karar: 2017/2023 Karar Tarihi: 27.12.2017) 2464 sayılı Kanununun 44'üncü maddesinde, yangın sigortası vergisinin mükelleflerinin bir ay içinde vergiye tabi muamelelerini ertesi ayın 20'nci günü akşamına kadar bağlı buldukları belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve hesaplanan vergiyi aynı sürede ödemeye mecbur oldukları ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen düzenlemeden anlaşılacağı üzere, sigorta şirketleri bir ay içinde tahsil ettikleri yangın sigortası primlerine ilişkin vergiyi bir beyanname ile bağlı buldukları belediyelere büyükşehir olan illerde, büyükşehir belediyesine beyan edip ödemek durumundadırlar.⁴ Ancak bazı büyükşehir ilçe belediyeleri (Belediye Gelirler Kanunu) verginin; "Belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisindeki menkul ve gayrimenkul mallar" dediği için verginin de menkul ve gayrimenkullerin bulunduğu ilçe Belediyesine ödenmesi gerektiğini savduğunu görmekteyiz.⁵

Büyükşehir İlçe belediyesince tahsil edilmesi halinde;

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 333 Emanetler Hesabı'nın niteliğinin açıklayan 260'ıncı maddesinde; Bu hesabın, emanet olarak nakden veya mahsuben tahsil edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı ifade

4 Sayıştay Muğla Büyükşehir Belediyesi 2015 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu s.19

<https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/62643830/files/raporlar/kid/2015/Belediyeler/MU%C4%9ELA%20B%C3%9CY%C3%9CK%C5%9EEH%C4%B0R%20BELED%C4%B0YES%C4%B0.pdf>

5 https://www.bakirkoy.bel.tr/files_upload/hizmetler/1469174300.pdf

edilmiştir. Aynı Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 262'nci maddesine göre, emanet olarak nakden tahsil edilen tutarlar bu hesaba alacak, 100-Kasa Hesabı, 102-Banka Hesabı veya ilgili diğer hesaplara borç kaydedilir. Bütçe geliri olarak kaydedilenler dışında fazla veya yersiz olarak tahsil edilen tutarlar ilgisizine iade edilmek üzere bu hesaba alacak, ilgili hesaba borç kaydedilir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden ve açıklamalardan anlaşılacağı üzere ifaiye hizmetleri Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülen bir hizmettir. İtfaiye hizmetlerinin Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülmesi nedeniyle bu hizmetlerden elde edilecek gelirlerinde Büyükşehir Belediyesince tahsil edilmesi gerekmektedir. İlçe Belediyesi tarafından söz konusu vergiye ilişkin bir tahsilat yapıldığında, kurum açısından emanet niteliğindeki bu tahsilatların gelir kaydedilmemesi, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 262'nci maddesi uyarınca 333 Emanetler Hesabına kaydedilmesi gerekmekte ve daha sonra büyükşehir belediyesine aktarılması gerekmektedir.⁶

Kırsal Mahalle ilan edilen yerlerde yer alan taşınır ve taşınmazlara ilişkin yangın sigortası vergisi;

Bazı il belediyelerine büyükşehir belediyesi statüsü kazandıran, büyükşehir belediyelerinin sınırlarını illerin mülki sınırlarıyla eşitleyen ve buralardaki köylerin tüzel kişiliğini kaldırarak bunları

6 Sayıştay Mersin Erdemli Belediyesi 2017 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporu s.27

<file:///C:/Users/lamih.celik/Downloads/MERS%C4%B0N%20ERDEML%C4%B0R%20BELED%C4%B0YES%C4%B0.pdf>

bağlı buldukları ilçelerin mahallesi hâline getiren 6360 sayılı Kanunun geçici 1. maddesinin 15. fıkrasında “*Bu Kanuna göre tüzel kişiliği kaldırılan köylerde, bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 29.07.1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre alınması gereken emlak vergisi ile 26.05.1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken vergi, harç ve katılım payları 31.12.2022 tarihine kadar (bu tarih dâhil) alınmaz.*” hükmüne yer verilmiştir. Bu hükümlerle, büyükşehir belediyesi statüsüne sahip yerlerde tüzel kişiliği kaldırılarak ilçe belediyelerine bağlı mahallelere dönüştüren köylerde, 01.04.2014 tarihinden 31.12.2022 tarihine kadar -2464 sayılı Kanundaki diğer vergi, harç ve katılım paylarında olduğu gibi- Yangın sigortası vergisi uygulaması bakımından geçici bir vergi istisnası getirilmiş olup bu yerlerden Yangın sigortası vergisi alınmayacaktır.

6360 sayılı Kanun kapsamında tüzel kişiliği sona erdirilen köy ve beldelerin sorunlarını gidermek ve yerel yönetimlerce kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenecek yerler hakkında yeni hükümlerin uygulanmaya başlanması ile büyükşehir yasası kapsamında olmasına karşın sosyo-ekonomik olarak dezavantajlı olan alanlarda çeşitli muafiyet ve indirimler uygulanarak bu alanlarda yaşayan vatandaşların mağduriyetlerini ortadan kaldırmak amacıyla 16 Ekim 2020 tarih ve 31276(mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe giren 7254 sayılı Kamu Malî Yönetimi Ve Kontrol Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması

Hakkında Kanun’un 10. Maddesi ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa “Ek 3. Madde” eklenmiştir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun ek 3 üncü maddesi hükümleri çerçevesinde hazırlanan Kırsal Mahalle ve Kırsal Yerleşik Alan Yönetmeliği 15.04.2021 tarihli ve 31455 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Bu Maddeye göre; ilgili ilçe belediye meclisi, köy veya belde belediyesi iken mahalleye dönüşerek tüzel kişiliğini kaybeden mahalle ya da mahalleler hakkında “kırsal mahalle” niteliği taşıdığına dair teklif kararı olarak bu mahallelerin kırsal mahalle olarak belirlenmesi için büyükşehir belediyesine gönderecektir. İlçe belediyesinin teklif kararı üzerine büyükşehir belediye meclisinin 90 gün içinde bahsi geçen alanın “kırsal mahalle” olması hakkında aynen kabul; değiştirerek kabul ya da teklifin reddi şeklinde karar alması zorunludur. Kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alanın ilanı sonrasında bunlarla ilgili uygulamalar, ilgili büyükşehir belediye meclisi kararının verildiği yılı takip eden takvim yılının başından itibaren başlayacak, aynı şekilde alınan karar ile bu statüden çıkarılan yerler kararın verildiği yılın sonuna kadar uygulamadan faydalanmaya devam edecektir.

Bu yasada yer alan 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken vergi, harç ve harcamalara katılma payları %50 indirimli uygulanır hükmü nedeniyle usulüne uygun kırsal mahalle ilan edilen yerlerde Yangın Sigortası vergisi yüzde %10 yerine %5 olarak uygulanacaktır. Uygulama Büyükşehir Be-

lediye meclis kararının alındığı tarihi takip eden 1 Ocak tarihinden itibaren geçerli olacaktır. Başka bir deyişle 14 Ocak 2022 tarihinde karar alınması halinde uygulamaya ancak 01.01.2023 tarihinde geçilebilecektir.

2. SONUÇ

Belediyelerin görev ve sorumluluk arsında itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans hizmetleri de yer almaktadır. Bu nedenle belediyeler; deprem, fırtına, heyelan, yangın, terör saldırısı, sel/su baskını, çığ düşmesi, sabotaj, kaza gibi olaylar nedeniyle oluşacak zararların en aza indirilmesinde vatandaşlara doğrudan hizmet vermektedir. Bu hizmetler için belediyelerin mali yönden desteklenmesi gerekir. Yangın sigortası vergisi ödemek için sigorta şirketleri düzenledikleri poliçelerde yangın kelimesi kullanma-

dan, yangına sebebiyet veren klozlar(fırtına, heyelan, terör saldırısı, sel baskını gibi)sayılmak suretiyle tanzim edilmekte veya yangın klozunun priminin sembolik değerinde tutulmak suretiyle belediyeler bu gelirden mahrum bırakılmaktadır. Bu nedenle Türkiye Belediyeler Birliğinin “Belediye sınırları içindeki kişi, menkul, gayrimenkul mallar için yapılan bütün sigorta işlemleri nedeniyle alınan primlerden belediyeye pay verilmesi” önerisine katılıyoruz.⁷ Bu nedenle 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasına “Yangın sigortası adı altında düzenlenmeyen sigortalarda yangın riskine isabet eden primler de verginin konusuna dâhildir.” Şeklinde bir cümlelerin eklenmesini öneriyoruz.

⁷ https://www.tbb.gov.tr/online/kitaplar/belediyelerin_once-likli_sorunlari_ve_cozum_onerileri/html5forpc.html

Salih ÇALAL

Ticaret Bakanlığı Başmüfettişi

KENTSEL DÖNÜŞÜM ALANI İLAN EDİLEN YERLERDE VERGİ RESİM VE HARÇ İŞLEMLERİ

1. GİRİŞ

Kentin yenileme ihtiyacını gidermek üzere, yoksul bölgelerin ıslahını sağlamak ve kentin tümünü veya bir bölümünü yaşam alanı haline getirerek diğer bölgelerle uyum sağlamak amacıyla geliştirilen planlama çalışmalarına kentsel dönüşüm denir. Bu çalışmada, kentsel dönüşüm alanında müteahhitlik (yüklenici) faaliyetinde bulunanların tapuda yapılacak gayrimenkul devri işlemleri ile yine gayrimenkullerle ilgili olarak tapuda yapılacak ipotek tesisi ve cins değişikliği işlemlerinde ne şekilde harç aranacağı, noterde imzalanacak kat karşılığı inşaat sözleşmeleri, konut satış sözleşmeleri, alt taşeronlarla yapılan sözleşmeler ile her türlü inşaat malzemelerinin alımına ilişkin sözleşmelerden ne şekilde damga vergisi aranacağı ve kentsel dönüşüm kapsamında inşa edilen yapıların teslimine ilişkin ne şekilde KDV alınacağı hususlarında bilgi verilecektir.

2. KENTSEL DÖNÜŞÜM

Kentsel dönüşüm, bir kentin tümünün veya belli kesimlerinin değişmesi, başkibir biçime girmesi şeklinde tanım-

lamakta, kent plancıları arasında bu kavramın, kentlere yeni yerleşim alanlarının eklenmesinden farklı olarak, kentin geçmişten beri var olan kesimlerinin iç yapısında ve başkayerleşim birimleriyle olan ilişkilerinde meydana gelen değişimlerdir.¹

Bir başka tanım göre kentsel dönüşüm, kamu, özel sektör ve halk katılımını savunan, yoksul bölgelerin ıslahına ve yapı-çevre-donatı üçlüsünün iyileştirilmesine çalışan, kişilerin yaşam mekânlarının yanında ticaret ve sanayi sayesinde ekonominin de ilerlemesini amaçlayan; bununla birlikte, kent merkezlerini, günümüz yaşamına uyum sağlayabilecek niteliğe kavuşturmak bakımından geliştirilmiş bir plânlama çalışmasıdır.²

Kentsel dönüşüm, beş temel amaca hizmet etmek üzere tasarlanır;³

1 Keleş, R. (2004) Kentsel Dönüşümün Tüzel Altyapısı, H. B. Tuna (Editör), Dosya: Kentsel Dönüşüm ve Katılım, Mimarist Dergisi, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi, 4(12), 73-75.

2 Turokl. (2004) Urban Regeneration What Can Be Done And What Should Be Avoidant, Uluslararası Kentsel Dönüşüm Sempozyumu Bildirisi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi.

3 Roberts, P. (2000) The Evolution, Definition And Purpose Of Urban Regeneration. P. Roberts ve H. Sykes, (Ed.), Urban-regeneration a handbook .London: SAGE Publications, akt-

a. Kentin fiziksel koşulları ile toplumsal problemleri arasında doğrudan bir ilişki kurulmasıdır. Kentsel alanların çöküntü alanı haline gelmesindeki en önemli nedenlerden birisi toplumsal çökme ya da bozulmadır. Kentsel dönüşüm projeleri, temelde toplumsal bozulmanın nedenlerini araştırmalı ve bu bozulmayı önleyecek önerilerde bulunmalı.

b. **Kentsel dönüşüm; kent dokusunu oluşturan birçok öğenin fiziksel olarak sürekli değişim ihtiyacına cevap vermedir. Bir başka deyişle, kentsel dönüşüm projeleri kentin hızla büyüyen, değişen ve bozulan dokusunda ortaya çıkan yeni fiziksel, toplumsal, ekonomik, çevresel ve altyapısal ihtiyaçlara göre, kent parçalarının yeniden geliştirilmesine olanak sağlamalı.**

c. Kentsel refah ve yaşam kalitesini artırıcı bir ekonomik kalkınma yaklaşımını ortaya koymalı.

d. Fiziksel ve toplumsal bozulmanın yanı sıra, kentsel alanların çöküntü bölgeleri haline gelmelerinin en önemlilerinden birisi, bu alanların ekonomik canlılıklarını yitmesidir. Kentsel dönüşüm projeleri fiziksel ve toplumsal çöküntü alanları haline gelen kent parçalarında ekonomik canlılığı yeniden getirecek stratejileri geliştirmeyi ve böylece kentsel refah ve yaşam kalitesini artırmayı amaçlamalı.

e. Kentsel alanların en etkin biçimde kullanımına ve gereksiz kentsel yayılmadan kaçınmaya yönelik stratejilerin ortayakoyulmasıdır.

ran; Kibaroglu D. ve Şişman A. (2009) Dünyada Ve Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 12. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, 11-15 Mayıs 2009, Ankara.

3. KENTSEL DÖNÜŞÜM ALANI İLAN EDİLEN YERLERDE YÜKLENİCİLERİN SORUMLULUKLARI

492 sayılı Harçlar Kanununun 123 üncü maddesinin birinci fıkrasında, "Özel kanunlarla harçtan muaf tutulan kişilerle, istisna edilen işlemlerden harç alınmaz." hükmüne, 5393 sayılı Belediye Kanununun 73 üncü maddesinin altıncı fıkrasında da, "...Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında yıkılarak yeniden yapılacak münferit yapılarda ilgili resim ve harçların dörtte biri alınır." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 492 sayılı Harçlar Kanununun 57 nci maddesinde, «Tapu ve kadastro işlemlerinden bu kanuna bağlı (4) sayılı tarifede yazılı olanları, tapu ve kadastro harçlarına tabidir.» denilmekte, 58 inci maddesinin (b) fıkrasında da, ipotek tesisinde ipotegi tesis edenlerin harcın mükellefi olacağı, anılan tarifenin I-7/a fıkrasında ise, ipotek tesisinde ipotekle sağlanan borç miktarı üzerinden harç alınacağı hükme bağlanmıştır. Söz konusu harcın oranı 24/12/2012 tarih ve 2012/4116 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 1/1/2013 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere binde 4,55 olarak belirlenmiştir.

Diğer taraftan, Kanuna bağlı (4) sayılı tarifenin I-20/a fıkrasında da; gayrimenkullerin ivaz karşılığında veya ölünceye kadar bakma akdine dayanarak yahut trampa hükümlerine göre devir ve iktisabında gayrimenkulün beyan edilen devir ve iktisap bedelinden az olmamak üzere emlak vergisi değeri üzerinden (Cebri icra veya şuyunun izalesi hallerinde satış bedeli, istimlaklerde takdir edilen bedel üzerinden) devir eden ve devir

alan için ayrı ayrı harç alınacağı hükme bağlanmıştır. Söz konusu harcın oranı 20/9/2012 tarih ve 2012/3735 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla 22/9/2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere binde 20 olarak belirlenmiştir.

Kanuna bağlı (4) sayılı tarifenin I-13/a fıkrasında, arsa ve arazi üzerine inşa olunacak bina vesair tesislerin tescilinde harç alınacağı ve I-13/c fıkrasında ise (a) fıkrası dışında kalan her nevi cins ve kayıt tashihinde (her bir işlem için) harç alınacağı hükme bağlanmıştır. Söz konusu harçların tutarları 24/12/2012 tarih ve 2012/4116 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 1/1/2013 tarihinden geçerli olmak üzere I-13/a fıkrası için 156,55 TL ve I-13/c fıkrası için ise 78,25 TL olarak belirlenmiştir.

Ayrıca 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisine tabi olduğu; 3 üncü maddesinde, damga vergisinin mükellefinin kağıtları imza edenler olduğu, resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kağıtların damga vergisini kişilerin ödeyeceği; 8 inci maddesinde, bu Kanunda yazılı resmi daireden maksadın genel ve özel bütçeli idarelerle, il özel idareleri, belediyeler ve köyler olduğu; Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "I. Akitlerle ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün A/1 fıkrasında, belli parayı ihtiva eden mukavelelerin nispi damga vergisine tabi olduğu hükme bağlanmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanununun 73 üncü maddesinde yer alan hükümde yapılacak inşaatlarla ilgili sözleşmeler yönünden bir belirleme bulunmadığından, dönüşüm ve gelişim alanlarında

yapılacak yapılarla ilgili düzenlenecek kat karşılığı inşaat sözleşmeleri, konut satış sözleşmeleri, alt taşeronlarla yapılan sözleşmeler ile her türlü inşaat malzemelerinin alınmasına dair sözleşmelere ilişkin damga vergisinin söz konusu hüküm kapsamında değerlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

KDV Kanununun 1/1 inci maddesine göre, Türkiye'de ticari, sınai, zirai ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV ye tabi olduğu, 10 uncu maddesinde, vergiyi doğuran olayın mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde, malın teslimi veya hizmetin yapılması, malın tesliminden veya hizmetin yapılmasından önce fatura veya benzeri belgeler verilmesi hallerinde ise bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura veya benzeri belgelerin düzenlenmesi anında meydana geleceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun 19 uncu maddesinde ise; Uluslararası anlaşma hükümlerinin saklı kalması koşuluyla diğer kanunlardaki vergi muafık ve istisna hükümlerinin bu vergi bakımından geçersiz olduğu, KDV ye ilişkin istisna ve muafiyetlerin ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenleneceği belirlenmiştir.

Bu kez, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Ek 1 inci maddesinde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü bina inşaatı (ilave ve tadiller dahil), inşaat veya tadilat ruhsatının alınmasında Ek Madde 6 da yer alan tarifede gösterilen nispet ve hadlerde bina inşaat harcına tabi olduğu, 79 uncu maddesinde belediyeler ve belediyelere bağlı müesseselerden istenecek her türlü

kayıt suretleriyle gayrimenkullerle ilgili harita plan ve krokilerin suretlerinin kayıt ve suret harcına tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun 80 inci maddesinde; "İmar mevzuatı gereğince aşağıda belirtilen harçlar belediyece tahsil olunur;

a) Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde İmar Kanununa göre ilk kez yapılan veya istek üzerine gerçekleştirilen müteakip parselasyon işlemleri "Parselasyon Harcına" (teşvik belgesini haiz organize sanayi bölgeleri hariç olmak üzere),

b) Verilecek ifraz ve tevhit kararları "İfraz ve Tevhit Harcına",

c) Proje tasdik işlemleri «Plan ve Proje Tasdik Harcına»,

d) Zemin ve yol kanal açma izni verilmesi, yapım ve yıkım artığı malzeme ile toprak kazısının taşınması için belediyelerce yer gösterilmesi ve bu yerlerin tesviyesi «Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyatı Harcına»,

f) Yapı kullanma izni verilmesi işleri «Yapı Kullanma İzni Harcına» tabidir.» hükmü yer almaktadır.

4. SONUÇ

Makalemiz içerisinde yer alan Kanun hükümleri uyarınca, **kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında yıkılarak yeniden yapılan gayrimenkullere ilişkin olarak 492 sayılı Kanuna bağlı (4) sayılı tarifenin 13/a ve 13/c bentlerinde yer alan harçların indirimli olarak tahsil edilmesi gerekmektedir birlikte, kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri kapsamında yapılacak gayrimenkullerin tapuda devri işlemleri ile ipotek tesisi**

işlemlerinin 5393 sayılı Kanununun 73 üncü maddesi kapsamında değerlendirilmesine imkan bulunmamaktadır.

Benzer şekilde, 5393 sayılı Belediye Kanununun 73 üncü maddesi kapsamında kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında inşa edilen yapıların teslimine ait KDV'lere 1/4 oranının uygulanması mümkün bulunmamaktadır. Ayrıca söz konusu hüküm kapsamında kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında yıkılarak yeniden yapılacak münferit yapılarda, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu kapsamında alınacak olan harçların dörtte birinin alınması gerekmektedir olup, bu kapsam dışındaki yapılarda harçlara dörtte bir oranının uygulanması mümkün bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

Keleş, R. (2004) Kentsel Dönüşümün Tüzel Altyapısı, H. B. Tuna (Editör), Dosya: Kentsel Dönüşüm ve Katılım, Mimarist Dergisi, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, 4(12), (73-75.)

Kibaroglu D. ve Şişman A. (2009) Dünyada Ve Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 12. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, 11-15 Mayıs 2009, Ankara.

Roberts, P. (2000) The Evolution, Definition And Purpose Of Urban Regeneration. P. Roberts ve H. Sykes, (Ed.), Urban regeneration a handbook .London: SAGE Publications.

Turok I. (2004) Urban Regeneration What Can Be Done And What Should Be Avoidant, Uluslararası Kentsel Dönüşüm Sempozyumu Bildirisi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi.

Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Başmüfettişi

TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİ ÇERÇEVESİNDE GERİYE YÖNELİK İŞÇİ ALACAKLARININ ÖDENME USUL VE ESASLARI

1. GİRİŞ

Mahalli idareler ve şirketlerinde genel olarak toplu iş sözleşmesi (TİS) süresi içerisinde imzalanmamakta, ileri bir tarihte imzalanmaktadır. Bu şekilde imzalanan TİS, imza tarihinden önceki bir tarih olmakta ve bir önceki TİS bitim tarihinden yeni TİS imza tarihine kadar işçilerin geriye dönük alacakları doğmakta, yeni TİS imzalanmadan önce emekli olan işçiler bulunmaktadır. 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun "toplu iş sözleşmesinden yararlanma" başlıklı 39'uncu maddesinin (3) numaralı fıkrası; "toplu iş sözleşmesinin imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında iş sözleşmesi sona eren üyeler de, iş sözleşmelerinin sona erdiği tarihe kadar toplu iş sözleşmesinden yararlanır." şeklinde hüküm altına alınmıştır. Bu çalışmamızda, geçmiş etkili TİS nedeniyle işçilik haklarının ne şekilde ödeneceği ve kıdem tazminatı fark ödemesi söz konusu olup olmayacağı, yeni TİS imzalanmadan emekli olan işçilerin kıdem tazminatlarının yeniden hesaplanıp hesaplanmayacağı, fark kıdem tazminatı ödemesinin yapılmasının

gerekli olup olmayacağı, fark kıdem tazminatı ödemesinde yargının ne şekilde karar verdiği, kıdem tazminatı fark ödemelerinde nasıl bir yol izlenmesi gerektiği, kıdem tazminat fark ödemelerinin hangi süre içerisinde yapılması gerektiği ve SGK açısından bildirim ne şekilde yapılacağı değerlendirilecektir.

2. TİS İMZA TARİHİ İLE YÜRÜRLÜK TARİHİ ARASINDAKİ İŞÇİLİK HAKLARI

TİS imza tarihi ile yürürlük tarihi her zaman için aynı olmaz. Bunun nedeni, toplu iş sözleşmesi sürecinden kaynaklanmakta ve idareler toplu iş sözleşmesini 6356 sayılı Kanunda belirtilen sürelerde tamamlayamamalarından ileri gelmektedir. Bu durumun işçiler açısından olumsuz sayılabilecek yönü sadece söz konusu ödemeleri gecikmeli ve faizsiz bir şekilde almaları olacaktır. Bunun dışında idareler açısından ise olumsuz sayılabilecek yönü geriye dönük toplu ödemeleri tek seferde yapmaları olacaktır.

İmza tarihi ile yürürlük tarihi arasında toplu iş sözleşmesinde yer verilen tüm

işçilik hakları eksiksiz bir şekilde hesaplanıp imza tarihinin içinde bulunulan ay içerisinde veya en geç bir ay içerisinde işçilere ödenmelidir. Bu ödeme süresi genel hukuk ilkelerinden hareketle belirtilmiştir. Aksi takdirde duruma göre bu ödemeler için faiz uygulanabilecektir.

İmza tarihi ile yürürlük tarihi arasında iş sözleşmesi sona eren işçilerden sadece taraf sendika üyesi olanlar için iş sözleşmesinin son bulunduğu tarihe kadar olan toplu iş sözleşmesi hükümlerinden yararlanmaları söz konusu olacaktır. İş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçilik haklarının hesaplanıp ödenmesi gerekir. Kıdem tazminatı farkı için de elbette iş sözleşmesinin kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde iş sözleşmesinin sona ermiş olması gerekir.

Örneğin; emeklilik nedeniyle iş sözleşmesinin sona ermesinde taraf sendika üyesi işçi kıdem tazminatına hak kazanacağı gibi kıdem tazminatı farkına da hak kazanacaktır. Burada yeni TİS ile işçinin kıdem tazminatı hesabında giydirilmiş ücretin değişip değişmediği yapılan TİS’de ücret ve eklentilerin türü ve miktarına bakılır, ücret ve eklentilerinde giydirilmiş ücret etkileniyorsa TİS imzalanmadan önce hesaplanan kıdem tazminatı da otomatik olarak değişecek ve fark kıdem tazminatı buna göre tekrar hesaplanıp ödenmesi gerekecektir.

Yargı kararında; sendika üyesi olmayan bir işçinin (çalışırken dayanışma aidatı ödeyerek mevcut toplu iş sözleşmesinden yararlanan işçinin) ileriki bir tarihte ancak geçmişe yönelik olarak

yürürlüğe girecek toplu iş sözleşmesinden yararlanamayacağına hükmetmiştir. Kararda ileri sürülen gerekçe; 6356 sayılı Kanunun 39’uncu maddesinde toplu iş sözleşmesinin imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında işyerinden ayrılan işçilerden sadece taraf sendika üyesi işçilerin iş sözleşmelerinin sona erdiği tarihe kadar yararlanabileceği, bu hükmün taraf sendika üyesi olmayan işçileri dışarıda bıraktığı hususlarıdır.¹

6356 sayılı Kanun (Md. 39/III), imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında iş sözleşmesi sona eren işçilerin sözleşmelerinin sona erdiği tarihe kadar toplu iş sözleşmesinden yararlanacaklarını belirtmiştir.²

6356 sayılı Kanun, toplu iş sözleşmesinden yararlanma konusunda, imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında iş sözleşmesi sona erenlerin durumu konusunda, açık düzenlemelere yer vererek bu konudaki tartışmaları noktalamıştır. Getirilen düzenlemeye göre, toplu iş sözleşmesinin imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında iş sözleşmesi sona eren üyeler de, iş sözleşmelerinin sona erdiği tarihe kadar toplu iş sözleşmesinden yararlanacaklardır (Md.39/3).

Böylece, toplu iş sözleşmesinin imza edildiği tarih ile sözleşmenin yürürlüğü tarihi arasında işyerinden ayrılan üyelerin iş sözleşmelerinin son bulması tarihine kadar toplu iş sözleşmesinden yararlanabilecekleri kabul edilmiştir.

1 Yrg. 7. HD., T. 10.11.2014, E. 2014/12431, K. 2014/20448

2 DEMİR Kübra, Toplu İş Sözleşmesinden Yararlanma, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2020 Cilt:21 Sayı:2, Sayfa:358

3. SOSYAL GÜVENLİK KURUMU UYGULAMALARI

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "prime esas kazançlar" başlıklı 80'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; prime esas kazançların hesabında; hak edilen ücretlerin, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan o ay içinde yapılan ödemelerin ve işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen tutarların, idare veya yargı mercilerince verilen karar gereğince yukarıdaki belirtilen kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin brüt toplamı esas alınır.

Aynı yardımlar ve ölüm, doğum ve evlenme yardımları, görev yollukları, seyyar görev tazminatı, kıdem tazminatı, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı mahiyetindeki toplu ödeme, keşif ücreti, ihbar ve kasa tazminatları ile SGK tarafından tutarları yıllar itibarıyla belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamları, işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı asgari ücretin % 30'unu geçmeyen özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payları tutarları, prime esas kazançta tabi tutulmaz.

Bu istisnalar dışında her ne adla yapılsa yapılsın tüm ödemeler ile aynı yardım yerine geçmek üzere yapılan nakdi ödemeler prime esas kazançta tabi tutulur. Diğer kanunlardaki prime tabi tutulmaması gerektiğine dair muafiyet ve istisnalar 5510 sayılı Kanunun uygulanmasında dikkate alınmaz.

Ücretler hak edildikleri aya mal edilmek suretiyle prime tabi tutulur. Diğer ödemeler ise öncelikle ödendiği ayın kazancına dahil edilir ve ücret dışındaki bu ödemelerin yapıldığı ayda üst sınırın aşılması nedeniyle prime tabi tutulamayan kısmı, ödemenin yapıldığı ayı takip eden aydan başlanarak iki ayı geçmemek üzere üst sınırın altında kalan sonraki ayların prime esas kazançlarına ilâve edilir.

Toplu iş sözleşmelerine tabi işyerleri işverenlerince veya kamu idareleri veya yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, sonradan ödenen ücret dışındaki ödemelerin hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenmesi durumunda, prime esas kazancın tabi olduğu en son ayın kazancına dahil edilir. Bu durumlarda sigorta primlerinin, yukarıda belirtilen mercilerin kararlarının kesinleşme tarihini izleyen ayın sonuna kadar ödenmesi halinde, gecikme cezası ve gecikme zammı alınmaz ve idari para cezası uygulanmaz.

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin "aylık prim ve hizmet belgesinin düzenlenmesi, verilmesi ve saklanması" başlıklı 102'nci maddesinin (6) numaralı fıkrasına göre;

- Toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinde; toplu iş sözleşmesi nedeniyle geriye yönelik ödenmesine karar verilen ücret farklarına ilişkin düzenlenmesi gereken ek aylık prim ve hizmet belgelerinin, toplu iş sözleşmesinin imzalandığı tarihini;

- Yüksek Hakem Kurulu kararı nedeniyle geriye yönelik ödenmesine karar

verilen ücret farklarına ilişkin düzenlenmesi gereken ek aylık prim ve hizmet belgelerinin ise işverenin, toplu iş sözleşmesinin dolayısıyla Yüksek Hakem Kurulu kararının tarafı olan sendikaya üye olması halinde, Yüksek Hakem Kurulu kararının tarafı sendikaya tebliğ edildiği tarihi, işverenin herhangi bir sendikaya üye olmamakla birlikte, toplu iş sözleşmesinin dolayısıyla Yüksek Hakem Kurulu kararının tarafı olması halinde, Yüksek Hakem Kurulu kararının işverene tebliğ edildiği tarihini;

- İşveren ile işyeri sigortalıları arasında akdedilen ve uygulanan iş sözleşmesinin mahkemelerce aykırı bulunması ve toplu iş sözleşmesi hükümlerinin uygulanmasına karar verilmesi nedeniyle geriye yönelik ödenmesi gereken ücret farklarına ilişkin düzenlenmesi gereken ek aylık prim ve hizmet belgelerinin, mahkeme kararının işverene tebliğ edildiği tarihini;

- Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve toplu iş sözleşmesi dışında kalan sigortalı personel sendikalara üye olmamaları sebebiyle toplu iş sözleşmesi kapsamı dışında kalan sigortalılara, geriye dönük ödenmesine karar verilen ücret farklarına ilişkin düzenlenmesi gereken ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinin, alınan karar tarihini;

- Toplu iş sözleşmelerine tabi işyeri işverenlerince veya kamu idarelerince ya da yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenen ücret dışındaki ödemelere ilişkin düzenlenmesi gereken ek nitelikteki aylık prim

ve hizmet belgelerinin prime esas kazancın tabi olduğu en son ayın kazancına dahil edilmek üzere belirtilen mercilerin kararlarının kesinleşme tarihlerini;

takip eden ayın 23'üne kadar SGK'ya e-sigorta kanalıyla gönderilmesi veya kağıt ortamında verilmesi halinde yasal süresi içinde verilmiş kabul edilmektedir. Benzer düzenlemeye İşveren Uygulama Tebliği'nin 2.2- maddesinde de yer verilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin "sigorta primlerinin ödenme süresi ve erken ödeme" başlıklı 108'inci maddesine göre, yukarıda belirtilen tarihleri izleyen ay/dönemin sonuna kadar SGK'ya ödenmesi halinde yasal süresi içinde ödenmiş kabul edilmektedir. Benzer düzenlemeye İşveren Uygulama Tebliği'nin 2.4 - maddesinde de yer verilmiştir.

İşveren Uygulama Tebliği'nin "7.2- Ücret ve Ücret Niteliğindeki Kazançların Prime Tabi Tutulmasına İlişkin Hususlar" maddesine göre; toplu iş sözleşmeleri uyarınca veya kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve toplu iş sözleşmesi dışında kalan personele geriye yönelik olarak ücret farkı ödenmesine karar verilmesi halinde, söz konusu ücret farkları, ilişkin oldukları ayların kazancına dahil edilerek prime tabi tutulacaktır.

2020-20 sayılı SGK Genelgesine göre;

Toplu iş sözleşmelerine tâbi işyerleri ile kamu idareleri veya yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, sonradan ödenen ücret dışındaki ödemeler de yine ödendiği ayın kazancına dahil edilecektir.

5510 sayılı Kanununun 80'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi gereği, toplu iş sözleşmelerine tabi işyerleri işverenlerince veya kamu idareleri veya yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, sonradan ödenen ücret dışındaki ödemelerin hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenmesi durumunda, 82'nci madde hükmü de nazara alınmak suretiyle prime esas kazancın tabii olduğu en son ayın kazancına dahil edileceğinden, alacak davasına konu olan ücret dışı ödemelerin öncelikli olarak hizmet akdi devam ediyorsa ödendiği ayın kazancına, hizmet akdi askıdaysa veya devam etmiyorsa prime esas kazancın tabii olduğu en son ayın kazancına mal edilecektir.

Yasal süresi içinde verilmiş kabul edilen belgelerin verilmesi sırasında aşağıda belirtilen belgeler ile işyerinin tescilli bulunduğu Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne/Sosyal Güvenlik Merkezine başvuruda bulunulması gerekmektedir. Buna göre;

- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununa göre toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinde toplu iş sözleşmesi nedeniyle geriye yönelik ödenmesine karar verilen ücret farklarında işveren, Toplu İş Sözleşmesinin onaylı bir nüshasını dilekçe ekinde Kuruma (SGK) ibraz edecektir.

- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununa göre toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinde Yüksek Hakem Kurulu kararı nedeniyle geriye yönelik ödenmesine karar verilen ücret farklarında, işverenin

herhangi bir sendikaya üye olmaması halinde Yüksek Hakem Kurulu kararının işverene tebliğ edildiği tarihi gösterir belge ile Yüksek Hakem Kurulu kararı işveren tarafından dilekçe ekinde Kuruma (SGK) ibraz edilecektir.

- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununa göre toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinde, işveren ile işyeri sigortalıları arasında akdedilen iş sözleşmesinin mahkemelerce, anılan Kanuna aykırı bulunması ve toplu iş sözleşmesi hükümlerinin uygulanmasına karar verilmesi halinde geriye yönelik ödenmesi gereken ücret farklarında, işveren dilekçe ekinde söz konusu Mahkeme Kararını, bu kararın kendisine tebliğ edildiği tarihi gösterir belgeyi ve davaya konu olan Toplu İş Sözleşmesi örneğini Kuruma (SGK) verecektir.

- Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve toplu iş sözleşmesi dışında kalan sigortalı personel ile özel sektöre ait işyerlerinde sendikalara üye olmamaları sebebiyle toplu iş sözleşmesi kapsamı dışında kalan sigortalılara, geriye yönelik ödenmesine karar verilen ücret farklarında, işveren söz konusu kararın bir örneğini dilekçe ekinde Kuruma (SGK) verecektir.

Toplu iş sözleşmelerine tabi işyeri işverenlerince veya kamu idarelerince ya da yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ücret dışında ödeme yapılması halinde toplu iş sözleşmelerine tabi işyeri işverenlerince verilecek dilekçe ekinde, toplu iş sözleşmesinin onaylı bir nüshası Kuruma (SGK) ibraz edilecektir.

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyan-
namesinin ertesi ayın 26'ncı günü saat
23.59'akadar yetkili vergi dairesine elekt-
ronik ortamda gönderilmesi zorunludur.

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyan-
namesi Düzenleme Kılavuzuna göre;
MUHSGK'da makale konumuzla ilgili
olarak Tahakkuk Nedenleri aşağıda be-
lirtilmiştir.

Tahakkuk Nedeni: F) Toplu iş söz-
leşmesi akdedilen işyerlerinde toplu
iş sözleşmesi nedeniyle geriye yönelik
ödenmesine karar verilen ücret farkları:
Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğin-
de yasal süresi dışında verilmiş olmakla
birlikte yasal süresi içinde verilmiş gibi
kabul edilen haller arasında yer alan
toplular iş sözleşmesi akdedilen işyerlerin-
de toplular iş sözleşmesi nedeniyle geriye
yönelik ödenmesine karar verilen ücret
farkları için seçilecektir. Bu tahakkuk
nedeni beyannamenin yasal olarak veril-
mesi gereken son süreye kadar verilirse
tahakkuk ve hizmetler otomatik olarak
onaylanacak, yasal süresi dışında veril-
mesi halinde ise girilen belgenin sosyal
güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güven-
lik merkezince onaylanması gerekecek-
tir. Bu tahakkuk nedeninin seçilebilmesi
için öncelikle işyerinin bağlı bulunduğu
sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal
güvenlik merkezince işyeri adına tanımla-
ma yapılması gerekmekte olup, tanımla-
ma yapılmamış işyerleri tarafından bu
tahakkuk nedeninin seçilmesi mümkün
bulunmamaktadır.

Tahakkuk Nedeni: G) Toplu iş söz-
leşmesi akdedilen işyerlerinde Yüksek
Hakem Kurulu kararı nedeniyle geriye

yönelik ödenmesine karar verilen ücret
farkları: Sosyal Sigorta İşlemleri Yönet-
meliğinde yasal süresi dışında verilmiş
olmakla birlikte yasal süresi içinde veril-
miş gibi kabul edilen haller arasında yer
alan Toplu iş sözleşmesi akdedilen işyer-
lerinde Yüksek Hakem Kurulu kararı ne-
deniyle geriye yönelik ödenmesine karar
verilen ücret farkları için seçilecektir. Bu
tahakkuk nedeni beyannamenin yasal
olarak verilmesi gereken son süreye ka-
dar verilirse tahakkuk ve hizmetler oto-
matik olarak onaylanacak, yasal süresi
dışında verilmesi halinde ise girilen bel-
genin sosyal güvenlik il müdürlüğünce/
sosyal güvenlik merkezince onaylanması
gerekecektir. Bu tahakkuk nedeninin se-
çilebilmesi için öncelikle işyerinin bağlı
bulduğu sosyal güvenlik il müdürlü-
ğünce/sosyal güvenlik merkezince işyeri
adına tanımlama yapılması gerekmekte
olup, tanımlama yapılmamış işyerleri
tarafından bu tahakkuk nedeninin seçil-
mesi mümkün bulunmamaktadır.

Tahakkuk Nedeni: H) Toplu iş sözleş-
mesi akdedilen işyerlerinde iş sözleşme-
sinin mahkemelerce Toplu İş Sözleşmesi
Kanununa aykırı bulunması ve toplular iş
sözleşmesi hükümlerinin uygulanmasına
karar verilmesi nedeniyle geriye yönelik
ödenmesi gereken ücret farkları: Sosyal
Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde yasal
süresi dışında verilmiş olmakla birlik-
te yasal süresi içinde verilmiş gibi kabul
edilen haller arasında yer alan Toplu
iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinde iş
sözleşmesinin mahkemelerce Toplu İş
Sözleşmesi Kanununa aykırı bulunması
ve toplular iş sözleşmesi hükümlerinin uy-
gulanmasına karar verilmesi nedeniyle

geriye yönelik ödenmesi gereken ücret farkları için seçilecektir. Bu tahakkuk nedeni beyannamenin yasal olarak verilmesi gereken son süreye kadar verilirse tahakkuk ve hizmetler otomatik olarak onaylanacak, yasal süresi dışında verilmesi halinde ise girilen belgenin sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince onaylanması gerekecektir. Bu tahakkuk nedeninin seçilebilmesi için öncelikle işyerinin bağlı bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince işyeri adına tanımlama yapılması gerekmekte olup, tanımlama yapılmamış işyerleri tarafından bu tahakkuk nedeninin seçilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Tahakkuk Nedeni: I) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve toplu iş sözleşmesi dışında kalan sigortalı personel ile özel sektöre ait işyerlerinde sendikalara üye olmamaları sebebiyle toplu iş sözleşmesi kapsamı dışında kalan sigortalılara geriye dönük ödenmesine karar verilen ücret farkları: Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde yasal süresi dışında verilmiş olmakla birlikte yasal süresi içinde verilmiş gibi kabul edilen haller arasında yer alan Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve toplu iş sözleşmesi dışında kalan sigortalı personel ile özel sektöre ait işyerlerinde sendikalara üye olmamaları sebebiyle toplu iş sözleşmesi kapsamı dışında kalan sigortalılara geriye dönük ödenmesine karar verilen ücret farkları için seçilecektir. Bu tahakkuk nedeni beyannamenin yasal olarak verilmesi gereken son süreye kadar verilirse tahakkuk ve hizmetler otomatik olarak onaylanacak, yasal süresi dışında veril-

mesi halinde ise girilen belgenin sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince onaylanması gerekecektir. Bu tahakkuk nedeninin seçilebilmesi için öncelikle işyerinin bağlı bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince işyeri adına tanımlama yapılması gerekmekte olup, tanımlama yapılmamış işyerleri tarafından bu tahakkuk nedeninin seçilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Tahakkuk Nedeni: P) Toplu iş sözleşmelerine tabi işyeri işverenlerince veya kamu idarelerince ya da yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenen ücret dışındaki ödemeler: Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde yasal süresi dışında verilmiş olmakla birlikte yasal süresi içinde verilmiş gibi kabul edilen haller arasında yer alan Toplu iş sözleşmelerine tabi işyeri işverenlerince veya kamu idarelerince ya da yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenen ücret dışındaki ödemeler için seçilecektir. Bu tahakkuk nedeni beyannamenin yasal olarak verilmesi gereken son süreye kadar verilirse tahakkuk ve hizmetler otomatik olarak onaylanacak, yasal süresi dışında verilmesi halinde ise girilen belgenin sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince onaylanması gerekecektir. Bu tahakkuk nedeninin seçilebilmesi için öncelikle işyerinin bağlı bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince işyeri adına tanımlama yapılması gerekmekte olup, tanımlama yapılmamış işyerleri

tarafından bu tahakkuk nedeninin seçilmesi mümkün bulunmamaktadır.

4. SONUÇ

Mahalli idareler ve şirketlerinde imza altına alınan TİS ile ortaya çıkan/çıkacak olan geriye yönelik ücret ve ücret eklentileri ile ilgili hesaplamaların yapılarak işçilere, TİS'in imza tarihinin içinde bulunulan ay/ücret ödemesinin yapılacağı ay içerisinde ödenmesi gerekir. Ancak, imzalanan TİS'lere eklenen geçici maddelerle ödeme tarihi konusunda özel düzenlemelerin yapıldığı da görülmektedir. Örneğin; "toplu iş sözleşmesinin yürürlük tarihi ile imza tarihi arasında oluşacak ücret ve diğer tür ödemelere ilişkin farklar bütçe imkanı göz önüne alınarak geciktirilmeden ödenecektir." Bunun yanında imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında iş sözleşmesi sona eren işçilerle ilgili olarak ise toplu iş sözleşmelerine örneğin; "toplu iş sözleşmesinin imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında iş sözleşmesi sona eren üyeler, iş sözleşmelerinin sona erdiği tarihe kadar toplu iş sözleşmesinden yararlanırlar" şeklinde düzenlemeler yapıldığı da söz konusu olmaktadır.

Geriyeye doğru ödenen ücret ve prim, ikramiye ve diğer ödemelerin TİS'in imzalandığı tarihi izleyen ayın 26'sına kadar MUHSGK ile bildirimiminin yapılması, bu bildirimlerin EK MUHSGK ile ilgili aylara mal edilmesi ve izleyen ayın sonuna kadar karşılığı primlerin ödenmesi gerekir. Bu durumda mahalli idarelere ve şirketlerine herhangi bir idari para cezası uygulanmayacağı gibi primlerin

yasal süreleri içerisinde ödendiği kabul edilecektir. Burada yukarıda bahsedildiği üzere imzalanan TİS'lere eklenen geçici maddelerle ödeme tarihi için özel düzenlemeler yapılmış olsa da, özel ödeme tarihinde ödense de, mahalli idareler ve şirketleri EK MUHSGK'ların TİS'in imza tarihini izleyen ayın 26'sına kadar beyanname verme, ayın sonuna kadar iş primleri ödemeleri zorunludur.

TİS'in imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında herhangi bir nedenle **isten ayların taraf sendikaya üye olan işçinin** fark ödemelerinin yapılması ve mevcut çalışanlar gibi ilgili ay/aylara mal edilerek primlendirilmesi gerekir. Özellikle hesaplanan kıdem tazminatının yeni duruma göre yeniden hesap edilerek fark kıdem tazminatının da ödenmesi icap eder.

KAYNAKÇA

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği

İşveren Uygulama Tebliği

2020-20 sayılı SGK Genelgesi

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyanname Düzenleme Klavuzu

Yargı Kararı

DEMİR Kübra, Toplu İş Sözleşmesinden Yararlanma, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2020 Cilt:21 Sayı:2

Ufuk ÜNLÜ

Cumhurbaşkanlığı Denetçisi

ANONİM ŞİRKET STATÜSÜNDEKİ BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE YÖNETİM KURULU ÜYELİĞİNİ SONA ERDİREN HALLER

1. GİRİŞ

Anonim şirket statüsündeki belediye şirketleri, çok sayıda menfaat sahibini bir araya toplayan, yüksek miktarlarda sermayeyi oluşturan ve milli ekonomide büyük öneme sahip bir şirket tipidir. Anonim şirketlerin zorunlu organlarından yönetim kurulu, icra ve temsil makamı olup, bu görevini mevzuata uygun bir şekilde seçilen üyeleri aracılığıyla yerine getirmektedir. Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, atanması ve görevden alınması kanuni düzenlemelerle belirlenmiştir. Yönetim kurulu üyeliğine seçilebilmek için bazı şartların sağlanması gerektiği gibi, atanan kişilerin bazı durumlarda üyeliklerinin sona ermesi de olağandır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun yürürlüğe girmesiyle birlikte yönetim kurulu işlevsel ve yapısal düzenlemelere kavuşmuştur. Özellikle kurumsal yönetim ilkelerinin ön planda tutulması alanında uzman yönetim kurullarının oluşmasına ve bu yapının profesyonel bir nitelik kazanmasına sebep olmuştur. İdare organı olarak tanımlanan yönetim

kurulu aynı zamanda kanuni ve zorunlu bir organdır. Bu nedenle yönetim kurulu üyelerinin taşınması gereken nitelikler kanunla belirlenmiş ve buna uygun sorumluluklar yüklenmiştir. 6102 sayılı Kanunun 359'uncu maddesi uyarınca anonim şirketin, esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş, bir veya daha fazla kişiden oluşan bir yönetim kurulu bulunur.

Yönetim kurulu üyesi seçilen kişilerin bu görevlerinin bazı hallerde, alınan kararlar dâhilinde yahut kendiliğinden sona ermesi mümkündür. Bu çalışmada, anonim şirket statüsündeki belediye şirketlerinde yönetim kurulu üyeliğini sona erdiren haller üzerinde durulacaktır.

2. YÖNETİM KURULU ÜYELİĞİ

Yönetim kurulu belediye şirketinin zorunlu, idare ve temsil organıdır. Yönetim kurulu üyelerinin görevleri kanunda ve esas sözleşme ile öngörülmüştür. Eski Türk Ticaret Kanununun 312'nci maddesinde yer alan yönetim kurulunun en az üç kişiden oluşması kuralı 6102 sayılı Kanunun 359'uncu madde hükmünde tek

kişiye indirilmiştir. Bu durumda, yönetim kurulu tek üyeli olabileceği gibi birden fazla üyeli de olabilir. Gerçek kişiler yanında tüzel kişiler de görev yapabilir. Ancak tüzel kişi yönetim kurulu üyesinin, tüzel kişilik tarafından belirlenen bir gerçek kişiyle temsil edilmesi gerekir. Yönetim kurulu üyesi tüzel kişi adına bu gerçek kişi görev ve yetkileri yerine getirir.¹

6102 sayılı Kanununun 317'nci maddesi uyarınca, anonim ortaklık yönetim kurulu tarafından idare ve temsil olunur. Dolayısıyla **yönetim kurulu üyeleri, ortaklık tüzel kişiliğinin kanuni temsilcileridir ve ortaklıkla aralarındaki hukuki ilişki vekâlet sözleşmesine dayanır. Yönetim kurulunun bu temsil yetkisini kullanarak üçüncü kişilerle ortaklık adına yaptığı tüm iş ve işlemlerinden doğan hak ve borçlar, ortaklık tüzel kişiliğine ait olur ve dolayısıyla yönetim kurulu üyelerinin üçüncü kişilere karşı şahsen sorumlu olmaları söz konusu olmaz.**²

6102 sayılı Kanununun 339'uncu maddesinin ikinci fıkrası (g) hükmü gereği yönetim kurulu üyelerinin sayıları kuruluşta esas sözleşmede gösterilir. Aynı maddenin üçüncü fıkrası gereği ilk yönetim kurulu üyeleri esas sözleşme ile atanır.

Yine 354'üncü maddenin birinci fıkrasının (g) hükmünce esas sözleşmenin tescilli halinde üçüncü kişilerce "*Yönetim*

kurulu üyeleriyle şirketi temsile yetkili kimselerin ad ve soyadları..." biliniyor sayılır. İzleyen yönetim kurullarını genel kurul seçer. Zira genel kurulun yönetim kurulu üyelerini seçimi yetkisi devredilemez yetkilerindedir. 6102 sayılı Kanun, yönetim kurulu üye sayısı hakkında "bir veya daha fazla kişi" ifadesini kullanmaktadır. Dolayısıyla kuruluşta esas sözleşmede bu sayı somut olarak belirtilebileceği gibi, en az ve/veya en çok sayı öngörülerek de belirtilebilir. Önemli olan 339/2 madde (g) hükmünde belirtildiği üzere yönetim kurulu üye sayısının esas sözleşmede gösterilmiş olmasıdır. Üye sayısı esas sözleşmede gösterilmediği takdirde 6102 sayılı Kanununun 32'nci maddesinin 2'nci fıkrası gereğince tescil edilemez.³

Anonim şirket, işletmenin sahibi konumundaki yönetim kurulu tarafından idare ve temsil edilmektedir. Anonim Şirketin idare ve temsil edilmesi yönetim kurulu üyeleri için hem hak hem de yükümlülüktür. Yönetim kurulu, şirket faaliyetlerinin sürekliliği için şirket işlerinin gerektirdiği her durumda karar almakta ve şirketi yönetmektedir. Zira, yönetim kurulu üyeleri, yönetim hakkının kullanılmasına ilişkin bütün faaliyetlerde bulunmakla yükümlüdürler. Bu yükümlülüğün altına bulunan yönetim kurulu üyelerinin yönetim kurulu toplantılarına katılmak, önerilerde bulunmak müzakerelere iştirak etmek, şirketin aleyhine olan hususlarda muhalefet etmek münhasır görevleri arasındadır.⁴

1 Taşan, Ayşe, S. (2018). Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Yükümlülükleri ve Tabi Olduğu Yasaklar, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:34 s.144

2 Uysal, L. (2009), 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Kapsamında Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu -II, TBB Dergisi, Sayı:81, s.1

3 Karaege, Özge (2012). Yeni Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyeliğine Seçilme Koşulları, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVI, Sayı:3, s.73

4 Taşan, a.g.m., s.145.

3. YÖNETİM KURULU ÜYELİĞİNİ SONA ERDİREN HALLER

Yönetim kurulu üyeliğini sona erdiren haller kanundan ve sözleşmeden kaynaklanan haller olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

3.1. Kanundan Kaynaklanan Sona Erme Halleri

6102 sayılı Kanun öncelikle 359'uncu maddesinin üçüncü fıkrası hükmü gereğince yönetim kurulu üyesinin tam ehliyetli olmasını aramıştır. Ayrıca 6102 sayılı Kanun 359'uncu maddenin dördüncü fıkrasında da yönetim kurulu üyeliğini sonlandıran hallerin üyeliğe seçilmeye de engel olacağı belirtilmiştir. Bunlar da 363'üncü maddenin ikinci fıkrasında "yönetim kurulu üyelerinden birinin iflasına karar verilir veya ehliyeti kısıtlanır ya da bir üye üyelik için gerekli kanuni şartları yahut esas sözleşmede öngörülen nitelikleri kaybederse, bu kişinin üyeliği, herhangi bir işleme gerek olmaksızın kendiliğinden sona erer" şeklinde ifade edilmiştir.⁵

Tam ehliyetli olma hali 6102 sayılı Kanunda tanımlanmamıştır. Bu nedenle, 6102 sayılı Kanunun ayrılmaz bir parçası olduğu Türk Medeni Kanunu'na bakmak gerekir. Tam ehliyetli olabilmek; 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre, fiil ehliyetine sahip olabilmek, yani kendi fiilleriyle hak edinebilme ve borç altına girebilme anlamına gelir. Tam ehliyetli olabilmenin koşulları; Türk Medeni Kanununda kişinin ayırt etme gücüne sahip olması, kısıtlı olmaması ve ergin olması olarak sayılmıştır. Dolayısıyla, bir kişinin tam ehliyetli olabilmesi için sayılan bu

üç şartı da taşıması gerekmektedir.⁶ Bu bakımdan, **yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesine ilişkin bir sebep, ehliyetin kısıtlanmasıdır.** Kısıtlama sebeplerinin neler olduğu 4721 sayılı Kanunun 405 ila 408'inci maddeleri arasında belirtilmiştir. Buna göre kısıtlama sebepleri, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı, savurganlık, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı, kötü yönetim, bir yıl veya daha fazla özgürlüğü bağlayıcı cezaya mahkûm olma ve istekte bulunma halleridir.⁷

Kanun her ne kadar okuma yazmanın bir şart olduğunu zikretmemiş ise de tam ehliyetli bir kişinin okuma yazma bilmemesi halinde şirket belgelerini, en azından yönetim kurulu karar defterini imzalamasının mümkün olamayacağından ötürü bu koşulun varlığını kabul etmek gerekecektir. Çünkü 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu 297'nci maddede yer alan "... bundan başka imza vaz'ına muktedir olamıyan veya yazı bilmeyen şahsın heyeti ihtiyariye ve mahalince maruf iki şahıs tarafından tasdik edilmiş ve el ile yapılmış bir işaret veya mühür istimal etmesi caizdir." hükmü HMK ile kaldırıldığı için okuma yazma bilmeyen kişinin imzalamış olduğu bir belge ancak 6100 sayılı Kanunun 206/1 maddesi doğrultusunda noterler tarafından düzenlenme şeklinde oluşturulacaktır. Bir yönetim kurulu kararının noter tarafından düzenleme şeklinde oluşturulması pratik açıdan olanaksıza yakındır.⁸

5 Dedeoğaç, E. ve Sapan, O. (2013), Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Sorumluluğu, Ankara Barosu Yayını, s.19.

6 Altaş, Soner (2015). Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliğini Sona Erdiren Haller, Mali Çözüm Dergisi, Sayı: 128, s.99.

7 Karaege, a.g.m., s.77.

8 Dedeoğaç ve Sapan, a.g.e., s.19.

Öte yandan, 28.11.2012 tarih ve 28481 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik”in 30’uncu maddesine göre anonim şirketlere seçilecek yönetim kurulu üyelerinin;

a) Tüzel kişi adına tescil edilecek gerçek kişi de dahil olmak üzere tam ehliyetli olması,

b) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 28 inci maddesi hükmü saklı kalmak kaydıyla Devlet memuru olmaması,

c) İflasına karar verilmemiş olması,

ç) Özel mevzuatı ve/veya şirketin esas sözleşmesi ile getirilen özel şartları taşıması,

zorunludur.

Söz konusu düzenleme ile Kanunda yer alan seçilebilme hükümleri daha ayrıntılı hale getirilmiş ve genel kurul toplantısında hazır bulunmayanların yönetim kurulu üyeliklerine seçilmesi halinde, bunların bu göreve aday olduklarını veya görevi kabul ettiklerini belirten yazılı beyanlarının bulunması şartı getirilmiştir.

6102 sayılı Kanunun 359’uncu maddesinin son fıkrasına göre, yönetim kurulu üyeliğini sona erdiren sebepler seçilmeye de engeldir. Böylece mahkeme kararları ve öğretide hâkim olan görüş kanunlaştırılmıştır. Bu fıkra kişinin yönetim kurulu üyesi olduğu sırada yönetim kurulu üyesi seçilme şartlarını kaybettiği takdirde yönetim kurulu üyeliğinin kendiliğinden

düşeceğini ifade etmektedir. 6102 sayılı Kanunun anonim şirketlerle ilgili en dikkate değer değişikliklerinden biri de eski Ticaret Kanununun 315’inci maddesinde sayılan suçlardan mahkûm olmuş kişilerin yönetim kurulu üyesi seçilemeyeceği ile ilgili olan kısmın 6102 sayılı Kanuna alınmamış olmasıdır. Gerekçede bu konuda herhangi bir açıklama olmamasına rağmen yüz kıyartıcı suçlar diye nitelendirilebileceğimiz suçların bundan böyle yönetim kurulu üyesi seçilme veya yönetim kurulu üyeliğinden düşmeye neden olmayacağı anlaşılmaktadır.⁹

3.2. Sözleşmeden Kaynaklanan Sona Erme Halleri

6102 sayılı Kanunun 363’üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince, **bir üye üyelik için gerekli kanuni şartları yahut esas sözleşmede öngörülen nitelikleri kaybederse, bu kişinin üyeliği, herhangi bir işleme gerek olmaksızın kendiliğinden sona erer.**

Dolayısıyla emredici hükümlere aykırı olmamak kaydıyla esas sözleşmede yönetim kurulu üyeliği için ek niteliklerin öngörülmesi mümkündür. Örneğin, belli bir öğretim düzeyine sahip olma (üniversite veya lise mezunu olma gibi), belirli bir yaştan küçük veya büyük olma (30 yaşından büyük ya da 60 yaşından küçük olma gibi), uyruklu (Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olma ya da belli sayıda üyenin başka bir ülke vatandaşı olması gibi). Bunların dışında, yönetim kurulu üyelerinin örneğin mühendislik alanında faaliyet gösterecek bir şirkette mühendis ya da tıp alanında çalışacak bir şirkette

⁹ Dedeğaç ve Sapan, a.g.e., s.22.

de doktor olma koşulu aranabilir. Ayrıca, esas sözleşmede paylara belli gruplar ayrılmışsa, örneğin yönetim kurulu üyelerinin belli bir yüzdesinin ya da sayısının (A) grubu, belli bir yüzdesinin ya da sayısının da (B) grubunda yer alan pay sahipleri arasından seçilmesi kuralı sözleşme ile getirilebilir. Böyle bir hüküm var ise yönetim kurulu üyelerinin hem ilgili gruplardan hem de pay sahipleri arasından seçilmesi gerekir.¹⁰

4. SONUÇ

Anonim şirketlerde yönetim kurulu zorunlu, idari ve temsili bir organdır. Yönetim kurulu üyelerinin görevleri kanunda ve esas sözleşme ile öngörülmüştür. Yönetim kurulu üyelerinin taşınması gereken nitelikler kanunla belirlenmiş ve buna uygun sorumluluklar yüklenmiştir. 6102 sayılı Kanunun 359'uncu maddesinin son fıkrasına göre, yönetim kurulu üyeliğini sona erdiren sebepler seçilmeye de engeldir. Dolayısıyla, iflasa karar verilmesi, ehliyetin kısıtlanması, Belli bir süre için seçilmişlerse, bu sürenin sona ermesi, esas sözleşmede öngörülen niteliklerin kaybedilmesi hallerinde ilgili kişinin yönetim kurulu üyeliği, herhangi bir işleme gerek olmaksızın kendiliğinden sona erer.

Son olarak belirtilmesi gereken husus ise yüz kırtarıcı suç işleyenlerin yönetim kurulu üyeliğine seçilmesini yasaklayan bir düzenlemenin mevzuata dahil edilmesi gerektiği yönündedir.

10 Yavuz, Mustafa (2013). Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliği İçin Aranan Şartlar, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:117, s.153.

Zira bu suçların sayılması uygulamada emniyeti sağlamakta ve yönetim kurullarına duyulan güveni artırmaktadır. Uygulamanın yargı kararlarına bırakılmış olması, devamında beklenmeyen ve istenmeyen sonuçların doğmasına neden olabilir.

KAYNAKÇA

Altaş, Soner (2015). Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliğini Sona Erdiren Haller, Mali Çözüm Dergisi, Sayı: 128.

Dedeğaç, E. ve Sapan, O. (2013), Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Sorumluluğu, Ankara Barosu Yayını.

Karaege, Özge (2012). Yeni Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyeliğine Seçilme Koşulları, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVI, Sayı:3

Taşan, Ayşe, S. (2018). Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Yüklülükleri ve Tabi Olduğu Yasaklar, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:34, 144-180.

Uysal, L. (2009), 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Kapsamında Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu –II, TBB Dergisi, Sayı:81

Yavuz, Mustafa (2013). Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliği İçin Aranan Şartlar, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:117.

Sezgin ERÖZBAĞ

Ankara Büyükşehir Belediyesi
ASKİ Genel Müdürlüğü
İç Denetim Birimi Başkanı

BELEDİYELERDE PESTLE ANALİZİ (ÇEVRE ANALİZİ)

1. GİRİŞ

PESTLE analizi her hangi bir sistem, süreç veya pazarı çevreleyen dış etkenlerin analizi için kullanılan yönetsel bir tekniktir. Bu analiz makro çevre faktörlerinin İngilizcesi; political, economic, social, technological, legal ve environmental olanisimlerinin baş harflerinden oluşmaktadır. Söz konusu dış faktörlerin analizi için kullanılan bu terime ilk atıf Francis AGUİLAR'ın 1967'de yayınlanan ve ETPS (Ekonomik, Teknik, Politik ve Sosyal) analizinin tanımlandığı "*Kurumsal ortamı keşfetmek*" kitabına dayanmaktadır.

PESTLE analizi ile söz konusu faktörler incelenerek, önemli ve hemen harekete geçilmesi gerekenlerin tespit edilmesi ve bu faktörlerin olumlu veya olumsuz etkilerinin ortaya çıkarılması amaçlanır.

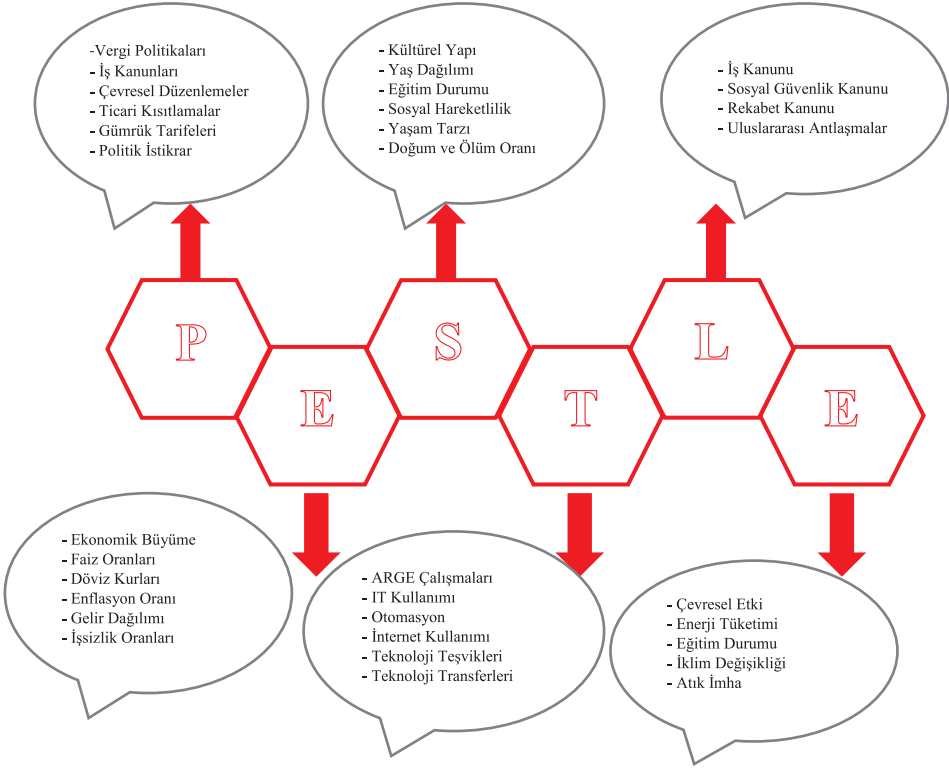
Bu bağlamda PESTLE analizi kurumların çevrelerindeki değişimi daha rahat algılayabilmeleri, hızlı ve esnek bir biçimde uyum gösterebilmeleri, varsa kontrol dışında olan faktörleri daha iyi takip edilebilmeleri açısından kolaylaştırıcı etkisiyle, geleceğe yönelik vizyonlarını geliştirebilmeleri için oldukça önemlidir.

Nitekim *stratejik planlama yapılırsa iken neredeyiz sorusuna cevap arayan“-Durum Analizi”* kapsamında fırsatlar ve tehditler PESTLE analizi sonuçlarından yararlanılarak tespit edilir. Dolayısıyla stratejik planlama hazırlamak zorunda olan belediyeler için planlamalarını yaparlarken güçlü ve zayıf yönleri ile karşı karşıya olduğu fırsatları ve tehditleri analiz etmelerine ve geleceğe dönük stratejiler geliştirmelerine yardımcı olur.

Makale içeriğinde belediyelerin kurumsal amaç ve hedeflerini gerçekleştirebilmelerinde bu analizin önemine binaen yapılması gereken hususlar hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır.

2. PESTLE ANALİZİ NASIL YAPILIR VE FAYDALARI

Aşağıda yer alan şemadan da anlaşılacağı üzere PESTLE dış çevre analizidir. Ancak her kurum misyon, vizyon, amaç ve hedeflerine göre dış çevre analizlerini kendileri belirlemelidir. Şema içerisinde yer alan konulara ihtiyaç ve konuma göre ilave yapılabileceği gibi azaltılabilir de. Dolayısıyla tek tip bir PESTLE analizinden söz etmek doğru değildir.

Burada ilk hareket noktası kurumsal organizasyonu etkileyen tüm PESTLE faktörlerinin belirlenmesi olmalıdır. Daha sonra sırasıyla;

- Belirlenen faktörlerle ilgili süreç içerisinde yer alan uzmanların görüş ve önerilerinin alınarak kapsamlı bir analiz yapılması,
- Analizde belirtilen her bir vakanın kurum için oluşturabileceği sonuçlarının tanımlanması,
- Tüm bu vakaların önem derecesine göre sınıflandırılması, *(Bunun için gerekirse puanlama yapılarak bir matriste oluşturulabilir.)*

şeklinde olmalıdır.

“PESTLE analiziyle belediye üzerinde etkili olan veya olabilecek politik, ekonomik, sosyokültürel, teknolojik, yasal ve çevresel dış etkenlerin tespit edilmesi amaçlanmakta olup, belediyeyi etkileyen ya da etkileyebilecek değişiklik ve eğilimlerin sınıflandırılması bu analizin ilk aşamasını oluşturur. Şehir düzeyinde kuruluş dışı faktörler analiz edilirken şehrin ilgisine göre ilçe, il, bölge, ulus ve ulus ötesi düzeylerle ilişkileri detaylandırılmalı, mümkünse kıyaslamalar yapılmalıdır.¹⁷

1 Doç. Dr. Aydın USTA, Kamu Kurumlarında Stratejik Planlama: Önemi, Bileşenleri, Evreleri Ve Uygulanabilirliği

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından 2019 yılında hazırlanan **“Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberi”** PESTLE analizinde altı konuya odaklanılacağı belirtilerek bunlara aşağıda belirtildiği şekilde yer verilmiştir.

1) Politik etkenler: Hükümet politikaları, sektör politikası, paydaşların faaliyetleri, uluslararası ya da bölgesel gelişmeler, kamu yönetimi reformları ve uluslararası kuruluşlardan gelen talepler vb.

2) Ekonomik etkenler: Uluslararası ve yerel ekonomik eğilimler, şehri etkileyen ülke, bölge ya da il düzeyindeki kalkınma girişimleri, vergi reformları, bütçe politikası, enflasyon, döviz kurları ve faiz oranları, işgücü, işsizlik ve gelir durumundaki değişim, işyerlerinin nitelik ve nicelik olarak değişimi, ekonomik faaliyetlerin, işgücünün ya da nüfusun yer değiştirmesinde diğer şehirlerle olan etkileşimlerdeki eğilimler, şehrin çevre yerleşimlerle ekonomik ilişkileri, etkileşimde bulunulan sektörlerdeki büyüme, turizm ve ticaret vb.

3) Sosyokültürel etkenler: Demografik eğilimler, norm ve değerler, kentsel hizmet sunumunu etkileyebilecek sosyokültürel değişimler, göç eden nüfus ve bu nüfusun sosyoekonomik niteliklerindeki eğilimler, göçün getirdiği ek kentsel hizmet ihtiyacında yaşanan değişimler, şehir sakinlerinin sosyoekonomik durumlarına göre farklılaşan kentsel hizmet ihtiyaçları, hizmete erişim ve memnuniyet düzeyleri, vatandaşların belediye hizmetleriyle ilgili görüşleri vb.

4) Teknolojik etkenler: Yeni teknolojiler, mevcut teknolojilerin olgunlaşması ya da güncelliğini yitirmesi, Ar-Ge, şehirde bilgi iletişim teknolojilerinin kullanım durumu ve geliştirilme kapasitesi, merkezi hükümetin teknoloji destekleri ve belediyenin bunlardan yararlanma imkânları, belediyenin kullandığı merkezi yönetim tarafından sunulan ya da belediyeler arası oluşturulan bilişim hizmetlerine ilişkin konular (*Örneğin, Mekânsal Adres Kayıt Sistemi, Bütünleşik Sosyal Yardımlar Veritabanı, Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi*) vb.

5) Yasal etkenler: Şehri etkileyebilecek mevzuat değişiklikleri ve yeni mevzuat çalışmaları vb.

6) Çevresel etkenler: Çevresel ve ekolojik düzenlemeler, uluslararası anlaşmalar ve protokoller, çevresel sürdürülebilirlik, kentsel, arkeolojik ve doğal koruma alanlarında sorunlar ve gelişme eğilimleri, çevrenin korunmasında özellikle altyapı yatırımları açısından kentsel hizmet sunumunun oluşturduğu riskler, su temini, katı atık yönetimi ve benzeri hizmetler açısından civar şehirlerle etkileşimlerdeki eğilimler vb.

Söz konusu etkenlerin tespit edilmesinde PESTLE matrisinden yararlanılır. Bu matriste PESTLE unsurları içerisinde gerçekleşmesi muhtemel olan hususlar ile bunların gerçekleşmesi durumunda belediye için oluşturacağı potansiyel fırsatlar ve tehditler ortaya konulur.

PESTLE MATRİSİ

ETKENLER	Tespitler (Etkenler/Sorun- lar)	Belediye Etkisi		Ne Yapılmalı?
		Fırsatlar	Tehditler	
Politik	Gümrük tarifeleri	Gümrük tarifelerinde sağlanacak muafiyetin maliyetleri düşürmesi	Gümrük tarifelerinde ani yükselişlerden dolayı maliyet artışı	Tarife değişiklik riskine karşı ikili anlaşmalar, sübvans, miktar kısıtlaması
Ekonomik	Ekonomik büyüme	Ekonomik büyümenin belediye tahsilatında artışı neden olması	Ekonomik daralma durumunun belediye tahsilatını olumsuz etkilemesi	Tahsilatı ve ödeme yükümlülüklerini kolaylaştırıcı uygulamalar
Sosyokültürel	Sosyal hareketlilik	Mevsimsel nüfus artışının belediye gelirlerine olumlu yansımaları	Mevsimsel nüfus artışının alt yapı ve çevre temizliğine getireceği ek yük	Alt yapıyı güçlendirme, geçici araç ve personel takviyesi
Teknolojik	İnternet kullanımının yaygınlaşması	Tahsilat ve abonelik işlemlerinin kolaylaşması ve maliyetinin azalması	Siber saldırılar, sahte hesaplar	Siber güvenlik tedbirlerinin artırılması, vatandaşları bilgilendirmeye yönelik ilan, duyuru vs.
Yasal	Uluslararası anlaşma ile çevre destek fonunun sağlanması	Çevre kirliliği ile mücadelede bütçeden ayrılan payın düşmesi	Fonun amacı dışındaki giderlerle ilişkilendirilmesi	Fonun amacı dışında kullanılmasının engellenmesi
Çevresel	İklim değişikliği	Yağışların mevsim normallerinin üzerinde olmasının barajlardaki su rezervlerini arttırması	Mevsim normallerinin çok altında olan yağışların kuraklığa neden olması	Fiziki kayıp ve kaçakla daha etkin mücadele, tasarruf önlemleri

Not: Bu çalışmayla elde edilecek bulgular, "tespitler ve ihtiyaçlar"ın belirlenmesi ile strateji geliştirme aşamasında kullanılır.

3. SONUÇ

Kamu yöneticileri, görevli buldukları kurumun güçlü ve zayıf yönlerini belirlemek, kurumsal faaliyetleri yürütmek, tutarlı stratejileri ve vizyonu oluşturmak, gerekli eylemleri tasarlamak, yenilikleri izleyerek işlevleri düzenlemek yükümlülüğündedir².

Bunun için stratejik planlama çalışmaları önemli olup sadece yasal zorunluluk olarak görülmemesi gerekir. Stratejik planlama çalışmalarının başarısı için plan öncesi hazırlıkların yeterli düzeyde yapılması gerekir ki, PESTLE analizi de bu çalışmaların en önemli parçalarından birisidir.

Öyle ki bu çalışma;

² Doç. Dr. Aydın USTA, Kamu Kurumlarında Stratejik Planlama: Önemi, Bileşenleri, Evreleri Ve Uygulanabilirliği

- **Stratejik düşüncenin gelişimini teşvik eder.**
- **Gelecekteki iş tehditlerinin etkisini azaltmaya yardımcı olur.**
- **Araç, projelerin yeni fırsatları tespit etmesini ve bunları etkili bir şekilde kullanmasını sağlar.**

Son söz; planlamayı başaramıyorsanız, başarısızlığı planlıyorsunuz demektir.

KAYNAKÇA

Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberi, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019

Doç. Dr. Aydın USTA, Kamu Kurumlarında Stratejik Planlama: Önemi, Bileşenleri, Evreleri Ve Uygulanabilirliği

Kenan AKBULUT

Uzman

ECRİMİSİL ÖDENEN VE YAPI KAYIT BELGESİ OLAN YERLERİN BELEDİYELERDEN SATIN ALINMASI VE RUHSATLANDIRILMASI

1. GİRİŞ

Yapı kayıt belgesi, gerekli şartların yerine getirilmesi halinde imar mevzuatına aykırı inşa edilen yapıların kayıt altına alınması için verilen bir belgedir. Ecrimisil ise zilyet olmayan malikin, haksız işgal nedeniyle malik olmayan kötü niyetli zilyetten isteyebileceği tazminat olarak tanımlanmaktadır. Belediyelerin kamu hizmetlerinin görülmesine ayrılmış olan kaynaklarından biri de kendilerine ait olan taşınmazları kiraya vermek suretiyle sağladığı kira geliridir. Nitekim 5393 sayılı Kanunun, belediyenin gelirlerinin sayıldığı 59'uncu maddesinin (d) bendinde "taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler" denilmek suretiyle kira geliri hüküm altına alınmıştır.

Hazine veya belediye tasarrufunda olup işgal karşılığında ecrimisil ödenen ve yapı kayıt belgesi bulunan yapılar için işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilip verilemeyeceği hususu, bu çalışmamız kapsamında incelenecektir.

2. ECRİMİSİL VE YAPI KAYIT BELGESİ

Yapı kayıt belgesiyle mevzuata aykırı inşa edilen yapılar kayıt altına alınır.

Yapı kayıt belgesinin gündeme gelmesinde gerçekleştirilmiş olan imar barışının büyük bir etkisi olmuştur. İmar barışı sayesinde ülkemizdeki pek çok kaçak bina resmi hale gelmiştir. Yapı kayıt belgesi faydaları açısından bireylere büyük artılar sağlamaktadır. Bu artılara yapı kayıt belgesinin faydaları olarak da bakılabilmektedir. Öncelikle ülkemizde resmi açıdan tanımlanmamış olan binalara herhangi bir abonelik yapılmamaktadır. Yani belgesiz olan binalara su ve elektrik gibi temel ihtiyaçların giderilmesi için gerekli olan abonmanlıkların hiçbiri yapılmamaktadır. Gerçekleştirilen işlemler neticesinde resmîyetleri olmayan ve kaçak olarak kabul edilen binalar hakkında çeşitli yıkım kararları çıkarılmaktadır. Yıkım kararlarının iptal edilebilmesi için de yapı kayıt belgesine ihtiyaç duyulmaktadır. Belge, aynı zamanda kaçak yapılama nedeni ile bireylere kesilen para cezalarını da yıkım kararlarında olduğu gibi ortadan kaldırmaktadır.

Ecrimisil zilyet olmayan malikin, haksız işgal nedeniyle malik olmayan kötü niyetli zilyetten isteyebileceği tazminattır. Hazine taşınmazlarının gerçek veya tüzel kişilerce işgale uğradığının tespit edilmesi hâlinde; tespit tarihinden

İtibaren on beş gün içinde taşınmaz tespit tutanağına dayanılarak bedel tespit komisyonunca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere, bedel tespit komisyonunca ecrimisil tespit ve takdir edilir. Ecrimisil tespit ve takdir edilirken, Hazine taşınmazının değerini etkileyebilecek; imar durumu, yüzölçümü, niteliği, verimi (tarım arazilerinde), alt yapı hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, konumu, taşınmazın kullanım şekli ve işgalden dolayı gelir elde edilip edilmediği gibi her türlü ölçütler dikkate alınır.

Tespit ve takdir edilen ecrimisil bedeli kira bedelinden az olamaz. Takdir edilen ecrimisiller, takdir tarihinden itibaren on beş gün içinde ecrimisil ihbarnamesi düzenlenerek işgalciye, 11.02.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre öncelikle elden veya iadeli taahhütlü mektupla, bu şekilde tebliğ edilemeyenler diğer usullere göre tebliğ edilir. Ecrimisil işleminde İdarece maddi, kişide, işgal edilen alanda veya yüz ölçümünde ya da benzer şekilde hata olduğunun belirlenmesi halinde, bu hata İdarece hangi aşamada olursa olsun resen düzeltilir ve yeniden ecrimisil ihbarnamesi düzenlenerek ilgililerine tebliğ edilir.

Ecrimisil işlemine karşı, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili İdareye dilekçeyle müracaat edilerek düzeltme talebinde bulunulabilir. Bu süre içerisinde ecrimisil işlemine karşı düzeltme talebinde bulunulmak suretiyle itiraz edilmemesi veya itiraz edilmesine rağmen aynı süre içerisinde bu itirazdan kayıtsız ve şartsız olarak vazgeçilmesi ya da yine bu süre içerisinde dava açılmış ise aynı süre içerisinde davadan kayıtsız ve şartsız olarak feragat edilmesi halinde yüzde yirmi indirim uygulanır.

3.ECRİMİSİL ÖDENEN VE YAPI KAYIT BELGESİ OLAN YERLERİN BELEDİYELERDEN SATIN ALINMASI E RUHSATLANDIRILMASI

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesi "... Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır. ..." hükmünü amirdir.

Ayrıca 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Ecrimisil ve Tahliye" başlıklı 75 inci maddesinin birinci fıkrasında "Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları, özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz mallar ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, füzuli şağilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, idarelerin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve füzuli şağilin kusuru aranmaz. ... Kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilir. Aksi halde ecrimisil alınır. İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir. ..." hükmü yer almaktadır.

Öte yandan; 3194 sayılı İmar Kanunu'nun Geçici 16 ncı maddesi "Afet risk-

lerine hazırlık kapsamında ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınması ve imar barışının sağlanması amacıyla, 31.12.2017 tarihinden önce yapılmış yapılar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve yetkilendireceği kurum ve kuruluşlara 31.10.2018 tarihine kadar başvurulması, bu maddedeki şartların yerine getirilmesi ve 31.12.2018 tarihine kadar kayıt bedelinin ödenmesi halinde Yapı Kayıt Belgesi verilebilir. Başvuruya konu yapının ve arsasının mülkiyet durumu, yapı sınıf ve grubu ve diğer hususlar Bakanlık tarafından hazırlanan Yapı Kayıt Sistemine yapı sahibinin beyanına göre kaydedilir. Yapı Kayıt Belgesi yapının kullanım amacına yöneliktir.

Yapı Kayıt Belgesi alan yapılara, talep halinde ilgili mevzuatta tanımlanan ait olduğu abone grubu dikkate alınarak geçici olarak su, elektrik ve doğalgaz bağlanabilir. ... Yapı Kayıt Belgesi alınan yapıların, Hazineye ait taşınmazlar üzerine inşa edilmiş olması halinde, bu taşınmazlar Bakanlığa tahsis edilir.

Yapı Kayıt Belgesi sahipleri ile bunların kanuni veya akdi haleflerinin talepleri üzerine taşınmazlar Bakanlıkça rayiç bedel üzerinden doğrudan satılır. Bu durumda elde edilen gelirler bu maddenin ikinci fıkrasına göre genel bütçeye gelir kaydedilir. Ayrıca bu gelirler hakkında 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin beşinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

Yapı kayıt belgesine konu taşınmaz için 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785

Sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre tapu tahsis belgesi alınması ve bu belgeye esas arsa bedellerinin ödenmiş olması hâlinde bu madde uyarınca ayrıca satış bedeli alınmaz. Yapı kayıt belgesi alınan taşınmazların satışa konu edilen kısımlarından yapı kayıt belgesi tarihi ile satış tarihi arasındaki dönem için ecrimisil alınmaz, tahakkuk ettirilen ecrimisiller terkin edilir, satış tarihi itibarıyla tahsil edilen ecrimisil tutarı satış bedelinden mahsup edilir, bu tutardan fazlası iade edilmez.

Yapı Kayıt Belgesi alınan yapıların belediyelere ait taşınmazlar üzerine inşa edilmiş olması halinde, Yapı Kayıt Belgesi sahipleri ile bunların kanuni veya akdi haleflerinin talepleri üzerine bedeli ilgili belediyesine ödenmek kaydıyla taşınmazlar rayiç bedel üzerinden belediyelerce doğrudan satılır. Üçüncü kişilere ait özel mülkiyete konu taşınmazlarda bulunan yapılar ile Hazineye ait sosyal donatı için tahsisli araziler üzerinde bulunan yapılar bu madde hükümlerinden yararlandırılmaz.

Yapı Kayıt Belgesi, yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar geçerlidir. Yapı Kayıt Belgesi düzenlenen yapıların yenilenmesi durumunda yürürlükte olan imar mevzuatı hükümleri uygulanır. Yapının depreme dayanıklılığı hususu malikin sorumluluğundadır. ... Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir.”

hükmü bulunmaktadır.

Yapı Kayıt Belgesi Verilmesine İlişkin Usul ve Esasların 6 ncı maddesi

“... (7) Yapı Kayıt Belgesi verilen yapılarda ruhsat alınmaksızın yapılabilecek basit onarım ve tadilatlar yapılabilir.

(8) Yapı Kayıt Belgesi verilen yapılarda işyeri açma ve çalışma ruhsatı yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın verilir.” hükmünü,

Bu Esasların 9 uncu maddesi “Yapı Kayıt Belgesi, yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar geçerlidir. Yapı Kayıt Belgesi düzenlenen yapıların yenilenmesi durumunda yürürlükte olan imar mevzuatı hükümleri uygulanır. Yapının depreme dayanıklılığı ve yapının fen ve sanat norm ve standartlarına aykırılığı hususu yapı malikinin sorumluluğundadır.” Hükmünü içermektedir.

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun’un 4 üncü maddesi “3 üncü maddede belirtilen merciler, iznin verilmesi için yapılacak beyan ve incelemelerde aşağıda öngörülen genel kriterlere göre düzenlenecek yönetmeliği esas alırlar.

- a) İnsan sağlığına zarar vermemek,
- b) Çevre kirliliğine yol açmamak,
- c) Yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemelere aykırı davranmamak.” Hükmünü amirdir.

İşyeri Açma ve Çalışma Yönetmeliği’nin 1 inci maddesi “Bu Yönetmeliğin amacı, işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının verilmesinde uygulanacak esas ve usulleri düzenlemektir.” hükmünü, aynı Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrası, “Yetkili idarelerden usulüne uy-

gun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.” ve üçüncü fıkrası “İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.” hükmünü içermektedir.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesi’nin 30.03.2011 tarihli ve E.2008/72, K.2011/59 sayılı kararında; kazanılmış bir haktan söz edilebilmesi için bu hakkın yeni yasadanda önce yürürlükte olan kurallara göre bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmiş olması gerektiği vurgulanmıştır. Bu bağlamda, hukuka aykırı olduğu belirlenen idari işlemlerin geri alınması durumunda, işlem dolayısıyla elde edilen ve kamuya yönelik etki ve sonuç doğuran statüler hiçbir şekilde kazanılmış hak kapsamında değerlendirilemeyecektir.

Diğer taraftan, Danıştay Onuncu Dairesinin 01.10.2002 tarih ve E: 2000/2114; K: 2002/3458 no.lu kararında kazanılmış hakkın devredilemeyeceği ile ilgili “... Kazanılmış hak kavramına gelince; kazanılmış hak, bir hak sağlamaya elverişli nesnel kuralların bireylere uygulanması ile onlar için doğan öznel hakkın korunması anlamında kabul edilebileceğinden, kazanılmış bir haktan söz edilebilmesi

için bu hakkın yeni düzenlemeden önce yürürlükte olan kurallara göre bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmiş olması gerekmektedir. ...” şeklinde kararı bulunmaktadır.

Öte yandan, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerele Yönetimler Genel Müdürlüğünün 11.06.2020 tarih ve 114781 sayılı kararında; ruhsatlandırılacak iş yerlerinin ticari amaca yönelik verilen yapı kayıt belgesi ile yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın ruhsatlandırılabilceği; bununla beraber, yapı kayıt belgesine sahip olan yapılarda açılmak istenen iş yerlerinin faaliyet konusu itibariyle ruhsatlandırma için gerekli olan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in ve ilgili diğer mevzuatın amir hükümlerinde belirtilen şartları taşınması gerektiği belirtilmiştir.

4. SONUÇ

Belediye tasarrufunda olup işgal karşılığında ecrimisil ödenen ve yapı kayıt belgesi bulunan yapılar için işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilip verilemeyeceğiyle ilgili olarak yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri kapsamında;

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümleri uyarınca yapılacak ruhsatlandırmalarda ruhsatlandırılacak iş yerlerinin ticari amaca yönelik verilen yapı kayıt belgesi ile yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın ruhsatlandırılabilceği; bununla beraber, yapı kayıt belgesine sahip olan yapılarda açılmak istenen iş yerlerinin faaliyet konusu itibariyle ruhsatlandırma için gerekli olan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatla-

rına İlişkin Yönetmelik'in ve ilgili diğer mevzuatın amir hükümlerinde belirtilen şartları taşınması gerektiği, ecrimisilin; belediyenin ve Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların, idarenin zarara uğrayıp uğramadığına ve işgalcinin kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, fuzuli işgal karşılığı tahsil edilen bir bedel olduğu, söz konusu ödemenin ise taşınmazdaki kullanım hakkının devamı yönünde kazanılmış bir hak tesis etmeyeceği, ancak hazine veya belediye taşınmazı üzerinde bulunan ve yapı kayıt belgesi alan yapıların bulunduğu taşınmazın 3194 sayılı İmar Kanununun geçici 16 ncı maddesi gereği satışının yapılmasının ardından bu yerler üzerinde ilgili kişilerce tasarrufta bulunulabileceğine netice itibariyle ecrimisilin tahsil edilmiş olması fuzuli şağil açısından kazanılmış bir hak olmamakla birlikte, işgal edilen taşınmazın yapı kayıt belgesine istinaden hazine veya belediyeden satın alınmış olması ve işyeri açma ve çalışma ruhsatının düzenlenebilmesi için meri mevzuat hükümlerinin karşılanması durumunda yetkili idarelerce ruhsat düzenlenebileceği değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

Anayasa Mahkemesinin 30.03.2011 tarihli ve E.2008/72, K.2011/59 sayılı kararı

Danıştay Onuncu Dairesinin 01.10.2002 tarih ve E: 2000/2114; K: 2002/3458 no.lu kararı

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerele Yönetimler Genel Müdürlüğünün 11.06.2020 tarih ve 114781 sayılı kararı

MEVZUAT FİHRİSTİ

18/02/2021-18/03/2021 Tarihleri Arasındaki Resmi Gazete'de
Yayımlanan Önemli Mevzuatı Kapsamaktadır

KANUNLAR

- Kanun Adı** : **Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**
- Kanun Tarihi ve No.** : 18/07/2021 -7333
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 28/07/2021-31551
- Konusu** : 7333 sayılı Kanun ile;
-8/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin altıncı fıkrasına ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere “Bu ücret ile 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesinin (B) fıkrası kapsamında ödenen ek tazminat toplamının, içinde bulunulan yılın Ocak ayına ilişkin net asgari ücret tutarının (sadece kendisi için asgari geçim indirimi uygulanan) altında kalması halinde aradaki fark, ücret için öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde tazminat olarak ayrıca ödenir.”
-11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun,
- 20/2/1930 tarihli ve 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanunun,
15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunun,
4/1/1961 tarihli ve 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanunu,
24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu,
3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 18 inci maddesinin yedinci fıkrasının ikinci cümlesine “önceki değerinden az olmaması kaydıyla,” ibaresinden sonra gelmek üzere “daha önceki imar uygulamalarında yapılan terk veya kesintiler dikkate alınmak suretiyle” ibaresi ve maddeye yedinci fıkrasından sonra gelmek üzere “24/2/1984

tarihli ve 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 Sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanununun 10 uncu maddesi kapsamında yapılan uygulamalarda; umumi hizmet alanları için yapılan her türlü terk ve kesintinin, parselasyon planındaki düzenleme ortaklık payı kesintisinden az olması durumunda, önceki terk ve kesintilerin oranını parselasyon planındaki düzenleme ortaklık payı oranına tamamlayan fark kadar düzenleme ortaklık payı kesintisi yapılabilir. Yapılan bu kesinti tamamlayıcı mahiyette olup mükerrer uygulama olarak değerlendirilmez. Ancak toplam kesinti oranı her halükarda %45'i geçemez." şeklinde eklenmiştir.

12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 7/12/1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun,

27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu,

10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu,

31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu,

3/6/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük Personeli ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname,

Kanun Adı : **Hayvanları Koruma Kanunu İle Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**

Kanun Tarihi ve No. : 9/7/2021 -7332

R.G. Tarih ve Sayısı : 14/07/2021-31541

Konusu : 7332 sayılı Kanun ile;

-24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununda değişiklik belediyelere ek yükümlülük getirmiştir. 5199 sayılı Kanuna "Belediyelerin sorumluluğu EK MADDE 1 – Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan büyükşehir ilçe belediyeleri ile diğer belediyeler, sahipsiz veya güçten düşmüş ya da tehlike arz eden hayvanların korunması ve bakımının yapılması ile rehabilitasyonunun sağlanması amacıyla hayvan bakımevleri kurar.

Birinci fıkrada belirtilen hayvanlar, ilgili belediyeler tarafından hayvan bakımevine götürülür. Hayvan bakımevi kurma zorunluluğu olmayan belediyeler ise sorumluluk

alanındaki bu hayvanları en yakın hayvan bakımevine götürür. Rehabilitate edilen hayvanlar Bakanlıkça oluşturulan veri tabanına kaydedilir. Rehabilitasyon süreci tamamlanan hayvanların, bakımevine getiren belediye tarafından öncelikle alındıkları ortama bırakılmaları esastır.

Rehabilitate edilmemiş sahihsiz köpekler, belediyelerce hayvan bakımevlerinde veya geçici ünitelerde kısırlaştırılarak veri tabanına kaydedilir. Geçici ünitelerde yapılan kısırlaştırmalar sonrasında, köpekler alındıkları ortama bırakılmadan önce sağlıklarına kavuşmaları için gerekli tedbirler alınır. Bakanlık da bu kapsamdaki köpeklerin kısırlaştırılmasına her türlü yardımda bulunur.” şeklinde eklenmiştir ve Kanunda kapsamlı değişiklik yapılmıştır.

5199 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi ve (k) bendinin ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (k) bendine “j) Yerel yönetimler, gönüllü kuruluşlarla iş birliği içerisinde, sahihsiz ve güçten düşmüş hayvanların korunması için hayvan bakımevleri kurarak onların bakımlarını ve tedavilerini sağlar ve eğitim çalışmaları yapar. Ayrıca yerel yönetimler, ilgili karar organının uygun görmesi halinde hayvan hastanesi kurar.”

“Kedi ve köpek sahipleri, hayvanlarını dijital kimliklendirme yöntemleriyle kayıt altına aldırarak yükümlüdürler.”

“Dijital kimliklendirme yöntemlerine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.” Eklenmiştir.

- Kanun Adı** : **Ceza Muhakemesi Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**
- Kanun Tarihi ve No.** : 8/7/2021 -7331
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 14/07/2021-31541
- Konusu** : 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununu -26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun -4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve - 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunlarda değişiklik yapılmıştır.

- Kanun Adı** : **İcra Ve İflâs Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**
- Kanun Tarihi ve No.** : 9/7/2021 -7327
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 19/06/2021-31516
- Konusu** : 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun başta olmak üzere,
26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Mükerrer Yedinci Bölümüne “EK MADDE 7 – Bina inşaatlarında, inşaat ruhsatı başvurusunun 80 inci maddede sayılan imarla ilgili harçlara ve 97 nci madde gereği alınan imarla ilgili ücretlere konu işlemler ile 2560 sayılı Kanunun 17 nci ve 18 inci maddesi kapsamında alınması gereken bağlantı ve iştirak bedeli ile su ve kanalizasyon durum belgesini kapsayacak şekilde tek başvuruda yapılması hâlinde; ek 6 ncı maddede ve 84 üncü maddede yer alan tarifeler uyarınca tahsil edilmesi gereken harçlardan her birisi ve 97 nci madde kapsamında tahsil edilecek ücretler ile su ve kanalizasyon idaresinin yılı içinde belirlediği su ve kanalizasyon durum belgesi ücreti ile bağlantı ve iştirak bedeli hesaplanarak tek seferde tahsil edilir. Belediyesince tahsil edilen su ve kanalizasyon durum belgesi ücreti ile bağlantı ve iştirak bedeli, tahsil edildiği günün akşamına kadar mahsuba konu edilmeden ilgili su ve kanalizasyon idaresi hesabına aktarılır. Tahsil ettiği ücreti ve bedeli yukarıda belirtilen süre içinde ilgili idareye aktarmayan belediyelerden, bu tutarlar 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen oranda gecikme faizi uygulanarak tahsil edilir.
- Başvuranın talebinden vazgeçmesi veya idarenin herhangi bir sebeple işlemleri kısmen veya tamamen yerine getirmemesi nedeniyle uygulama kabiliyeti kalmamış olan işlemlerin her birisi için birinci fıkra uyarınca daha önce tahsil edilmiş olan harçlar, ücretler veya bedellerden işlemin mevcut durumu göz önünde bulundurularak ilgili idaresince gerekli düzeltme ve iadeler yapılır.
- Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenir.”
- **20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri**

Hakkında Kanuna 18 inci maddesinden sonra gelmek üzere “Su ve kanalizasyon durum belgesi ücreti ile bağlantı ve iştirak bedelinin tahsili: MADDE 18/A – Su ve kanalizasyon durum belgesi ile bağlantı ve iştirak talebinin inşaat ruhsatı başvurusu ile birlikte yapılması hâlinde, İSKİ tarafından yılı içinde belirlenen su ve kanalizasyon durum belgesi ücreti ile bağlantı ve iştirak bedeli hesaplanarak ilgili belediyesince tahsil edilir. İlgili belediyesince tahsil edilen su ve kanalizasyon durum belgesi ücreti ile bağlantı ve iştirak bedeli, tahsil edildiği günün akşamına kadar mahsuba konu edilmeden İSKİ'nin hesabına aktarılır. Tahsil ettiği ücreti ve bedeli yukarıda belirtilen süre içinde ilgili idareye aktarmayan belediyelerden bu tutarlar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesine göre belirlenen oranda gecikme faizi uygulanarak tahsil edilir.”

29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 30 uncu maddesinin sekizinci fıkrası “Tapu müdürlükleri, bina ve arazinin devir ve ferağında tapu ve kadastru harcının matrahında dikkate alınan emlak vergi değeri ile emlak vergisi borcunu ilgili belediyesi tarafından sağlanan sistem üzerinden elektronik ortamda sorgular. Miras, mahkeme kararı, cebri icra, kamulaştırma hâlleri ile özel kanunlarda öngörülen diğer hâller hariç emlak vergisi borcu bulunan bina ve arazinin devir ve ferağı yapılmaz. Tapu müdürlükleri devir ve ferağ işlemini, işlemin yapıldığı ay takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere elektronik ortamda bildirir.”

-4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu ve -13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunlarında değişiklik yapılmıştır.

YÖNETMELİKLER

- Yönetmeliğin Adı** : **Yapı Müteahhitlerinin Sınıflandırılması Ve Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 05.08.2021 – 31559
- Konusu** : 2/3/2019 tarihli ve 30702 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı Müteahhitlerinin Sınıflandırılması ve Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmeliğindeki değişiklik ile Yıkım işleri müteahhitliğinin yetki, sorumluluk vs. eklemeler yapılmıştır. İl Müteahhitlik Yetki Belge Komisyonu kurulur. Yıkım işleri yetki belgesi grupları, mesleki ve teknik yeterlikler esas alınarak; Y1, Y2 ve Y3 olmak üzere sınıflandırılır.
- Yönetmeliğin Adı** : **Belediye Arsaları Üzerinde Toplu Konut Ve Kentsel Çevre Üretimi Ve Kredilendirilmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 01.08.2021 – 31555
- Konusu** : 14/11/1992 tarihli ve 21405 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Belediye Arsaları Üzerinde Toplu Konut ve Kentsel Çevre Üretimi ve Kredilendirilmesine Dair Yönetmeliğin 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi “*e*) *Nüfus kayıt örneği,*” şeklinde değiştirilmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 01.08.2021 – 31555
- Konusu** : 15/8/2007 tarihli ve 26614 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendi “*d*) *Tüzel kişilerin alacaklarının kanuni temsilcilerine veya bunların tayin ettikleri vekillere yapılacak ödemelerde noterce düzenlenmiş vekâletname.*” şeklinde değiştirilmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 01.08.2021 – 31555
- Konusu** : 27/5/2016 tarihli ve 29724 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 125 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin

(1) numaralı alt bendinin ikinci cümlesinde yer alan “sirküler” ibaresi “**imza beyanı**” şeklinde; aynı alt bendin dördüncü cümlesinde yer alan “imza sirkülerinden” ibaresi “**imza beyanlarından**” şeklinde değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **Yapı Malzemeleri Ve Zemin Laboratuvarları Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 01.08.2021 – 31555

Konusu : 11/12/2020 tarihli ve 31331 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı Malzemeleri ve Zemin Laboratuvarları Uygulama Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendi “**a) Kuruluş yetkililerinin imza beyanına sahip olması.**” ve Aynı Yönetmeliğin 11 inci maddesinin yedinci fıkrası “**(7) Laboratuvar kuruluşu idari personel değişikliği yaptığında; bir yazı ekinde değişikliği içeren Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi suretini, şirket müdürüne ait bilgi formunu ve yetkiliye ait imza beyanını bu değişikliği içeren Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinin yayımlandığı tarihten itibaren on beş gün içerisinde İl Yapı Denetim Komisyonuna bildirir.**” şeklinde değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 01.08.2021 – 31555

Konusu : 5/2/2008 tarihli ve 26778 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi “c) Kuruluş ortakları, mimar, inşaat mühendisi, makine mühendisi veya elektrik mühendisi olmalı, meslek odasına kayıt olmalı, sabika kaydı olmamalı, kuruluşça yetkilendirilen şirket müdürü ve ortakları imza beyanına sahip olmalı ve T.C. kimlik numarasını sunmalı.” şeklinde değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 01.08.2021 – 31555

Konusu : 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 68 inci maddesinin yedinci fıkrasında yer alan “noter tasdikli imza sirküleri,” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

- Yönetmeliğin Adı** : **Kamu Taşınmazlarının Yatırımlara Tahsisine İlişkin Usul Ve Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Usul Ve Esaslar**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 01.08.2021 – 31555
- Konusu** : 3/9/2009 tarihli ve 27338 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu Taşınmazlarının Yatırımlara Tahsisine İlişkin Usul ve Esasların Ek-2’sinde yer alan “Kamu Taşınmazlarının Yatırımlara Tahsisine İlişkin Usul ve Esaslara Göre Yatırımcılardan İstenecek Belgeler Listesi” başlıklı tablonun on dördüncü sırasında yer alan “İmza Sirküleri ve” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır. a) Hazineye ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler açısından Çevre ve Şehircilik Bakanı, b) Özel bütçeli kamu idarelerine ait taşınmazlar açısından bu idarelerin en üst yöneticileri, c) İl özel idarelerine ait taşınmazlar açısından valiler,ç) Belediyelere ait taşınmazlar açısından belediye başkanları, yürütür.”şeklinde değiştirilmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 30.07.2021 – 31553
- Konusu** : 14.7.2005 tarihli ve 2005/9207 sayılı Bakanlar Kurul Kararı ile yürürlüğe konulan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “H- TİYATRO, SİNEMA, DÜĞÜN SALONU, SİRK, LUNAPARK, GÖSTERİ MERKEZİ VE DİĞER PARKLAR” bölümüne eklenen “f) Açık ve kapalı alanlarda bulunan oyun, eğlence, su, spor ve macera parkları ile teleferikler” alt bölümü hükümleri ile aynı kısma eklenen “O- TAŞINMAZ TİCARETİ” bölümü hükümleri ve Aynı yönetmeliğin Ek-2 bölümünün “GAYRİSİHHİ MÜESSESELER LİSTESİ” kısmının “C) ÜÇÜNCÜ SINIF GAYRİSİHHİ MÜESSESELER” bölümünde değiştirilen “1- ENERJİ SANAYİİ” alt bölümü hükümleri ile aynı bölümün ve “8- DİĞERLERİ” başlıklı alt bölümüne eklenen madde ve alt madde hükümlerine,aykırı durumlar, **31/7/2022 tarihine kadar anılan hükümlere uygun hale getirilir.** olarak değiştirilmiştir.

- Yönetmeliğin Adı** : **Merkezî Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 29.07.2021 – 31552
- Konusu** : 31/12/2005 tarihli ve 26040 üçüncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Merkezî Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendinde yer alan “noterce onaylı imza sirküleri ile” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : **Haftalık İş Günlerine Bölünemeyen Çalışma Süreleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 27.07.2021 – 31550
- Konusu** : 6/4/2004 tarihli ve 25425 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Haftalık İş Günlerine Bölünemeyen Çalışma Süreleri Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi “a) Günlük iş süresi 11 saati, gece çalışma süresi 7,5 saati geçemez. Profesyonel ve ağır vasıta ehliyeti ile taşıt kullananların günlük çalışma süresi 9 saati geçemez, ancak bu süre herhangi bir hafta içinde iki kez on saate çıkarılabilir.” şeklinde değiştirilmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Asansör İşletme ve Bakım Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 11.07.2021 – 31538
- Konusu** : 6/4/2019 tarihli ve 30737 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Asansör İşletme ve Bakım Yönetmeliğinin 10 uncu maddesine“(14) TSE tarafından TSE Hizmet Yeterlilik Belgesi askıya alınan veya iptal edilen asansör monte eden veya onun yetkili servisi, asansörlere yönelik bakım, onarım ve servis hizmeti sunamaz.” eklenmiş ve Yönetmeliğin 17 nci maddesi “**MADDE 17 – (1)** Bu Yönetmeliğe aykırı hareket eden asansör monte eden veya onun yetkili servisine, bina sorumlusuna veya kat maliklerine, servis teknik sorumlusuna ve asansör yaptırıcısına 1705 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında öngörülen idari para cezası uygulanır. Ancak bina sorumlusuna veya kat maliklerine geçici 1 inci maddede belirtilen tescil işlemini yaptırmadığından dolayı birinci cümlede ifade edilen idari para cezası uygulanmaz.
(2) Bu Yönetmelik gerekliliklerini sağlamayan asansör monte eden veya onun yetkili servisinin sını ve ticari faaliyetleri 1705 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca durdurulur.

- (3) 11 inci maddenin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı ve sekizinci fıkralarında belirtilen şartları sağlamayan **asansör monte edene veya onun yetkili servisine** 7223 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde öngörülen idari para cezası uygulanır.
- (4) 7 nci maddenin birinci fıkrasına göre süresi içerisinde ilgili idareye **tescil başvurusunu yapmayan veya asansörü ilgili idareye tescil ettirmeyen asansör monte edene** 7223 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde öngörülen idari para cezası uygulanır.
- (5) Bu Yönetmelikte belirtilen satış sonrası hizmetlere ilişkin şartlar ile yetkili servis ile ilgili şartları sağlamayan **asansör monte edene veya onun yetkili servisine** 1705 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında öngörülen idari para cezası uygulanır.
- (6) İdari para cezası, ceza kararının ilgiliye tebliğinden itibaren bir ay içerisinde ödenir.” şeklinde değiştirilmiştir.

- Yönetmeliğin Adı** : **Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 11.07.2021 – 31538
- Konusu** : 2/11/1985 tarihli ve 18916 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

1 inci maddesinin birinci fıkrası, 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi, 3 üncü maddesinin birinci fıkrası, 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendine aşağıdaki alt bentler eklenmiş, (3) numaralı bendinde yer alan “yerleşik alanı ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “civarı ile kırsal yerleşik alan ve” ibaresi eklenmiş, (4) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (20) numaralı bendinde yer alan “Muhtarlıktan izin alınmadan yapılan” ibaresi “Muhtarlığa bildirim yapılmadan başlanan” olarak, “konulardaki” ibaresi “konularda yapıldığı dönemdeki” olarak değiştirilmiş, 36) İlgili idare: “35) Dağınık yerleşimler: 34) Kırsal yerleşik alan ve civarı: “33) Tarımsal ve hayvancılık amaçlı yapı: “30) Muhtarlığa bildirim: tanımlamalar yeniden yapılmış, belediye mücavir alan sınırları dışında planı bulunmayan köy ve mezraların yerleşik alanlarında ve kırsal yerleşik alanlarda uygulanacak esaslara ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Yönetmeliğin Adı : **Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 11.07.2021 – 31538

Konusu : 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin bazı maddelerindeki düzenlemeler ile açık havuzlar cümlesi eklenmiş, -34 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “ve ortak alan” ibaresi “veya bağımsız bölüm” olarak değiştirilmiş ve sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(8) Asansör zorunluluğu bulunan binalarda asansörlerin, bodrum katlar dâhil tüm katlara hizmet vermesi zorunludur. Ancak bağımsız bölüm ya da iskân edilen alan bulunmayan bodrum katlara asansörün ulaştırılması zorunlu değildir.”

-54 üncü maddesinin altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Salgın hastalık ve benzeri olağanüstü durumlarda ilgili bakanlık veya valiliklerce sokağa çıkma kısıtlaması getirilen günlerin toplamı kadar süre, talep edilmesi halinde ruhsat vermeye yetkili idarelerce ruhsat süresine ilave edilir.”

57 nci maddesinin yedinci fıkrasının (a) bendi

-62 nci maddesinin birinci fıkrası, ikinci fıkrasının birinci ve ikinci cümleleri ile yedinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış, beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

-69 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak ihtiyaç duyulması halinde, bu Yönetmeliğin değiştirilemeyen hükümlere aykırı olmamak kaydı ile idarelerin imar yönetmeliklerine eklenecek yöreye özgü ilave tanımlar bu kapsamda değerlendirilmez.”

Aynı Yönetmeliğe Mevcut haberleşme istasyonlarının durumunu içeren geçici madde eklenmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **İş Sağlığı Ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 06.07.2021 – 31533

Konusu : 29/12/2012 tarihli ve 28512 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğinin 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi yürürlük-

ten kaldırılmış ve 5 inci maddesinin sekizinci ve 14 üncü maddesinin altıncı fıkralarında yer alan “ondan” ibareleri ile geçici 3 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “10’dan” ibaresi “50’den” olarak değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk Ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 06.07.2021 – 31533

Konusu : 29/12/2012 tarihli ve 28512 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

Yönetmeliğin Adı : **Alt İşverenlik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 06.07.2021 – 31533

Konusu : 27/9/2008 tarihli ve 27010 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Alt İşverenlik Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

Yönetmeliğin Adı : **Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği**

R.G. Tarih ve Sayısı : 26.06.2021 – 31523

Konusu : Bu Yönetmeliğin amacı, sürdürülebilir bir şekilde çevrenin korunması ve geliştirilmesi için;
a) Çevresel açıdan belirli ölçütlere, temel şart ve özelliklere sahip ambalajların üretimine ve piyasaya arzına, ekonomik işletmelerin yükümlülük ve sorumluluklarına, b) Ambalaj atıklarının oluşumunun önlenmesi, önlenemeyen ambalaj atıklarının yeniden kullanım, geri dönüşüm ve geri kazanım yöntemleri kullanılarak bertaraf edilecek miktarının azaltılmasına, c) Döngüsel ekonomi ve kaynak verimliliği ilkeleri esas alınarak ambalaj ve ambalaj atıklarının depozito yönetim sistemi ve sıfır atık yönetim sistemi dâhil belirli bir yönetim sistemi içinde yönetilmesine, ç) Depozito yönetim sisteminin uygulanmasına, d) Türkiye Çevre Ajansının, ambalaj ve ambalaj atıklarının yönetimindeki görev ve yetkileri doğrultusunda göstereceği faaliyetlere, yönelik strateji ve politikalar ile idari, mali ve teknik usul ve esaslar belirlenmiştir.

- Yönetmeliğin Adı** : **Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 23.06.2021 – 31520
- Konusu** : 5/2/2008 tarihli ve 26778 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin -19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde ve üçüncü fıkrasının (b) bendinde yer alan “yapı denetim kuruluşları, laboratuvarlar ile şubelerinin” ibaresi “yapı denetim kuruluşları ve laboratuvarların” şeklinde değiştirilmiştir.
- “b) Yapı denetim kuruluşları ve laboratuvarları donanım ve teknik altyapı açısından incelemek ve değerlendirmek, yapı denetim kuruluşlarının ve laboratuvarların faaliyetlerinin denetlenmesini sağlamak, denetçi belgeleri ile yapı denetim kuruluşlarına ve laboratuvarlara izin belgesi düzenlemek ve bu belgeleri iptal etmek için karar almak ile görevlidir.”
- 31 inci maddesi “**MADDE 31 – (1)** Bakanlıkça belirlenen yapılardan iş bitirme aşamasına gelenler için yapı denetim kuruluşunca Bakanlıktan temin edilen Ek-28’de gösterilen Form-26’ya uygun bina kimlik sertifikası, yapının kolayca görünen bir yerine asılır.” şeklinde değiştirilmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 22.06.2021 – 31519
- Konusu** : 27/12/2014 tarihli ve 29218 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğine “**Geçiş hükmü GEÇİCİ MADDE 4 – (1)** Bu Yönetmeliğin 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrası, 170 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (5) numaralı alt bendi ile (e) bendi ve 193 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi hükümleri, yürürlüğe girdiği tarihten geçerli olmak üzere 1/1/2025” geçici madde eklenmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Çerçeve Anlaşma İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 20.06.2021 – 31517
- Konusu** : 4/3/2009 tarihli ve 27159 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çerçeve Anlaşma İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde bazı değişiklikler yapılmıştır.

- Yönetmeliğin eki Ek-1'de yer alan KİK027.0/Ç numaralı Tüzel Kişilerde Ortaklık Bilgilerine ve Yönetimindeki Görevlilere İlişkin Son Durumu Gösterir Belge yürürlükten kaldırılmıştır.

- Yönetmeliğin eki Ek-2'de yer alan Çerçeve Anlaşma İhalelerinde Uygulanacak Tip İdari Şartnamenin 7.1 inci maddesinin (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Teklif vermeye yetkili olduğunu gösteren belgeler;

1) Gerçek kişi olması halinde, noter tasdikli imza beyannamesi,

2) Tüzel kişi olması halinde, teklif mektubunu imzalayanın noter tasdikli imza beyannamesi.

Tüzel kişilerde; isteklilerin yönetimindeki görevliler ile ilgisine göre, ortaklar ve ortaklık oranlarına (halka arz edilen hisseler hariç)/üyelerine/kurucularına ilişkin bilgiler idarece EKAP'tan alınır. EKAP'a kayıtlı olmayan yabancı istekliler tarafından ise, ilgili ülke mevzuatı dikkate alınarak, belirtilen hususlara ilişkin gerekli belgeler sunulur.”

Yönetmeliğin Adı : **Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 20.06.2021 – 31517

Konusu : 4/3/2009 tarihli ve 27159 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi “ç) Tüzel kişi olması halinde, başvuru ya da teklif mektubunu imzalayanın noter tasdikli imza beyannamesinin,” “Tüzel kişilerde; aday veya isteklilerin yönetimindeki görevliler ile ilgisine göre, ortaklar ve ortaklık oranlarına (halka arz edilen hisseler hariç)/üyelerine/kurucularına ilişkin bilgiler idarece EKAP'tan alınır. EKAP'a kayıtlı olmayan yabancı aday/istekliler tarafından ise, ilgili ülke mevzuatı dikkate alınarak, belirtilen hususlara ilişkin gerekli belgeler ihalede sunulur.”
Yönetmeliğin Ek-1, Ek-2 ve Ek-3'de değişiklikler yapılmıştır.

Yönetmeliğin Adı : **Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 20.06.2021 – 31517

Konusu : -4/3/2009 tarihli ve 27159 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır. Hizmet alım ihalelerinde cezai müeyyideler ile ilgili düzenlemeler yapıldı. Tıp Sözleşmelerde ve hizmet alım ihalelerinde ihalelerin sıklıkla iptal edilmesine sebebiyet veren teklif fiyatına dahil olan hususlar ile ilgili olarak genel bir düzenleme yapıldı, sözleşmenin uygulanması sırasında ilgili mevzuat gereğince ödenecek her türlü vergi, resim, harç ile ulaşım ve sigorta giderlerinin teklif fiyatına dahil olduğu şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Yönetmeliğin Adı : **İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 20.06.2021 – 31517

Konusu : 3/1/2009 tarihli ve 27099 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmeliğindeki değişiklik ile itirazın şikayet başvuruları EKAP üzerinden gerçekleştirilebilecek İhale aşamasında isteklilerden imza sirküsünün istenilmesine son verildi.

Yönetmeliğin Adı : **Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 20.06.2021 – 31517

Konusu : 4/3/2009 tarihli ve 27159 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin -Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin “(1) İhalelere katılacak aday veya istekliler tarafından istenecek belgeler”
- Açık İhale Usulü ile İhale Edilen Mal Alımlarında Uygulanacak Tıp İdari Şartnamenin 7.1 inci maddesinin (b) bendi “b) Teklif vermeye yetkili olduğunu gösteren belgeler;”
- Belli İstekliler Arasında İhale Usulü ile İhale Edilen Mal Alımlarında Uygulanacak Tıp Ön Yeterlik Şartnamesinin 7.1 inci maddesinin (b) bendi “b) Ön yeterlik başvurusu yapmaya yetkili olduğunu gösteren belgeler;”
-21 inci Maddesinin (b), (c), (f) Bentlerine Göre Pazarlık

Usulü ile İhale Edilen Mal Alımlarında Uygulanacak Tip İdari Şartnamenin 7.1 inci maddesinin (b) bendi ""b) Teklif vermeye yetkili olduğunu gösteren belgeler;" de değişiklik yapılmıştır.

Yönetmeliğin Adı : **Isı Sayaçları Muayene Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 19.06.2021 – 31516

Konusu : 6/7/2018 tarihli ve 30470 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Isı Sayaçları Muayene Yönetmeliğinin geçici 3. maddesi değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 19.06.2021 – 31515

Konusu : 14/7/2007 tarihli ve 26582 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmeliğinde;3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (d) bentleri yürürlükten kaldırılmış, (ğ) bendinde yer alan "Merkezini" ibaresi "Merkezi Sistemini" şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkra eklenmiş ve 31 inci maddesinde değişiklik yapılmıştır.

Yönetmeliğin Adı : **Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 16.06.2021 – 31513

Konusu : 30/11/2012 tarihli ve 28483 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliğinin - 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (r) bendi değiştirilmiş, aynı fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.
"r) İyi ekolojik durum: Bir su kütleğinde izlenen biyolojik, genel kimyasal ve fiziko-kimyasal ve hidromorfolojik kalite bileşenlerinin referans şartlara sahip olma veya referans şartlardan az oranda sapma göstermesi ve belirli kirleticiler açısından çevresel kalite standartlarının sağlanması durumu,"
"ı) İyi kimyasal durum: Bir su kütleğinde öncelikli maddeler açısından çevresel kalite standartlarının sağlanması durumu,

- ii) Nihai durum: Bir yerüstü su kütesinin; 13 üncü maddenin beşinci fıkrası uyarınca belirlenen genel durumunu, jj) Öncelikli madde: Yerüstü su kütelelerinde kimyasal durumun değerlendirilmesi için sucul çevre açısından önemli risk teşkil eden ve bu Yönetmeliğin Ek-5 Tablo 5'inde listelenen madde ve madde gruplarını,” şeklinde olmuştur. -Yerüstü su kütelelerinin nihai durumu ile ekolojik ve kimyasal durumlarını gösteren haritalar Bakanlıkça hazırlanacaktır. -Su sınıf kodları mavi, yeşil ve sarı olarak belirlenmiştir.

TEBLİĞLER

- Tebliğin Adı** : **Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 300,345,355,382,396)'Nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 01.08.2021 – 31555
- Konusu** : Yukarıda seri no'ları verilen Milli Emlak Genel Tebliğlerinde istenen belgeler arasında sayılan **imza sirküleri** ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve bu tebliğler çerçevesinde yapılan işlemlerde istenmeyecektir.
- Tebliğin Adı** : **Atıkların Karayolunda Taşınmasına İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 01.08.2021 – 31555
- Konusu** : 20/3/2015 tarihli ve 29301 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Atıkların Karayolunda Taşınmasına İlişkin Tebliğin 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi “c) Ticaret sicili gazetesi.” şeklinde değiştirilmiştir.
- Tebliğin Adı** : **Harçlar Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 88)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 29.07.2021 – 31552
- Konusu** : , 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun mükerrer 69 uncu ve 132 nci maddelerinde yapılan değişiklikler uyarınca cins tashihi harcının tahsiline ilişkin açıklamalar yapılmıştır. -**Cins tashihi harçlarının belediyelerce tahsil edilmesi ve bildirimi** Belediyeler tarafından peşin olarak tahsil olunan cins tashihi harçları, bir örneği Tebliğin ekinde yer alan “Belediye-

lerce Tahsil Edilen Cins Tashihi Harcına İlişkin Bildirim” ile belediyenin muhtasar yönünden bağlı olduğu vergi da-iresine/malmüdürlüğüne, tahsil edildiği günün akşamına kadar elektronik ortamda göndermeleri ve ödemeleri bildirilip ödenir.

**-Yapı kullanma izninin valilikler ve diğer kurum/kuru-
luşlarca verilmesinde cins tashihi harcının tahsili**

Yapı kullanım izninin belediyeler dışında valilikler ve di-ğer kurum/kuruluşlarca verildiği durumlarda, cins tashihi harçlarının vergi dairelerince tahsiline 14/3/2009 tarihli ve 27169 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Harçlar Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 59)’nde belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde devam edilir.

Tebliğin Adı : **Yapı İşleri İnşaat, Makine Ve Elektrik Tesisatı Genel Teknik Şartnamelerine Dair Tebliğ (Tebliğ No: Yfk-2007/1)’De Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**

R.G. Tarih ve Sayısı : 18.07.2021 – 31545

Konusu : 30/6/2007 tarihli ve 26568 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı İşleri İnşaat, Makine ve Elektrik Tesisatı Genel Teknik Şartnamelerine Dair Tebliğ (Tebliğ No: YFK-2007/1)’in ekine ekteki “9. Duvar İşleri Genel Teknik Şartnamesi” ile aynı Tebliğin ekinde yer alan “19. Gürültü Bariyeri İşleri Genel Teknik Şartnamesi” bölümüne 19.12.5’ten sonra gelmek üzere ekteki “19.13. Cam Elyaf Takviyeli Polimer Kompozit Gürültü Bariyeri İşleri Genel Teknik Şartnamesi” eklenmiş ve diğer bölüm buna göre te-selsül ettirilmiştir.

Tebliğin Adı : **Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 530)**

R.G. Tarih ve Sayısı : 16.07.2021 – 31543

Konusu : 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa, 16/5/2018 tarihli ve 7144 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanununun 5 inci maddesi ile eklenen geçici 31 inci madde uyarınca, bilanço esasına göre defter tutan tam mükellef gelir veya kurumlar vergisi mükellef-lerinin aktiflerinde yer alan taşınmazlarının değerlerinin Yİ-ÜFE değerindeki artış oranı dikkate alınmak suretiyle yeniden hesaplanması uygulamasına ilişkin usul ve esaslar 6/7/2018 tarihli ve 30470 sayılı Resmî Gazete’de yayımla-nan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 500)’nde açıklanmıştır.

(2) 3/6/2021 tarihli ve 7326 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanununun 11 inci maddesi ile söz konusu geçici maddenin altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere bir fıkra eklenmiş olup, bu fıkranın uygulamasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi bu Tebliğin amaç ve kapsamını teşkil etmektedir.

Tebliğin Adı : **Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 405)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 15.07.2021 – 31542
Konusu : 3/6/2021 tarihli ve 7326 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanununun 10 uncu maddesinin onüçüncü fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Tebliğin Adı : **Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 529)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 13.07.2021 – 31540
Konusu : Suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla Mali Eylem Görev Gücü tarafından belirlenen tavsiyelerde de karşılık bulunmaktadır.
(2) Bu kapsamda, tüzel kişiler ve tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin gerçek faydalanıcı bilgisinin güncel, tam ve doğru bir şekilde tespit edilebilmesi amacıyla gerçek faydalanıcının belirlenmesine ve bildirilmesine ilişkin olarak bildirim zorunluluğu getirilen mükelleflerin kapsamı, bildirim şekli, bildirimde bulunulacak dönem, bildirim verme zamanı, bildirim gönderilme usulü ile uygulamaya ilişkin diğer usul ve esasların belirlenmesi bu Tebliğin konusunu teşkil etmektedir.

Tebliğin Adı : **Sebze Ve Meyvelerin Toptan Ve Perakende Ticaretinde Uyulması Gereken Standartlar Hakkında Tebliğ**
R.G. Tarih ve Sayısı : 29.06.2021 – 31526
Konusu : 1/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun uyarınca malların toptan ve perakende ticaretinde uyulması gereken standartlara ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.
Bu Tebliğ; malların ambalajlanmasında, taşınmasında, depolanmasında ve perakende satışa sunulmasında uyulması gereken standartlara ilişkin usul ve esasları kapsar.

- Tebliğın Adı** : **Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 20.06.2021 – 31517
- Konusu** : 22/8/2009 tarihli ve 27327 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Kamu ihale sisteminde yapılan bu değişiklikler kurum ve idarelerin işlerini kolaylaştırma çabalarının göstergesidir.
- “6.2.1.2. nci maddesinde yer alan “şartnamelerin “ihaleye katılmaya ilişkin hususlar” “yönetimindeki görevliler ile ilgisine göre, ortaklar ve ortaklık oranlarına (halka arz edilen hisseler hariç)/üyelerine/kurucularına ilişkin bilgiler”” 16.4.9 uncu maddesinde yer alan “sirküleri” ibaresi “**beyannamesi**”
- 76.1.2 Tip idari şartnamelerin “Teklif fiyata dahil olan giderler” maddesinde “Sözleşmenin uygulanması sırasında, ilgili mevzuat gereğince ödenecek ... sigorta ... teklif fiyatına dâhildir.” olarak değiştirilmiştir.”
- Tebliğın Adı** : **İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 20.06.2021 – 31517
- Konusu** : 28/1/2009 tarihli ve 27124 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Tebliğın bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.
- 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “/imza sirküleri” ibaresi yürürlükten kaldırılmış, “imza beyannamesi/imza sirkülerinin” ibaresi “**imza beyannamesinin**” olarak değiştirilmiştir.
- 10 uncu maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “yapılır.” ibaresinden önce gelmek üzere “ya da EKAP üzerinden e-imza kullanılarak (e-itirazen şikayet ile)” ibaresi ile aynı fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere “E-itirazen şikayet ile yapılan başvurunun iş günlerinde ve 9.00 – 18.00 saatleri (yarım mesai günlerinde 9.00-13.00) arasında yapılması halinde dilekçenin e-imza ile imzalandığı tarih başvuru tarihi olarak kabul edilir. Bu başvurunun iş günlerinde ve 9.00 – 18.00 saatleri (yarım mesai günlerinde 9.00-13.00) arasında yapılmaması durumunda bir sonraki iş günü başvuru tarihi olarak kabul edilir.” cümleler eklenmiştir.

YARGI KARARLARI

YARGITAY KARARLARI

BELEDİYE ŞÖFÖRÜNÜN İŞ KAZASI¹

Belediyeye ait kamyonla moloz temizliği işi ile görevlendirilen sigortalının molozların cam önüne düşüp görüş açısını kapatması nedeniyle kamyonu çalışır ve el freni çekilmiş vaziyet bırakarak görüş açısını temizlemeye çalıştığı sırada dampere molozların dökülmesi üzerine geriye kayan kamyonu damperden atlayarak, araç içine girip kamyonu durdurduğu kazada omurgasını kırdığı ve %40 oranında sürekli işgörmezlik duruma geldiği anlaşılınca mahkemece kamyonun geriye kaçmasının teknik arızadan mı yoksa şoförün kullanım hatasından mı kaynaklandığı, şoförün çalışan aracı terk edip dampere çıkması ve malzemeyi kaldırmasının o an için zorunlu olup olmadığının ve işverenlerin iş sağlığı ve güvenliği yönünden ne gibi bir tedbir alması ve eğitim vermesi gerektiği gibi hususların irdelendiği bilirkişi raporu alınarak sonucuna göre karar verilmesi gerektiği gözetilmelidir. (5510 s. SSGSSK m. 19,21)

(...)

IV- İLGİLİ HUKUK KURALLARI

Dava, 15.03.2014 tarihinde meydana gelen ve Kurum sigortalısının %40 oranında sürekli işgörmezliği ile sonuçlanan iş kazası nedeniyle, sigortalıya bağlanan ilk peşin sermaye değerli gelir, geçici iş görmezlik ödeneği ve tedavi giderlerinden oluşan Kurum zararlarının rücu tahsil istemine ilişkin olup, davanın yasal dayanağı 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve genel Sağlık sigortası Kanunu'nun 21. maddesidir.

5510 sayılı Kanun'un "İş Kazası ve Meslek Hastalığı İle Hastalık bakımından İşverenin ve Üçüncü Kişilerin Sorumluluğu" başlıklı 21. Maddesine göre; İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kastı veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine bu Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere, Kurumca işverene ödetilir. Anılan madde ile işveren davalının, Kurumun rücu alacağından sorumluluğu ancak kusurun varlığı halinde mümkündür.

Kusurun belirlenmesinde ise; zararlandırıcı sigorta olayının ne şekilde oluştuğu-

¹ T.C. Yargıtay Onuncu Hukuk Dairesi E:2018/5341,K:2019/9541, T:05/12/2019

nun, dosya içeriğindeki tüm deliller takdir olunarak belirlenmesi ve kabul edilen maddi olgular doğrultusunda, konusunda uzman sayılacak kişilerden oluşturulacak bilirkişi heyetinden, aynı olay nedeni ile daha önce açılmış ve kesinleşmiş tazminat ve ceza davaları varsa, tazminat davasında verilen kararın güçlü delil oluşturduğu hususu ile ceza davasında belirlenen maddi olguların bağlayıcı olacağı hususu da gözetilmek suretiyle sigortalı ile davalının ve varsa dava dışı kişilerin kusur oran ve aidiyetleri konusunda rapor alınması gereklidir.

Kusur raporlarının, 5510 sayılı Kanununun 21. Maddesi, iş kazası tarihinde yürürlükte bulunan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanuna uygun olarak düzenlenmesi gerekir. Anılan kanunlarda; İşverenler işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmamak, işçilerde iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler. İşverenler, işyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uyulup uyulmadığını denetlemek, işçileri karşı karşıya buldukları mesleki riskler, alınması gerekli tedbirler, yasal hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmek ve gerekli iş sağlığı ve güvenliği eğitimi vermek zorundadırlar, denilmekte, böylece, işçiyi gözetim ödevi ve insan yaşamının üstün değer olarak korunması gerektiğinden hareketle; salt mevzuatta öngörülen önlemlerle yenilmeyip, bilimsel ve teknolojik gelişin ulaştığı aşama uyarınca alınması gereken önlemlerin de işveren tarafından alınmasını zorunlu kılmaktadır.

6331 sayılı Kanunun “Risklerden korunma ilkeleri” başlıklı 5. maddesinde, işverenin yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde; “a) Risklerden kaçınmak. b) Kazınılması mümkün olmayan riskleri analiz etmek. c) Risklerle kaynağında mücadele etmek. ç) İşin kişilere uygun hale getirilmesi için işyerlerinin tasarımı ile iş ekipmanı, çalışma şekli ve üretim metotlarının seçiminde özen göstermek, özellikle tekdüzen çalışma ve üretim temposunun sağlık ve güvenliğe olumsuz etkilerini önlemek, önlenemiyor ise en aza indirmek. d) Teknik gelişmeler uyum sağlamak. e) Tehlikeli olanı, tehlikesiz veya daha az tehlikeli olanla değiştirmek. f) Teknoloji, iş organizasyonu, çalışma şartları, sosyal ilişkiler ve çalışma ortamı ile ilgili faktörlerin etkilerini kapsayan tutarlı ve genel bir önleme politikası geliştirmek. g) Toplu koruma tedbirlerine, kişisel koruma tedbirlerine göre öncelik vermek. ğ) Çalışanlara uygun talimatlar vermek.” İlkelerinin göz önünde bulundurulması gerektiği belirtilirken,

Anılan Kanunun “Çalışanların yükümlülükleri” başlıklı 19. maddesinde, “Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili aldıkları eğitim ve işverenin bu konudaki talimatları doğrultusunda, kendilerinin ve hareketlerinden veya yaptıkları işten etkilenen diğer çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmemekle yükümlü oldukları ve çalışanların işveren tarafından verilen eğitim ve talimatlar doğrultusunda; a) İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını kurallara uygun şekilde kullanmak, bunların güvenlik donanımlarını doğru olarak kullanmak, keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemek. b) Kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanım doğru kullanmak ve korumak. c) İşyerindeki

makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalarda sağlık ve güvenlik yönünden ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıklarında ve koruma tedbirlerinde bir eksiklik gördüklerinde, işverene veya çalışan temsilcisine derhal haber vermek. ç) Teftişe yetkili makam tarafından işyerinde tespit edilen noksanlık ve mevzuata aykırılıkların giderilmesi konusunda, işveren ve çalışan temsilcisi ile işbirliği yapmak. d) kendi görev alanında, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak” yükümlülüğü bulunduğu belirtilmiştir.

Bu yasal düzenlemeler uyarınca iş kazasının oluşumuna etken kusur oranlarının saptanmasına yönelik incelemede; maddi olayın özellikleri dikkate alınarak, ihlal edilen mevzuat hükümleri, zararlı sonuçların önlenmesi için koşulların taraflara yüklediği özen dikkat yükümüne aykırı davranışın doğurduğu sonuçlar ayrıntılı olarak irdelenip, kusur aidiyet e oranları gerekçeleriyle ortaya konulmalıdır.

(...)

Ancak, dosya kapsamında maddi olayın özelliklerine göre tespit yapılmadığı görülmekle; *kamyonun geriye kaçmasına yol açan durumun aracın teknik arızasından mı, şoförün kullanım hatasından mı kaynaklandığının araştırılması gerekmekte olup, araçta teknik bir arızanın bulunup bulunmadığı, aracın fren sisteminin incelenip incelenmediği, bu kapsamda başka bir teknik arıza tespiti olup olmadığı araştırılmalı, akabinde şoförün çalışır vaziyetteki aracını terk ederek, dampere çıkması ve düşen malzemeyi kaldırmasının o an için zorunlu olup olmadığı veya şoför açısından objektif kriterlere göre normal ve öngörülebilir ve davranış olup olmadığı, işçiler açısından normal sınırlar içinde kalan kalmayan ve öngörülemeyen davranışları nedeniyle işverenlerin iş sağlığı ve güvenliği yönünden ne gibi bir tedbir alması ve eğitim vermesi gerektiği irdelenmelidir. *Yapılacak inceleme ve araştırma sonucunda araçta teknik bir arıza olmadığı, iş kazasının sigortalının öngörülemeyen davranışı nedeniyle meydana geldiğinin anlaşılması durumunda ise baskın kusurun sigortalıda bulunduğu değerlendirilmesi gerektiği de* gözetilmek suretiyle kusur oran ve aideyetleri; iş kazasının gerçekleştiği iş kolu ile iş güvenliği alanında uzman kişilerden seçilecek bilirkişi kurulundan yeniden kusur raporu aldırılmak suretiyle maddi oluşan uygun olarak belirlenmeli ve sonucuna göre karar verilmelidir.*

İMAR PARSELİNİN KADASTRAL PARSELE İHYASI²

3194 sayılı İmar Kanununun 18. maddesine eklenen fıkra ile imar parselinin kadastral parseli ihyasına yönelik dava konusu talebin idareye başvuru yoluyla çözümlenmesi gerektiği gözetilmelidir. (3194 s. İmar K. m. 18)

(...)

KARAR

Davacı ... sayılı kök kadastro parselinin, davalı ... Belediyesinin 37 No'lu imar

² T.C. Yargıtay Ondördüncü Hukuk Dairesi E:2018/4690, K:2020/2532, T:03/03/2020

düzenleme bölgesinde yaptığı imar uygulaması kapsamında kaldığını ve daha sonra da davalı ... Büyükşehir Belediyesi tarafından imar uygulamasına tabi tutularak çok sayıda imar parselinin oluşturulduğunu; anılan imar uygulamalarında önce Hazine adına kayıtlı ... sayılı kadastral parselin kadastro sınırları içerisinde de ... sayılı imar parsellerinin oluşturulduğunu, ancak yapılan imar uygulamalarının idari yargı yerinde iptal edildiğini ileri sürerek; tapu iptal ve tescil ile tapu kayıtlarının eski hale iadesin sağlanması talebinde bulunmuştur.

(...)

20 Şubat 2020 tarihli resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 7. Maddesiyle 3194 sayılı İmar Kanununun 18. maddesine yeni bir fıkra eklenmiştir.

Eklenen bu hükme göre, 3194 sayılı Kanununun 18. Maddesi kapsamında yapılmış imar uygulamalarının kesinleşmiş. Mahkeme kararlarıyla iptal edilmesi nedeniyle; davaya konu parselin imar planı kararları ile umumi ve kamu hizmetlerine ayrılan alanlara denk gelmesi veya iptal edilen uygulama ile tahsis ve tescil edilmiş parsellerde hak sahiplerince yapı yapılmış olması ve benzeri hukuki veya fiili imkansızlıklar nedeniyle geri dönüşüm işlemleri yapılarak uygulama öncesi kök parsellere dönülmeyeceğinin parselasyon planlarını onaylamaya yetkili idarelerin onay merciince tespiti halinde, öncelikle veya anlaşma olmaması halinde davacı hak sahibinin kök parseldeki yeri dikkate alınarak uygulamadaki düzenleme ortaklık payı kesintisi düşüldükten sonraki taşınmazın rayiç bedeli üzerinden değerinin ödeneceği belirtilmiştir.

Dava konusu uyuşmazlık, eklenen bu hüküm uyarınca idareye başvuru yoluyla çözülmesi gerektiğinden, imar parselinin kadastral parseli ihyasına yönelik dava konusu talebin, kanun değişikliği nedeniyle reddine karar verilmesi için yerel mahkeme hükmünün bozulması gerekmiştir.

İZİN ALMAKSIZIN SİT ALANINDAKİ TAŞINMAZA DUVAR ÇEKİLMESİ³

Sanığın III derece doğal sit alanı içerisindeki taşınmaza izin alınmaksızın taş duvar yaptırdığı iddiasıyla açılan davada İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı bünyesinde faaliyet gösteren koruma uygulama ve denetim bürosunun yetki ve sorumluluk alanının suç tarihi itibarıyla suça konu bölgeyi kapsayıp kapsamadığı araştırılıp sonucuna göre 2863 sayılı Kanun'un 65. Maddesinin uygulanacağına tespiti gerektiği gzetilmelidir. (2863 s. KTVK m. 65/1,4)

(...)

A) 2863 sayılı Kanunun 7. Maddesine 6498 sayılı Kanun ile getirilen değişikliğin amacının, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlığı ya da sit alanı olarak tescil kararlarının, ilgililerince öğrenilmesini sağlamak olduğu, başka bir deyişle, tek yapı olduğundaki kültür ve tabiat varlıkları yönünden tebliğ; sit alanları yönünden Resmi

3 T.C. Yargıtay Onikinci Ceza Dairesi E:2020/107, K:2020/2366, T:04/03/2020

Gazete’de yayım ve internet üzerinden duyuru kurallarının, kişilerin sahip oldukları veya kullandıkları taşınmazların durumunu bilmelerini ve ona göre hareket etmelerini sağlamak amacı taşıdığı, belirtilen kuralların, 2863 sayılı Kanunun 65. maddesinde düzenlenen suçun oluşumu için şekil şartı niteliği bulunmayıp aksi yöndeki kabulün, 6298 sayılı Kanunun amacına da ters düşeceği;

Dolayısıyla, sözü edilen değişiklik öncesinde yapılan tescil işlemleri bakımından, tek yapı ölçeğindeki kültür ve tabiat varlıklar ile koruma alanlarına ilişkin olarak taşınmaza ait tapu kaydının beyanlar hanesinde tescil şerhi bulunup bulunmadığına; siz alanları, tabiat varlıkları ve tek yapı ölçeğinde tescil edilen taşınmazlar da dahil olmak üzere malikleri idarece tesit edilemeyen taşınmazlara ilişkin olarak, şerhin varlığına veya tescil kararının mahallinde mutata vasıtalarla ilan edilip edilmediğine bakılması gerektiği;

Diğer yandan, taşınmaz bir varlığın korunması gerekli kültür ve tabiat varlığı olarak tescil edilmesinin ya da bir bölgenin, doğal tarihi ve kültürel özellikleri nedeniyle sit alanı olarak belirlenmesinin, taşınmazın veya bölgenin özel bir statüye tabi tutulması gerektiği ve taşınmaz üzerinde ya da bölge içerisinde keyfi uygulamalarda bulunulamayacağı anlamına geldiği, bu bakımdan kural olarak, 6498 sayılı Kanun değişikliği sonrası tebliğ – yayım- internette duyuru; anılan değişiklik öncesi ise şerh-ilan yöntemleri ile taşınmazın ya da bölgenin tescilinden ilgililerin haberdar olmalarının sağlanacağı;

Bununla birlikte, Türk Medeni Kanununda yer alan “iyi niyet” kuralının genel bir hukuk ilkesi olarak kabul edilip, 2863 sayılı Kanunun 65. Maddesinde düzenlenen suç tiplerine yönelik sübut değerlendirmesinde de dikkate alınmasının zorunlu olduğu, başka bir deyişle, 6498 sayılı Kanun değişikliği öncesinde yapılan tescil işlemlerin yönünden, taşınmaza ait tapu kaydının beyanlar hanesinde şerh bulunmayıp, tescil kararı mahallinde mutata vasıtalarla ilan edilmemiş olsa dahi, failin, taşınmazın ya da bölgenin tescilinden haberdar olduğuna dair beyanın göz ardı edilemeyeceği, zira maliki olduğu veya kullandığı taşınmazın korunması gerekli nitelik taşıdığını ya da siz özelliğiyle bölgesel bazda koruma altına alınan bir alanda bulunduğunu bilen kişinin, taşınmaz üzerinde dilediği zaman dilediği şekil ve kapsamda uygulama yapamayacağını, taşınmazın ya da bölgenin özel statüsünün mümkün kıldığı ölçüde, kamu kurumlarınca yürütülecek izin prosedürü çerçevesinde inşai ve fiziki müdahalelerde bulunabileceğini de bilmesi gerektiği, yapı ya da bölge bazında tescil kararından haberdar olduğu halde, ilgili kurumlara başvurarak, gerçekleştirmeyi düşündüğünü inşai uygulamaya yönelik izin almayıp keyfi hareket eden kişinin iyi niyetinden söz edilemeyeceği, dolayısıyla, taşınmazın ya da bölgenin niteliğini bilerek izinsiz inşai ve fiziki müdahalede bulunan ya da başlangıçta bilmeyip, kamu görevlilerince düzenlenen zabıt ve tutanaklar ile durumu öğrendiği halde müdahalesine devam eden failin, hukuki koruma altına alınamayacağı;

Ayrıca, hukuka aykırı zeminde gerçekleştirilen fiiller bakımından da failin iyi ni-

yetten bahsetmenin mümkün bulunmadığı, başka bir deyişle, Dairimizce incelenen dosyalarda sıkça karşılaşıldığı gibi hazineye ait veya devletin hüküm ve tasarrufundaki taşınmazlar üzerinde inşai ve fiziki müdahale yapılması durumunda, tescil kararının mahallinde mutad vasıtalarla ilan edilip edilmemesinin sonuca etkili olmayacağı, zira bu halde failin, maliki olmadığı veya hukuka uygun şekilde yararlanma hakkını elde etmediği taşınmaza müdahalede bulunduğunu ve failin hukuki korumadan yoksun oludunu bildiğinin kabulü gerektiği, hukuka aykırı zeminde gerçekleştirilen inşai ve fiziki müdahaleler yönünden ilan kuralı aranmasının, hayatın olağan akışına ve mantık ilkelerine de uygun düşmediği;

Bu kapsamda somut olay değerlendirildiğinde; (...) *suça konu taşınmaz Maliye Hazinesi adına orman sınırları dışına çıkarılan 2/B alanında kaldığından, hazineye ait taşınmaz üzerinde ve dolayısıyla hukuka aykırı zeminde gerçekleştirilen eylemler bakımından sit alanının yapılmış olup olmamasının önem arz etmediği anlaşılmakla; ... Büyükşehir Belediye Başkanlığı bünyesinde faaliyet gösteren koruma uygulama ve denetim bürosunun yetki ve sorumluluk alanının ... suç tarihi itibarıyla suça konu taşınmazın bulunduğu bölgeyi kapsayıp kapsamadığı araştırılarak, kapsadığının tespiti halinde, 2863 sayılı Kanunun 6498 sayılı Kanun ile değişik 65/4. Maddesi, kapsamadığının tespiti halinde ise, aynı kanunun 65/1. maddesi uyarınca sanığın mahkumiyetine karar verilmesi gerektiği* gözetilmeksizin, anılan kanun değişikliğine şekli bir anlam yüklemek suretiyle, işin esasına ilişkin değerlendirme yapılmadan beraat hükmü tesisi;

Kanuna aykırı olup (...) BOZULMASINA oy birliğiyle karar verildi.

DANIŞTAY KARARLARI

ALIŞVERİŞ MERKEZLERİ HAKKINDA YÖNETMELİKDE YÜRÜTMENİN DURDURULMASI KARARI

26.02.2016 tarih ve 29636 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Alışveriş merkezleri Hakkında Yönetmeliğinde değişiklik yapan 17.07.1010 tarih ve 31188 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Alışveriş Merkezleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Yönetmeliğin 5. Maddesinin 3. Fıkrasına eklenen “... *Ancaak büyükşehir olan yerlerde ilçe belediyelerinin mülkiyetinde ve sınırları içinde bulunan arsa üzerine inşa edilen ve konut sayısı işyeri sayısından fazla olan karma projelerde yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi ve işyeri açma ve çalışma ruhsatını verme, değiştirme ve yenileme yetkisi ilçe belediyesine aittir.*” ibaresi Danıştay Onuncu Daire Esasa No:2020/4559 sayılı kararı ile yürürlüğü durdurulmuştur.

Danıştay Kararının Hukuki Değerlendirmesinde; “6585 sayılı Perakende Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun uyarınca; büyükşehirlerde, alışveriş merkezlerine yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı vermeye büyükşehir belediyelerinin yetkili olduğunun kural altına alındığı, anılan Kanun dayanak alınarak hazırlanan Alışveriş Merkezleri Hakkında Yönetmelik’in ilk halinde de aynı kurala yer verildiği; ancak dava konusu Yönetmelik değişikliği ile mevcut kural korunmakla birlikte belirli koşulların gerçekleşmesi halinde bu kurala istisna getirildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, **6585 sayılı Kanun’da yer alan hükme aykırı düzenleme getiren dava konusu yönetmelik değişikliğinin; açıkça hukuka aykırı olduğu**, ayrıca telafisi güç veya imkansız zararlara yol açabileceği anlaşıldığından, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27. maddesi uyarınca yürütmesinin durdurulması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.”

5939 S.KANUNUN 67. MD. KAPSAMINDA YILLARA SARI HİZMET ALIM İHALESİ¹

YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istem: ...Büyükşehir Belediyesi Elektrik, Su, Havagazı, Otobüs ve Trolleybüs (ESHOT) Genel Müdürlüğü’nce 21/05/2020 tarihinde gerçekleştirilen "Akıllı Ücret Toplama Sistemi İşletim" hizmeti ihalesine ilişkin olarak, davacı şirket tarafından yapılan itirazın şikâyet başvurusu neticesinde ihalenin iptaline dair Kamu İhale Kurulu'nun (Kurul) 04/06/2020 tarih ve 2020/UH.I-1004 sayılı kararının iptali istenilmiştir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY :

Elektrik, Su, Havagazı, Otobüs ve Trolleybüs (ESHOT) Genel Müdürlüğü’nce 21/05/2020 tarihinde açık ihale usulü ile gerçekleştirilen "**Akıllı Ücret Toplama Sistemi İşletim**" hizmeti ihalesine ilişkin olarak davacı şirket tarafından yapılan itirazın şikâyet başvurusunun, "İdari Şartname'nin 2.1-B maddesinde işin süresinin 1452 gün olarak belirtildiği, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 61. ve 67. maddeleri uyarınca belediye bütçelerinin azami 3 yıllık hazırlanabileceği, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca ödeneği olmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamayacağı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kontrol Kanunu'nun 28. maddesinin de bu durumu destekler nitelikte olduğu"na ilişkin 4. iddiası; "Sözleşme Tasarısı'nın 9. maddesinde

¹ Danıştay Onüçüncü Daire Esas No:2020/3690, Karar No:2021/91 (İstemin Konusu : Ankara 2. İdare Mahkemesi'nin 29/09/2020 tarih ve E:2020/1619, K:2020/1508 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.)

yer alan 1452 günlük düzenlemenin 5018 sayılı Kanun'un 28. maddesi ve 5393 sayılı Kanun'un 67. maddesi gereğince kanuna aykırı olduğu, anılan ihalenin 3 yılı geçen hizmeti içermesinin mümkün olamayacağı"na ilişkin 9. iddiası ve "İlgili mevzuat gereğince ihalenin 3 yıldan fazla bir alımı kapsayamayacağı"na ilişkin 11. iddiasının birlikte incelenmesi sonucunda, Kurul'un 04/06/2020 tarih ve 2020/UH.I-1004 sayılı kararıyla; 5393 sayılı Kanun'un 61. maddesi uyarınca, belediye bütçelerinin azami 3 yıllık yapılabileceği hükmü, 4734 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca ödeneği olmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamayacağı ilkesi, 5018 sayılı Kanun'un 28. maddesi uyarınca gelecek yıllara yaygın yüklenmelerin süresinin 3 yılı geçemeyeceği hükmü ile 5393 sayılı Kanun'un 67. maddesinin gerekçesi birlikte değerlendirildiğinde, 5393 sayılı Kanun'un 67. maddesinin belediyelere 3 yılı geçen gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişmelerine olanak sağlayacak şekilde yorumlanamayacağından, başvuruya konu "Akıllı Ücret Toplama Sistemi İşletim" hizmeti alımı için 1452 gün sürecek şekilde ihaleye çıkılmasının mevzuata aykırı olduğu gerekçesiyle ihalenin iptaline karar verilmesi üzerine, davacı şirket tarafından anılan Kurul kararının ihalenin iptaline ilişkin kısmının iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

İLGİLİ MEVZUAT:

Anayasa'nın 127. maddesinde, "Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.

Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.

Mahalli idarelerin seçimleri, 67. maddedeki esaslara göre beş yılda bir yapılır. Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir." kuralı yer almaktadır.

13/07/2005 tarih ve 25874 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri" başlıklı 67. maddesinde, "*Belediyede belediye meclisinin, belediyeye bağlı kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe, sera, refüj, kaldırım ve havuz bakımı ve tamiri; araç kiralama, kontrollük, temizlik, güvenlik ve yemek hizmetleri; makine-teçhizat bakım ve onarım işleri; bilgisayar sistem ve santralleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri; sağlıkla ilgili destek hizmetleri; fuar, panayır ve sergi hizmetleri; baraj, arıtma ve katı atık tesislerine ilişkin hizmetler; kanal bakım ve temizleme, alt yapı ve asfalt yapım ve onarımı, trafik sinyalizasyon ve aydınlatma bakımı, sayaç okuma ve sayaç sökme-takma işleri ile ilgili hizmetler; toplu ulaşım ve taşıma hizmetleri; sosyal tesislerin işletilmesi ile ilgili işler, süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.*" kuralına yer verilmiştir.

Kanun'un 67. maddesinin gerekçesinde, "Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanu-

nuna uygun olarak birden fazla yıla sarkan park, bahçe ve havuz bakımı; araç kiralama, temizlik ve yemek hizmetleri; bilgisayar, faks, fotokopi gibi teknolojik ürünlerin bakım ve onarımı gibi işlerde, süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere gelecek yıllara yaygın yüklenme imkânı getirilerek hizmetlerin etkili, verimli ve ekonomik olarak sunulması imkânı getirilmektedir." açıklamasına yer verilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde, "Münhasıran bu Kanunun uygulanmasında;

a) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri: Uluslararası sınıflandırmalara göre belirlenmiş olan, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareleri,

b) Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri: Bu Kanun'a ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerini,

... ifade eder." tanımlarına yer verilmiş; "Gelecek yıllara yaygın yüklenmeler" başlıklı 28. maddesinde, "Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, bir mali yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan yatırım projeleri için gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişebilir.

...

(Ek fıkra: 22/12/2005-5436/10 md.; Değişik: 25/4/2007-5628/2 md.) Yılı bütçesinde ödeneği bulunması ve merkezî yönetim kapsamındaki idareler için Cumhurbaşkanlığı'nın onayıyla; satın alma suretiyle edinilmesi ekonomik olmayan her türlü makine-teçhizat, cihazlar ve taşıtlar ile hava ambulansı ve yangınla mücadele amacıyla hava ve deniz araçlarının kiralanması veya finansal kiralama suretiyle temini; afet ve acil durumlar için kurulan lojistik depoların işletilmesiyle ilgili hizmetleri, yemek (beşinci fıkra kapsamındaki yemek hizmetleri hariç) ve personel taşıma hizmetleri, 16/06/2005 tarihli ve 5369 sayılı Kanun'a göre sağlanan sabit ve ankesörlü telefon hizmetleri ile acil yardım çağruları hizmetleri, internet erişim hizmetleri, deniz haberleşmesi ve seyir güvenliği haberleşme hizmetleri, 05/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu kapsamındaki elektronik haberleşme hizmetleri, elektrik ve doğalgaz alımları, harita, plan, proje, etüt ve müşavirlik hizmetleri, 17/02/2011 tarihli ve 6114 sayılı Kanun'a göre yapılan sınav işlemleri ile sınırlı olmak üzere basım, dağıtım, nakil, kamera kaydı ve izlenmesi ile sınav güvenliği ve gizliliği kapsamındaki alımlar, ulusal araştırma geliştirme kurumlarının süreli ve süresiz yayın alımları, orman ağaçlandırma ve amenajman işleri, kit karşılığı cihaz, ilaç, tıbbi cihaz, aşı ve anti-serum alımı için; süresi üç yılı geçmemek, finansal kiralama suretiyle temin edileceklerde ise dört yıl olmak üzere üst yöneticinin onayıyla gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişilebilir. (Ek cümle: 20/08/2016-6745/57 md.) Bu fıkrada sayılanlar dışında, birden fazla yıla yaygın olması zorunluluğu bulunan veya ekonomik olan diğer mal ve hizmet alımlarını, yüklenme süresi 3 yılı geçmemek üzere belirle-

meye ve bu fıkrada belirlenen süreleri beş katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir..." kuralı yer almıştır.

İhaleye ait İdari Şartname'nin "İhale konusu işe ilişkin bilgiler" başlıklı 2. maddesinde, "2.1. İhale konusu hizmetin;

a) Adı: Akıllı Ücret Toplama Sistemi İşletim

b) Miktarı ve türü: 1452 günlük akıllı ücret toplama sistemi işletim hizmetinin teknik özellikleri ve detay bilgileri Teknik Şartnamede belirtilmiştir..."; Teknik Şartname'nin "Devir Süresi, İşin Başlangıç Tarihi ve İşin Süresi" başlıklı 4. maddesinde, "İşin süresi sözleşme imzalandıktan sonra;

4.1. Sözleşmenin imzalanmasından itibaren işin başlangıç tarihine kadar 120 (yüz yirmi) takvim günü "Hazırlık Aşaması ve Mevcut EÜTS'nin Devir Alınması İşlemleri"

4.2. Hazırlık Aşaması ve Mevcut EÜTS'nin Devir Alınması İşlemleri'nin bitmesinin ardından 1452 (bin dört yüz elli iki) takvim günü "İşletme Aşaması"dır (işin bitim tarihine kadar). İhale sözleşmesinin süresinin bitim tarihi 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 67. maddesinde belirtildiği üzere ilk mahalli idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmeyecektir." kurallarına yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

5393 sayılı Kanun'un 67. maddesinde, belediye ve belediyeye bağlı kuruluşların gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmelerine ilişkin olarak özel bir düzenlemeye yer verilmiştir.

Söz konusu düzenlemeyle, anılan maddenin gerekçesinde de belirtildiği üzere, bu madde kapsamında belirtilen işlere ilişkin olarak belediyelere gelecek yıllara yaygın yüklenme imkânı getirilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 67. maddesinde, belediye ve belediyeye bağlı kuruluşların gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmelerinin **ihale yoluyla üçüncü kişilere gördürülmesi konusunda iki tür sınırlamaya yer verilmiştir. Bu sınırlamalardan birincisi**, ihale yoluyla üçüncü kişilere gördürülecek işlerin maddede sayılan "park, bahçe, sera, refüj, kaldırım ve havuz bakımı ve tamiri; araç kiralama, kontrollük, temizlik, güvenlik ve yemek hizmetleri; makine-teçhizat bakım ve onarım işleri; bilgisayar sistem ve santralleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri; sağlıkla ilgili destek hizmetleri; fuar, panayır ve sergi hizmetleri; baraj, arıtma ve katı atık tesislerine ilişkin hizmetler; kanal bakım ve temizleme, alt yapı ve asfalt yapım ve onarımı, trafik sinyalizasyon ve aydınlatma bakımı, sayaç okuma ve sayaç sökme-takma işleri ile ilgili hizmetler; toplu ulaşım ve taşıma hizmetleri; sosyal tesislerin işletilmesi" ile ilgili işlerden olması; **ikincisi ise**, sayılan işlerin süresinin ilk mahalli idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemesi gerektiğine ilişkindir.

5018 sayılı Kanun'un 28. maddesinin 1. fıkrasında ise, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bir mali yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan

yatırım projeleri için gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişebileceği belirtildikten sonra, 5. fıkrasında, yine merkezi yönetim kapsamındaki idarelerin anılan fıkrada sayılan işleri için gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişilebilmesi hususunda birtakım kurallara yer verilmiştir.

Aktarılan mevzuat uyarınca, genel yönetim kapsamındaki bir kamu idaresi olan belediyelerin gelecek yıllara yaygın yüklenmeleri konusunda, merkezi yönetim kapsamındaki idarelerin gelecek yıllara yaygın yüklenmelerine ilişkin kuralların yer aldığı 5018 sayılı Kanun'un 28. maddesinin 5. fıkrası kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmadığından, bu fıkrada öngörülen sınırlamalara da tâbi olmayacağı açıktır.

Bu kapsamda, mahalli idare seçimlerinin beş yılda bir yapıldığı hususu da dikkate alınmak suretiyle, belediye ve belediyeye bağlı kuruluşlara gelecek yıllara yaygın yüklenme imkân veren özel düzenleme uyarınca, söz konusu maddede belirtilen işler için gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmelerinin süresinin ilk mahalli idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmeyecek şekilde ihale yoluyla üçüncü kişilere gördürülmesine hukukî bir engel bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, ihaleye ait Teknik Şartname'de, 5393 sayılı Kanun'un 67. maddesine uygun olarak, ihale sözleşme süresi bitim tarihinin ilk mahalli idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmeyeceği hususuna da yer verildiği dikkate alındığında, ESHOT Genel Müdürlüğü tarafından, "Akıllı Ücret Toplama Sistemi İşletim" hizmeti alımının 1452 gün sürecek şekilde ihaleye çıkarılmasında hukuka aykırılık bulunmadığı anlaşıldığından, "Akıllı Ücret Toplama Sistemi İşletim" hizmet ihalesi süresinin 3 yılı aştığından bahisle anılan ihalenin iptaline ilişkin Kurul kararında hukuka uygunluk, davanın reddi yolundaki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

SAYIŞTAY KARARLARI

CADDE BOYUNCA AÇIK OTOPARK OLARAK KİRAYA VERİLEN ŞİRKETİN DAHA FAZLA YERİ OTOPARK OLARAK İŞGAL ETMESİ¹

... Belediyesince ... Caddesi boyunca açık otopark olarak kiraya verilen alanda, kiralayanın ... m²'lik alanı fazladan işgal edip kullandığı halde bedelini ödemediği hususu

...da bulunan araç park yerlerini işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek ile ilgili işlemler ... tarih ve ... numaralı Belediye Meclis Kararında ayrıntılı olarak belirlenmiştir. Bu karar uyarınca ... Caddesinde bulunan alanın yol boyunca açık otopark

¹ Sayıştay 4. Daire 27.4.2021 tarih ve 262 Karar No'lu Yargılaması

alanı olarak kullanılmasına yönelik kiralama yapılmak istenmiş, ancak ... ve ... yıllarında istekli olmadığı için söz konusu ihaleler iptal edilmiştir.

Yine ... tarihinde toplam ... m²'yi kapsayan ... araçlık otopark alanı için ihaleye çıkılmış ve söz konusu ihaleye ait ihale onay belgesinde araç başına günlük ... TL üzerinden olmak üzere yıllık tahmini bedel ... TL + KDV olarak belirlenmiştir. Ancak araç başına belirlenen bedel Belediye Encümenince uygun bulunmadığından onaylanmamış ve tahmini bedel komisyonu tarafından tekrar hesaplama yapılarak araç başına günlük ... TL olmak üzere ... TL + KDV tahmini bedel üzerinden ihale edilmesine Belediye Encümenince karar verilmiştir.

Bunun üzerine, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu uyarınca açık teklif (artırma) usulüne göre yapılan ihalede tek teklif veren .. ile ... tarihinde sözleşme imzalanmış ve yıllık ... TL + KDV üzerinden ... yıllığına kiralama yapılmıştır.

Daha sonra, kiracı ...'in kira sözleşmesini ...'e devretmek istemesi üzerine, söz konusu istek Belediye Encümen Kararı ile uygun bulunarak ... tarihinde ... ile ... günlük (... tarihine kadar) toplam ... TL bedel üzerinden kiralama sözleşmesi imzalanmıştır.

Ardından ... tarihinde kiracı tarafından süre uzatım talebinde bulunulmuş ve Belediye Meclisi Kararı ile kira sözleşmesi ... - ... tarihleri arası için KDV dahil ... TL kira bedeli üzerinden ... yıl uzatılmıştır. Akabinde, kiracı ile belediye arasında ek protokol imzalanarak ilk yıl kira bedeli ... TL olarak belirlenmiştir.

..., ...

Yerinde yapılan fiili ve fiziki denetimler sonucunda; ... Belediyesi ... Müdürlüğü personeli harita mühendisi ... tarafından hazırlanan teknik raporda ve durum kroki-sinde; kiralayan tarafından otopark alanının yer çizimleri çizilmek suretiyle ayrıldığı ve kullanılan alanın ... adet araç olmak üzere ... m²'lik alanı kapsadığı tespit edilmiştir.

Diğer bir ifadeyle; Belediye tarafından yapılan kiralama işleminde kiralanan ... m²'lik alan dışındaki ... m²'lik alanın işletmeci tarafından fiilen işgal edildiği anlaşılmaktadır. 2886 sayılı Kanunun 'Ecrimisil ve tahliye' başlıklı 75'inci maddesinde: "Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları, özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz mallar ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, füzuli şağilden, bu Kanunun 9'uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir.

...

İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca 2886 sayılı Kanunun 75'inci maddesine dayanılarak çıkarılan 20.08.2011 tarihli ve 28031 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 336 sıra no'lu Milli Emlak Genel Tebliği'nde işgalen kullanıldığı tespit edilen yerler için İdarece yü-

rütülecek ecrimisil tespit, takdir ve tahsil işlemlerine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, kiracı tarafından sözleşme kapsamı dışında otopark alanı olarak işgal edilen yerlerin 2886 sayılı Kanununun 75'inci maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanununun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinin (e) fıkrasında; "Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek" belediye başkanının görevleri arasında sayılmakta ise de, sözleşme kapsamı dışında işgal edilen alan hakkında belediye başkanının sorumlu tutulmaması gerekmektedir.

Öte yandan işgalin tespitinin Belediyenin hangi birimlerinin görev alanına girmesi gerektiği konusunda da sorumlular açısından illiyet bağı kurulması mümkün bulunmamaktadır.

Bu itibarla, ... Belediyesince ... Caddesi boyunca açık otopark olarak kiraya verilen alanda, kiralayanın ... m²'lik alanı fazladan işgal edip kullandığı halde bedelini ödememesi sonucu ... TL kamu zararına neden olduğu ileri sürülmekte ise de;

2886 sayılı Kanunun 75'inci maddesi maddesi hükmüne istinaden, kiracı tarafından işgal edilen yerler için alınacak ecrimisil bedelinin tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemesi nedeniyle, söz konusu işgal işleminin bu aşamada kamu zararı oluşturmadığına,

...,Oy birliğiyle, Karar verildi.

BELEDİYENİN PERSONEL ŞİRKETİ İLE BELEDİYE ARASINDA YAPILAN PERSONEL ÇALIŞTIRILMASINA DAYALI HİZMET ALIMI SÖZLEŞMESİNDE DAMGA VERGİSİ²

488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'nun l'inci maddesinde bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kâğıtların Damga vergisine tabi olduğu; 3'üncü maddesinde Damga Vergisinin mükellefinin kâğıtları imza edenler olduğu; 4'üncü maddesinde bir kâğıdın tabi olacağı verginin tayini için o kâğıdın mahiyetine bakıldığı ve buna göre tabloda yazılı vergisinin bulunduğu; 14'üncü maddesinde kâğıtların Damga Vergisinin bu kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı nispet veya miktarlarda alındığı; 24'üncü maddesinin ikinci fıkrasında, birden fazla kişi tarafından imza edilen kâğıtlara ait vergi ve cezanın tamamından imza edenlerin müteselsilen sorumlu olduğu; 26'ncı maddesinde resmi dairelerin ilgili memurlarının kendilerine ibraz edilen kâğıtların Damga Vergisini aramaya ve vergisi hiç ödenmemiş veya noksan ödenmiş olanları bir tutanakla tespit etmeye veya bunları tutanağı düzenlemek üzere, Vergi Dairesine göndermeye mecbur oldukları; ayrıca Kanuna ekli (I) sayılı tablonun "I. Akitlerle ilgili kâğıtlar" kısmında belli parayı ihtiva eden sözleşmelerden binde 9,48 oranında damga vergisi alınması gerektiği, belirtilmiştir.

2 Sayıştay 8. Daire 9.3.2021 tarih ve 206 Sayılı Kararı

Ayrıca, anılan Kanun'un "Mükellef" başlıklı 3'üncü maddesi;

"Damga Vergisinin mükellefi kağıtları imza edenlerdir. Resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kağıtların Damga Vergisini kişiler öder.,"

hükmünde iken, "Resmi Daireler" başlıklı 8'inci maddesinde;

"Bu kanunda yazılı resmi daireden kasıt, genel ve özel bütçeli idarelerle, il özel idareleri, belediyeler ve köylerdir. Bu dairelere bağlı olup ayrı tüzel kişiliği bulunan iktisadi işletmeler resmi daire olarak sayılmaz."

hükmü yer almaktadır.

Söz konusu Kanun'un "Vergileme Ölçüleri" başlıklı 10' uncu maddesinde;

"Damga Vergisi nispi veya maktu olarak alınır. Nispi vergide, kağıtların nevi ve mahiyetlerine göre, bu kağıtlarda yazılı belli para, maktu vergide kağıtların mahiyetleri esastır. Belli para terimi, kağıtların ihtiva ettiği veya bunlarda yazılı rakamların hasıl edeceği parayı ifade eder."

denilmektedir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri uyarınca, resmi daire olarak sayılmayan ve belediyenin kamu tüzel kişiliğinden ayrı bir tüzel kişiliği bulunan belediye şirketinin, alınması gereken sözleşme damga vergisinin mükellefi olduğu, mukavelemelerden alınması gereken nispi oranda damga vergisinin hesaplanmasında matrah olarak bu kağıtlarda yazılı belli paranın yani sözleşmede yazılı sözleşme bedelinin esas alınması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, ...ile ..... arasında imza edilen personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı sözleşmesinde katma değer vergisi hariç her türlü ulaşım, sigorta, vergi, resim ve harç gibi giderlerin sözleşme bedeline dahil olduğu düzenlenmiştir. Dolayısıyla, sözleşme damga vergisi, sözleşme bedeline dahil olan giderler arasında sayılmıştır. Yani imza edilen sözleşmenin, "sözleşme bedeline dahil olan giderler" maddesi ile katma değer vergisi hariç tüm vergilerin sözleşme bedeline dahil olduğu, İdarenin sadece katma değer vergisi kapsamında sorumluluğunun bulunduğu, diğer vergilerin sözleşme bedeline dahil olup, yüklenicinin sorumluluğunda olduğu düzenlenmiştir. Ancak, Belediye tarafından, söz konusu personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı sözleşmesinde yükleniciden sözleşme bedelinin ihtiva ettiği tutar üzerinden alınması gereken sözleşme damga vergisinin alınmadığı tespit edilmiştir.

Damga vergisi mahiyeti itibariyle genel bütçe gelirleri arasında yer alan bir gelir unsuru olduğundan, bu verginin Belediyece tahsil edilmemesi Belediye açısından bir kamu zararı oluşturmamaktadır. Ancak Damga Vergisi Kanunu'nun yukarıda belirtilen hükümleri uyarınca Belediyenin damga vergisinin tahsil edilmesi yönündeki sorumluluğunu yerine getirmesi gerekmektedir.

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU KARARI

İŞÇİ VE SÖZLEŞMELİ PERSONEL MEMURLARA AMİR OLABİLİR Mİ?¹

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza yapılan başvuruda, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Isı Su İşletme Müdürlüğünde memur

kadrosunda görev yapan personele mevzuata aykırı şekilde işçi olarak görev yapan personelin amir olarak atandığı, işçi ve sözleşmeli personelin 657 sayılı Kanuna tabi memurlara amir hizmetlerinde istihdam edilmemesi gerektiği, bu durumun çalışma barışını bozduğu ve aynı zamanda mobbinge de kaynaklık ettiği belirtilerek, işçi ve sözleşmeli personelin memurlara amir hizmetlerinde istihdam edilmemesi talep edilmektedir

(...)

3. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğünün 02/02/2021 tarihli ve sayılı cevabi yazısında özetle,

3.1. 657 sayılı Kanunun “Vekâlet görevi ve aylık verilmesinin şartları” başlıklı 86 ncı maddesinde;

“Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir. (...) Bu Kanuna tabi kurumlarda, mali, nakdi ve aynı sorumluluğu bulunan saymanlık kadrolarının boşalması halinde bu kadrolara işe başladıkları tarihten itibaren vekâlet aylığı verilerek suretiyle atama memurlar arasından yapılabilir.” hükmüne yer verildiği, bu hüküm uyarınca işçi ve sözleşmeli personel statüsünde olan personelin memur kadrolarına vekâlet etmesinin mümkün bulunmadığı,

3.2. Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalar çerçevesinde; işçi ve sözleşmeli personel statüsünde olanların memur kadrolarına vekâlet etmesinin de mümkün olmadığı göz önünde bulundurularak, memurlar tarafından yürütülmesi gereken, memur gibi istihdam edilmiş olmak anlamına gelecek iş ve işlemlerin işçi ve sözleşmeli personele yaptırılmasının ve resmi yazışmalarda sorumluluk taşımak niteliğinde olan imza yetkisinin işçi ve sözleşmeli personel tarafından kullanılmasının genel olarak hukuka aykırı olacağı,

3.3. Kamu kurum ve kuruluşlarının genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler kapsamında 657 sayılı Kanuna tabi kadrolar arasında düzenlenen söz konusu kadrolara işçi ve sözleşmeli personelin görevlendirilmesinin mümkün olmadığı, İfade edilmiştir.

¹ TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (OMBUDSMANLIK) KARARI SAYI:2021/8069-S.21.12942, BAŞVURU NO:2021/928 KARAR TARİHİ:26/05/2021

(...)

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

11. Kurumumuza gizli olarak yapılan başvuruda başvuran, bir numaralı paragrafa belirtildiği üzere işçi ve sözleşmeli personelin memurlara amir hizmetlerinde istihdam edilmemesini talep etmektedir.

12. **Konuyla ilgili mevzuat hükümleri incelendiğinde**, Anayasamızın 128 inci maddesi ile kamu hizmetinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüldüğü kuralının getirildiği, 657 sayılı Kanun'un 4/A maddesinde ise asli ve sürekli kamu hizmetlerinin ifası ile görevli olanların memur olduğunun düzenlendiği, aynı maddenin (B) bendinde sözleşmeli personel ve (D) bendinde de işçi tanımına yer verildiği, ayrıca 696 sayılı KHK ile sürekli işçi kadrolarına geçirilen personel ile ilgili işveren sendikası "Kamu-İş" ile " -Koop-İş" işçi sendikası arasında Üniversite Rektörlüğü ve bağlı işyerleri için 01/04/2019-31/03/2021 tarihleri arası yürürlük süresinin olduğu Toplu İş Sözleşmesi akdedildiği, sürekli işçi kadrolarına geçirilen personelin 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi olmak üzere, tüm haklarının yukarıda anılan Toplu İş Sözleşmesi hükümlerinde belirtilen esaslar çerçevesinde değerlendirildiği, buna göre Toplu İş Sözleşmesi'nin 30 uncu maddesinin (b) fıkrası hükmü kapsamında Rektörlük oluru ile müdür, amir, şef vb. görevleri yürütmek üzere vekâleten görevlendirilen işçilere toplu iş sözleşmesi süresince bu görevleri fiilen yürüttükleri sürece görev tazminatı ödendiği anlaşılmaktadır.

13. **Danıştay 5. Dairesinin 14/12/2004 tarihli ve E: 2001/1374, K: 2004/5356 sayılı kararında;** "Mevzuatta "tedviren görevlendirme" şeklinde bir yöntem öngörülmemeyen durumlarda, asılda aranan koşullara sahip vekil memur bulunmadığı hallerde, idarelerce hizmetin aksamadan yürütülebilmesi bakımından herhangi bir şekilde boşalmış veya boş bulunan bir göreve asılda aranan koşullara en yakın personel arasından tedviren görevlendirme yapılmakta ve idari görev bu şekilde yürütülmektedir. Dolayısıyla tedviren görevlendirme geçici ve istisnai durumlarda başvurulan bir yoldur. Bu niteliği gözönüne alındığında tedviren yürütülen bir görevin gerektirdiği unvanı taşımayan kamu görevlisine görevin tedviren yaptırılması, bu şekilde yürütülen görevdeki unvanı kazandırmayacaktır." denilmektedir.

14. **Balıkesir Gönen Belediyesi 2017 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda** "(...) Genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerinin yerine getirilmesiyle görevli birim yetkililerininin 657 sayılı Kanun'a tabi Devlet memuru olmaları gerektiği açıktır. Söz konusu istihdam ihtiyacı ya 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre istihdam edilen devlet memurları arasından ya da 5393 sayılı Kanununun 49'uncu maddesinin altıncı fıkrası kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan memurlar arasından karşılanmalıdır. 657 sayılı Kanuna göre memur ve amir arasında hiyerarşi bulunmaktadır. Dolayısıyla, gerek sözleşmeli personel gerekse 4857 sayılı İş Kanununa tabi bir işçi personelin memur ve amiri arasında bir hiyerar-

şik kademeye konulması veya bir memurun amiri olması mevzuat hükümlerine aykırıdır. 657 sayılı Kanun ve ilgili Yönetmeliklere göre bir memurca yürütülmesi gereken müdürlük görevi vekaleten de olsa işçi veya sözleşmeli statüsündeki bir personel eliyle yürütülemez. Buna ilave olarak, yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri gereğince, işçi ve sözleşmeli personelin kadroya dayalı olarak çalışan devlet memurları hakkında sicil raporu düzenleyemezler ve devlet memurlarının amiri olarak görev yapamazlar. Zira, Memur ile İşçi ve sözleşmeli personel farklı statülere sahip olup farklı kanunlara tabidirler. Bunun yanında, bu şekilde bir uygulama 657 sayılı Kanun'un belirttiği kariyer ve liyakat ilkelerini zedelediği, Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelikle yapılan düzenlemeleri devre dışı bıraktığı, kurumsallaşmayı engellediği, kurum içinde mali kontrolü zayıflatıp riskleri çoğalttığı, personelin kariyer planlarını ertelemesi ya da bırakması suretiyle personelin motivasyonunda ve veriminde düşüşe sebep olacağı bunun da kurumun kaliteli çıktı üretebilmesi için gerek duyduğu kaliteli insan kaynağını yitirmesine sebebiyet vereceği düşünülmektedir. Müdürlüklere yapılan görevlendirmelerin yürürlükte bulunan yasal mevzuatın izin verdiği şekilde yapılmaması ve işçi ve sözleşmeli personelin müdür hizmetlerinde istihdam edilmesinde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.” denilmektedir.

15. Yukarı anlatılan hususlar, başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; Orta Doğu Teknik Üniversitesi Isı Su İşletme Müdürlüğüne bağlı Şefliklerde teknisyen unvanlı işçi ve Devlet memuru statüsünde personel istihdam edildiği, somut olayda olduğu gibi teknisyen unvanlı Devlet memuru ve işçi personelin aynı anda görev yaptığı birimlere 657 sayılı Kanun kapsamında görevlendirilme yapılması ve birim sorumluluğu görevinin öncelikle teknisyen unvanlı Devlet memurlarına verilmesi gerektiği, zira genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerinin yerine getirilmesiyle görevli birim yetkililerinin 657 sayılı Kanun'a tabi Devlet memuru olmaları gerektiği, 99 sayılı Devlet Memurları Genel Tebliği'ne göre bir görevin vekâleten yürütülmesi halinde görevin gerekleri ve nitelikleri değişmeyeceğinden bu görevi vekâleten yürütecek olanların asil memurda aranan şartlara sahip olmaları gerektiği, asilde aranan şartlara sahip vekil memur bulunmadığı takdirde ise hizmetin aksamadan yürütülebilmesi bakımından herhangi bir şekilde boşalmış veya boş bulunan bir görevin öncelikle varsa yardımcılarını yoksa asilde aranan şartlara en yakın personel tarafından tedviren gördürülmesi gerektiği, 657 sayılı Kanun'a göre işçi statüsünde olan personelin memur kadrolarına vekâlet etmesi mümkün olmadığından bu kapsamda görevlendirilen personelin 657 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmemesine imkân olmadığı, teknisyen unvanlı Devlet memurları içerisinde birim sorumluluğu görevini yürütmekte istekli personel bulunmazsa söz konusu birim sorumluluğu görevinin hizmetlerin düzenli yürütülmesi adına Toplu İş Sözleşmesi'nin 30 uncu maddesinin (b) fıkrası hükmü kapsamında işçi kadrosunda görev yapan personele verilebileceği, teknisyen unvanlı Devlet memurları içerisinde birim sorumluluğu görevini yürütmekte istekli personel olmasına rağmen işçi kadrosunda görev yapan personele birim sorumluluğu görevinin verilmesinin hukuka aykırı olacağı an-

laşıldığından, Devlet memuru ve işçi personelin aynı anda görev yaptığı birimlere 657 sayılı Kanun kapsamında görevlendirilme yapılması ve birim sorumluluğu görevinin öncelikle teknisyen unvanlı Devlet memurlarına verilmesi, teknisyen unvanlı Devlet memurları içerisinde birim sorumluluğu görevini yürütmekte istekli personel bulunmazsa Toplu İş Sözleşmesi'nin 30 uncu maddesinin (b) fıkrası hükmü kapsamında birim sorumluluğu görevinin işçi kadrosunda görev yapan personele gördürülmesi gerektiği sonuç ve sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

16. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu

Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; idareden istenilen bilgi ve belgelerin süresi içinde Kurumumuza gönderildiği ayrıca idarenin başvurularla ilgili işlemlerinde "kararların gerekçeli olması", "hesap verilebilirlik", "şeffaflık", "makul sürede karar verme" ve "kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi" **ilkelerine uygun davrandığı**; ancak idarenin, başvurulara verdiği cevapta hangi sürede hangi mercilere başvurabileceğini göstermediği bu nedenle "karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi" **ilkesine uymadığı** anlaşılmış olup, idareden bundan böyle bu ilkeye de uyması beklenmektedir.

(...)

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre **BAŞVURUNUN KABULÜNE**;

Devlet memuru ve işçi personelin aynı anda görev yaptığı birimlere **657 sayılı Kanun kapsamında görevlendirilme yapılması ve birim sorumluluğu görevinin öncelikle teknisyen unvanlı Devlet memurlarına verilmesi**, teknisyen unvanlı Devlet memurları içerisinde birim sorumluluğu görevini yürütmekte istekli personel bulunmazsa Toplu İş Sözleşmesi'nin 30 uncu maddesinin (b) fıkrası hükmü kapsamında birim sorumluluğu görevinin işçi kadrosunda görev yapan personele verilmesi yönünde...

TAVSİYEDE BULUNULMASINA,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

TEBLİĞLER GENELGE VE GÖRÜŞLER

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 7118846/622.02/1011126

16/06/2021

Konu: GÖRÜŞ (Faaliyetten Men ve Para Cezası Uygulaması Hk.)

..... BAKANLIĞINA
(..... Genel Müdürlüğü)

İlgi: 17.05.2021 tarihli ve 8179 sayılı yazınız.

İlgi yazı ve eki ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 8 inci maddesi kapsamında uygulanan faaliyetten men cezasının yanında idari para cezasının uygulanıp uygulanmayacağı konusunda Bakanlığımız görüşü talep edilmiştir.

Bilindiği üzere 2559 sayılı Kanun'un 6 ncı maddesinde "(Mülga: 13/1/1986 - 3257/13 md.; Yeniden düzenleme: 24/11/2004-5259/1 md.)

Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinden;

- Faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılan,
- Açık ve kapalı bulunacağı saatlere uymayan,
- Bu Kanunun 12 nci maddesinde belirtilen yasaklara uymadığı tespit edilen,
- Mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilen,

İş yerlerinin işletmecilerine beşyüzmilyon Türk Lirası ile birmilyar Türk Lirası arasında idarî para cezası verilir.

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında il daimi encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına dair kararlar ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır." hükmü,

Mezkur Kanun'un 8 inci maddesinde "Polisçe kat' i delil elde edilmesi halinde;

A) Kumar oynanan umumî ve umuma açık yerler ile her çeşit özel ve resmi kurum ve kuruluşlara ait lokaller,

B) Mevzuata aykırı bir şekilde uyuşturucu madde imal edilen, satılan, kullanılan, bulundurulmuş yerler,

C) Mevzuata aykırı faaliyet gösteren genelevler, birleşme yerleri ve fuhuş yapılan evler ve yerler,

D) Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasal düzenine, genel güvenliğe ve genel ahlâka zararı dokunacak oyun oynatılan, temsil verilen, film veya video bant gösterilen yerler ile internet üzerinden yapılan yayınlara izin verilen yerler,

E) Derneklere, sendikalara, loca ve kulüplere, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile benzeri kurum ve kuruluşlara ait ve yalnız üyelerinin yararlanması için açılan lokallerden, birden fazla denetim sonunda ve yazılı ihtara rağmen, iç yönetmeliğine aykırı faaliyet göstererek umuma açık yer durumuna geldiği tespit edilenler,

F) (Ek: 28/12/2006-5571/1 md.) Her türlü denize elverişli araçlarla günübirlik tur düzenleyen veya her türlü mal ve hizmet satanlardan, müşteriye faaliyetlerini duyururken veya müşteri kabul ederken çevreyi veya müşteriyi rahatsız edecek yöntemler kullananlar,

Mahallin en büyük mülkî amiri tarafından otuz günü geçmemek üzere geçici süreyle faaliyetten men edilir.

Bu maddede yazılı fiiller sebebiyle bir yıl içinde üç defa faaliyetten men edilen işyerlerinde, bu fiiller tekrar işlendiği takdirde, işyeri açma ve çalışma ruhsatları, mahallin en büyük mülkî amirinin bildirimine üzerine, belediye veya il özel idaresi tarafından beş iş günü içinde iptal edilir.” hükmü,

12 nci maddesinde “Kanunî istisnalar saklı kalmak üzere, eğlence, oyun, içki ve benzeri amaçlı umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde onsekiz yaşından küçükler çalıştırılmaz.

Polis bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile karaathane ve oyun oynatılan benzeri yerlere yanlarında veli ve vasileri olsa bile onsekiz yaşını doldurmamış çocukların girmesini meneder.

Bu madde hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 17 nci, işyerleri hakkında da 6 ncı madde hükümlerine göre işlem yapılır.” hükmü,

5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun 2 nci maddesinde “**Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır.**” hükmü, 3 üncü maddesinde “(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır.” hükmü,

4 üncü maddesinde “(1) Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir.

(2) **Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir.**” hükmü,

15 inci maddesinde “(1) Bir fiil ile birden fazla kabahatin işlenmesi halinde bu kabahatlere ilişkin tanımlarda sadece idarî para cezası öngörülmüşse, en ağır idarî para cezası verilir. Bu kabahatlerle ilgili olarak kanunda idarî para cezasından başka idarî yaptırımlar da öngörülmüş ise, bu yaptırımların her birinin uygulanmasına karar verilir.

(2) Aynı kabahatin birden fazla işlenmesi halinde her bir kabahatle ilgili olarak ayrı ayrı idarî para cezası verilir. Kesintisiz fülle işlenebilen kabahatlerde, bu nedenle idarî yaptırım kararı verilmeye kadar fiil tek sayılır.

(3) Bir fiil hem kabahat hem de suç olarak tanımlanmış ise, sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanabilir. Ancak, suçtan dolayı yaptırım uygulanamayan hallerde kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanır.” hükmü,

1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkâmî Cezaîye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun’un birinci maddesinde

“Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaż ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiđi fülleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır.” hükmü,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğın 6 ncı maddesinde “(Değışik birinci fıkrası: 19/3/2007 – 2007/11882 K.) Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açamaz ve çalıştırılmaz.

...” hükmü,

36 ncı maddesinde “Kanunî istisnalar saklı kalmak üzere; eğlence, oyun, içki ve benzeri amaçlı umuma açık yerlerde onsekiz yaşından küçükler çalıştırılmaz.

(Değışik ikinci fıkrası: 12/3/2012-2012/2958 K.) Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde çalıştırılacak kişilerin adı, soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, adli sicil ve bulaşıcı hastalığı bulunmadığına dair beyanlarının yetkili idareye verilmesi şarttır.

(Değışik üçüncü fıkrası: 12/3/2012-2012/2958 K.) Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde çalıştırılacak kişilerin, bulaşıcı hastalığı bulunmadığına dair resmî sağlık kurumundan alınacak sağlık raporu, bu kişiler işe başlamadan önce temin edilir ve bu kişiler çalıştığı sürece altı ayda bir yenilenerek işyerinde hazır bulundurulur. Bu raporlar ruhsat verme aşamasında yetkili idare tarafından istenmez; ancak, yapılacak denetimlerde bu raporların görevlilere gösterilmesi gerekir.

Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde, genel kadın olarak tescil edilenler çalıştırılmaz.

(Değışik beşinci fıkrası: 12/3/2012-2012/2958 K.) Sahneye münhasır olarak sanatını icra edecek sanatçılar için yukarıdaki bilgi ve belgeler istenmez.

Müşteri ile beraber yiyip içerek müşterinin eğlenmesini sağlayan konsomatrisler sadece pavyon ruhsatlı yerlerde çalışabilir.

Yabancıların umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde çalışmaları yabancılarla ilgili mevzuat hükümlerine tabidir.” hükmü,

39 uncu “(Değışik birinci fıkrası: 12/12/2016-2016/9741 K.) 2559 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde sayılan hususların tespiti halinde belirtilen işyerleri otuz günü geçmemek üzere geçici süreyle; bu işyerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak ruhsatsız işletildiğinin tespiti halinde ise süresiz olarak ya da ruhsat alınmaya kadar mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından faaliyetten men edilir. Faaliyetten men’e ilişkin onay uygulanmak üzere yetkili idareye bildirilir. Yetkili idare en geç üç işgünü içinde faaliyetten men’e ilişkin kararı işyerini mühürlemek suretiyle uygulayarak buna ilişkin tutanağın bir suretini ilgili mülki makama gönderir. Yetkili idare, işyerinin faaliyetten men’ine ilişkin kararı süresinde uygulamazsa, sorumluluğu yetkili idareye ait olmak üzere kapatma kararı kolluk güçleri tarafından re’sen uygulanır ve yetkili idareye bilgi verilir.

(Değışik ikinci fıkrası: 12/3/2012-2012/2958 K.) 36 ncı maddeye aykırılığın veya 2559 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen hususların tespiti hâlinde, yetkili idare tarafından 2559 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen usûle göre idarî para cezası uygulanır.” hükmü,

42 nci maddesinde “2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 8 inci maddesinde belirtilen fiiller sebebiyle bir yıl içinde üç defa faaliyetten men edilen işyerlerinde, bu fiiller tekrar işlendiği takdirde, işyeri açma ve çalışma ruhsatı mahallin en büyük mülki idare amirinin bildirimine üzerine yetkili idareler tarafından beş işgünü içinde iptal edilir.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununa göre verilen belgelerin, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından iptali halinde iptal işlemine ilişkin karar en geç yedi gün içinde yetkili idareye bildirilir.” hükmü,

Ek 3 üncü maddesinde “(Ek: RG-9/6/2020-31150-C.K-2626/6 md.) 13 üncü maddenin birinci fıkrası ve 23 üncü maddenin beşinci fıkrası uyarınca yapılacak ilk denetimden sonra yetkili idarelerce yapılacak denetimlerde, işletmecinin kusurlu fiili sebebiyle iş yerinde oluşmuş, mer’i mevzuata aykırılıkların ve noksanlıkların tespiti halinde, bu aykırılıkların ve noksanlıkların giderilmesi için işletmeciye bir defaya mahsus onbeş günlük süre verilir. Verilen süre içinde tespit edilen aykırılıkların ve noksanlıkların giderilmemesi halinde 1608 sayılı Kanunun 1 inci maddesi gereğince işletmeciye idari para cezası verilir. Ayrıca gayrisihhi müesseselerde aykırılık ve noksanlıklar giderilinceye kadar, sıhhi müesseselerde ise yetkili idarenin öngördüğü ve onbeş günden fazla olmayan bir süre kadar faaliyetin menine karar verilir. Aykırılıkların ve noksanlıkların giderildiğinin tespiti halinde iş yeri hakkında verilmiş ol an men kararı derhal kaldırılır. Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri bakımından 2559 sayılı Kanunun 6 ncı ve 8 inci madde hükümleri saklıdır.” hükmü bulunmaktadır.

Sayıştay 6. Dairesinin 19.02.2019 tarih ve 2017/633 K, 129 Numaralı ilamında “Zabıta Müdürlüğü tarafından ruhsatsız olarak faaliyette bulunduğu tespit edilen bu nedenle mühürlenmiş işyerlerine 1608 sayılı Umuru Belediye Müteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun’un 1’nci maddesi kapsamında idari para cezası uygulanmadığı görülmüştür.

...
Anılan hükümlerden anlaşılacağı üzere ruhsatsız olarak faaliyette bulunan işyerlerinin kapatılmasıyla birlikte ayrıca bunlar hakkında Kabahatler Kanun’un 32’nci maddesine göre idari para cezası uygulanması gerekmektedir. 2017 yılı için bu ceza miktarı 227,00-TL olarak belirlenmiştir.

1608 ve 5393 sayılı Kanunların yukarıda zikredilen hükümleri doğrultusunda ceza uygulama görev ve yetkisi ise belediye encümenine ait olup encümen tarafından cezanın uygulanabilmesi için konunun ilgili birim amiri tarafından belediye başkanına ve belediye başkanı tarafından da encümenin gündemine alınması gerekmektedir.

Oysa ... Belediyesi zabıta memurları ... ve ... tarafından, ruhsatsız olarak faaliyette bulunan... ’a ait işyeri ... tarihinde yapılan işlemle mühürlenerek işleme ilişkin belgeler zabıta müdürlüğüne intikal ettirildiği, yine zabıta memurları; ... tarafından ... ’e ait ruhsatsız olarak faaliyette bulunan işyeri ... tarihinde mühürlenerek işleme ait belgeler Zabıta Müdürlüğüne intikal ettirildiği halde, Zabıta Müdürü ... tarafından ruhsatsız olarak faaliyette bulunan ve mühürlenmiş işyerleriyle ilgili belgelerin belediye encümeninin gündemine alınması ve idari para cezasının uygulanması sağlanmamıştır. Bu nedenle de ... -TL tutarında kamu zararına sebep olunmuştur.

Ancak sorumluların savunmalarından, bahse konu kamu zararı tutarı ... -TL’nin ... tarihli ve ... Seri Numaralı tahsilat makbuzu ile tahsil edildiği anlaşıldığından konu hakkında ilişilecek husus kalmadığına 6085 sayılı Sayıştay Kanunu’nun 55’inci maddesi uyarınca İlamın tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oy birliğiyle karar verildi.” denilerek işyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan faaliyetten gösteren işyerlerinin yetkili idare tarafından kapatılması yanında idari para cezasının da uygulanması gerektiği bildirilmiştir.

Sayıştay Temyiz Kurulunun 17.06.2020 tarihli ve 47411 nolu kararında da “...

... *Belediyesi tarafından işyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan faaliyette bulunan işyerlerine ilişkin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'te belirtilen kapatılma kararı verilmesine rağmen 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Emre aykırı davranış" başlıklı 32'nci maddesinin birinci fıkrasına istinaden idari para cezası uygulanmaması neticesinde .... TL'ye tazmin hükmü verilmiştir.*

...
Sorumlular temyiz dilekçelerinde; işyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan faaliyet gösteren işyerlerine ilişkin verilen kapatma kararı ve idari para cezasının uygulanması halinin bir fiile iki ayrı yaptırım uygulamak anlamına geleceğini, söz konusu değerlendirmelerine istinaden de ilgili işyerlerine ilişkin yalnızca kapatma kararının uygulandığını ifade etmişlerse de; ruhsatsız işyeri çalıştırılması nedeniyle adı geçen Yönetmeliğin 6'ncı maddesine göre hüküm altına alınan emre de aykırılık gerçekleşmiştir. Bu duruma istinaden emre aykırı hareket eden işyerlerine 5326 sayılı Kanun'un 32'nci maddesi uyarınca idari para cezası verilmesi gerekmektedir. Ancak idare tarafından söz konusu kabahatlere idari para cezası uygulanmamış ve kabahatler soruşturma zamaşımına uğratarak kamu zararına neden olunmuştur.

Bunun yanında; Belediye Encümeninin memur üyesi olması hasebiyle sorumlu tutulan ... temyiz dilekçesinde; Belediyede görevli memur olarak, amirlerinin, Belediye Meclis ve Belediye Encümen Kararlarını tartışma hakkı ve görevi olmadığını, bu şekilde suç işleme kastı olmadığını mahkemece dikkate alınmadığını, ortada bir kamu zararı var ise de bu zararın oluşmasında tarafının bir yetkisi, bir etkisi, bir katkısı ya da engel olma hak ve yetkisinin olup olmadığını değerlendirilmediğini iddia etmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Encümenin görev ve yetkileri" başlıklı 34'üncü maddesinin e bendinde; kanunlarda öngörülen cezaları vermek Belediye Encümeninin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır. Ancak ilama konu olayda ruhsatsız çalıştırıldığı tespit edilen ve Encümen tarafından kapatılmasına karar verilen işyerlerine, Encümen tarafından idari para cezasına hükmedilmediğinden, kabahatler soruşturma zamaşımına uğratarak kamu zararına neden olunmuştur. Bu sebeple, Encümen kararlarında imzası bulunan Encümen üyeleri dolayısıyla, Encümenin memur üyelerinden olan ..., oluşan kamu zararından sorumludur. Bu itibarla,

193 sayılı İlamın 16. maddesi ile verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE,
...” şeklinde karar verilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinin ve Sayıştay kararlarının değerlendirilmesinde 2559 sayılı Kanun'un 8 inci maddesine göre iş yeri için verilen faaliyetten men kararının yanında, bu madde hükümlerinin aynı zamanda işletmeci açısından mevzuata aykırılık teşkil etmesi nedeniyle mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilen iş yerinin işletmecisine adı geçen Kanun'un 6 ncı maddesine göre idari para cezası düzenlemesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini arz ederim.

Bakan a.
Genel Müdür

T.C.
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü

Sayı : 27998389-010.06.02- 4212 08
Konu : Mali ve Sosyal Haklar

07/07/2021

GENELGE
(Sıra No: 7)

1- Bilindiği üzere, 1/9/2019 tarihli ve 30875 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış olan 28/8/2019 tarihli ve 2019/1 sayılı Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararının İkinci Kısım Birinci Bölümünün 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasında;

“Hazine ve Maliye Bakanlığı, 7 nci maddede öngörülen hallerin gerçekleşmesi durumunda birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirlenmiş olan katsayıları, sözleşme ücreti artış oranlarını ve ücret tavanları ile 6 ncı maddede yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırlarını; anılan fıkralarda belirlenmiş olan artış oranı ile 7 nci madde uyarınca verilecek enflasyon farkını yansıtacak şekilde yeniden belirler ve duyurur.”

hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 1/7/2021-31/12/2021 döneminde geçerli olmak üzere;

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü maddesi uyarınca aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge ve kıdem aylığı gösterge rakamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı (0,179797), memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylık katsayısı (2,814188), iş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı ise (0,057019) olarak belirlenmiştir.

b) 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (c) bendi uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin ücret tavanı 9.840,81 TL’ye yükseltilmiştir.

c) 6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ücret tavanı 8.772,86 TL’ye yükseltilmiştir.

ç) Mevzuatı uyarınca istihdam edilen sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi esaslarında yer alan ve 6/1/2021 tarihli ve 11638 sayılı Bakanlığımız Genelgesinin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri %8,45 oranında artırılmıştır.

d) Mevzuatı uyarınca vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarının, anılan Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri %8,45 oranında artırılmıştır.

e) Çeşitli statülerde sözleşmeli olarak çalıştırılanların, söz konusu Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendiyle yükseltilmiş bulunan mevcut brüt sözleşme ücretleri %8,45 oranında artırılmıştır.

f) 29/12/2020 tarihli ve 3342 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İktisadi Teşebbüslerinde Uygulanacak Ücretlerin Tespitine İlişkin Karara ekli listede gösterilen grupların 30/6/2021 tarihi itibarıyla en düşük ve en yüksek temel ücretleri ile bu gruplara göre temel ücreti belirlenen personelin anılan tarih itibarıyla geçerli olan temel ücretleri %8,45 oranında artırılmıştır.

g) Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesine istinaden istihdam edilen sözleşmeli personelin 30/6/2021

tarihi itibarıyla geçerli olan sözleşme ücretleri %8,45 oranında artırılmıştır. Ancak, bunların sözleşme ücreti tutarları, ilgili dönemde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvele dahil emsali personelin toplam sözleşme ücreti tutarını geçmeyecektir.

ğ) 8/2/2002 tarihli ve 2002/3729 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 2 nci maddesinde yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırı 17.907,90 TL'ye yükseltilmiş ve 3 üncü maddesi kapsamındaki personelin mali ve sosyal hakları söz konusu maddede yer alan usul ve esaslar dahilinde %8,45 oranında artırılmıştır.

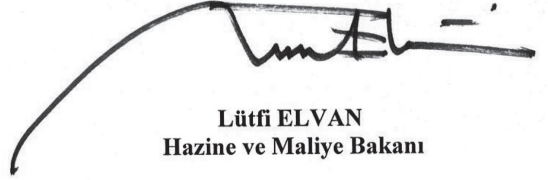
2- 2021 yılında asgari geçim indiriminin hesaplanmasında esas alınacak brüt asgari ücret tutarı 3.577,50 TL'dir.

3- 1/7/2021 tarihinden itibaren işçilere ödenecek kıdem tazminatının yıllık tavan tutarı 8.284,51 TL'dir.

4- 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Kanun uyarınca yürürlüğe konulan Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca Bakanlığımızca ilan edilmesi gereken genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık tutarı 1/7/2021 tarihi itibarıyla 7.789,77 TL'dir.

Aylık ve ücretlerin hesaplanması, yukarıdaki maddelerde yer alan açıklamalar dikkate alınmak suretiyle gerçekleştirilecek olup, 1/7/2021-14/7/2021 tarihleri arasındaki fark tutarları ise hesaplanmalarını müteakiben ödenecektir.

Gereğini arz / rica ederim.

Lütfi ELVAN
Hazine ve Maliye Bakanı

T.C.
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü

Sayı : 63107535-010.06.02[1]-421547
Konu : Mahalli İdare Sözleşmeli Personel
Ücret Tavanları

7.17.2022

GENELGE
(Sıra No: 9)

1/9/2019 tarihli ve 30875 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olan 28/8/2019 tarihli ve 2019/1 sayılı Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararının İkinci Kısım Birinci Bölümünün 4 üncü maddesinin beşinci fıkrası uyarınca Bakanlığımız Genelgesi ile 1/7/2021-31/12/2021 döneminde geçerli olmak üzere;

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü maddesi uyarınca aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge ve kıdem aylığı gösterge rakamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı (0,179797), memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylık katsayısı (2,814188), iş güclüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı ise (0,057019) olarak belirlenmiştir.

Bu itibarla, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesi çerçevesinde 1/7/2021 tarihinden itibaren sözleşmeli personel olarak çalıştırılacakların sözleşmelerinin düzenlenmesinde, sözleşme ücretlerinin tespitinde ve ödenmesinde aşağıda belirtilen hususlara uygun olarak işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

1- 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları gereğince düzenlenecek sözleşme örnekleri ilgisine göre Çevre ve Şehircilik Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığına gönderilecektir.

2- 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi çerçevesinde çalıştırılacak sözleşmeli personel için 1/7/2021 tarihinden itibaren geçerli olan aylık net ücret tavanları, asgari geçim indirimi tutarı uygulanmaksızın ve yukarıda belirtilen katsayı rakamları dikkate alınmak suretiyle unvanlar itibarıyla hesaplanmış ve ekli (1) sayılı Cetvel'de gösterilmiştir.

Buna göre;

a) Belediyeler ve il özel idareleri ile mahalli idare birliklerinin meclisleri veya büyükşehir belediyeleri bağlı kuruluşlarının yönetim kurulları, anılan madde çerçevesinde 1/7/2021 tarihinden sonra sözleşmeli personel olarak ilk defa istihdam etmeye başlayacakları kişiler için söz konusu Cetvel'de gösterilen ücret tavanlarını aşmamak kaydıyla net ücret tespitine yetkilidir.

b) Belediyeler, il özel idareleri ve mahalli idare birlikleri ile büyükşehir belediyeleri bağlı kuruluşlarında, 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında tam zamanlı veya aynı maddenin dördüncü fıkrası çerçevesinde kısmi zamanlı olarak istihdam edilmekte olan sözleşmeli personelin 1/7/2021 tarihinden sonraki net aylık sözleşme ücretlerinin hesabında ise, görev yaptıkları unvanında Devlet memuru olarak çalışanların aylıklarında 2021 yılının ikinci altı ayı için gerçekleşen aylık artış oranının dikkate alınması gerekmektedir. Bu durumdaki sözleşmeli personele, 1/7/2021 tarihinden geçerli olmak üzere,

Haziran ayındaki sözleşme ücretinin %8,45 oranında artırılması suretiyle bulunacak tutar üzerinden net aylık sözleşme ücreti ödenecektir.

c) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 32 nci maddesi uyarınca hesaplanması gereken asgari geçim indirimi tutarı, aylık net sözleşme ücretinin belirlenmesi aşamasında dikkate alınmayacak ve bu nedenle aylık net sözleşme ücretlerinin tespitinde ekli (1) sayılı Cetvel’de gösterilen tutarlar aşılmayacaktır. Sözleşmeli personel olarak istihdam edilenlerin asgari geçim indirimi uygulamasından yararlandırılmasında genel hükümlere uygun olarak işlem tesis edilecektir.

ç) 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi çerçevesinde sözleşmeli personel olarak istihdam edilenlere, sözleşmelerinin 31/12/2021 tarihine kadar geçerli olduğu dikkate alınarak 15/12/2021-31/12/2021 tarihleri arasındaki 17 günlük süre için; 15/12/2021 tarihi itibarıyla geçerli olan aylık net sözleşme ücretinin 17/31’i ve bu Genelgenin üçüncü maddesinde belirtilen ek ödemenin 17/31’i tutarında ödeme yapılacaktır.

3- 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde tam zamanlı sözleşmeli personel olarak istihdam edilenlere 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 9 uncu maddesinin dokuzuncu fıkrasına göre ek ödeme verilmesine ilişkin uygulama, anılan Hakem Kurulu Kararının Üçüncü Kısım Dördüncü Bölümünün 2 nci maddesinde farklı bir düzenlemeye tabi tutulmuştur. Bu çerçevede, ilgili personel hakkında uygulanması gereken ek ödeme oranları ile bu oranların karşılığı olan ek ödeme tutarı tavanları ekli (2) sayılı Cetvel’de gösterilmiştir. Öte yandan, söz konusu sözleşmeli personelin ek ödeme uygulamasından yararlandırılmasında, 3/1/2012 tarihli ve 2012/2665 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “Sözleşmeli Personele Ek Ödeme Yapılmasına Dair Karar”da belirtilen usul ve esaslar ile birlikte aşağıdaki hususlara uyulacaktır.

a) İlgili personel için, ayrıca bir meclis kararı veya yönetim kurulu kararı alınmaksızın ve 1/7/2021 tarihinden geçerli olmak üzere; 2021 yılına ilişkin sözleşmesinde belirtilen kadro unvanı ile sınırlı olmak kaydıyla sözleşmeli personelin aynı mahalli idarede geçen hizmet süresi hesaplamak suretiyle ve hesaplanan hizmet sürelerine karşılık olarak bu Genelge’ye ekli (2) sayılı Cetvel’de denk gelen ek ödeme oranı üzerinden ek ödeme hesabı yapılacaktır.

b) 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin dördüncü fıkrası çerçevesinde kısmi zamanlı olarak çalıştırılan sözleşmeli personel ek ödeme uygulamasından yararlandırılmayacaktır.

c) Ek ödeme damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve sigorta prim kesintisine tabi tutulmayacaktır.

ç) Ek ödeme tutarı, mevcut sözleşme örneğinin ücret maddesinden sonra gelmek üzere yeni bir madde olarak sözleşmede gösterilecektir.

d) Ek ödeme tutarı, maaş bordrosunda sözleşme ücreti ile birleştirilmeksizin ayrı bir sütun halinde ayrıca gösterilecektir.

4- 2021 yılında çalıştırılmış olanlardan 2022 yılında da çalıştırmaya devam olunacaklar hakkında 31/12/2021 tarihi itibarıyla işten çıkış işlemi yapılmayacak, bunların 2022 yılına ilişkin aylık net ücretleri Ocak/2022’de belirlenecek ve kendileri ile 1/1/2022 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde 2022 yılı Ocak ayında sözleşme düzenlenecektir.

5- 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi çerçevesinde tam zamanlı sözleşmeli personel istihdamına ilişkin uygulamaların ilgili meclis veya yönetim kurulu kararı ile verilen iznin amacına uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin tespiti için, tam zamanlı sözleşmeli personel istihdamına yönelik olarak alınacak meclis veya yönetim kurulu kararlarında her bir kadro

unvanı için kaç adet tam zamanlı sözleşmeli personel istihdamına izin verildiği de açıkça karara bağlanacaktır.

6- Anılan Hakem Kurulu Kararının İkinci Kısım Birinci Bölümünün 8 inci maddesinde, sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilenlerin 19/11/1986 tarihli ve 86/11220 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği hükümlerinden aynı usul ve esaslar çerçevesinde yararlandırılması hükmüne bağlandığından, 5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesi kapsamında mahalli idarelerde sözleşmeli personel olarak istihdam edilenlerin anılan Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde 31/12/2021 tarihine kadar yiyecek yardımından yararlandırılması gerekmektedir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Lütfi ELVAN
Hazine ve Maliye Bakanı

Ek:

Ek-1: (1) Sayılı Sözleşme Ücret Tavanları Cetveli (1 sayfa)

Ek-2: (2) Sayılı Ek Ödeme Oranları Cetveli (1 sayfa)

(1) SAYILI CETVEL

1/7/2021 - 31/12/2021 DÖNEMİNDE GEÇERLİ OLMAK ÜZERE, 5393 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE ÇALIŞTIRILACAK SÖZLEŞMELİ PERSONELİN UNVAN BAZINDA ÜCRET TAVANLARI (TL)

UNVAN	SINIF	DERECE	657 SAYILI KANUNA GÖRE NET AYLIK TUTARI	KISMİ ZAMANLI SÖZLEŞMELİ PERSONEL NET ÜCRET TAVANI	TAM ZAMANLI SÖZLEŞMELİ PERSONEL NET ÜCRET TAVANI
Avukat	AH	1/1	4.757,93	2.378,97	5.947,41
Çocuk Eğitici (Yükseköğretim Mezunu)	GH	3/1	3.149,31		3.936,64
Çocuk Eğitici (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	GH	3/1	3.111,20		3.889,00
Çocuk Eğitici (Yükseköğretim Mezunu)	GH	1/1	3.254,87		4.068,59
Çocuk Rehberi ve Gözetimcisi (Yükseköğretim Mezunu)	GH	1/1	3.254,87		4.068,59
Eğitmen (Yükseköğretim Mezunu)	GH	3/1	3.149,31		3.936,64
Eğitmen (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	GH	3/1	3.111,20		3.889,00
Hukuk Müşaviri	GH	1/1	5.864,83		7.331,04
Kameraman (Yükseköğretim Mezunu)	GH	4/1	3.097,86		3.872,33
Kameraman (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	GH	4/1	3.078,81		3.848,51
Mütercim	GH	1/1	3.363,65		4.204,56
Tercüman (Yükseköğretim Mezunu)	GH	3/1	3.173,32		3.966,65
Antropolog	SH	1/1	4.027,01		5.033,76
Bakteriyolog	SH	1/1	4.111,26		5.139,08
Biyolog	SH	1/1	4.048,08		5.060,10
Çocuk Gelişimcisi (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	4.111,26		5.139,08
Dış Protez Teknisyeni (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	SH	3/1	3.432,99		4.291,24
Dış Tabibi	SH	1/1	4.469,04		5.586,30
Diyetisyen (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	4.111,26		5.139,08
Ebe (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	4.111,26		5.139,08
Ebe (Lise ve Dengi Okul Mezunu)	SH	3/1	3.432,99		4.291,24
Eczacı	SH	1/1	4.280,44		5.350,55
Fizikoterapist (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	4.111,26		5.139,08
Fizyoterapist	SH	1/1	4.111,26		5.139,08
Hemşire (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	4.111,26		5.139,08
Hemşire (Lise ve Dengi Okul Mezunu)	SH	3/1	3.432,99		4.291,24
Laborant (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	SH	3/1	3.432,99		4.291,24
Pedagog (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	4.111,26		5.139,08
Psikolog	SH	1/1	4.111,26		5.139,08
Radyoterapist (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	4.111,26		5.139,08
Sağlık Fizikçisi (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	4.111,26		5.139,08
Sağlık Memuru (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	4.019,81		5.024,76
Sağlık Memuru (Onlisans Mezunu)	SH	1/1	3.901,15		4.876,44
Sağlık Memuru (Lise ve Dengi Okul Mezunu)	SH	3/1	3.432,99		4.291,24
Sağlık Teknikeri	SH	1/1	3.901,15		4.876,44
Sağlık Teknisyeni (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	SH	3/1	3.432,99		4.291,24
Sosyal Çalışmacı (Yükseköğretim Mezunu)	SH	1/1	4.111,26		5.139,08
Tabip	SH	1/1	4.902,28		6.127,85
Tıbbi Teknolog (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	4.111,26		5.139,08
Uzman (Tıpta Uzmanlık Tüzüğüne Göre)	SH	1/1	4.907,08		6.133,85
Uzman Tabip	SH	1/1	5.514,79		6.893,49
Veteriner	SH	1/1	4.824,18	2.412,09	6.030,23
Veteriner Sağlık Teknikeri	SH	1/1	3.922,76		4.903,45
Veteriner Sağlık Teknisyeni (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	SH	3/1	3.467,82		4.334,78
Arkeolog	TH	1/1	4.599,05		5.748,81
Çözümleyici (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	4.094,53		5.118,16
Dekoratör (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	4.086,91		5.108,64
Desinatör (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	4.086,91		5.108,64
Ekonomist (Lisans Mezunu)	TH	1/1	3.299,50		4.124,38
Fizikçi	TH	1/1	4.700,66		5.875,83
Grafiker (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	4.086,91		5.108,64
Heykeltıraş (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	4.086,91		5.108,64
Hidrobiyolog	TH	1/1	4.094,53		5.118,16
Hidrolog	TH	1/1	4.700,66		5.875,83
İstatistikçi	TH	1/1	4.700,66		5.875,83
Jeofizikçi	TH	1/1	4.700,66		5.875,83
Jeolog	TH	1/1	4.700,66		5.875,83
Jeomorfolog	TH	1/1	4.700,66		5.875,83
Kaptan (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	4.086,91		5.108,64
Kimyager	TH	1/1	4.700,66		5.875,83
Kütüphaneci (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	4.097,07		5.121,34
Laborant (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	TH	3/1	3.290,18		4.112,73
Matematikçi	TH	1/1	4.700,66		5.875,83
Mimar	TH	1/1	5.147,21	2.573,61	6.434,01
Mühendis	TH	1/1	5.147,21	2.573,61	6.434,01
Ölçü Ayar Memuru (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	TH	3/1	3.290,18		4.112,73
Paleontolog (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	4.094,53		5.118,16
Peyzaj Mimarı	TH	1/1	5.108,77		6.385,96
Pilot	TH	1/1	4.094,53		5.118,16
Programcı (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	4.094,53		5.118,16
Restoratör (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	4.086,91		5.108,64
Sanat Tarihçisi	TH	1/1	4.086,91		5.108,64
Sosyolog	TH	1/1	4.094,53		5.118,16
Şehir Plancısı	TH	1/1	5.147,21		6.434,01
Tekniker	TH	1/1	4.084,51		5.105,64
Teknisyeni (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	TH	3/1	3.290,18		4.112,73
Teknik Ressam (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	4.065,85		5.082,31
Teknik Ressam (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	TH	3/1	3.290,18		4.112,73
Topograf (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	TH	3/1	3.290,18		4.112,73

(2) SAYILI CETVEL

5393 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE ÇALIŞTIRILACAK TAM ZAMANLI SÖZLEŞMELİ PERSONELİN EK ÖDEME ORAN VE TUTARLARI

UNVAN	Öğrenim Durumu	Hizmet Yılı	Oran (%)	1/7/2021 - 31/12/2021 DÖNEMİ BRÜT TUTAR (TL)
Hukuk Müşaviri		a) 13 yıl ve daha fazla olanlar	170	2.903,72
		b) 0-12 (dahil) yıl arasında olanlar	130	2.220,49
Avukat		a) 19 yıl ve daha fazla olanlar	150	2.562,11
		b) 13-18 (dahil) yıl arasında olanlar	140	2.391,30
		c) 0-12 (dahil) yıl arasında olanlar	130	2.220,49
Mimar, Mühendis, Şehir Plancısı, Peyzaj Mimarı		a) 18 yıl ve daha fazla olanlar	150	2.562,11
		b) 12-17 (dahil) yıl arasında olanlar	140	2.391,30
		c) 0-11 (dahil) yıl arasında olanlar	130	2.220,49
Fizikçi, Kimyager, İstatistikçi, Jeolog, Arkeolog, Hidrolog, Jeofizikçi, Jeomorfoloj, Matematikçi		a) 18 yıl ve daha fazla olanlar	120	2.049,69
		b) 12-17 (dahil) yıl arasında olanlar	110	1.878,88
		c) 0-11 (dahil) yıl arasında olanlar	100	1.708,07
Restorator, Tekniker, Grafiker, Kaptan, Teknik Ressam, Hidrobiyolog, Pilot, Sanat Tarihçisi, Sosyolog, Ekonomist, Topograf, Teknisyen, Laborant, Ölçü Ayar Memuru, Kütüphaneci, Dekorator, Desinatör, Heykeltıraş, Paleontolog	Lisans mezunu olanlar	a) 21 yıl ve daha fazla olanlar	110	1.878,88
		b) 15-20 (dahil) yıl arasında olanlar	100	1.708,07
		c) 6-14 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.537,26
		d) 0-5 (dahil) yıl arasında olanlar	85	1.451,86
	Onlisans mezunu olanlar	a) 23 yıl ve daha fazla olanlar	110	1.878,88
		b) 17-22 (dahil) yıl arasında olanlar	100	1.708,07
		c) 8-16 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.537,26
		d) 0-7 (dahil) yıl arasında olanlar	85	1.451,86
	Diğerleri	a) 25 yıl ve daha fazla olanlar	100	1.708,07
		b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.537,26
		c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	85	1.451,86
		a) 13 yıl ve daha fazla olanlar	200	3.416,14
Uzman Tabip		b) 7-12 (dahil) yıl arasında olanlar	190	3.245,34
		c) 0-6 (dahil) yıl arasında olanlar	180	3.074,53
Tabip, Uzman (Tıpta Uzmanlık Tüzüğüne Göre)		a) 16 yıl ve daha fazla olanlar	190	3.245,34
		b) 10-15 (dahil) yıl arasında olanlar	180	3.074,53
		c) 0-9 (dahil) yıl arasında olanlar	170	2.903,72
Diş Tabibi		a) 17 yıl ve daha fazla olanlar	185	3.159,93
		b) 11-16 (dahil) yıl arasında olanlar	175	2.989,13
		c) 0-10 (dahil) yıl arasında olanlar	165	2.818,32
Veteriner		a) 17 yıl ve daha fazla olanlar	165	2.818,32
		b) 11-16 (dahil) yıl arasında olanlar	155	2.647,51
		c) 0-10 (dahil) yıl arasında olanlar	145	2.476,70
Eczacı		a) 17 yıl ve daha fazla olanlar	140	2.391,30
		b) 11-16 (dahil) yıl arasında olanlar	130	2.220,49
		c) 0-10 (dahil) yıl arasında olanlar	120	2.049,69
Psikolog, Diyetisyen, Fizyoterapist, Sosyal Çalışmacı, Biyolog, Bakteriyolog, Çocuk Gelişimci, Antropolog, Sağlık Fizikçisi		a) 18 yıl ve daha fazla olanlar	115	1.964,28
		b) 12-17 (dahil) yıl arasında olanlar	105	1.793,48
		c) 3-11 (dahil) yıl arasında olanlar	95	1.622,67
		d) 0-2 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.537,26
Sağlık Teknikeri, Ebe, Hemşire, Sağlık Memuru, Veteriner Sağlık Teknikeri, Diş Protez Teknisyeni, Sağlık Teknisyeni, Laborant, Veteriner Sağlık Teknisyeni, Fizyoterapist, Pedagog, Tıbbi Teknoloji, Radyoterapist	Sağlık bilimleri lisansiyeri olanlar	a) 21 yıl ve daha fazla olanlar	115	1.964,28
		b) 15-20 (dahil) yıl arasında olanlar	105	1.793,48
		c) 6-14 (dahil) yıl arasında olanlar	95	1.622,67
		d) 0-5 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.537,26
	Onlisans mezunu olanlar	a) 23 yıl ve daha fazla olanlar	115	1.964,28
		b) 17-22 (dahil) yıl arasında olanlar	105	1.793,48
		c) 8-16 (dahil) yıl arasında olanlar	95	1.622,67
		d) 0-7 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.537,26
	Diğerleri	a) 25 yıl ve daha fazla olanlar	105	1.793,48
		b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar	95	1.622,67
		c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.537,26
		a) 25 yıl ve daha fazla olanlar	115	1.964,28
Çözümleyici, Programcı, Mütercim		b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar	110	1.878,88
		c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	100	1.708,07
Çocuk Eğitimsi, Çocuk Rehberi ve Gözlemcisi, Tercüman, Eğitimci, Çocuk Eğitimsi, Kameraman	Yükseköğrenim mezunu olanlar	a) 23 yıl ve daha fazla olanlar	110	1.878,88
		b) 17-22 (dahil) yıl arasında olanlar	100	1.708,07
		c) 8-16 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.537,26
		d) 0-7 (dahil) yıl arasında olanlar	85	1.451,86
	Diğerleri	a) 25 yıl ve daha fazla olanlar	100	1.708,07
		b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.537,26
		c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	85	1.451,86

PRATİK BİLGİLER

DEVLET MEMURLARIYLA İLGİLİ MALİ HAKLAR

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 07.07.2021 tarih ve 27998389-010.06.02-421208 sayılı Mali ve Sosyal Haklara ilişkin Sıra No:7)	01/01/2021 30.06.2021 Dönemi	01/07/2021 31/12/2021 Dönemi
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,165786	0,179797
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yıl ve fazlası için azami 500 gösterge	20	20
Taban Aylığı Katsayısı	2,594917	2,814188
Yan Ödeme Katsayısı (İş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,052576	0,057019
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.574,967-TL	1.708,07-TL
399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (e) bendi uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin ücret tavanı	9.074,05-TL	9.840,81-TL
6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ücret tavanı	8.089,31-TL	8.772,86-TL
Mevzuatı uyarınca istihdam edilen sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi esaslarında yer alan ve 6/1/2021 tarihli ve 11638 sayılı Bakanlığımız Genelgesinin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	%7,33	%8,45
Mevzuatı uyarınca vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarının, anılan Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	%7,33	%8,45
Çeşitli statülerde 2020 yılında sözleşmeli olarak çalıştırılanlardan 2021 yılında da görevlerine devam etmeleri ilgili kamu idarelerinde uygun görülenlerin, söz konusu Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendiyle yükseltilmiş bulunan mevcut brüt sözleşme ücretleri	%7,33	%8,45
29.12.2020 tarihli ve 3342 sayılı Cumhurbaşkanı Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İktisadi Teşebbüslerinde Uygulanacak Ücretlerin Tespitine İlişkin Karara ekli listede gösterilen grupların 30.06.2021 tarih itibarıyla en düşük ve en yüksek temel ücretleri ile bu gruplara göre temel ücreti belirlenen personelin anılan tarih itibarıyla geçerli olan temel ücretleri	%7,33	%8,45

Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesine istinaden istihdam edilen sözleşmeli personelin 31.12.2020 tarihi itibarıyla geçerli olan sözleşme ücretleri %7,33 oranında artırılmıştır. (Ancak, bunların sözleşme ücreti tutarları, ilgili dönemde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvele dahil emsali personelin toplam sözleşme ücreti tutarını geçmeyecektir.)	%7,33	%8,45
8/2/2002 tarihli ve 2002/3729 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının, 2 nci maddesinde yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırı	16.512,58-TL	17.907,90-TL
3 üncü maddesi kapsamındaki personelin mali ve sosyal hakları söz konusu maddede yer alan usul ve esaslar dahilinde %5,75 oranında artırılmıştır.	%7,33	%8,45
2021 yılında asgari geçim indiriminin hesaplanmasında esas alınacak brüt asgari ücret tutarı	3.577,50-TL	3.577,50-TL
01.07.2021 tarihinden itibaren işçilere ödenecek kıdem tazminatının yıllık tavan tutarı	7.638,96-TL	8.284,51-TL
19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Kanun uyarınca yürürlüğe konulan Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca Bakanlığımızca ilan edilmesi gereken genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık tutarı 01.07.2021 tarihi itibarıyla	7.203,68-TL	7.789,77-TL

DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR

657 s.Kanun md. 202, Hazine ve Maliye Bakanlığının T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 07.07.2021 tarih ve 27998389-010.06.02-421208 sayılı Mali ve Sosyal Haklara ilişkin Sıra No:7)

Konusu		01.01.2021 30.06.2021 Dönemi TL.	01.07.2021 31.12.2021 Dönemi TL.
Aile Yardımı (2.273x Maaş Katsayısı)		376,83	408,67
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	82,89	89,89
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	41,44	44,94
Doğum Yardımı	1. Çocuk için	300	300
	2. Çocuk için	400	400
	3. Çocuk için	600	600
	3. Çocuk sonrası her çocuk için 633 sayılı KHK'ya göre (15.05.2015 tarihinden itibaren geçerlidir)	600	600
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.574,96	1.708,07
	Memurun Ölümü (8.000+.1500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	3.149,93	3.416,14

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bürüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.01.2021 - 30.06.2021	0,165786	11.983,01
	72.280	01.07.2021 - 31.12.2021	0,179797	12.985,72
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.01.2021 - 30.06.2021	0,165786	13.640,87
	82.280	01.07.2021 - 31.12.2021	0,179797	14.793,36
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.01.2021 - 30.06.2021	0,165786	16.956,59
	102.280	01.07.2021 - 31.12.2021	0,179797	18.389,63
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.01.2021 - 30.06.2021	0,165786	19.443,38
	117.280	01.07.2021 - 31.12.2021	0,179797	21.086,59
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.01.2021 - 30.06.2021	0,165786	22.759,10
	137.280	01.07.2021 - 31.12.2021	0,179797	24.682,53
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.01.2021 - 30.06.2021	0,165786	26.074,82
	157.280	01.07.2021 - 31.12.2021	0,179797	28.278,47
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.01.2021 - 30.06.2021	0,165786	31.877,33
	192.280	01.07.2021 - 31.12.2021	0,179797	34.571,36
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.01.2021 - 30.06.2021	0,165786	38.508,77
	232.280	01.07.2021 - 31.12.2021	0,179797	41.763,24

Bu ödemeler brütür.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1]

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.01.2021 - 30.06.2021 Dönemi Aylık Brüt Ödenek	01.07.2021 - 31.12.2021 Dönemi Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	133,14 -TL	144,39 -TL
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	151,56 -TL	164,37 -TL
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	188,40 -TL	204,22 -TL
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	216,03 -TL	234,29 -TL
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	252,87 -TL	274,25 -TL
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	289,72 -TL	314,20 -TL
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	354,19 -TL	384,12 -TL
2.000.001'den fazla olan beldelerde	427,87 -TL	464,03 -TL

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYENİN NÜFUSUNA GÖRE BELEDİYE ENCÜMEN ÖDENEĞİ

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01.01.2021 30.06.2021 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek	01.07.2021 31.12.2021 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
	Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	580,25 -TL
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	746,03 -TL	809,08 -TL
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	994,71 -TL	1.078,78 -TL
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	1.243,39 -TL	1.348,47 -TL
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	1.989,43 -TL	2.157,56 -TL

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI

Görevi	Dönemi 01.01.2021-30.06.2021	Dönemi 01.07.2021-31.12.2021
	İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.026 x 0,179797)	999,47 -TL
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x 0,179797)	369,03 -TL	400,22 -TL

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ

Görevi	Dönemi 01.01.2021-30.06.2021	Dönemi 01.07.2021-31.12.2021
	Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x 0,179797)	2.321,00 -TL
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x 0,179797)	1.989,43 -TL	2.157,56 -TL

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 28 inci maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

ASGARI ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.01.2020 - 31.12.2020 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.01.2021-31.12.2021 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	2.943,00	3.577,50
SSK Primi (%14)	412,02	500,85
İşsizlik Sig. Fonu (%1)	29,43	35,78
Gelir vergisi (%15)	154,51	187,82
Asgari Geçim İndirimi	220,73	268,31
Damga Vergisi (%07,59)	22,34	27,15
Kesintiler Toplamı	618,30	751,60
Net Asgari Ücret	2.324,70	2.825,90
	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)	
Asgari Ücret	2.943,00	3.577,50
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (**))	456,17	554,51
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	58,86	71,55
İşverene Toplam Maliyet	3.458,03	4.203,56

Not1 : 5083 Sayılı Kanunun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

(*) Gelir Vergisi Hesaplamasında; 193 Sayılı G. V. Kanununun 32 maddesi uyarınca işçinin, bekar ve çocuksuz olduğu ve sadece kendisi dikkate alınarak, Asgari Geçim İndirimi uygulanmıştır.

(**) Net ele geçen asgari ücrete (220,73) TL asgari geçim indirimi ilave edilmiştir.

(***) 5510 sayılı Kanunun 81. maddesinin (ı) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanunun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanunun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir.

2021 YILI ASGARI GEÇİM İNDİRİMİ

Medeni Durumu	Aylık (TL)	Medeni Durumu	Aylık (TL)
Bekar	268,31	Evli, eşi çalışan ve çocuksuz	268,31
Evli, eşi çalışmayan ve çocuksuz	321,98	Evli, eşi çalışan ve 1 çocuklu	308,56
Evli, eşi çalışmayan ve 1 çocuklu	362,22	Evli, eşi çalışan ve 2 çocuklu	348,81
Evli, eşi çalışmayan ve 2 çocuklu	402,47	Evli, eşi çalışan ve 3 çocuklu	402,47
Evli, eşi çalışmayan ve 3 çocuklu	456,13	Evli, eşi çalışan ve 4 çocuklu	429,30
Evli, eşi çalışmayan ve 4 çocuklu	429,30	Evli, eşi çalışan ve 5 çocuklu	456,13

1 <http://www.csgb.gov.tr/csgbPortal/cgm.portal?page=asgari>

GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE

GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO:313)

29.12.2020 tarih ve 31949 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2021 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	
24.000 TL'ye kadar	15%
53.000 TL'nin 24.000 TL'si için 3.600 TL, fazlası	20%
130.000 TL'nin 53.000 TL'si için 9.400 TL (ücret gelirlerinde 190.000 TL'nin 53.000 TL'si için 9.400 TL), fazlası	27%
650.000 TL'nin 130.000 TL'si için 30.190 TL (ücret gelirlerinde 650.000 TL'nin 190.000 TL'si için 46.390 TL), fazlası	35%
650.000 TL'den fazlasının 650.000 TL'si için 212.190 TL (ücret gelirlerinde 650.000 TL'den fazlasının 650.000 TL'si için 207.390 TL), fazlası	40%

1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE 2021 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

SIRA	K. MAD	KABAHAHATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2021 YILI İÇİN
1	Bel.Kanun 15/m	İzinsiz seyyar satış yapmak	Belediye Encümeni	427 TL
2	Umumi Hıfzısıhha Kanunu 266-283	Belediyece hazırlanan sıhhi zabıta talimatnamesine aykırı davranmak	Belediye Encümeni	427 TL
3	831 sayılı Sular Kanunu Ek md. 7	İçme suları kaynaklarında zarar verecek ve sıhhat şartlarını bozacak şekilde tarla açmak ve hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisi tarafından yasak edilmiş ise bu karara aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	427 TL
4	1608 s.k m.2	Yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymama	Belediye Encümeni	860- 17.399 TL
5	1608 s.k m.1	Belediye emir ve yasaklarına aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	427 TL
6	1608 s.k m.1	Mevzuat tarafından yasaklanmış ancak herhangi bir para cezası öngörülmemiş ise	Belediye Encümeni	427 TL

Belediye zabıtası emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit ederek, belediye emcümeneine sevk eder, encümen bu tutanağı istinaden cezasını uygulayacaktır.

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2021 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır.md.7)

KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2021 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
m. 6/1-a	Umuma açık istirahat ve eğlence yerinin süreli olarak faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	2.436 - 4.896 TL
m. 6/1-b	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	2.436 - 4.896 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	2.436 - 4.896 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan yerlere yanlarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	2.436 - 4.896 TL
m.6/1-d	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	2.436 - 4.896 TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN İDARİ PARA CEZALARI (01.01.2021 - 31.12.2021)

Kanuni Dayanağı	Fiil	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m2 için)
42/2-a ve 42/5	Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapmak, AYRICA 42. MADDENİN 5. FIKRASINA GÖRE (KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLAN tarım ve hayvancılık maksatlı yapılar)	I	A	9,18
			B	15,46
		II.	A	24,76
			B	34,11
		III	A	55,80
			B	62,06
		IV	A	71,37
			B	77,63
			C	96,25
		V	A	118,00
B	142,91			
C	161,59			
D	195,76			
42/2-b	Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan			Birim Fiyat Listesindeki Bedelin %20

42/2-c maddesindeki artırım sebepleri (42/2-a ve b bentlerinde belirtilen ceza miktarına uygulanır)

42/2-c (42/2-a ve b bentlerinde yapılan yapı)	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise	30%
	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise	40%
	Uygulama imar planında veya parsellasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise	60%
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise	100%
	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise	20%
	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise	80%
	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise	50%
	Ruhsatsız ise	180%
	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise	50%
	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise	100%
42/2	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise	10%
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise	20%
	Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise	20%
	42. maddenin 2. fıkrasındaki aykırılıklarda minimum ceza miktarı yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre hesaplanacak ceza miktarı	1.336 TL'den az olamaz

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN İDARİ PARA CEZALARI*
(01.01.2021 - 31.12.2021)

7226 s. Kanun ile eklenen bent	İdari Para Cezası (Emlak Vergi Değeri)	Aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel (Sadece 42/2-a için uygulanır) 42/2-a uyarınca hesaplanan bedel, 7226 s. Kanun ile eklenen bent gereğince hesaplanan bedel ile toplanarak toplam imar para cezası miktarı tespit edilir.
--------------------------------	--	--

Yasal Dayanak	Fiil	Ceza Miktarı	Fiillerin Çevre Ve Sağlık Şartlarına Aykırı Olması Halinde	Can ve Mal Emniyetini Tehdit Etmesi Halinde
42/3	18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmemek veya bu maddelere aykırı davranmak yapı veya parsel sahibine, harita, plan, etüt ve proje müellifine veya gözetmenine, yapı müteahhidi, şantiye şefine ilgisine göre ayrı ayrı	6.218,06	12.428,27	18.644,71
42/4	Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği tespit olunan yapıları, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmamak veya bu yapıları 39 uncu madde uyarınca yıkmamak	31.082,00	Uygulanmaz	Uygulanmaz
42/5	(KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLMAYAN) 27 nci maddeye göre belirlenmiş köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi	1.091,00	Uygulanmaz	Uygulanmaz

Bu yapılarıdaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılarıdaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası, bin Türk Lirasından az olmamak üzere, ikinci fıkraya göre hesaplanan toplam ceza miktarı uygulanır.

* Daha geniş bilgi için: Mahalli İdareler Dergisi Aralık 2020 - 2021 Yılında Uygulanacak İmar Para Cezaları ve Bunların Hesaplanma Şekli başlıklı Suat ŞİMŞEK makalesini inceleyebilirsiniz.

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI 01.01.2021-30.12.2021

Kanun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)	
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	34.809	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	292	Bu durumdaki her işçi için
7	99/1-b	Madde de öngörülen ilke ve yükümlülükler aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	480	Bu durumdaki her işçi için
7/2 (f) bendi	99/2	7. maddenin 2 fıkrasının f bendine aykırı davranmak	1.957	
8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	292	Bu durumdaki her işçi için
14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	292	Bu durumdaki her işçi için
28	99/1-d	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	292	Bu durumdaki her işçi için
29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	1.145	Bu durumdaki her işçi için
30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	4.345	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için
32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	315	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
32	102/a	Ücret, pirim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	315	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	1.145	
38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	1.145	
39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	315	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	555	Bu durumdaki her işçi için
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	1.145	
56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	555	Bu durumdaki her işçi için

**4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK
PARA CEZALARI 01.01.2021-30.12.2021**

57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	555	Bu durumdaki her işçi için
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	555	Bu durumdaki her işçi için
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırmamak veya eksik kullandırmak	555	Bu durumdaki her işçi için
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	3.064	
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	555	Bu durumdaki her işçi için
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	3.064	
69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	3.064	
71	104	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yaşına aykırı davranmak	3.064	
72	104	Yer ve sualtında çalıştırma yaşına uymamak	3.064	
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	3.064	
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiyi çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	3.064	
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	3.064	
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	3.064	
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkıradaki yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	27.848	
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvurulana işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	27.848	
107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	27.848	

'Not:5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanunun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanunun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

ÇEŞİTLİ KANUN ve CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİNE GÖRE BÜTÇE KANUNUNDA GÖSTERİLMESİ GEREKEN PARASAL SINIRLARA AİT CETVEL (2021 YILI)

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
5018 s. K/35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	2.100
	2-İlçelerde	1.095
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	24.200
	f) Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için kullanılmak üzere	111.165
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	10.940
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	44.530
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin	
	Kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	1.518,270
	Merkez dışındaki birim mutemetlerine	610.400
40	4- Bağış ve yardımlar için	46.600
79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imtanı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	20.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarının silinmesinde	20
Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Sayısı: 4	ı) Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 409 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi gereğince kurum yararının bulunması halinde hak ve alacakların terkinini	833
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkra	383.000

**5326 SAYILI KABAHAHLAR KANUNU'NA GÖRE
VERİLECEK PARA CEZALARI (1.1.2021 - 31.12.2021)**

Cezanın Türü ve Ceza Mercii	Yasal Dayanağı	Tutarı (TL)	
		En Az	En Çok
Emre aykırı davranış (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.32	427	427
Dilencilik (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.33	204	204
Gürültü (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.36/1 (Kişiyi)	204	204
	5326 s. K. md.36/2 (Tic. İşl. sahibine)	4.402	22.080
Rahatsız etme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. md.37 (Mal/hizmet satmak için rahatsız etme)	204	204
İşgal (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.38/1 (Cad. sokak, kaldırımları işgal)	204	204
	5326 s. K. md.38/2 (Cad. sokak, kaldırım inşaat malzeme yığma)	427	2.186
Tütün mamullerinin tüketilmesi (Bel. Bşk. yetki verdiği görevli)	5326 s. K. md.39; 4207 s. K. m.5/1; 2/1	204	204
Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt vb. atıklar çevreye atılması (Bel. Zab.)	4207 s. K. m.5/1 ve 3/12	121	121
Kimliği bildirmeme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. md.40 (Görevle bağlantılı ol. kamu görevli. kimliği ve adresle ilgili bilgi vermeme)	204	204
Çevreyi Kirletme (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.41/1 (Evsel, bireysel atıklarla çevreyi kirletme)	66	66
	5326 s. K. md.41/2 (Yem. Pişirme servisi işlet. atıklarının toplanma ve depolanmasına özgü yerler dışına atılması)	2.186	22.080
	5326 s. K. md.41/3 (Belirlenen yerler dışında hayvan kesme veya atıklarını sokağa atma)	204	204
	5326 s. K. md.41/4 (İnşaat atık ve artıkları sokağa veya kamusal alana atma)	427	13.237
	5326 s. K. md.41/4 (İnşaat atık ve artıklarını belirlenen yerler dışına atma/şirketler)	427	22.080
	5326 s. K. md.41/5 (Kullanılmayacak ev eşyasını özel gün dışında sokağa bırakma)	204	204
	5326 s. K. md.41/6 (Hurda motorlu taşıtları ve parçalarını sokağa bırakma)	1.087	1.087
Afiş Asma (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.42 (İzinsiz afiş ve ilan asma)	427	13.237

(* 5326 s. K. 17/7 md. uyarınca; idari para cezasının hesabında bir TL'nin küsuru dikkate alınmaz.

4925 SAYILI KARAYOLU TAŞIMA KANUNU (26 ncı madde kapsamında)

	Terminallerdeki belediye zabıta birimlerince
Taşıma hizmetlerini kabul edilebilir bir neden olmaksızın veya zorunlu haller dışında yapmaktan kaçınan taşımacılara (m.5/6)	1.181-TL
Bir taşımacının diğer bir taşımacının taşıma faaliyetini engellemesi hâlinde (m.5/7)	1.181-TL
Yolcu ve eşya taşımaları, kanunlara ve taşımacı ile yolcu ve gönderen arasındaki sözleşmelere uygun olarak yapılır. Yolcu taşımaları biletsiz veya taşıma sözleşmesiz, eşya taşımaları taşıma senetsiz yapılamaz (m.6/1)	707-TL
Taşımacı, yolcu ve eşyanın güvenlik içinde taşınmasından sorumludur. Yolcu ve gönderenler de taşımacının güvenlik yönünden almış olduğu tedbirlere uymak zorundadırlar (m.6/3). Taşımacı, çevre kirliliğini önleme, çevre ve insan sağlığını koruma amacıyla yürürlüğe konulan mevzuat hükümlerine uymak zorundadır (m.6/4)	
Taşımacı, yolcuların sağlıklı, rahat ve güvenli bir yolculuk yapmasını sağlayacak tedbirleri almak, yolcu ve eşyayı taahhüt ettiği yere kadar götürmekle yükümlüdür (m.7/1)	2.372 -TL
Acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu yetki belgesine sahip olanlar taşımacı yetki belgesi almadan kendi ad ve hesaplarına taşıma yapamaz ve yaptırılmazlar. Taşıma işleri komisyoncularının, kendi namlarına eşya taşıtabilmeleri için bu taşımaları bir müvekkil hesabına yapmaları zorunludur. Yolcu taşımacılığında komisyonculuk yapılamaz (m.10).	3.556-TL
Ücret ve zaman tarifesi düzenlemeyenlere veya ücret ve zaman tarifelerine uymayanlara veya değişik ücret ve zaman tarifeleri uygulayanlara (m.11)	780 -TL
Terminal ve ara durak dışında yolcu indirip bindiren taşımacılara (m.32/1)	707- TL

Yasaklanan faaliyetin menî, nitelik itibariyle kabahatlere uygulanan bir yaptırım değildir; bir idari işlemdir. Bu nedenle encümen kararında idari para cezasıyla birlikte faaliyetin menine karar verilmiş ise, bu karara karşı 60 gün içerisinde idare mahkemesinde iptal davası açılmalıdır¹.

Ancak encümen kararıyla sadece idari para cezası verilmiş ise bu karara karşı 15 gün içinde sulh ceza mahkemesine itiraz edilmesi gerekir.

İDARİ PARA CEZASI GEREKTİREN FİİLLERİN TEKRARI

Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile ilgili olarak, 2559 sayılı Yasa'nın 6 ncı maddesinin son fıkrasında; *"Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır."* hükmü yer almaktadır.

Söz konusu fıkra hükmüne göre; 6 ncı maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, **en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanacaktır.**

Bu madde kapsamında akla şöyle bir soru gelebilir: *"Aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde" ibaresinden bir takvim yılı mı yoksa ilk fiil ile son fiil arasındaki zaman mı esas alınacaktır ?*

Dikkat edilirse, madde hükmünün son fıkrasında mali yıldan söz edilmemiştir. Bu itibarla; artırımı

¹ Uyuşmazlık Mahkemesi (Hukuk), 2.3.2009 günlü, E.2008/253, K.2009/45

ceza uygulanmasında, bir yıllık sürenin tespiti için suçun ilk işlendiği tarihten itibaren bir yıllık zaman diliminin esas alınması, başka bir deyişle birinci fiil ile ikinci aynı fiilin, bir yıl içinde tekrarı halinde, idari para cezasının iki kat artırılarak uygulanması gerekmektedir.

Diğer idari cezaları gerektiren fiillerin tekrarı halinde, Belediye encümeni Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesine göre idari para cezasını verirken ihlal edilen kararın tarih ve sayısına kısaca konusu da yer vermelidir. Kabahatler Kanunu'nda tekrür olmadığından tekrür nedeniyle cezanın iki kat olarak alınması gibi bir encümen kararı alınmaz. Ayrıca encümen 32. maddeye göre tahakkuk eden para cezası miktarını az bulup artıramaz aynı şekilde indiremez.

Danıştay 14. Daire E:2013/2967, K: 2014/620

Hüküm veren Danıştay Ondördüncü Dairesince, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 54. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendine göre kararın düzeltilmesi istemi yerinde görüldüğünden, Danıştay Ondördüncü Dairesinin 29.11.2012 günlü, E:2011/11988, K:2012/8892 sayılı kararı kaldırılarak, işin esası yeniden incelendi.

.... Dava konusu uyuşmazlıkta; davalı idarece yapılan 26.04.2010 ve 27.04.2010 tarihli bir ve ikinci tespitler üzerine para cezası uygulanmaksızın, 28.04.2010 ve 29.04.2010 tarihli üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine, verilen temel para cezasının iki katının alınarak tekrür hükmünün uygulandığı görülmektedir.

Bu durumda; tespit tutanakları ile belirlenen aykırılıklar nedeniyle para cezası verilmesinden sonra, aynı aykırı fiil ve hallerin yeniden tespiti halinde, bu miktar üzerinden tekrür hükmü uygulanmak suretiyle, ceza verilmesi gerekirken, davalı idarece yapılan ilk tespitler üzerine para cezası verilmeksizin dolaşısıyla tekrürün şartı olan daha önce ceza verilmiş olma şartı yerine getirilmeksizin, yapılan üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine verilen cezanın iki katının alınması suretiyle tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığından, aksi yöndeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 1. İdare Mahkemesinin 31.12.2010 günlü; E:2010/1286, K:2010/2178 sayılı kararının bozulmasına, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, 08.01.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

BELEDİYE PARA CEZASI NİTELİĞİNDE OLUP DA, MAHKEMELERCE VERİLEN PARA CEZALARI

Ceza hükümleri içeren ve belediyeleri yakından ilgilendiren birçok yasa, tüzük ve yönetmelik bulunmakta olup, bu mevzuatlarla belediyelere birçok görev ve yetki verilmiştir. Ancak bu mevzuattaki cezaları karara bağlamak Adliye Mahkemelerinin yetkisi dahilinde bulunmaktadır.

Bu bölümde yer alan yasalar şunlardır:

- 30.7.1966 tarihli ve 775 sayılı **Gecekondu Kanunu**,
- 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı **Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu**
- 11.1.1989 tarihli ve 3516 sayılı **Ölçüler ve Ayar Kanunu**.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38 inci maddesinin (c) bendine göre, "Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek." hükmü yer almaktadır. Bu madde hükmüne göre, mahkemelerde belediye lehine dava açmak ve belediye aleyhine açılan davalarda belediyeyi savunmak, belediye başkanının görevidir. Belediye başkanları da, mahkemelerde davacı ve davalı olarak belediyeyi temsil etme görevini avukatlara devredebilirler.

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU

5846	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2021 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır.		
	23/01/2008 tarih ve 5728 S.K. 81 inci md.	Bu yasağa uymayanlara Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	204 TL

7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2021 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		Tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiillerine suç oluşturmadığı takdirde,		
5728	47	Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	427 TL

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2021 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İşçilerine öğle tatili vermeyen veya dinlenme devresinde işyerlerini kapatmayan işveren veya vekillerine (İş Kanununa tabi işyerleri hariç)		
6301 Sayılı Kanun	m.7/1		Belediye Encümeni	336 TL

H - CETVELİ

10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları

YURTIÇİ HARCIRAHLAR	GÜNDELİK MİKTARI (TL)
I. Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde : 33)	
B. Memur ve Hizmetlilerden;	
a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar (1)	61,25
b) Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	57,35
c) Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	54,05
d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	47,65
e) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	46,35
1) 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır. * 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %50 si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.	
II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)	
50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel:	
a) Kadro derecesi 1-4 olanlar	18,90
a) Kadro derecesi 5-15 olanlar	18,25
Bu tazminattan yararlananlardan;	
1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.	
2) Bu çalışmalarını dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.	

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ

		Tutar
Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti	657 sayılı Kanununun 178 inci maddesi uyarınca	2,40 TL
	Özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınmaktadır.	
	Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden	2,54 TL

Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktu ödeneyeceği (K) işaretli cetvelde düzenlenmiş ve bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti de en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusuna göre yapılmaktadır.

		Tutar
Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti	Belediye Nüfusu	
	10.000'e kadar olanlar için	321 TL
	10.001'den 50.000'e kadar olanlar için	344 TL
	50.001'den 100.000'e kadar olanlar için	380 TL
	100.001'den 250.000'e kadar olanlar için	429 TL
	250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için	512 TL
	1.000.001'den fazla olanlar için	594 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindeki için	594 TL
Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindeki için	790 TL	

Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılamayacağı ve yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

- Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yaralanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,
- Bir yılda toplamı 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,
- İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,
- Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödenmeye devam olunacağı, diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödenir.

- 442 Sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan (11.500) gösterge rakamı (14.640), mülga ek 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan (8.500) gösterge rakamı (9.189) olarak geçerli olacaktır.
- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan (6000) ve (2200) gösterge rakamları, 1.11.2021 – 31.12.2021 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (6.026), (2.226) olarak uygulanır.
- 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde yer alan gösterge rakamları 1.1.2021-31.12.2021 tarihleri arasındaki dönemde (2.280) eklenmesi suretiyle uygulanır.

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2021 YILI

(29.12.2020 tarih ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	7.000 TL
--	----------

HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLARA İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI (2021 YILI)

(29.12.2020 tarih ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde yer alan, işverenlerce işyeri veya işyerinin müştemilatı dışında kalan yerlerde hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlara ilişkin istisna tutarı,	25.00 TL
--	----------

BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2021 YILI)

(29.12.2020 tarih ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2021 takvim yılında uygulanmak üzere	
-Büyükşehir belediye sınırları içinde	12.000 TL
-Diğer yerlerde	7.600 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

(29.12.2020 tarih ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	1.500
II. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	860
III. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	380

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2020	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:521) (28.11.2020 tarih ve 31318)	%9,11
2019	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (23.12.2019 tarih ve 30987)	%22,58
2018	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)	%23,73
2017	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:484)	%14,47
2016	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:474)	%3,83
2015	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:457)	%5,58
2014	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:441)	%10,11

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarıısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açığı süresine ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yıdan 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yıdan Fazla 15 Yıdan Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yıdan 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yıdan Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KESENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanununun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanununun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanununun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanununun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcirah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanunun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

		İzin Süresi
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.
DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN		
Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1) Esas Aylık	Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Göstergesi Dahil 2/3 Oranındadır.
2) Kıdem Aylığı	Hiç Verilmeyecek
3) Taban Aylığı	2/3 Oranında Verilecektir
4) Yan Ödeme	Tam Verilir
5) Özel Hizmet Tazminatı	Tam Verilir
6) Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam Verilir
7) Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam Verilir
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam Verilir
9) Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir
10) Tedavi Giderleri	Tam Verilir
11) Damga Vergisi	Vergiye Tabi Hakedişlerden Kesilir
12) Emekli Keseneği	Taban Aylığı Dahil Aldığı Aylık Üzerinden (2/3 Tutarından) Tam Kesilir a) İşe Başlamada Kısıtlı Aylıktan Kesilemez b) İlk Tam Maaşından Giriş Aidatı Kesilir c) İşten Ayrılmalarda Aylık Kısıtlı Hesaplanırsa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2- Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4- Lojman Tazminatı	Verilmez
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emekli Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıdır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmenliği ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetçi eğitime katılma halleriyle geçi boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asilde aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHHA KANUNU

AÇIKLAMA	CEZAYI VERECEK MAKAM	2021
a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amaçlı Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasaklara (Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müstemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şartlarını, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle iştigal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazım gelen kaideleri ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilir.	Belediye Encümeni	427TL
b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatıyesini olmadan cenaze defnedilen mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasalara aykırı hareket edenlere	Belediye Encümeni	427 TL
c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabadan diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	427 TL
İdarî para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.		

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:65)

2021 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29.12.2020 Tarih ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Akitlerle ilgili kağıtlar	
A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:	
1. Mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler	(Binde 9,48)
2. Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,89)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 9,48)
4. Tahkimnameler ve sulhnameler	(Binde 9,48)
5. Fesihnameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil)	(Binde 1,89)
6. Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler	(Binde 1,89)
7. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Hazinenin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunanlar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden)	(Binde 9,48)
8. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) (Yürürlük: 9/8/2016) Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri (3/2/2017 tarih ve 29968 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 31/1/2017 tarih ve 2017/9759 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kararının 1 inci maddesiyle, bu bentlerde yer olan kağıtlar için uygulanan "binde 9,48" oranı "0" (sıfır) olarak uygulanacağı kararlaştırılmıştır.)	(Binde 0)
9. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler	(Binde 9,48)
10. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 1/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında kanun kapsamında düzenlenen:	
a) Taksitle satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
b) Ön ödemeli konut satış sözleşmeleri	(Binde 0)
c) Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri	(Binde 9,48)
ç) Paket tur sözleşmeleri	(Binde 9,48)
d) Abonelik sözleşmeleri	(Binde 9,48)
e) Mesafeli satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
11. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 7/6/2012 tarihli ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu kapsamında düzenlenen turist rehberliğine ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
12. (Ek:6728/28. md.- Yürürlük:9/8/2016) 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen:	
a) Toptan elektrik satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
b) Perakende elektrik satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
13. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen:	
a) Toptan doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
b) Tüketicilere doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
14. (Ek:6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Resmî şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri	(Binde 0)

488 sayılı Kanunun mükerrer 30 uncu maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince, Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yer alan ve 63 Seri No'lu Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile tespit edilen maktu vergiler, (maktu ve nispi vergilerin asgari ve azami miktarlarını belirleyen hadler dahil), yeniden değerlendirilme oranında artırılmış ve 1/1/2021 tarihinden itibaren uygulanacak miktarları Tebliğ ekindeki (1) sayılı tabloda gösterilmiştir.

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:65)

2021 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29.12.2020 Tarih ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

15. (Ek: 6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Resmi şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri kapsamında yapı müteahhitleri ile alt yükleniciler arasında düzenlenen inşaat taahhüt sözleşmeleri	(Binde 0)
16. (Ek:6824/5. md.Yürürlük: 8/3/2017) Kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat işlerine ilişkin danışmanlık hizmet sözleşmeleri	(Binde 0)
17. (Ek:6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Yapı denetimi hizmet sözleşmeleri	(Binde 0)
B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:	
1.Tahkimnameler	(97,20 TL)
2.Sulhnameler	(97,20 TL)
3.Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri (Belli parayı ihtiva edenler dahil)	(546,40 TL)
II. Kararlar ve mazbatalar	
1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştaydan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları:	
a) Belli parayı ihtiva edenler	(Binde 9,48)
b) Belli parayı ihtiva etmeyenler	(97,20 TL)
2. İhale Kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları (Ek.6728/28. md.-Yürürlük: (9/8/2016), (4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazın şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, bu ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısımına isabet eden damga vergisi ret ve iade olunur. Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez.)	(Binde 5,69)
III. Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar	
1. Ticari ve mütedavil senetler:	
a) Emtia senetleri:	
aa) Makbuz senedi (Resepise)	(33,40 TL)
ab) Rehin senedi (Varant)	(19,70 TL)
ac) İyda senedi	(3,10 TL)
ad) Taşıma senedi	(0,80 TL)
b) Konşimentolar	(19,70 TL)
c)Deniz ödücü senedi	(Binde 9,48)
d) İpotekli borç senedi, irat senedi	(Binde 9,48)
2. Ticari belgeler:	
a) Menşe ve Mahreç şahadetnameleri	(33,40 TL)
b) Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve işletme hesabı özetleri:	
ba) Bilançolar	(74,90 TL)
bb) Gelir tabloları	(35,80 TL)
bc) İşletme hesabı özetleri	(35,80 TL)
c) Barnameler	(3,10 TL)
d) Tasdikli manifesto nüshaları	(14,60 TL)
e) Ordinolar	(0,80 TL)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları	(14,60 TL)

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:65)

2021 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29.12.2020 Tarih ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar	
1. Makbuzlar:	
a) Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar	(Binde 9,48)
b) Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediye olunduğu takdirde nakli veya tediye temin eden kağıtlar	(Binde 7,59)
c) Ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler	(Binde 7,59)
d) İcra dairelerince resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar	(Binde 7,59)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshası vergiye tabidir):	
a) Yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerce gümrüklere verilen liste beyannamelerde yazılı her gönderi maddesi için	(0,80 TL)
b) Vergi beyannameleri:	
ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri	(97,20 TL)
bb) Kurumlar vergisi beyannameleri	(129,80 TL)
bc) Katma değer vergisi beyannameleri	(64,10 TL)
bd) Muhtasar beyannameler	(64,10 TL)
be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(64,10 TL)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(129,80 TL)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(47,60 TL)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildirimleri	(47,60 TL)
f) (Değişik:6728/28. Md. Yürürlük: 9/8/2016) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler	(76,00 TL)
3. Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Yeni Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümeleleri.	(0,80 TL)

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01.01.2021 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

(Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Seri No: 522, 29.12.2020 tarih ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır:)

Madde Konusu	İlanın şekli	Gösterge
MADDE 104-	1- İlanın vergi dairesinde yapılması	3.600
	3- İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	3.600-360.000
	- Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	360.000 ve üzeri
MADDE 115-	Tahakkuktan vazgeçme	43
MADDE 153/A-	Teminat tutarı	150.000
MADDE 177-	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri	
	1- Yıllık;	
	- Alış tutarı	300.000
	- Satış tutarı	420.000
	2- Yıllık gayrisafi iş hasılatı	150.000
	3- İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	300.000
MADDE 232-	Fatura kullanma mecburiyeti	1.500
MADDE 252-	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	4,30
MADDE 313-	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallıklar	1.500
MADDE 343-	En az ceza haddi	
	- Damga vergisinde	19,00
	- Diğer vergilerde	38,00
	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)	
	<u>I inci derece usulsüzlükler</u>	
MADDE 352-	1- Sermaye şirketleri	240
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	140
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	70
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	32
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	19
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	9
	<u>II nci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	130
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	70
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	32
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	19
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	9
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	5
MADDE 353-	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2020 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

	1- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi bu belgelerin elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, bu belgelerin hiç düzenlenmemiş sayılması	380
	- Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	190.000
	2- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması, aslı ile örneğinde farklı meblağlara yer verilmesi, gerçeğe aykırı olarak düzenlenmesi, elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, hiç düzenlenmemiş sayılması	380
	- Her bir belge nev'ine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza	19.000
	- Her bir belge nev'ine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	190.000
MADDE 353-	4- Hazine ve Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilmemesi, zorunluluğu getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	380
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolarla ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	9.000
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanıma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	450
	8- Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine	1.400
	- Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	280.000
	9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	1.900
	10-127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretli görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	1.400
MADDE 355-	b) Damga Vergisinde	
	- Her bir kağıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	3,10
	Bilgi vermekten çekinenler ile 107a, 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde ve gelir vergisi kanununun 98/a maddesi hükmüne uymayanlar için ceza	
	86,148,149,150,256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A mad. uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	2.500
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	1.300
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	650
MÜKERRER MADDE 355-	107/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.500
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	760
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	390
	Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevşik etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	1.900.000
MADDE 370	Kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı	109.000

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ (2021 YILI)

29 Aralık 2020 Salı ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından hazırlanan Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 53)

1/1/2021 TARİHİNDEN İTİBAREN KONUTLAR İLE İŞYERLERİ VE DİĞER ŞEKİLDE KULANILAN BİNALARA AİT ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

a) Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	4500	3600	2800	2500	2100
2. Grup	2800	2100	1700	1400	1300
3. Grup	2100	1400	1300	900	700
4. Grup	900	700	530	450	360
5. Grup	530	450	310	300	250
6. Grup	300	250	160	140	109
7. Grup	109	86	60	50	38

b) Büyükşehir belediyelerinde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	5625	4500	3500	3125	2625
2. Grup	3500	2625	2125	1750	1625
3. Grup	2625	1750	1625	1125	875
4. Grup	1125	875	662	562	450
5. Grup	662	562	387	375	312
6. Grup	375	312	200	175	136
7. Grup	136	107	75	62	47

İNDİRİMLİ ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ UYGULAMASI

Öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde bulunan konutlara ait çevre temizlik vergisi su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına 19 kuruş olarak hesaplanacak; işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarları ise aşağıdaki tarifeye göre hesaplanacaktır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	2250	1800	1400	1250	1050
2. Grup	1400	1050	850	700	650
3. Grup	1050	700	650	450	350
4. Grup	450	350	265	225	180
5. Grup	265	225	155	150	125
6. Grup	150	125	80	70	54
7. Grup	54	43	30	25	19

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER (2021 YILI)

	TL
1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	1.052.000
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	3.155.000
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	3.155.000
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.-TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51) ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	115.000
b-Diğer İlçelerde	57.000
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76) ⁵	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde	694.000
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İllerde	348.000
c) Diğer İllerde ve Nüfusu 50.00'i Geçen İlçelerde	252.000
ç) Diğer İlçelerde	189.000

Bu madde ile ilgili parasal sınırların herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkra Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traşi göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. Fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkra uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi : Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye selahiyetleri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

ALINDI BİRİM FİYATLARI

Örnek No	Belgenin adı	Ölçü Birimi	Birim Fiyatı (TL)
6	Alındı Belgesi (Manuel)	Cilt	26,50
	Alındı Belgesi (Otokopili)	Takım	0,65
8	Mahsup Alındısı	Cilt	33,00
10	Tahsildar Alındısı	Cilt	33,00
11	Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı	Cilt	33,00
	Bilgisayarlı Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı	Takım	0,65
12	Teslimat Müzekkeresi	Cilt	44,00
15	Gönderme Emri	Cilt	33,00
16	Döviz Gönderme Emri	Cilt	33,00

Yukarıda tablo halinde birim fiyatı belirlenen alındılar ve diğer belgeler, talepte bulunan döner sermaye saymanlıkları ile genel bütçe dışındaki diğer kamu idarelerine hizmet veren muhasebe birimlerine satılabilir. Takım kelimesi 2 veya 3 nüsha halindeki tek bir alındıyı ifade etmektedir.

SULAR HAKKINDA KANUN

KANUN	MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2021 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir		
831 Sayılı Kanun	28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek-7 nci Maddesi		Belediye Encümeni	427 TL

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ
(01.01.2021-31.12.2021)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemeteri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 fünürlük süre beklemeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur.	10.000' e kadar olan belediyeler	4.200
	10.000' den fazla olan belediyeler	8.400

BELEDİYE MECLİS VE ENCÜMEN İÇİN UZLAŞMA LİMİTLERİ
(01.01.2021-31.12.2021 Tarihleri Arası)

	Yasal Dayanak	Tutarlar
Belediye Meclisi	5393 sayılı Kanun md.18/h	18.022,23 TL'den fazla olan tutarlar için
Belediye Encümeni	5393 sayılı Kanun md.34/f	18.022,23 TL'den az olan tutarlar için

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

(26 Ocak 2021 Tarih ve 31376 Sayılı Resmî Gazete) 1/2/2021-31/01/2022)

	Alımın Türü	Kanuni Dayanağı	KDV Hariç Tutarı (TL)
Eşik Değerler	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/b Md.	3.709.717
	Yapım İşleri (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/c Md.	81.614.303
Açık İhale Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 40 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	3.709.717
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	81.614.303
Belli İstekliler Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	3.709.717
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	81.614.303
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	3.709.717
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	81.614.303
Yerel Gazete İlan Limiti (İhale tarihinden en az 7 gün önce en az iki yerel gazetede)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	242.832
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	485.689
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	242.832 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	485.689 485.689 -
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 21 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	485.689 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	3.709.717 4.047.628 -
Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınır İçindeki İdareler	4734 sayılı Kanunun 22/d Md.	121.405
	Diğer İdareler	4734 sayılı Kanunun 22/d Md.	40.443
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet alımları	4734 sayılı kanunun 3/g maddesi	18.619.202
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar		4734 sayılı Kanunun 21/f Md.	404.732
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)		4734 sayılı Kanunun 53/j-1 Md.	809.496
Mühendis ve mimarların diplomalarını ihalelerde benzer iş deneyimi olarak değerlendirilmesinde mezuniyet sonrası her yıl için dikkate alınacak tutar.		4734 Sayılı Kanunun 62/h Md.	449.259
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatıracakları Bedel	1.281.438-TL'ye kadar		7.682
	1.281.438-TL'den - 5.125.768-TL'ye kadar		15.373
	5.125.768-TL'den - 38.443.271-TL'ye kadar		23.060
	38.443.271-TL ve üzeri		30.750

PARASAL SINIRLAR

Parasal Sınırlar Ve Oranlara İlişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:67)
3 Mart 2021 tarih ve 31412 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır

1. Kasa işlemleri:	TL
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı;	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	2.875
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	1.500
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile askeralma bölge-askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firari erlerin sevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vadaşlarına yapılacak ikamet tezkere bedeli, ikamet tezkere harcı, vize harcı ve yolcu telefon harçlarının iadesinde 1.1.1’de belirtilen sınırlar geçerlidir. teminet iadelerinde sağlık turizm ve turizm sağlığı kapsamında sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin peşin alınan tutarların iadesi ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27 nci maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla veznede bulundurulacak azami TL tutarı;	
1.2.1. Vergi dairelerinde,	4.300
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	28.400
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç),	16.250
2. Kaybedilen alınımlar için ilân: İlgilileri tarafından kaybedilen alınımlarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 528 inci maddesine göre ilân gerektirmeyen parasal sınır,	1.660
B- MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	5.400
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı	17.250

PARASAL SINIRLAR

Parasal Sınırlar Ve Oranlara İlişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:67)
3 Mart 2021 tarih ve 31412 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır

2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler: Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Sattırılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	6.750
C- MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin limitler (vergi ve sair kesintiler düşülmeden önceki tutar)	
1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	5.500
1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	7.750
1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin, kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde	27.625
2. Yukarıdaki (1.1) ve (1.3) numaralı maddelerde belirtilen tutarlar; Maliye Bakanlığı Merkez Muhasebe Birimi, İstanbul İl Muhasebe Birimi ile Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı muhasebe birimlerinde 4, diğer merkez muhasebe birimleri, Ankara İl Muhasebe Birimi ile İzmir İl Muhasebe Biriminde 3 kat olarak uygulanır.	
4. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerini kendileri belirleyebilirler.	
Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ	
1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaydedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınırdır.	101.000
D-TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI	
1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınırlar için uygulanacak limitler,	
1.1. Taşınırların kamu idareleri arasında bedelsiz devri ve satışında	8.500
1.2. Taşınırların aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde	40.000
2. Yukarıda belirtilen limitler; kuruluş merkezleri ile Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde 3 kat olarak uygulanır.	

PARASAL SINIRLAR

Parasal Sınırlar Ve Oranlara İlişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:67)
3 Mart 2021 tarih ve 31412 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ

A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	(TL)
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için:	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen ilçelerde	2.100
1.2. Diğer ilçelerde	1.095
2. Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sev kullanılmak üzere	24.200
3. Yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanması amacıyla görevlendirilen mihmandarlara	14.035
4. Bakanların katılacağı yurt dışı seyahatlerde kullanılmak üzere	40.665
5. Mahkeme harç ve giderleri	
5.1. İstanbul il merkezi için	153.000
5.2. Ankara ve İzmir İl Merkezlerinde	100.000
5.3. Diğer il ve ilçeler için	38.000
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	100.600
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	9.940
8. Yakalanan yasadışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	44.530
9. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği	805.440
10. Yargılama Giderleri	22.430
11. Posta ve telgraf giderleri (Yüksek Mahkemeler için)	5.085
12. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ait kadın konukevleri ve bağlı birimlerinden hizmet alan kadınların harçlıkları için	
12.1. Büyükşehir belediye sınırları içinde	11.050
12.2. Diğer il ve ilçelerde	6.630
B - ÖZEL BÜTÇE İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli İdarelerin mutemetleri için	2.100
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince;	TL
1.1. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20

PARASAL SINIRLAR

Parasal Sınırlar Ve Oranlara İlişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:67)
3 Mart 2021 tarih ve 31412 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacakların dışında kalan;	
2.1. Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20.000
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20,00

ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ

1-6728 SAYILI Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenleme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanamayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birinmince kayıtlarından çıkarılacak ilgili bankalara iade edilecek tutar	980
--	-----

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZ ORANLARI

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yıllar itibarıyla uygulanması gereken kanuni faiz ve temerrüt faizi oranları: (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.)	Yıllık Oran (%)
1.1/1/2021 tarihinden itibaren :	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (19/12/2020 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	16,75
2. 1/1/2020-31/12-2021-31/12/2019 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (29/6/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75
3. 1/1/2018 - 31/12/2019 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (29/08/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	10,50

PROJE VE KONTROLLUK İŞLERİNDE UYGULANACAK FİYAT ARTIŞ ORANLARI (1.1.2021 tarihinden itibaren)

2001	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Nisan) sözleşmeleri için	21,797
2001	2.	dönemi (15 Nisan - 14 Mayıs) sözleşmeleri için	21,317
2001	3.	dönemi (15 Mayıs - 14 Haziran) sözleşmeleri için	19,165
2001	4.	dönemi (15 Haziran - 30 Haziran) sözleşmeleri için	18,400
2001	5.	dönemi (1 Temmuz - 14 Eylül) sözleşmeleri için	17,646
2001	6.	dönemi (15 Eylül - 14 Ekim) sözleşmeleri için	16,767
2001	7.	dönemi (15 Ekim - 14 Kasım) sözleşmeleri için	15,928
2001	8.	dönemi (15 Kasım - 14 Aralık) sözleşmeleri için	15,010
2001	9.	dönemi (15 Aralık - 31 Aralık) sözleşmeleri için	14,332
2002	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Ocak) sözleşmeleri için	13,132
2002	2.	dönemi (15 Ocak - 14 Mayıs) sözleşmeleri için	10,658
2002	3.	dönemi (15 Mayıs - 14 Temmuz) sözleşmeleri için	10,261
2002	4.	dönemi (15 Temmuz - 30 Eylül) sözleşmeleri için	9,664
2002	5.	dönemi (1 Ekim - 31 Aralık) sözleşmeleri için	9,382
2003	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	8,584
2003	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	8,462
2004	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	7,904
2004	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	7,620
2005	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	7,349
2005	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	6,869
2006	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	6,705
2006	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	6,426
2007	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	6,149
2007	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	5,950
2008	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	5,789
2008	2.	dönemi (1 Temmuz - 14 Ağustos) sözleşmeleri için	5,430
2008	3.	dönemi (15 Ağustos - 31 Aralık) sözleşmeleri için	5,149
2009	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	4,992
2009	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	4,750
2010	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	4,593
2010	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	4,428
2011	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	4,157
2011	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	3,988
2012	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Ocak) sözleşmeleri için	3,731
2012	2.	dönemi (15 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	2,474
2012	3.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	2,466
2013	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	2,307
2013	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	2,298
2014	1.	dönemi (1 Ocak - 31 Aralık) sözleşmeleri için	2,162
2015	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	2,096
2015	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	2,061
2016	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,870
2016	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,857
2017	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,729
2017	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,730
2018	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,529
2018	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,507
2019	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,270
2019	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,294
2020	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,135
2020	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,124
2021	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,000

1980-2000 yılları fiyat artış oranları

MADDE 2 - (1) 1980-2000 yılları arasındaki dönemlerin fiyat artış oranları 7/8/2013 tarihli ve 28731 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Proje ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğdeki o dönem için yer almış olan oranların 1 inci maddenin birinci fıkrasında yer alan tabloda 2013 yılının 2. dönemine karşılık gelen katsayı (2,298) ile çarpılması suretiyle bulunur.